

Spolufinancováno
Evropskou unií

Označení příjemce: **Statutární město Ostrava**
Název projektu: **Místní akční plán rozvoje vzdělávání ORP Ostrava IV**
Registrační číslo: **CZ.02.02.XX/00/23_017/0008355**

Místní akční plán rozvoje vzdělávání ORP Ostrava do roku 2028

Schváleno Řídícím výborem MAP dne: 12.12.2025

Obsah

Úvod	3
Manažerské shrnutí	4
1 Partnerství	6
1.1 Organizační struktura	6
1.2 Dohoda o prioritách	12
2 Analytická část MAP	13
2.1 Obecná část analýzy	13
2.2 Další východiska pro strategickou část	41
2.3 SWOT analýza	104
2.4 Hlavní problémy k řešení v oblasti vzdělávání v ORP Ostrava	123
2.5 Průběžné naplňování Akčního plánu rozvoje vzdělávání ORP Ostrava na období od 01.07.2023 do 31.12.2024	130
2.6 Předpoklad a složení investičních potřeb ORP Ostrava	140
3 Strategická část	149
3.1 Vize	150
3.2 Priority a cíle rozvoje vzdělávání ORP Ostrava do roku 2028	150
Priorita A. Zázemí pro vzdělávání – podpora infrastruktury a materiálního vybavení škol a organizací zájmového a neformálního vzdělávání; podpora znalostních kapacit zřizovatelů	152
Priorita B. Rozvoj předškolního vzdělávání a péče (dostupnost – kvalita – inkluze)	158
Priorita C. Rozvoj základního, zájmového a neformálního vzdělávání	163
Priorita D. Rozvoj spolupráce	169
3.3 Soulad Seznamu investičních priorit s textovou částí SR MAP	174
4 Implementační část	176
4.1 Informace o aktuálních neinvestičních aktivitách škol	177
5 Přílohy	183
6 Seznam zkratk	184

Úvod

Projekt místní akční plán rozvoje vzdělávání ORP Ostrava IV (MAP ORP Ostrava IV), reg. č.: CZ.02.02.XX/00/23_017/0008355 navazuje na cíle, výstupy a zkušenosti získané při řešení předcházejících projektů MAP. Hlavním cílem projektu MAP ORP Ostrava IV je dále zvýšit kvalitu vzdělávání v mateřských a základních školách prostřednictvím podpory společného plánování, výměny zkušeností a spolupráce zřizovatelů, škol a dalších aktérů ve vzdělávání na území SO ORP Ostrava. Existence zpracovaného Místního akčního plánu rozvoje vzdělávání ORP Ostrava dle metodiky MŠMT je nutnou podmínkou pro využití finančních prostředků z OP JAK, IROP, OP ST aj. Projekt řeší společnou tvorbu/aktualizaci Místního akčního plánu rozvoje vzdělávání v ORP Ostrava do roku 2028 ve spolupráci a za účasti všech měst a obcí, dobrovolných svazků obcí, místních akčních skupin, zřizovatelů mateřských a základních škol, mateřských a základních škol, odborné a rodičovské veřejnosti, neziskového sektoru, vzdělávacích a kulturních center, speciálních pedagogických center a pedagogicko-psychologických poraden, středisek volného času, základních uměleckých škol a dalších subjektů z oblasti vzdělávání a školství, které vyvíjí svou činnost v území ORP Ostrava.

Mezi hlavní oblasti, které projekt v rámci tvorby místního akčního plánu (MAP) v podmínkách ORP Ostrava strategicky řeší, patří **témata podpory moderních didaktických forem vedoucích k rozvoji klíčových kompetencí, rozvoj potenciálu každého žáka, zejména žáků se sociálním nebo jiným znevýhodněním a téma podpory pedagogických a didaktických kompetencí pracovníků ve vzdělávání a podpory managementu třídních kolektivů**. Tato témata se budou dále promítat ve strategické části dokumentu a **budou naplňována prostřednictvím průřezových témat**: proměna obsahu a způsobu vzdělávání, podpora učitelů, ředitelů a dalších pracovníků ve vzdělávání, digitální kompetence k celoživotnímu učení, snižování nerovností v přístupu ke vzdělávání, spolupráce MŠ-ZŠ/ZŠ-SŠ. Další témata jsou dle metodiky pro realizaci projektu volitelná, např.: rozvoj podnikavosti, iniciativy a kreativity, rozvoj kompetencí dětí a žáků v polytechnickém vzdělávání, mediální gramotnost, rozvoj kompetencí pro aktivní používání cizího jazyka, rozvoj českého jazyka u dětí a žáků s jeho nedostatečnou znalostí, rozvoj vztahu k místu, kde děti a žáci žijí, wellbeing aj.

Do procesu akčního plánování v ORP Ostrava, ale nejen do něj, vstoupily v uplynulých letech zásadní skutečnosti – změna ve financování regionálního školství (přechod na PHmax), pandemie koronaviru SARS-CoV-2 způsobujícího onemocnění Covid-19, válečný konflikt na Ukrajině, který přinesl do České republiky vlnu migrantů – mj. dětí s odlišným mateřským jazykem a v roce 2023 také soubor opatření k nápravě negativního salda veřejných financí známý jako „úsporný“ nebo „daňový“ balíček. V době, kdy školy (nejen) v území ORP Ostrava získaly možnosti financování dělené nebo tandemové výuky a apelovaly na růst platů nepedagogických pracovníků škol, vyslala Vláda České republiky subjektům působícím ve vzdělávání informaci o snížení objemu financí na školství minimálně pro rok 2024. Na druhou stranu se v roce 2023 do společnosti (a tím i do vzdělávání) implementovala umělá inteligence v takovém rozsahu, že již některé školy začaly rušit absolventské, seminární a ročníkové práce a začaly naplno využívat umělou inteligenci ve vzdělávacím procesu. V posledních dvou letech, ve kterých byl realizován projekt Místní akční plán rozvoje vzdělávání ORP Ostrava IV, pak byly stěžejními událostmi tzv. velká revize Rámcových vzdělávacích programů pro mateřské a základní školy a také další změna ve financování škol a školských zařízení – s účinností od 01.01.2026 přechází financování nepedagogických zaměstnanců škol a některých dalších potřeb škol na zřizovatele.

Všechny tyto události se tak staly výzvou pro realizační tým, pracovní skupiny a Řídící výbor MAP při přípravě tohoto dokumentu.

Manažerské shrnutí

Tento dokument představuje aktualizovaný místní akční plán rozvoje vzdělávání pro správní obvod obce s rozšířenou působností Ostrava, který navazuje na předchozí projekty MAP realizované statutárním městem Ostrava od roku 2016.

Správní obvod ORP Ostrava je definován statutárním městem Ostrava a 12 okolními obcemi a městy. V území se vzdělává přes 35 tisíc dětí a žáků v téměř 200 mateřských a základních školách. Děti a žáky připravuje pro život více než 2 500 pedagogických pracovníků. Území ORP Ostrava je specifické tím, že zahrnuje velkou metropoli Ostravu (cca 300 tisíc obyvatel) a 12 menších měst a obcí. Region se dodnes vyrovnává s následky těžby uhlí, průmyslové minulosti a prochází dynamickou proměnou. ORP Ostrava je dále zatíženo několika sociálně vyloučenými lokalitami a výskytem velkých ubytoven. Na druhou stranu se město Ostrava dlouhodobě snaží být leadrem a inovátorem v oblasti vzdělávání, a proto v oblasti školství a vzdělávání vyvíjí trvale aktivity vedoucí k všestranné podpoře škol a subjektů zájmového a neformálního vzdělávání.

Vize

Vzdělávání v ORP Ostrava je synonymem pro kvalitu, inovace a rovný přístup ke vzdělávání. Nejen moderní školy s moderními technologiemi a pomůckami, odborně zdatnými a motivovanými pedagogy, ale také moderní školská zařízení a jiní aktéři v oblasti vzdělávání, připravují děti a žáky na život v dynamickém 21. století. Školy jsou vedeny uznávanými lidry, pro které je vzdělávání dětí/žáků tím nejdůležitějším posláním. Vytvářejí podmínky pedagogům a zajišťují podporu při jejich profesním a osobnostním rozvoji. Důraz je kladen také na podporu nepedagogických zaměstnanců škol a školních poradenských pracovišť, zdravý životní styl a kvalitní, dostupné školní stravování. Se správou majetku, zajištěním provozních nákladů a získáváním finančních prostředků z externích zdrojů jim poskytuje součinnost zodpovědný a kompetentní zřizovatel. Školy neřeší nadbytečnou administrativu, jsou podnětným prostředím, které motivuje žáky k celoživotnímu sebevzdělávání a osobnostnímu rozvoji, zodpovědnému pracovnímu a profesnímu životu. Disponují dostatkem odborných učeben vnitřně uspořádaných tak, aby podporovaly spolupráci a aktivní zapojení dětí/žáků do výuky napříč třídami i ročníky. Výuka je flexibilní, její obsah pružně reaguje na individuální potřeby žáků, změny ve společnosti a na trhu práce. Děti/žáci se kromě základních gramotností učí mj. kriticky myslet, pracovat s informacemi, efektivně řešit problémy, spolupracovat, zvyšovat motivaci k uskutečňování změn, být kreativní, empatický, odpovědný za své jednání, ekologicky a občansky aktivní. Vzdělávání je dostupné všem bez rozdílu. Školy dbají na individuální potřeby všech dětí/žáků a nabízejí jim podpůrné programy, které zaručují rozvoj potenciálu a úspěch pro každé dítě/žáka. Využívány jsou moderní didaktické formy a metody zvyšující zájem dětí/žáků o vzdělávání a další rozvoj. Spolupráce a partnerství jsou klíčové. Školy úzce spolupracují mezi sebou, se středními, vyššími odbornými a vysokými školami, s rodiči, zřizovateli, neziskovými organizacemi, uměleckými subjekty a dalšími partnery.

Klíčovými prioritami rozvoje vzdělávání dle MAP jsou:

Priorita A. Zázemí pro vzdělávání: podpora infrastruktury a materiálního vybavení mateřských škol a zařízení podílejících se na předškolním vzdělávání, podpora infrastruktury a materiálního vybavení základních škol a subjektů zájmového a neformálního vzdělávání, odborně zdatný a spolupracující zřizovatel

Priorita B. Rozvoj předškolního vzdělávání: Podpora učitelů, ředitelů a dalších pracovníků ve vzdělávání (proměna role učitele, proměna obsahu a způsobu vzdělávání, podpora kvality i kvantity lidských zdrojů, podpora pedagogických a didaktických kompetencí), wellbeing, duševní hygiena, klima

školy, management třídních kolektivů, snižování nerovností v přístupu ke vzdělávání, dítě připravené na život – vzdělávací aktivity pro děti předškolního věku k rozvoji gramotností a kompetencí, aktivity vedoucí k rozvoji potenciálu každého dítěte a identifikaci a rozvoji nadání, aktivity mj. s podporou a využitím moderních didaktických forem vedoucích k rozvoji klíčových kompetencí

Priorita C. Rozvoj základního, zájmového a neformálního vzdělávání: Podpora učitelů, ředitelů a dalších pracovníků ve vzdělávání (podpora profesního rozvoje, proměna role učitele, proměna obsahu a způsobu vzdělávání, podpora kvality i kvantity lidských zdrojů, podpora pedagogických, didaktických a manažerských kompetencí), wellbeing, duševní hygiena, klima školy, management třídních kolektivů, snižování nerovností v přístupu ke vzdělávání, rozvoj základních gramotností a kompetencí pro život, aktivity vedoucí k rozvoji potenciálu každého žáka, k identifikaci a podpoře nadání, mj. i aktivity s podporou moderních didaktických forem vedoucích k rozvoji klíčových kompetencí

Priorita D. Rozvoj spolupráce: Spolupráce škol na všech stupních vzdělávání, podpora spolupráce s rodinou, podpora spolupráce s dalšími subjekty podílejícími se na výchově a vzdělávání.

Implementace uvedené strategie bude probíhat dle Akčních ročních plánů pro školní roky 2025/26, 2026/27 a 2027/28, které detailně určují konkrétní aktivity a možnosti jejich financování.

1 Partnerství

Statutární město Ostrava je od roku 2016 úspěšným realizátorem projektů místního akčního plánování pro ORP Ostrava. V letech 2016-2017 bylo nositelem projektu Místní akční plán rozvoje vzdělávání ORP Ostrava, na což následně navázaly projekty Místní akční plán rozvoje vzdělávání ORP Ostrava II (2018-2022), Místní akční plán rozvoje vzdělávání ORP Ostrava III (2022-2023) a Místní akční plán rozvoje vzdělávání ORP Ostrava IV (2024-2025). Při realizaci projektů vznikla v území ORP Ostrava důležitá lokální funkční partnerství, která se v průběhu let dle potřeb území obměňovala a doplňovala o nové partnery. Partnerstvím, které bylo vytvořeno, se rozumí široká platforma spolupracujících subjektů, jejichž struktura a konkrétní složení je předmětem dohody relevantních aktérů v území MAP pro ORP Ostrava. Již od prvního realizovaného projektu MAP bylo partnerství v území MAP pojato velmi široce a otevřeně. Aktuálně je tvořeno statutárním městem Ostrava, třinácti okolními obcemi a městy, Moravskoslezským krajem, 82 základními školami, 94 mateřskými školami (včetně MŠ pod ZŠ), 7 základními uměleckými školami a 2 středisky volného času. Dalšími subjekty v partnerství jsou Národní pedagogický institut ČR, ITI Ostravské aglomerace, Krajský akční plán MSK (IDZ MSK), místní univerzity VŠB – Technická univerzita Ostrava a Ostravská univerzita, Knihovna města Ostravy, Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě, Dolní oblast VÍTKOVICE, z.s., Střední článek podpory, TietoEVRY, Moravskoslezský pakt zaměstnanosti, Moravskoslezské inovační centrum, místní akční skupiny – MAS Pobeskydí, MAS Slezská Brána, MAS Regionu Poodří a MAS Opavsko, dále Pedagogicko-psychologická poradna Ostrava, Speciálně pedagogické centrum Kpt. Vajdy 1 a SPC Těšínská, Ostrava, zřizovatelé, rodiče (zákonní zástupci dětí a žáků) a další subjekty viz dále.

Spolupráce v partnerství probíhá na základě principu zapojení veřejnosti, kdy všichni partneři jsou průběžně informováni o aktuálním dění v projektu. Zveřejňovány a zasílány jsou jim aktuální informace a mají možnost připomínkovat jednotlivé výstupy v rámci veřejného projednávání – konzultačního procesu. Partneři, kteří projeví zájem, jsou aktivně informováni v rámci newsletteru, společných nebo individuálních jednáních, prostřednictvím konzultací, připomínek, zjišťováním jejich postupů a stanovisek k jednotlivým částem vznikajícího MAP. Partneři mají možnost zapojit své zástupce přímo do pracovních skupin nebo Řídícího výboru tak, aby se mohli přímo podílet na vytváření návrhů v MAP.

Informovanost probíhá skrze webové stránky www.map.ostrava.cz, profilu na sociální síti Facebook, místních médií – zejména MS Deníku, porad s řediteli a zřizovateli a v rámci realizace aktivit projektu, přičemž prezentovány jsou vždy aktuální informace z projektu, výstupy činnosti pracovních skupin. V rámci povinné publicity byl vytvořen a v místě nositele projektu umístěn plakát A3. Plakát A3 je také standardně umísťován na jednáních pracovních skupin, řídícího výboru, vzdělávacích a implementačních aktivitách a při dalších příležitostech. Zpracování dokumentace MAP probíhá vždy v součinnosti realizačního týmu MAP a partnerů projektu (minimální forma zapojení partnerů je v rámci konzultačního procesu, veřejných projednáních, na jednáních pracovních skupin nebo řídícího výboru). V rámci aktivit projektu (zejm. vzdělávacích, implementačních, informačních, diskusních a tematických setkání) jsou účastníci vždy informováni o realizaci v rámci MAP, k propagaci je využíván též velkoformátový roll up.

1.1 Organizační struktura

Organizační struktura MAP v ORP Ostrava se skládá z několika rovin – širokého partnerství v rámci celého ORP Ostrava, Řídícího výboru MAP, administrativního a odborného realizačního týmu projektu včetně pracovních skupin.

Partnerství je širokou platformou spolupracujících subjektů ve vzdělávání. Struktura a konkrétní složení je předmětem dohody relevantních aktérů v území MAP (ORP Ostrava). Spolupráce

v partnerství probíhá dle principu zapojení veřejnosti, kdy všichni partneři jsou průběžně informováni o aktuálním dění v projektu, jsou jim zasílány relevantní informace a mají možnost připomínkovat jednotlivé výstupy. Partneři, kteří projeví zájem, jsou aktivně informováni v rámci společných nebo individuálních jednání, prostřednictvím konzultací, připomínek, zjišťováním jejich postupů a stanovisek k jednotlivým částem vznikajícího MAP. Partneři mají možnost zapojit své zástupce přímo do pracovních skupin či Řídícího výboru tak, aby se mohli přímo podílet na vytváření návrhů v MAP.

Struktura partnerství je definována Organizační strukturou projektu Místní akční plán rozvoje vzdělávání ORP Ostrava IV (Příloha č. 1 tohoto dokumentu) a Komunikačním plánem (Příloha č. 2 tohoto dokumentu).

Struktura partnerství:

- zřizovatelé škol (Moravskoslezský kraj, statutární město Ostrava, 21 jeho městských obvodů, města Klimkovice, Šenov a Vratimov, obce Čavisov, Dolní Lhota, Olbramice, Stará Ves nad Ondřejnicí, Václavovice, Velká Polom, Vřesina, Zbyslavice, 21 soukromých zřizovatelů, Diakonie ČCE, Církev československá husitská),
- základní, mateřské a základní umělecké školy, střediska volného času, DDM (podrobný výčet je přílohou Komunikačního plánu a tvoří součást přílohy č. 2)
- uživatelé vzdělávání – rodiče dětí a žáků (zákonní zástupci), školské rady
- ostatní aktéři: Mensa ČR, ITI Ostravské aglomerace, Krajský akční plán MSK (IDZ MSK), Národní pedagogický institut, místní univerzity VŠB – Technická univerzita Ostrava a Ostravská univerzita, Knihovna města Ostravy, Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě, Dolní oblast VÍTKOVICE, z.s., Střední článek podpory, TietoEVRY, Moravskoslezský pakt zaměstnanosti, Moravskoslezské inovační centrum, Galerie PLATO Ostrava, místní akční skupiny – MAS Pobeskydí, MAS Slezská Brána, MAS Regionu Poodří a MAS Opavsko, dále Pedagogicko-psychologická poradna Ostrava, Speciálně pedagogické centrum Kpt. Vajdy 1, Ostrava a Speciálně pedagogické centrum při Základní škole speciální, Ostrava-Slezská Ostrava, Dolní oblast VÍTKOVICE, z.s., TietoEVRY, Centrum sociálních služeb Ostrava, nezisková organizace Tutorie, Wichterlovo gymnázium Ostrava.

Řídící výbor projektu MAP ORP Ostrava IV

Role řídicího výboru je přímo spjatá s procesem plánování, tvorbou a schvalování MAP. ŘV MAP je tvořen zástupci klíčových aktérů ovlivňujících oblast vzdělávání na území vymezeném pro daný MAP, volí si svého předsedu, definuje si vlastní postupy rozhodování. ŘV MAP se řídí platným Statutem a Jednací řádem a jeho role je přímo spjatá s procesem společného plánování, rozvojem, aktualizací a schvalováním MAP. Realizační tým MAP oslovil k účasti v ŘV MAP všechny povinné aktéry, přičemž bylo s ohledem na kontinuitu rozhodování žádoucí v maximálním možném rozsahu zachovat složení ŘV MAP z projektu MAP ORP Ostrava III. Ustavující zasedání ŘV MAP se konalo 04.04.2024. Na tomto zasedání byl schválen Statut ŘV MAP (Příloha č. 3 dokumentu) a jeho Jednací řád (Příloha č. 4 dokumentu), dále si členové zvolili předsedu a místopředsedu. ŘV MAP čítal po celou dobu své činnosti 26 členů:

Tabulka 1 Složení Řídícího výboru projektu MAP ORP Ostrava IV

Jméno a příjmení	Pozice v ŘV	Zástupce
Mgr. Andrea Hoffmannová, Ph.D.	zástupce zřizovatelů škol	statutární město Ostrava
Mgr. Martina Dušková	zástupce zřizovatelů škol	statutární město Ostrava – MOb Poruba
Ing. Tomáš Výtisk	zástupce zřizovatelů škol	statutární město Ostrava – MOb Krásné Pole

Bc. Milena Ogurčáková	zástupce zřizovatelů škol	Monty School s.r.o.
RNDr. Jan Veřmiřovský, Ph.D., MBA, LL.M., MPA, MSc.	zástupce zřizovatelů škol vedení škol, pedagogové	Moravskoslezský kraj Základní šk. a mateřská šk. Ostrava-Zábřeh Březinova 52, p. o.
p. Regína Vřeská	zástupce zřizovatelů škol	obec Zbyslavice
Mgr. Radim Žížka	vedení škol, pedagogové	Základní škola Šenov, Radniční náměstí 1040, p. o.
Bc. Lenka Anežková	vedení škol, pedagogové	Mateřská škola Slezská Ostrava, Požární 8, p. o.
Ing. Petra Kaláčová	zástupce zřizovatelů škol, zástupce projektu IDZ	Moravskoslezský kraj
Mgr. Jana Secová	zástupce organizací neformálního vzdělávání a SVČ	Středisko volného času Korunka Ostrava – Mariánské Hory, p. o.
Marie Malinová dipl. um.	zástupce základních uměleckých škol	Základní umělecká škola Dobroslava Lidmily Ostrava- Svinov
Petr Synek	zástupce rodičů	Školská rada ZŠ Ostrava - Poruba, Porubská 832, p. o., SRPŠ stejné školy
Mgr. Jiří Hudec	zástupce ITI	Magistrát města Ostravy, odbor strategického rozvoje
Mgr. Tomáš Řeha	zástupce MAS	MAS Slezská brána, z. s.
Ing. Jiří Krist	zástupce MAS	MAS Opavsko, z. s.
Pavla Bělehrádková	zástupce MAS	MAS Regionu Poodří, z. s.
Mgr. Iva Chadzipanajotidisová	vedení škol, pedagogové	Mateřská škola Ostrava, Hornická 43A, p. o.
Mgr. Petra Neuwirthová	zástupce zřizovatelů škol	statutární město Ostrava – MOB Slezská Ostrava
Mgr. Věra Rymiecová	vedení škol, pedagogové	Základní škola a mateřská škola Ostrava-Hrabůvka, Krestova 36A, p. o.
Ing. Milan Chalupa	vedení škol, pedagogové	Základní škola, Ostrava – Poruba, J. Šoupala 1609, p. o.
doc. Mgr. Daniel Jandačka, Ph.D.	zástupce VŠ	Ostravská univerzita - Pedagogická fakulta
Ing. Jiří Arleth	zástupce VŠ	Vysoká škola Báňská – Technická univerzita Ostrava
Jeanette Karasová	zástupce školních družin, školních klubů	Základní škola a mateřská škola Ostrava – Lhotka, p. o.
Ing. Radmila Karabínová	zástupce realizačního týmu	Magistrát města Ostravy – odbor kultury a školství
Mgr. Barbora Stankušová	zástupce zřizovatelů škol	Magistrát města Ostravy – odbor kultury a školství
Mgr. Tereza Krčíková	zástupce institucí spolupracujících se školami	Národní pedagogický institut – krajské pracoviště Ostrava

Realizační tým MAP

Realizační tým projektu poskytuje odbornou a administrativní podporu partnerství v rámci celého procesu rozvoje a aktualizace MAP, vnitřního hodnocení projektu a implementace akčních plánů. Všechny tyto činnosti jsou ve složení realizačního týmu reflektovány. Realizační tým je složen z týmu administrativního a odborného a za své činnosti odpovídá projektovému manažerovi.

Administrativní tým je zodpovědný zejména za koordinaci projektových aktivit, dohled nad časovou realizací aktivit, organizační a finanční stránku projektu, dosažení plánovaných cílů, včetně naplnění plánovaných hodnot indikátorů, zajišťuje efektivní komunikaci na všech úrovních realizace projektu včetně komunikace, koordinace a dohledu nad aktivitami partnera projektu atd. Administrativní tým je tvořen **projektovým manažerem, finančním manažerem a administrativním pracovníkem**. Popis pracovních náplní a zabezpečovaných činností členů administrativního týmu je součástí přílohy č. 1 Organizační struktura projektu Místní akční plán rozvoje vzdělávání ORP Ostrava IV.

Odborný tým je zodpovědný zejména za věcné plnění aktivit projektu, tvorbu výsledků a výstupů projektu, aktivní spolupráci s cílovou skupinou atd. Odborný tým je tvořen **koordinátorem MAP, koordinátorem implementace, koordinátorem inkluze, specialistou pro oblast školství a vzdělávání, specialistou komunikační strategie, publicity a vztahů k veřejnosti, specialistou finanční podpory, lektorem pro výuku šachů (pozici zabezpečuje partner projektu, SVČ Korunka, Ostrava), oblastním koordinátorem žákovských parlamentů, metodikem pro tvorbu MAP a implementaci projektů, oblastním koordinátorem podpory nadání, evaluátorem MAP, vedoucími pracovních skupin, členy pracovních skupin, metodikem školních knihovníků, vedoucími skupin mateřských škol, facilitátorem (dle potřeby), lektory aktivit žadatele a lektory aktivit partnera projektu**. Jmenné obsazení pozic včetně popisu jejich činnosti je uvedeno v příloze č. 1 Organizační struktura projektu Místní akční plán rozvoje vzdělávání ORP Ostrava IV.

Základním článkem procesu místního akčního plánování jsou pracovní skupiny. Jsou odbornými platformami pro diskusi, sdílení zkušeností a plánování aktivit v oblasti školství a vzdělávání. Na jejich základě jsou pojmenovávány potřeby území v dané oblasti, podněty k řešení a návrhy implementace. PS také sestavují odborná stanoviska a analýzy nebo se například vyjadřují k legislativním návrhům, pokud nositel projektu získá tuto možnost. Pracovní skupiny byly sestaveny s ohledem na PPŽP – Specifická část pro Výzvu Akční plánování v území – MAP a zkušenosti z předchozích projektů (MAP, MAP II, MAP III). Snahou realizačního týmu bylo zachování kontinuity a využití zkušeností členů pracovních skupin dřívějších projektů MAP.

Zřízeno bylo 5 pracovních skupin, z toho 3 povinné: PS pro financování, PS pro podporu moderních didaktických forem vedoucích k rozvoji klíčových kompetencí, PS pro rovné příležitosti a 2 nepovinné: PS pro předškolní vzdělávání a péči a PS kompetence pro život.

PS se podílí na přípravě a s předstihem projednávají materiály (u nichž je to metodikou projektu vyžadováno), které má dále projednávat/schvalovat ŘV a na základě společného usnesení ke schválení/neschválení/doporučení/nedoporučení (formou schváleného zápisu z jednání PS) daného materiálu jejich zástupce hlasuje na ŘV MAP. Je jim umožněno i připomínkování dokumentů MAP, legislativních návrhů a dalších dokumentů dle aktuálních potřeb území. Pracovní skupiny se za dobu 2 let realizace projektu setkaly každá minimálně 8x. Jmenovité složení pracovních skupin a popis náplně činnosti jednotlivých pozic je součástí dokumentu Organizační struktura projektu Místní akční plán rozvoje vzdělávání ORP Ostrava IV (Příloha č. 1 tohoto dokumentu). V každé z pracovních skupin působí minimálně 1 člen s minimálně 5letou praxí v ZŠ (PS pro předškolní vzdělávání a péči –

Mgr. Kateřina Hořejší, PS pro rovné příležitosti – Mgr. Dagmar Škapová, PS pro financování – RNDr. Jan Veřmiřovský, Ph.D., PS pro podporu moderních didaktických forem vedoucích k rozvoji klíčových kompetencí – Mgr. Věra Rymiecová, PS kompetence pro život – Ing. Milan Chalupa. Pracovní skupiny sestávají vždy z vedoucího PS a členů PS.

Tabulka 2 Četnost setkávání a složení pracovních orgánů

Pracovní orgán	Složení	Četnost setkávání	Odpovědnost
Realizační tým MAP odborný i administrativní	Hlavní manažer projektu, finanční manažer, administrátor, koordinátor MAP, koordinátor inkluze, specialista pro oblast školství a vzdělávání, specialista komunikační strategie, publicity a vztahů k veřejnosti, specialista finanční podpory	Dle potřeby	Hlavní manažer projektu
Širší odborný tým	Hlavní manažer projektu, koordinátor MAP, lektor pro výuku šachů, oblastní koordinátor žákovských parlamentů, metodik pro tvorbu MAP a implementaci projektů, oblastní koordinátor podpory nadání, evaluátor MAP, vedoucí pracovních skupin, metodik školních knihovníků, vedoucí skupin mateřských škol, metodik pro tvorbu MAP a implementaci projektů	Komunikace prostřednictvím ICT, setkávání jsou realizována dle aktuálních potřeb aktérů a dle relevantnosti potřeby jejich účasti na setkání, obvykle individuální jednání	Hlavní manažer projektu
Řídící výbor MAP	zástupce RT MAP, zástupci zřizovatelů škol (bez rozdílu zřizovatele, tj. včetně soukromých a církevních škol), vedení škol, (ředitelé nebo vedoucí pedagogičtí pracovníci škol) - školy mateřské a základní bez rozdílu zřizovatele, tj. včetně soukromých a církevních, učitelé, zástupce školních družin, zástupce základních uměleckých škol, zástupce organizací neformálního vzdělávání a středisek volného času, které působí na území daného MAP, zástupce	Dle potřeby, minimálně 1x ročně	Předseda ŘV MAP/místopředseda ŘV MAP

	kraje/realizačního týmu projektu IDZ realizovaného krajem, zástupce rodičů, zástupce ITI, zástupci MAS působících na území daného MAP, zástupce NPI ČR, zástupci VŠ.		
Pracovní skupina pro financování	Zástupci škol, zástupci zřizovatelů, zástupce ITI Ostravské metropolitní oblasti, zástupce OSU a VŠB-TUO, zástupce NPI ČR	Min. 4x ročně	Vedoucí pracovní skupiny
Pracovní skupina pro podporu moderních didaktických forem vedoucích k rozvoji klíčových kompetencí	Zástupci škol, zástupce Knihovny města Ostravy a Moravskoslezské vědecké knihovny v Ostravě, metodik školních knihovníků, zástupci OSU a VŠB-TUO, zástupce Mensy ČR, zástupce TietoEVRY, zástupce Dolní oblasti VÍTKOVICE, z.s.	Min. 4x ročně	Vedoucí pracovní skupiny
Pracovní skupina pro rovné příležitosti	Zástupci škol, zástupci zřizovatelů, zástupce PPP Ostrava, zástupce Centra sociálních služeb Ostrava, zástupce SPC při ZŠ speciální Ostrava – Slezská Ostrava, zástupce Tutorie, z.s., zástupce NPI ČR	Min. 4x ročně	Vedoucí pracovní skupiny
Pracovní skupina pro předškolní vzdělávání a péči	Zástupci škol, zástupci zřizovatelů, zástupce DDM	Min. 4x ročně	Vedoucí pracovní skupiny
Pracovní skupina kompetence pro život	Zástupci škol, zástupci OSU a VŠB-TUO, zástupce Moravskoslezského paktu zaměstnanosti, z.s., zástupce DDM, zástupce SPC při ZŠ speciální Ostrava-Slezská Ostrava, zástupce Galerie PLATO Ostrava, zástupce Moravskoslezského inovačního centra, zástupce Dolní oblasti VÍTKOVICE, z.s.	Min. 4x ročně	Vedoucí pracovní skupiny

1.2 Dohoda o prioritách

Vznik dohody o prioritách v ORP Ostrava zahrnoval tři postupné kroky:

1. Aktualizace analytické části MAP
2. Aktualizace strategické části MAP
3. Příprava/aktualizace implementační části MAP

V rámci aktualizace analytické části MAP byly provedeny tyto kroky:

1. Aktualizace obecné části analýzy
2. Projednání výstupů evaluace předchozích projektů včetně návrhů opatření ke zlepšení
3. Zpracování a projednání dalších analytických vstupů (meta analýza existujících strategických dokumentů v území pro oblast vzdělávání, průběžné vyhodnocení naplňování akčního plánu, vyhodnocení informací o potřebách škol získaných v rámci podaktivity 3.7 Podpora škol v plánování, zjištění potřeb škol v oblasti investic a stupni jejich připravenosti, analýza stavu gramotností a inkluze v ORP Ostrava, informace z tematických zpráv ČŠI o šetřeních PISA, TALIS a dalších, revize SWOT analýz a vymezení hlavních problémů k řešení a popis jejich příčin)

Analytická část MAP je základem pro další společné plánování v rámci partnerství. Stávající analytická část MAP zpracovaná v předchozím projektu MAP ORP Ostrava III byla aktualizována na základě nových dat a informací z území. Byly také zohledněny výstupy z evaluací předchozích projektů MAP. Podklady pro aktualizaci analytické části MAP vytvořil RT MAP a poskytl je školám, pracovním skupinám, ŘV MAP a veřejnosti v rámci konzultačního procesu.

Po aktualizaci analytické části byl v pracovních skupinách projektu projednán a schválen návrh vize do roku 2028 a následně Návrh priorit a cílů rozvoje vzdělávání ORP Ostrava do roku 2028 pro aktualizaci Strategického rámce priorit rozvoje vzdělávání ORP Ostrava do roku 2028, který byl dále projednán, schválen a využit ŘV MAP při aktualizaci SR MAP do r. 2028.

V návaznosti na projednání návrhu priorit a strategických cílů a informací uvedených v analytické části MAP byly v pracovních skupinách projednány, rozpracovány a odsouhlaseny popisy jednotlivých strategických cílů, jejich bližší určení, indikátory, vazby na povinná a volitelná témata MAP a také návrhy aktivit škol a aktivit spolupráce naplňující jednotlivé strategické cíle. Všechny tyto pracovními skupinami projednané a schválené informace byly předloženy ŘV MAP k projednání a odsouhlasení aktualizace Strategického rámce priorit rozvoje vzdělávání MAP ORP Ostrava do r. 2028.

V návaznosti na tyto procesy sestavily pracovní skupiny ve spolupráci s RT MAP implementační část dokumentu – Akční roční plány pro školní roky 2025/26, 2026/27 a 2027/28. Akční plány byly projednány a schváleny ŘV MAP 29.08.2025.

2 Analytická část MAP

2.1 Obecná část analýzy

Základní geografické informace o řešeném území

Správní obvod ORP Ostrava se nachází v severovýchodní části Moravskoslezského kraje, na území okresu Ostrava-město. Ze severní strany je správní obvod obklopen obcemi SO ORP Hlučín a Bohumín, na východě sousedí s obcemi SO ORP Orlová a Havířov, na jihu s obcemi SO ORP Frýdek-Místek, Kopřivnice a Bílovec. Západní část sousedí s obcemi SO ORP Opava. V celém správním obvodu značně dominuje samotné město Ostrava, které je zároveň třetím největším městem v České republice a je kulturním, školským, sportovním, ale i společenským centrem regionu. Správní obvod ORP Ostrava pak zahrnuje dalších 12 obcí a samotná Ostrava se dělí na 23 městských obvodů. Celkem dvě obce (Ostrava a Vratimov) jsou pověřenými obecními úřady. Ve správním obvodu jsou mimo Ostravy ještě tři města – Klimkovice, Šenov a Vratimov. Právě do měst je koncentrována drtivá většina obyvatel celého zájmového území.

Správní území obce s rozšířenou působností Ostrava tvoří:

- městské obvody statutárního města Ostravy: Hoštákovice, Hrabová, Krásné Pole, Lhotka, Mariánské Hory a Hulváky, Martinov, Michálkovice, Moravská Ostrava a Přívoz, Nová Bělá, Nová Ves, Ostrava – Jih, Petřkovice, Plesná, Polanka nad Odrou, Poruba, Proskovice, Pustkovec, Radvanice a Bartovice, Slezská Ostrava, Stará Bělá, Svinov, Třebovice, Vítkovice
- města: Klimkovice, Šenov, Vratimov
- obce: Čavisov, Dolní Lhota, Horní Lhota, Olbramovice, Stará Ves nad Ondřejnicí, Václavovice, Velká Polom, Vřesina, Zbyslavice.

Uvedených 12 obcí, kromě statutárního města Ostravy, je tvořeno celkem 14 katastrálními územími. Výměra řešeného území čítá 331,51 km², z toho 214 km² zaujímá město Ostrava.

Obrázek 1 Mapa řešeného území

Zdroj: statutární město Ostrava

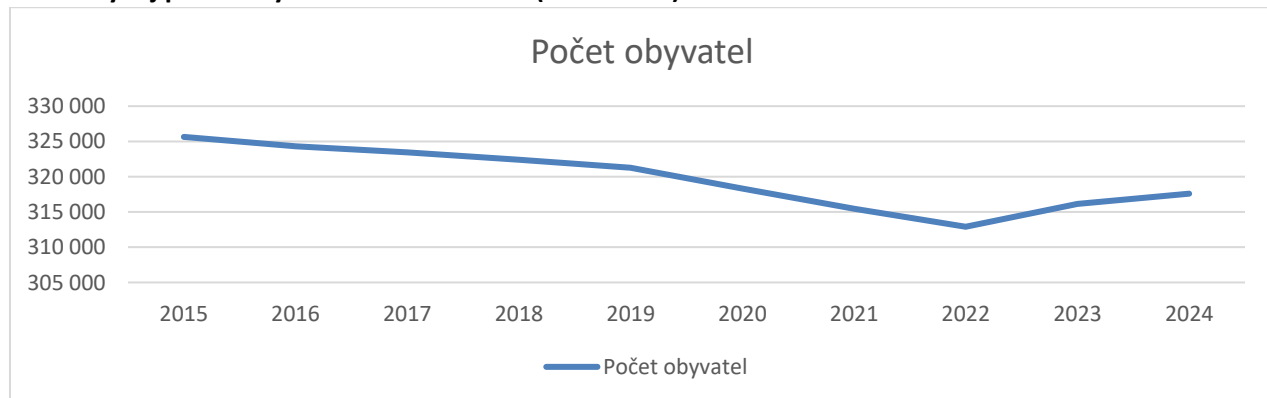
Základní demografické údaje řešeného území

Tabulka 3 Celkový počet obyvatel ORP Ostrava k 1. 1. daného roku (bez cizinců)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Čavisov	520	510	499	501	495	510	515	508
Dolní Lhota	1 454	1 452	1 453	1 477	1 485	1 493	1 492	1 525
Horní Lhota	790	809	826	839	847	854	858	872
Klimkovice	4 364	4 399	4 427	4 422	4 468	4 523	4 495	4 557
Olbramice	672	666	672	697	714	708	721	732
Ostrava	294 200	292 681	291 634	290 450	289 128	285 897	283 320	280 079
St. Ves n. O.	2 753	2 777	2 787	2 760	2 789	2 849	2 851	2 896
Šenov	6 267	6 314	6 342	6 385	6 400	6 435	6 430	6 537
Václavovice	1 946	1 965	1 990	2 004	1 998	2 046	2 064	2 102
Velká Polom	2 039	2 036	2 056	2 067	2 065	2 074	2 052	2 109
Vratimov	7 151	7 193	7 242	7 253	7 297	7 363	7 360	7 396
Vřesina	2 861	2 896	2 903	2 932	2 951	2 940	2 897	2 926
Zbyslavice	623	613	633	632	636	629	635	662
ORP Ostrava	325 640	324 311	323 464	322 419	321 273	318 321	315 441	312 901
	2023	2024						
Čavisov	521	521						
Dolní Lhota	1 527	1 541						
Horní Lhota	887	881						
Klimkovice	4 641	4 625						
Olbramice	736	731						
Ostrava	297 888	297 036						
St. Ves n. O.	2 994	3 019						
Šenov	6 622	6 652						
Václavovice	2 136	2 162						
Velká Polom	2 114	2 172						
Vratimov	7 485	7 487						
Vřesina	2 949	2 907						
Zbyslavice	667	664						
ORP Ostrava	316 149	317 586						

Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

Graf 1 Vývoj počtu obyvatel v ORP Ostrava (2015-2024)

Zdroj: vlastní zpracování

V ORP Ostrava se nachází 13 obcí, které lze členit do skupin dle počtu obyvatel:

nad 100 000: Ostrava

5 000 - 9 999: Šenov a Vratimov

2 000 - 4 999: Klimkovice, Stará Ves nad Ondřejnicí, Václavovice, Velká Polom a Vřesina

1 000 - 1 999: Dolní Lhota

0 - 999: Čavisov, Horní Lhota, Olbramice a Zbyslavice

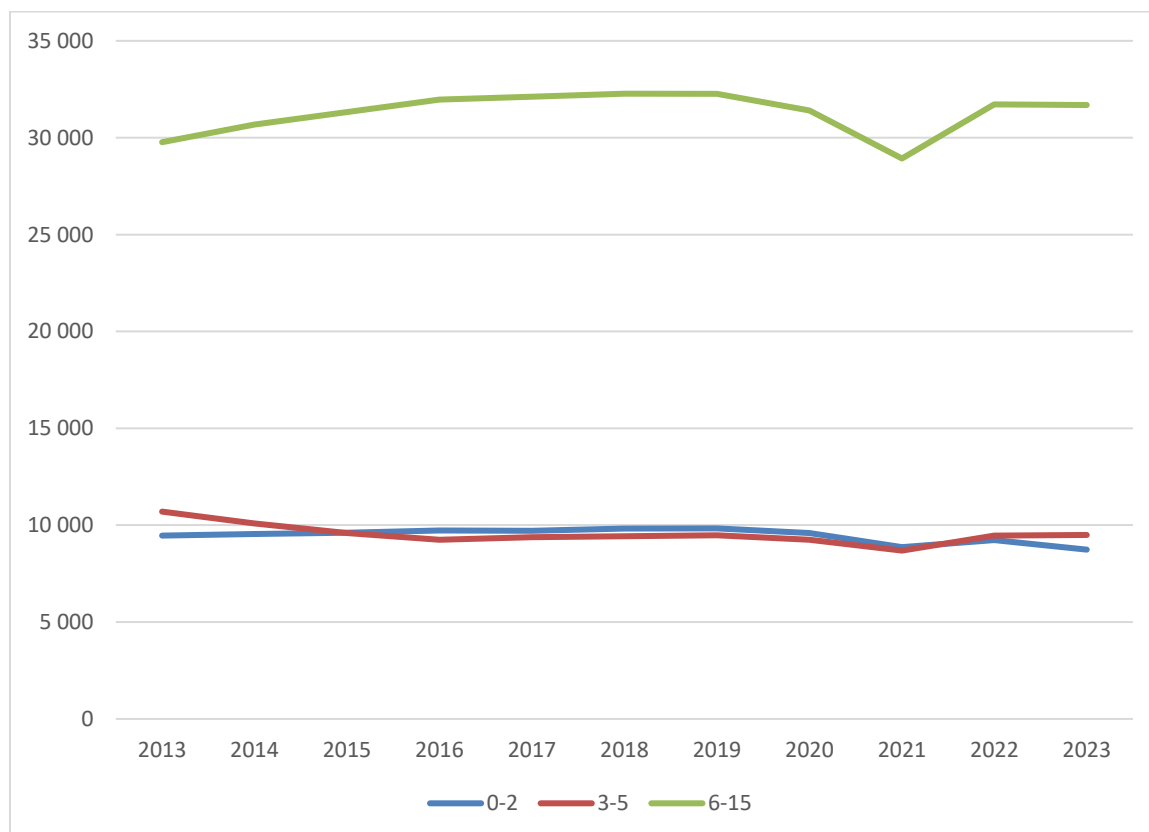
Přirozený úbytek za rok 2023 činil mínus 1 085 osob. Úbytek způsobený migrací za rok 2023 činil 2 522 osob.

Tabulka 4 Počet dětí podle věku v ORP Ostrava k 31. 12.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
0-2 let	9 463	9 537	9 617	9 728	9 717	9 827	9 834	9 602	8 864	9 227
3-5 let	10 701	10 085	9 590	9 252	9 384	9 436	9 483	9 246	8 689	9 470
6-15 let	29 772	30 682	31 325	31 969	32 116	32 273	32 263	31 411	28 928	31 726
	2023									
0-2 let	8 738									
3-5 let	9 500									
6-15 let	31 692									

Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

Graf 2 Vývoj počtu dětí dle věkových skupin

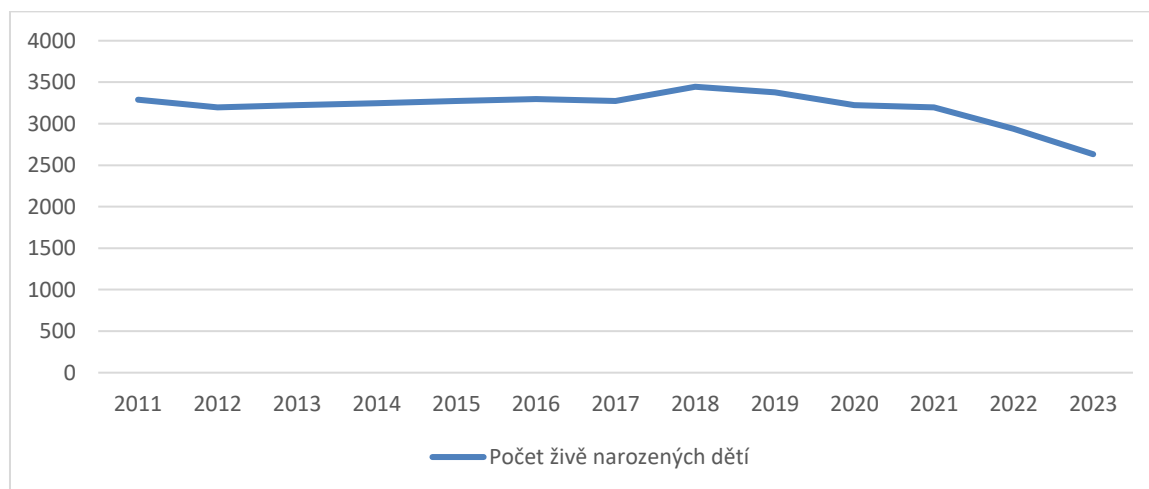

Tabulka 5 Vývoj počtu živě narozených dětí v ORP Ostrava v letech 2011-2023

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Dětí	3 288	3 195	3 222	3 245	3 275	3 295	3 273	3 445	3 376	3 225	3 197	2 940
Rok	2023											
Dětí	2632											

Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

Graf 3 Vývoj počtu živě narozených dětí v ORP Ostrava

Zdroj: vlastní zpracování

Úloha obce ve vzdělávání

Obce hrají významnou roli v českém vzdělávacím systému. V České republice je decentralizovaný systém řízení školství, což znamená, že obce jsou zřizovateli většiny základních a mateřských škol. Zřizovatelé jsou odpovědní za financování a správu škol, včetně výběru ředitele a schvalování rozpočtu. Obce také mohou poskytovat podporu školám v oblasti vzdělávání, například vytvářet podmínky pro rozvoj školství v regionu, organizovat kulturní a sportovní akce pro studenty a učitele, nebo poskytovat finanční podporu pro školní projekty. Obce jsou zároveň povinny zajistit pro své děti a žáky podmínky k plnění povinného předškolního a základního vzdělávání. Jak je uvedeno výše, obce mohou být buď zřizovateli MŠ a ZŠ, nebo se mohou v této oblasti dohodnout s jinou obcí nebo svazkem obcí. Česká republika je zároveň zemí s nejvíce decentralizovaným řízením školství, respektive s nejvyšší mírou autonomie škol v Evropě. Vysoká míra autonomie přináší mnoho výhod (přizpůsobení obsahu a způsobu výuky místním podmínkám, rychlejší reakce na změny, blízkost lokální komunitě), ale také nevýhod (přetíženost zaměstnanců škol, soutěživost škol, rozdílnost ve kvalitě a obsahu výuky, obtížnost komunikace systémových změn aj.). Vysoká míra decentralizace je v ČR dále komplikována i velkým počtem malých obcí. Řada obcí zřizuje jen jednu nebo několik málo škol, často malých, a logicky jí pak může chybět potřebné odborné a organizační zázemí pro efektivní správu a podporu zřizovaných škol.

Oblast předškolního a základního vzdělávání se tak stává problémem, který nelze řešit pouze na území jedné obce. Jde o oblast, které se musí společně věnovat (např. i s ohledem na dojíždění za prací v celém spádovém regionu) jak malé obce, tak střední a velká města. Ve všech obcích a městech mimo Ostravu vykonávají zřizovatelské funkce orgány obcí a měst (rada, zastupitelstvo). Odlišná situace je v Ostravě, jako jediném statutárním městě v řešeném území, kde je oblast

předškolního a základního vzdělávání řešena prostřednictvím OZV 14/2013, Statut města Ostravy, v platném znění (dále jen „Statut“).

Statutem jsou stanoveny pravomoci a kompetence města i jeho městských obvodů při zřizování a rušení škol a školských zařízení jako školských právnických osoby nebo příspěvkových organizací – mateřských škol, základních škol a jim sloužících školských zařízení, základních uměleckých škol, školských zařízení pro zájmové vzdělávání a školských účelových zařízení. Město a městské obvody obecně vytvářejí podmínky pro plnění povinné školní docházky, volnočasové aktivity dětí, mládeže i dospělých a rozvoj tělovýchovy a sportu všech věkových kategorií a rozhodují o přijetí opatření na základě výsledků ČŠI. Městské obvody v samostatné působnosti navrhuji spádové obvody ZŠ a uzavírají smlouvy o zabezpečení odborné praxe studentů vzdělávacích institucí. Spádové obvody škol jsou pak v Ostravě řešeny samostatnými dokumenty – obecně závaznými vyhláškami schválenými zastupitelstvem SMO.

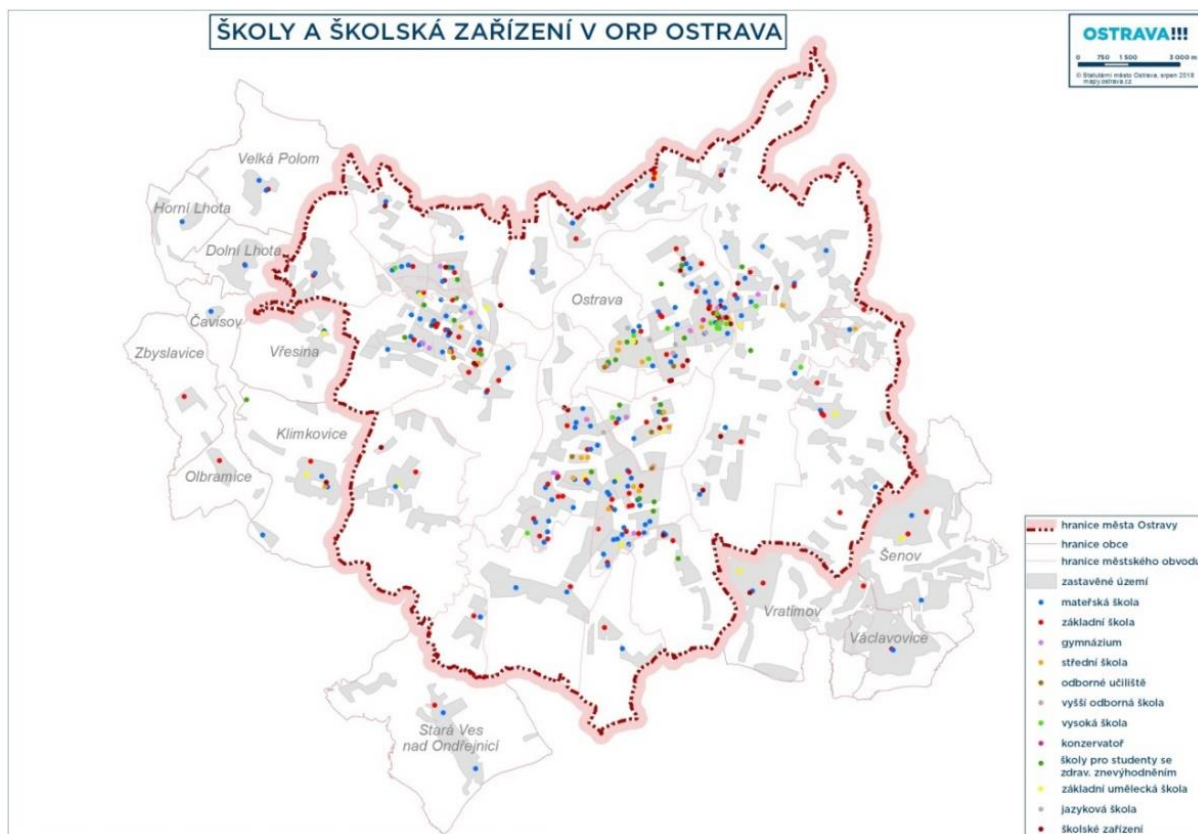
V rámci vzdělávací soustavy ale v roli zřizovatele nepůsobí pouze obce. Z hlediska zřizovatele rozlišujeme školy a školská zařízení:

1. veřejné (zřizovatel obec, kraj, dobrovolné svazky obcí),
2. státní (zřizovatel MŠMT),
3. církevní (zřizovatel registrovaná církev nebo náboženská společnost),
4. soukromé (zřizované soukromoprávními osobami).

Charakteristika školství v řešeném území

Ostrava, jako metropole regionu, jež prochází dynamickou proměnou z města hornického a průmyslového na město vzdělanosti, inovací, technologií a profilující se jako město pro nové začátky, na sebe přebírá roli leadera v oblasti školství a vzdělávání minimálně pro území ORP Ostrava. Ambice města Ostravy jdou však dále, a to minimálně pro území Moravskoslezského kraje. V minulých letech byla Ostrava často dávana za příklad a byla oceňována za různé počiny, např. projekt Kariérové poradenství Ostrava nebo za přizpůsobení se a pomoc školám v době nařízeného uzavření škol a v době následující. Stěžejním dokumentem pro rozvoj školství v ORP Ostrava je zejména Strategie vzdělávání města Ostravy 2030 a její navazující akční plány (pozn.: Ostrava patřila a patří mezi několik málo měst s vlastní strategií pro oblast vzdělávání a v době přípravy tohoto textu byla stále jediným městem v MSK se samostatnou vzdělávací strategií). Oblast předškolního a základního vzdělávání je však oblastí, kterou nelze řešit pouze na území jedné obce, a to zejména s ohledem a specifičností území ORP Ostrava. Jde o oblast, které se musí věnovat společně jak malé obce, tak střední a velká města. Konkrétně v území ORP Ostrava se nachází 13 obcí, přičemž většina (cca 90 %) dětí navštěvuje školu přímo v Ostravě. Zde tedy začíná role města Ostravy jako logického leadera ve vzdělávání minimálně v ORP Ostrava. V souladu s výše uvedeným a také v souladu s proměnou města vynakládá Ostrava dlouhodobě výrazné množství finančních prostředků z rozpočtu města právě na oblast školství a vzdělávání. Mateřská škola se sice nachází v každé obci mimo Horní Lhotu, přesto musí mnohé obce nebo městské obvody řešit kapacity svých MŠ a zajištění minimálně povinné předškolní docházky pro všechny své děti v sousedních obcích/městských obvodech. Ze čtyř nejmenších obcí se jen ve dvou nachází základní škola (ZŠ), a to jen 1. stupeň, přičemž ZŠ je sloučená s MŠ. Mezi jiná školská zařízení se řadí střediska volného času (SVČ), těch se v ORP Ostrava nachází celkem 6 (z toho 5 v Ostravě a 1 ve Vratimově). Nad tento počet působí v Klimkovicích Centrum volného času Mozaika, které však není zapsáno v rejstříku škol a školských zařízení. Základní umělecké školy se rovněž nacházejí zejména v Ostravě. V území vykonávají činnost také víceletá gymnázia, která zajišťují vzdělávání druhého stupně ZŠ, tyto jsou ale jen v Ostravě.

Obrázek 2 Rozmístění škol a školských zařízení na území ORP Ostrava

Zdroj: statutární město Ostrava, GIS

Do rozvoje regionálního školství se významně propisují také populační vlny a stavební expanze v menších městech a obcích. V ORP Ostrava by měl počet dětí povinných předškolní a školní docházkou do roku 2028 víceméně stagnovat, po roce 2028 se dá očekávat pozvolný pokles tohoto počtu. Tato statistika souvisí s postupným pozvolným snižováním počtu obyvatel města Ostravy, které je způsobeno snižující se porodností a suburbanizací (lidé se stěhují z města do okolních menších měst a obcí, ale ne všichni se stěhují v rámci území ORP Ostrava). Výrazná stavební expanze a s ní spojená populační vlna nyní působí problémy s kapacitami škol zejména v Šenově a Staré Vsi nad Ondřejnicí, nicméně podobný stav může nastat v budoucnu i v jiných menších městech a obcích v okolí Ostravy, neboť ti lidé bydlí v relativním klidu v menší obci, zatímco mohou využít velmi dobře dostupné služby plynoucí z blízkosti třetího největšího města v České republice.

Pro kvalitu života obyvatel dané obce a území je důležitou oblastí také kultura, trávení volného času a jiné společenské vyžití. Město Ostrava se viditelně posouvá k lepšímu v mnoha oblastech a na tomto posunu chce i nadále pracovat. Mezi oblastmi s výraznou zaznamenanou změnou patří i kultura, akce (nadregionálního významu), školy, univerzity, rekonstrukce, modernizace, revitalizace, opravy, vzhled budov, jakož i institucionální prostředí (MAPPA, MSIC, fajnova, Ostrava Expat Centre, univerzity apod.) a dobře fungující služby. Možnosti neformálních volnočasových aktivit a vlastní iniciativy obyvatel související s lokálními tradicemi se projevují spíše na venkově než ve velkých městech, kde právě škola jako komunitní centrum sehrává velmi významnou roli.

Od roku 2021 disponuje město Ostrava vlastním strategickým dokumentem výlučně pro oblast vzdělávání. Tímto dokumentem je Strategie vzdělávání města Ostravy 2030, která postihuje celou oblast školství a vzdělávání, tzn. od předškolního vzdělávání až po rozvoj univerzit třetího věku a zájmové a neformální vzdělávání. Základem pro přípravu a zpracování strategie byly výstupy projektu

MAP ORP Ostrava II, zejména Strategický plán rozvoje vzdělávání ORP Ostrava do roku 2023 a navazující akční plány. Součástí týmu, který zpracovával tuto strategii, byl i zástupce MAP, a to s ohledem na zajištění souladu obou dokumentů. Zástupce MAP se také nadále podílí sdílením informací na každoroční aktualizaci Akčního plánu ke Strategii vzdělávání SMO.

Obrázek 3 Titulní strana Strategie vzdělávání města Ostravy 2030

Zdroj: statutární město Ostrava

Školství z pohledu zřizovatelských funkcí

Zřizovateli škol v Ostravě jsou zejména městské obvody, v okolních obcích a městech patřících do území ORP Ostrava pak jednotlivé obce a města. V Ostravě zřizuje alespoň jednu MŠ a/nebo ZŠ 21 městských obvodů, z okolních 3 měst a 9 obcí není zřizovatelem jen obec Horní Lhota, ve které se nachází detašované pracoviště MŠ. Dále se v ORP Ostrava nacházejí krajské školy a školy zřízené MŠMT, soukromým subjektem nebo církví. Úplné ZŠ jsou tvořeny všemi ročníky 1. až 9. třídy, neúplná škola má ročníky jen prvního stupně.

Na území statutárního města Ostravy se nachází 90 % škol a školských zařízení z celého ORP. Ve Vratimově se nachází jediné SVČ mimo Ostravu. Základní umělecké školy se kromě Ostravy nachází ve třech dalších největších městech: Klimkovice, Šenov a Vratimov. V Ostravě je 17 gymnázií, z toho 8 krajských, 8 soukromých a 1 církevní. Z celkového počtu 17 gymnázií je pouze 1 gymnázium nabízející jen 4letý obor (Gymnázium EDUCAnet Ostrava s.r.o.), ostatní gymnázia jsou víceletá.

Tabulka 6 Počty škol/školských zařízení v jednotlivých obcích ORP Ostrava– dle IZO

Název obce	celkem škol a ŠZ	z toho				
		MŠ	ZŠ	ZUŠ	SVČ	gymnázia
celkem škol	237	100	90	14	6	17*
Ostrava	198	87	79	11	5	17*
Čavisov	1	1	0	0	0	0
Dolní Lhota	2	1	1	0	0	0
Horní Lhota	0	0	0	0	0	0
Klimkovice	5	2	2	1		0
Olbramice	1	1	1	0	0	0
Stará Ves nad Ondřejnicí	3	2	1	0	0	0
Šenov	3	1	1	1	0	0
Václavovice	1	1	1	0	0	0
Velká Polom	1	1	1	0	0	0
Vratimov	5	1	2	1	1	0
Vřesina	1	1	1	0	0	0
Zbyslavice	1	1	1	0	0	0

Zdroj: Seznam škol a školských zařízení, včetně soukromých, církevních a krajských ZŠ a MŠ., šk. rok 2023/2024, dle IZO, včetně ZŠ a MŠ při lázních Klimkovice, * v počtu 17 gymnázií v Ostravě je zahrnuto také odloučené pracoviště Gymnázia PORG se sídlem mimo MSK, z celkového počtu 17 gymnázií je 16 z nich víceletých

Tabulka 7 Počty škol/školských zařízení v jednotlivých obcích ORP Ostrava– dle RED IZO

Název obce	celkem škol	z toho				
		MŠ	ZŠ	ZUŠ	SVČ	gymnázia
celkem škol	155	52	67	14	6	17
Ostrava	135	46	55	11	5	17
Čavisov	1	1	0	0	0	0
Dolní Lhota	2	1	1	0	0	0
Horní Lhota	0	0	0	0	0	0
Klimkovice	3	1	2	1	0	0
Olbramice	1	0	1	1	0	0
Stará Ves nad Ondřejnicí	1	1	1	0	0	0
Šenov	3	1	1	1	0	0
Václavovice	1	0	1	0	0	0
Velká Polom	1	0	1	0	0	0
Vratimov	5	1	2	1	1	0
Vřesina	1	0	1	0	0	0
Zbyslavice	1	0	1	0	0	0

Zdroj: KU MSK, počty dle právní subjektivity (RED IZO), bez odloučených pracovišť, šk. rok 2023/2024 (stav k 01.01.2024)

Tabulka 8 Obecní školy/školská zařízení

	celkem ředitelství	z toho				
		MŠ	ZŠ	gymnázia	ZUŠ	SVČ
ORP Ostrava	152	76	66	8	3	5

Zdroj: Výkazy MŠMT, Seznam škol a školských zařízení, dle IZO, 2023/2024 (stav k 01.01.2024)

Tabulka 9 Soukromé školy/školská zařízení

	celkem ředitelství	z toho				
		MŠ	ZŠ	gymnázia	ZUŠ	SVČ
ORP Ostrava	32	16	12	8	1	0

Zdroj: Výkazy MŠMT, Seznam škol a školských zařízení, dle IZO, 2023/2024

Tabulka 10 Církevní školy / školská zařízení

	celkem ředitelství	z toho				
		MŠ	ZŠ	gymnázia	ZUŠ	SVČ
ORP Ostrava	4	3	2	1	0	1

Zdroj: Výkazy MŠMT, Seznam škol a školských zařízení, dle IZO, 2023/2024 (stav k 01.01.2024)

Tabulka 11 Krajské školy/školská zařízení

Název obce	celkem ředitelství	z toho				
		MŠ	ZŠ	gymnázia	ZUŠ	SVČ
ORP Ostrava	29	5	9	8	10	0

Zdroj: Výkazy MŠMT, Seznam škol a školských zařízení, dle IZO 2023/2024 (stav k 01.01.2024)

Předškolní vzdělávání

V ORP Ostrava se nachází celkem 100 mateřských škol, jejichž strukturu uvádí tabulka 10 (bez jedné MŠ, která nevykazuje činnost). Tyto mateřské školy nabízí dětem výuku v běžných i speciálních třídách ve všech vzdělávacích směrech – tzn. běžné, waldorfské, Montessori i lesní MŠ. Obecních je celkem 76 MŠ a rozprostírají se po celém území ORP Ostrava, zatímco waldorfské a Montessori MŠ se nachází pouze v Ostravě. Mateřské školy pak navštěvuje přibližně deset tisíc dětí. ORP Ostrava disponuje okolo 60 speciálními třídami, což je v době zvyšujících se počtů dětí se SVP nezbytné. V území působí všechny druhy zřizovatelů – obecní, církevní, krajské, MŠMT i soukromé.

Tabulka 12 Počet MŠ za ORP Ostrava (dle RED IZO)

zřizovatel	počet MŠ	počet dětí celkem	počet běžných tříd	počet dětí v běžných třídách	počet spec. tříd	počet dětí ve spec. třídách
2023/2024 (v závorce je uveden rozdíl oproti šk. roku 2022/2023)						
obec	76	9 168 (-123)	379 (+2)	8 761 (-114)	38 (-1)	407 (-9)
kraj	4	186 (-8)	1	22 (-4)	16	164 (-4)
církev	3 (+1)	60 (+5)	3 (+1)	44 (+5)	2	16
soukromník	16	483 (+22)	29	458 (+24)	3	25 (-2)
celkem	99	9 897	412	9 285	59	612

*) v tabulce nejsou školy zřízené MŠMT, dále Základní škola a Mateřská škola při lázních, Klimkovice, příspěvková organizace a soukr. SOUKROMÁ MATEŘSKÁ ŠKOLA BAMBINO s.r.o. s místem posk. vzdělávání v Bohumíně (od roku 2023 je vymazána z rejstříku škol)

Počet obecních mateřských škol je v posledních 6 letech poměrně konstantní. Stejně je to s počtem dětí i tříd, vzrostl naopak počet pedagogických úvazků, a to s ohledem na vyšší počet dětí v posledních dvou letech.

Tabulka 13 MŠ zřizované obcemi

školní rok	počet MŠ	počet tříd	počet dětí	úv. pedag.	počet dětí na 1 pedag. úvazek	počet dětí na třídu	počet dětí na školu
2023/2024	76	417	9 168	859,1	10,7	22,0	120,6
2022/2023	76	416	9 291	851,6	10,9	22,3	122,3
2021/2022	76	414	9 095	839,3	10,8	22,0	119,7
2020/2021	77	412	9 077	830,4	10,9	22,0	117,9
2019/2020	76	408	9 462	806,9	11,7	23,2	124,5
2018/2019	76	412	9 519	1 079,2	8,8	23,1	125,3

Zdroj: Výkazy MŠMT, Seznam škol a školských zařízení

V ORP Ostrava působí 5 MŠ, jejichž zřizovatelem je Moravskoslezský kraj. Krajské mateřské školy vykazují poměrně stálé hodnoty – 2 samostatné MŠ, 16-17 tříd, 35-40 dětí na školu, tzn. přibližně 10-12 dětí na třídu. Tyto mateřské školy jsou buď zřízeny jako speciální nebo s třídami dle §16/9 ŠZ.

Tabulka 14 MŠ zřizované krajem

školní rok	počet MŠ	samost. MŠ	počet tříd	počet dětí	úv. pedag.	počet dětí na 1 pedag. úvazek	počet dětí na třídu	počet dětí na školu
2023/2024	5	2	17	186	39,9	4,7	10,9	37,2
2022/2023	5	2	17	194	38,8	5,0	11,4	38,8
2021/2022	5	2	17	185	38,3	4,8	10,9	37,0
2020/2021	5	2	16	177	35,6	5,0	11,1	35,4
2019/2020	5	2	16	191	35,4	5,4	11,9	38,2
2018/2019	5	2	16	174	33,6	5,2	10,9	34,8

Zdroj: Výkazy MŠMT, Seznam škol a školských zařízení

Za posledních pět let se nemění ani počet soukromých mateřských škol, v Ostravě je jich celkem 16, disponují cca 30 třídami a z pohledu počtu dětí na třídu jsou přibližně mezi školami obecními a krajskými (cca 15 dětí na třídu). V soukromých MŠ je zřízeno přibližně 60 pedagogických úvazků, které vzdělávají v průměru osm dětí každý.

Tabulka 15 **Soukromé MŠ**

školní rok	počet MŠ	samost. MŠ	počet tříd	počet dětí	úv. pedag.	počet dětí na 1 pedag. úvazek	počet dětí na třídu	počet dětí na školu
2023/2024	16	11	32	483	63,7	7,6	15,1	30,2
2022/2023	16	11	32	461	58,3	7,9	14,4	28,8
2021/2022	16	11	28	395	55,2	7,2	14,1	24,7
2020/2021	16	11	26	370	56,8	6,5	14,2	23,1
2019/2020	16	11	28	380	58,8	6,5	13,6	23,8
2018/2019	16	11	29	403	126,0	3,2	13,9	25,2

Zdroj: Výkazy MŠMT, Seznam škol a školských zařízení

Obdobně jako krajské, také církevní mateřské školy jsou zřízeny jako speciální nebo s třídami dle § 16/9 ŠZ. Od školního roku 2022/2023 přibyla v ORP Ostrava jedna církevní MŠ (Církevní MŠ Světluška v Ostravě-Nové Bělé), což snížilo využití ostatních církevních MŠ a ovlivnilo průměrové statistické údaje uvedené v tab. 14.

Tabulka 16 **Církevní MŠ**

školní rok	počet MŠ	samost. MŠ	počet tříd	počet dětí	úv. pedag.	počet dětí na 1 pedag. úvazek	počet dětí na třídu	počet dětí na školu
2023/2024	3	1	5	44	5	8,8	8,8	14,7
2022/2023	3	1	4	39	4	9,8	9,8	13
2021/2022	2	0	4	51	3,5	14,6	12,8	25,5
2020/2021	2	0	3	43	3,7	11,7	14,3	21,5
2019/2020	2	0	3	43	2,3	18,7	14,3	21,5
2018/2019	2	0	2	39	21,8	1,8	19,5	19,5

Zdroj: Výkazy MŠMT, Seznam škol a školských zařízení

Vývoj počtu dětí v MŠ

V území ORP Ostrava jsou po celou dobu realizace projektů místního akčního plánování dostatečné kapacity mateřských (i základních) škol. Jejich obsazenost se v posledních letech pohybuje mezi 78-86 %. V blízkém horizontu 3-5 let nelze dle aktuálních statistických údajů a predikcí očekávat výrazný nárůst počtu dětí. Statistiky uvedené výše (počet živě narozených dětí, počet dětí dle věkových skupin, počet obyvatel v ORP Ostrava) naopak poskytují obraz mírného pozvolného poklesu obyvatel v ORP a víceméně trvalé (kolísající, ale spíše klesající) statistiky živě narozených dětí. Také statutární město Ostrava ve svém strategickém plánu rozvoje města Ostravy do roku 2030 predikuje (přes různá realizovaná opatření) mírný trvalý pokles počtu obyvatelstva.

Problém s kapacitami však nastává v okrajových obvodech statutárního města Ostravy a v okolních obcích a městech, které zažívají stavební rozkvět. Typickým příkladem je např. městský obvod Petřkovice, kde byli nuceni postavit novou budovu MŠ, městský obvod Hošťálkovice, který plánuje navýšení kapacity MŠ, město Šenov, kde je v plánu navýšení o celé dvě třídy MŠ nebo obec Stará Ves nad Ondřejnicí, kde je v blízkém horizontu plánována výstavba nové budovy pro MŠ s vyšší kapacitou a další úkony spojené s přípravou obce na vyšší počty školou povinných dětí/žáků.

V budoucnu bude potřebné reagovat na demografické změny:

- trend poklesu počtu obyvatel města Ostravy zpomaluje, přičemž velkou část úbytku tvoří suburbanizace, tzn. lidé odchází z města Ostravy do okolních obcí a měst (zde tedy bude nutné nadále sledovat vývoj počtu obyvatelstva dle věkových skupin, zejm. pak skupinu obyvatel v produktivním věku, vývoj počtu vydaných stavebních povolení, vývoj porodnosti aj.), neboť tyto urbanizační aspekty mohou mít vliv na kapacity škol v dílčích územích ORP Ostrava,
- počet obyvatel v ORP Ostrava bude patrně nadále mírně klesat,
- migrace bude pokles obyvatelstva nejspíš pravděpodobně pouze korigovat,
- v blízkých letech nejspíš dojde k většímu úbytku dětí předškolního a následně školního věku.

Děti jiných národností vzdělávající se v MŠ v ORP Ostrava

Současný vzdělávací systém se stále častěji setkává s potřebou zohledňovat kulturní a jazykovou rozmanitost dětí, které jej využívají. V území ORP Ostrava roste podíl dětí s odlišným mateřským jazykem a kulturním zázemím, což klade nové nároky na vzdělávací praxi, pedagogické přístupy i na systémovou podporu. Cílem této kapitoly je poskytnout kvantitativní data o počtech dětí cizinců vzdělávajících se ve školách v ORP Ostrava. V ORP Ostrava se v MŠ vzdělávalo ve školním roce 2023/24 celkem 9 897 dětí, z toho 311 dětí jiných národností (3,14 %). Jednalo se o děti těchto národností: Ukrajina, Slovensko, Vietnam, Maďarsko, Afghánistán, Severní Makedonie, Arménie, Polsko, Tádžikistán, Spojené státy Americké, Řecko, Korejská republika, Rusko, Srbsko, Portugalsko, Rumunsko, Indie a Chorvatsko.

Tabulka 17 Počty dětí jiných národností vzdělávajících se v MŠ v ORP Ostrava

Počet k datu	Děti jiných národností celkem	Počet MŠ s dětmi jiných národností
30.09.2024	312	73
30.09.2023	311	76
30.09.2022	307	73

Zdroj: Magistrát města Ostravy

Tabulka 18 Počty dětí jiných národností vzdělávajících se v MŠ v ORP Ostrava – dle místa

Počet k datu	Děti jiných národností	Ostrava	Vratimov	Zbyslavice	Olbramice	Vřesina	Klimkovice	Stará Ves n. Ondř.
30.09.2024	312	309	2	1				
30.09.2023	311	308	2		1			
30.09.2022	307	301	2			2	1	1

Zdroj: Magistrát města Ostravy

Vývoj počtu pracovníků v MŠ

Počet pedagogických pracovníků, respektive počet pedagogických úvazků v obecních mateřských školách v posledních 6 letech trvale roste. Aktuálně je zde naplňováno přibližně 860 úvazků (meziroční nárůst o cca 20 pedagogických úvazků). V krajských, církevních a soukromých mateřských školách je pak evidováno dalších přibližně 110 pedagogických úvazků.

V mateřských školách působí také 110 asistentů pedagoga (cca 100 úvazků), přičemž jejich počet trvale roste.

Tabulka 19 **Pedagogičtí pracovníci MŠ zřizovaných obcemi**

školní rok	2023/24	2022/23	2021/22	2020/21	2019/20	2018/19	2017/18	2016/17
přepočtení pedagogové celkem	859,1	851,6	839,3	830,4	806,9	782,6	780,3	779,7

Zdroj: Výkazy MŠMT

Tabulka 20 **Pedagogičtí pracovníci (učitelé) MŠ zřizovaných krajem, církví a soukromými subjekty**

zřizovatel	přepočtení učitelé celkem	zřizovatel	přepočtení učitelé celkem
2023/2024		2020/2021	
kraj	39,9	kraj	35,6
církev	5	církev	3,1
soukromník	63,7	soukromník	45,0
2022/2023		2019/2020	
kraj	38,8	kraj	35,4
církev	4	církev	3,3
soukromník	58,3	soukromník	44,5
2021/2022		2018/2019	
kraj	38,3	kraj	33,6
církev	3,5	církev	2,5
soukromník	55,2	soukromník	50,4

Zdroj: Výkazy MŠMT, včetně škol při zdravotnickém zařízení

Kapacity MŠ a další užitečné informace k předškolnímu vzdělávání v obecních MŠ

Začátkem školního roku 2023/2024 realizoval odbor kultury a školství Magistrátu města Ostravy průzkum v Ostravských obecních MŠ, ze kterého vyplynuly tyto informace:

- rejstříková kapacita obecních MŠ v Ostravě činí 9 720 míst, přičemž skutečná kapacita MŠ je reálně pouze 8 519 míst, k 30.09.2023 bylo zapsáno 8 130 dětí, tzn. reálná volná kapacita těchto MŠ činí 389 míst,
- plně nebo téměř plně obsazené obecní MŠ vykazují městské obvody Hošťálkovice, Hrabová, Krásné Pole, Lhotka, Martinov, Moravská Ostrava a Přívoz, Nová Bělá, Petřkovice, Polanka nad Odrou, Proskovice a Stará Bělá, avšak množství volných kapacit není nijak vysoké ani v jiných obvodech,
- městské obvody s plnou kapacitou většinou již řeší navýšení kapacit, a to např. stavbou nových budov MŠ nebo zřízením nových tříd (Petřkovice, Hošťálkovice aj.),
- obdobný problém vnímají také okolní obce a města, kapacitu již aktivně řeší např. Šenov, Stará Ves n. Ondřejnicí,
- společnou místnost pro pedagogy (sborovnu) udává přibližně 40 MŠ (včetně detašovaných pracovišť), zatímco 52 MŠ uvedlo absenci takové místnosti,
- relaxační nebo odpočinkovou místností pro děti disponuje pouze 13 MŠ,
- místností pro práci speciálního pedagoga/logopeda apod. disponuje 38 MŠ,
- volnými třídami nebo prostorem, kde by bylo možné zřídit novou třídu disponuje 7 MŠ,
- 43 MŠ disponuje prostorem, který pronajímá např. organizátorům kroužků pro děti, ZUŠ, organizátorům zájmové činnosti apod.

Základní vzdělávání

Statistické údaje o základním školství v ORP Ostrava

V ORP Ostrava je celkem 90 ředitelství základních škol. Nejvíce, 65 z nich je obecních, 12 soukromých, 9 krajských a 2 církevní. V Ostravě působí také dvě základní školy zřízené MŠMT, a to ZŠ při Dětském domově se školou, Ostrava-Kunčice a ZŠ při diagnostickém ústavu pro mládež v Ostravě-Kunčičkách.

Tabulka 21 **Počet ZŠ za ORP Ostrava** – školní rok 2023/2024

zřizovatel	počet základních škol (RED IZO)		
	celkem	úplné	neúplné
Obec – ředitelství	65	53	12
kraj – ředitelství (z toho 1 ZŠ při ZZ)	9	9	0
církev – ředitelství	2	2	0
soukromý subjekt – ředitelství	12	7	4
MŠMT	2	0	2
celkem – dle rejstříku vč. 2 škol MŠMT	90	71	18

Zdroj: Výkazy MŠMT, v počtu škol **není** zahrnuto ostravské pracoviště ZŠ PORG, která má sídlo mimo MSK.

Ve školním roce 2023/2024 se v 67 obecních základních školách vzdělává 24 214 žáků v 1 177 běžných třídách (BT) a 54 žáků v 7 speciálních třídách (ST). V devíti krajských základních školách se ve 127 třídách (116 speciálních a 11 běžných tříd) vzdělává 1 071 žáků, převážně se speciálními vzdělávacími potřebami. Krajské školy vykazují právě kvůli této skutečnosti nejnižší počty žáků na třídu i nejnižší počty žáků na pedagogický úvazek. V Ostravě působí 12 soukromých základních škol. V jejich 83 třídách se vzdělává 893 žáků. V případě soukromých škol Hello a PRIGO se pak jedná o kombinaci různých stupňů vzdělání, které tyto školy nabízejí. Obě disponují mateřskou a základní školou a také gymnáziem. Soukromé školy disponují 44 běžnými třídami a 39 speciálními, čemuž odpovídá 574 žáků v běžných a 319 žáků ve speciálních třídách. Ve dvou církevních základních školách nacházejících se v území ORP Ostrava funguje celkem 26 tříd (15 BT, 11 ST) s celkem 330 žáky (278 v BT, 77 ve ST). Součástí třetiny základních škol v ORP Ostrava je mateřská škola. Téměř na každé škole funguje školní družina. Každá základní škola disponuje školní jídelnou nebo výdejnou.

Nejvíce žáků a tříd se logicky nachází ve statutárním městě Ostrava, které je třetím největším městem České republiky, je krajským městem a v rámci ORP Ostrava se v něm nachází cca 90 % všech škol. Druhým největším městem v ORP Ostrava, co se týká počtu obyvatel, počtu tříd a žáků, je město Šenov, následované Vratimovem a Klimkovicemi. Ty jsou pak známé zejména lázněmi, při kterých je (MŠMT) zřízena základní škola.

Tabulka 22 **Počty tříd a žáků v ZŠ v jednotlivých obcích ORP Ostrava** – školní rok 2023/2024

Název obce	počet škol (všechna pracoviště)	počet tříd (b.t., s.t., p.t.)	počet žáků (b.t., s.t., p.t.)	průměrný počet žáků na školou	průměrný počet žáků na třídu
celkem	91	1 420	26 587		
Ostrava	79	1 275	23 512	297,6	18,4
Čavisov	-	-	-	-	-
Dolní Lhota	1	5	88	88	17,6
Horní Lhota	-	-	-	-	-
Klimkovice	2	24	500	250	20,8
Olbramovice	1	3	37	37	12,3

Stará Ves n. O.	1	14	259	259	18,5
Šenov	1	32	771	771	24,1
Václavovice	1	6	135	135	22,5
Velká Polom	1	18	402	402	22,3
Vratimov	2	36	731	365,5	20,3
Vřesina	1	5	119	119	23,8
Zbyslavice	1	2	33	33	16,5

Zdroj: Výkazy MŠMT, včetně přípravných tříd

Tabulka 23 **Součásti základních škol v jednotlivých obcích ORP Ostrava – šk. rok 2023/2024**

Název obce	počet ZŠ celkem IZO	v nich součástí	
		MŠ	ŠJ/ŠV
celkem	89	33	163
Ostrava	77	25	149
Čavisov	0	1	1
Dolní Lhota	1	1	1
Horní Lhota	0	-	-
Klimkovice (včetně ZŠ při ZZ)	2	2	2
Olbramice	1	1	1
Stará Ves nad Ondřejnicí	1	2	2
Šenov	1	-	2
Václavovice	1	1	1
Velká Polom	1	1	1
Vratimov	2	1	1
Vřesina	1	1	1
Zbyslavice	1	1	1

* Zařízení školního stravování může být jídelna, výdejna nebo vývařovna, pokud má škola jídelnu i výdejnu, je počítána jako jedna součást

Zdroj: Seznam škol a školských zařízení, včetně soukromých, církevních a krajských ZŠ, bez škol zřizovaných MŠMT a PORG, jež má sídlo mimo MSK

Za malotřídní je škola/pracoviště považována tehdy, jsou-li v jedné třídě společně vyučováni žáci více ročníků. Malotřídní školy se nacházejí zejména v okrajových městských obvodech Ostravy a okolních obcích. V posledních třech letech došlo k výraznému snížení počtu malotřídních škol v ORP Ostrava.

Tabulka 24 **Počet malotřídních ZŠ v jednotlivých obcích ORP Ostrava – školní rok 2023/2024**

Název obce	počet škol malotříd.	z toho					
		jednotřídní	dvoutřídní	trojtrídní	čtyřtrídní	pětitrídní	vícetrídní
celkem škol	7	1	2	2	2		
Ostrava	5	1	1	1	2		
Olbramice	1			1			
Zbyslavice	1		1				

* nejsou započteny školy zřízené podle §16 odst. 9 tzv. speciální školy, kde zákon umožňuje slučovat nejen ročníky na 1. stupni, ale také na 2. stupni za zcela jiným účelem, než jaký je sledován při tzv. malotřídním uspořádání, zdroj: Výkazy MŠMT

** tabulka neobsahuje názvy obcí, kde se nenachází malotřídní ZŠ

Neúplná základní škola je základní škola, která má méně než devět povinných ročníků. Vzniká na základě výjimky udělované Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky.

K tomuto kroku dochází v případech, kdy obce nemohou splnit všechny podmínky pro zajištění plného povinného základního vzdělání, které zahrnuje devět ročníků. Typickým důvodem bývá malý počet obyvatel v dané obci. Žáci z neúplných základních škol po ukončení musí dále pokračovat ve vzdělávání na jiné škole, která jim dokončení základního vzdělání umožní. V ORP Ostrava se nachází 12 neúplných škol, nejvíce – 7 je v Ostravě.

Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je v řešeném území zřízeno 17 základních škol (ředitelství). Nejvíce z nich je krajských a církevních.

Tabulka 25 **Přehled škol pro žáky se SVP v ORP Ostrava (školy zřízené dle § 16/9 ŠZ)**

	celkem	z toho zřízené			
		krajem	obcí	církví	soukromé
ředitelství celkem	17	11	0	1	5
MŠ pro děti se zdravotním postižením *)	7	4	0	1	2
MŠ při zdravotnickém zařízení	1	1	0	0	0
ZŠ pro žáky se zdravotním postižením *)	11 (13)*	7 (5)*	0	1	4
ZŠ při zdravotnickém zařízení	1	1	0	0	0
přípravný stupeň ZŠ speciální	1	1	0	1	0

Zdroj: Výkazy MŠMT, Seznam škol a školských zařízení, šk. rok 2021/2022, *) ZŠ zřízené krajem jako školy pro žáky se SVP mají také běžné třídy – ZŠ Karasova, ZŠ na Vizině – jsou již tedy dle metodiky MŠMT vykazovány jako školy běžné

Vývoj počtu žáků v ZŠ

Z dlouhodobého hlediska klesá průměrný počet dětí v obecních, krajských a církevních školách, zatímco průměr u soukromých škol spíše roste nebo v některých letech stagnuje. Možný kontext lze nalézt v celkové proměně města Ostravy a celého ORP Ostrava, které se z původního průmyslového rázu postupně mění na oblast inovací, vývoje, IT služeb apod., tzn. lépe ohodnocených profesí. Tito lidé jsou pak ochotní hradit školné na soukromých školách, které obvykle nabízí něco odlišného, např. bilingvní vzdělávání, více moderních pomůcek aj. Nejvyšší průměrný počet žáků na třídu vykazují školy obecní, zatímco nejnižší počet žáků na třídu mají školy krajské. Je to dáno tím, že Moravskoslezský kraj zřizuje v oblasti předškolního a základního vzdělávání převážně školy speciální nebo školy s třídami dle §16/9 ŠZ.

Tabulka 26 **Průměrný počet žáků ve třídě v ORP Ostrava**

Zřizovatel	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24
Obec	22,14	21,91	21,23	20,90	20,70	20,7	20,5
Kraj	8,6	8,6	8,7	8,6	8,5	8,4	8,4
Církev	16,8	16,8	16,05	15,3	14,3	13,6	13,7
Souk.	9,68	10,47	10,33	10,32	11,05	11	10,8
Průměr	14,30	14,45	14,08	13,78	13,64	13,4	13,4

Zdroj: Výkazy MŠMT, vlastní sumarizace

Počty pracovníků v ZŠ v ORP Ostrava

V základních školách v ORP Ostrava působí více než 2 500 pedagogů (cca 2 100 pedagogických úvazků), přičemž jejich počet rok od roku stále roste. Příčinou může být navýšení finančních prostředků na mzdy v minulých letech a tím doplnění neobsazených pozic, případně zvyšující se počty a potřeby v oblasti žáků se SVP.

Tabulka 27 **Pedagogičtí pracovníci ZŠ**

ORP Ostrava		fyzické osoby	přepočtení na plně zaměstnané
		celkem	celkem
2023/2024			
Celkem pedagogové		2 561	2 085,8
v tom vyučující	na 1. stupni	1 230	967,7
	na 2. stupni	1 314	1 101,3
	přípravná třída	17	16,8
2022/2023			
Celkem pedagogové		2 522	2 057,3
v tom vyučující	na 1. stupni	1 194	945
	na 2. stupni	1 314	1 099,3
	přípravná třída	14	13

Zdroj: Výkazy MŠMT

V základních školách působí cca 400 asistentů pedagoga, téměř 30 psychologů a cca 50 speciálních pedagogů, z toho 9 logopedů. Počet asistentů pedagoga stále roste.

Tabulka 28 **Ostatní pedagogičtí pracovníci ZŠ zřizovaných obcemi**

ORP Ostrava		fyzické osoby	přepočtení na plně zaměstnané
		celkem	celkem
2023/2024			
asistenti pedagoga		514	390,1
Z toho AP v MŠ		110	99
psychologové		29	22,1
speciální pedagogové		52	39
Z toho logopedové		9	8
2022/2023			
asistenti pedagoga		462	352,3
Z toho AP v MŠ		97	88
psychologové		30	20,7
speciální pedagogové		48	33,6
Z toho logopedové		10	5,6
2021/2022			
asistenti pedagoga		314	231
psychologové		29	17,6
speciální pedagogové		58	37,5
2020/2021			
asistenti pedagoga		314	231
psychologové		29	17,6
speciální pedagogové		58	37,5

Zdroj: Výkazy MŠMT

Ve sledovaném období počet žáků ZŠ i přepočtený počet učitelů kolísá. V dlouhodobém pohledu počet žáků klesá, zatímco počet učitelů mírně roste. Počet žáků na jednoho přepočteného pedagogického pracovníka se změnil z 15 ve školním roce 2016/2017 na 12,7 ve šk. roce 2023/2024, v dlouhodobějším pohledu tak tento počet klesá.

Tabulka 29 Počet škol a žáků na jednoho přepočteného pracovníka v ORP Ostrava

školní rok	počet ZŠ	počet žáků	počet učitelů (přepočtený stav)	počet žáků na jednoho přepočten. pracovníka
2023/2024	89	26 587	2 085,8	12,7
2022/2023	89	27 015	2 057,3	13,1
2021/2022	89	26 572	2 339,7	11,4
2020/2021	89	27 159	2 135	12,7
2019/2020	88	27 234	2 091,1	13,0
2018/2019	87	27 616	1 871,1	14,8
2017/2018	87	27 728	1 855,8	14,9
2016/2017	86	27 517	1 811,7	15,2

Zdroj: Výkazy MŠMT, včetně soukromých, církevních a krajských ZŠ, včetně tříd i škol dle § 16/9 ŠZ, bez škol MŠMT

V obecních školách dochází k pozvolnému nárůstu počtu tříd (za 8 let o 38 tříd), pozvolnému poklesu speciálních tříd (za 8 let o 5 tříd) i celkového počtu žáků (rozdíl mezi roky 2016 a 2023 je cca 1 200 žáků). V souvislosti s neustálým mírným nárůstem počtu pedagogických úvazků (za 8 let o téměř 200) tak dochází k postupnému snižování počtu žáků na jeden pedagogický úvazek i žáků na třídu. V obecních školách tak aktuálně jednu třídu představuje 20 žáků oproti 22 v roce 2016. Počet obecních škol je posledních pět let konstantní a s poklesem počtu žáků tak dochází také k poklesu průměrného počtu žáků na školu.

Tabulka 30 Počet škol a žáků na jednoho přepočteného pracovníka v ORP Ostrava – obecní školy

školní rok	počet ZŠ	počet běžnýc h tříd	počet spec. tříd	počet žáků	Počet pedagog. úvazků /pracovníků	počet žáků na 1 ped. úv.	počet žáků na třídu	počet žáků na škol u
2023/24	67	1 177	7	24 268	1 731,6/2 126	14,0	20,5	362,2
2022/23	67	1 187	7	24 756	1 721,5/2 093	14,4	20,7	369,5
2021/22	67	1 176	8	24 334	1 687,7/2 008	14,4	20,7	300,4
2020/21	67	1 176	8	24 825	1 678,7/1 999	14,8	21,0	370,52
2019/20	67	1 165	11	25 011	1 644,8/1 940	15,2	21,3	373,30
2018/19	66	1 142	13	25 309	1 585,1/1 859	16,0	21,9	383,46
2017/18	66	1 140	13	25 529	1 578,2/1 838	16,2	22,1	386,80
2016/17	66	1 134	12	25 422	1 543,4/1 778	16,5	22,2	385,18

Zdroj: Výkazy MŠMT, Seznam škol a školských zařízení

Žáci jiných národností vzdělávající se v ZŠ v ORP Ostrava

Podle § 20 školského zákona (zákon č. 561/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů), mají žáci-cizinci nárok na bezplatnou jazykovou přípravu k začlenění do základního vzdělávání. Na území každé obce s rozšířenou působností (ORP) je určena minimálně jedna základní škola, která zajišťuje jazykovou přípravu, a to nejen kmenovým žákům-cizincům, ale rovněž dalším zájemcům v rámci území MSK. Kmenová škola poskytne nejpozději do 1 týdne zákonným zástupcům všechny potřebné informace související s jazykovou přípravou. Výuka je realizována přednostně v dopoledních hodinách,

po dobu jazykové přípravy je žák uvolněn z výuky v kmenové škole. Celková délka jazykové přípravy žáka-cizince je nejméně 100 hodin a nejvíce 400 hodin po dobu nejvýše 20 měsíců výuky.

V ORP Ostrava jsou pro jazykovou přípravu žáků určeny tyto organizace:

- Základní škola a mateřská škola Ostrava-Dubina, V. Košaře 6, příspěvková organizace
- Základní škola a mateřská škola Ostrava-Zábřeh, Březinova 52, příspěvková organizace
- Základní škola a mateřská škola Ostrava-Zábřeh, Volgogradská 6 B, příspěvková organizace
- Základní škola Ostrava – Mariánské Hory, Gen. Janka 1208, příspěvková organizace
- Základní škola Ostrava, Nádražní 117, příspěvková organizace.

V tomto území se dále nacházejí **školy, které poskytují bilingvní vzdělávání**. Jsou to tyto školy:

- Základní škola a mateřská škola Ostrava, Ostrčilova 10, příspěvková organizace
- Základní škola generála Zdeňka Škarvady, Ostrava-Poruba, příspěvková organizace
- Gymnázium, základní škola a mateřská škola Hello s.r.o.
- Základní škola a mateřská škola Ostrava-Zábřeh, Kosmonautů 15, příspěvková organizace

V ORP Ostrava se v ZŠ vzdělávalo ve školním roce 2023/24 celkem 26 587 žáků, z toho 1 291 dětí jiných národností (4,86 %), mezi které patří: Ukrajina, Slovensko, Vietnam, Irsko, Korejská republika, Srbsko, Irák, Polsko, Maďarsko, Rusko, Mongolsko, Chorvatsko, Rumunsko, Írán, Nepál, Bulharsko, Bělorusko, Španělsko, Filipíny, Kazachstán, Řecko, Velká Británie a Severní Irsko, Jemen, Spojené státy Americké.

Tabulka 31 Počty žáků jiných národností vzdělávajících se v ZŠ v ORP Ostrava

Počet k datu	Děti jiných národností celkem	Počet ZŠ s dětmi jiných národností
30.09.2024	1 291	66
30.09.2023	1 149	65
30.09.2022	1 141	66

Zdroj: Magistrát města Ostravy

Tabulka 32 Počty žáků jiných národností vzdělávajících se v ZŠ v ORP Ostrava – dle místa

Počet k datu	30.09.2024	30.09.2023	30.09.2022
Děti jiných národností	1 291	1 149	1 141
Ostrava	1 257	1 121	1 103
Klimkovice	13	9	13
Stará Ves	-	-	1
Šenov	4	4	7
Václavovice	2	2	2
Velká Polom	3	4	4
Vratimov	10	7	10
Vřesina	1	1	1
Zbyslavice	1	1	-

Zdroj: Magistrát města Ostravy

Kapacity ZŠ a další užitečné informace k vzdělávání v obecních ZŠ

Začátkem školního roku 2023/2024 realizoval odbor kultury a školství Magistrátu města Ostravy průzkum v Ostravských obecních ZŠ, ze kterého vyplynuly tyto informace:

- rejstříková kapacita obecních ZŠ v Ostravě činí 30 629 míst, přičemž skutečná kapacita ZŠ je reálně pouze 23 709 míst, k 30.09.2023 bylo zapsáno 21 590 dětí, tzn. reálná volná kapacita činí 2 119 míst,
- s výjimkou okrajových městských obvodů města Ostravy nemá město Ostrava problém s kapacitami ZŠ, kapacitně plné jsou ZŠ zejména v Proskovicích, Nové Bělé a Krásném Poli, z okolních obcí a měst jsou pak kapacitně plné ZŠ v Šenově a Staré Vsi nad Ondřejnicí,
- nedostatečné je zabezpečení prostor pro ŠPP a relaxačních a odpočinkových místností pro žáky,
- školy často disponují třídami, které lze upravit na odborné učebny, ale nemají na to dostatek finančních prostředků.

Docházka do škol a informace týkající se dokončení základního vzdělání

V posledních čtyřech letech trvale roste počet žáků ukončujících školní docházku, ve školním roce 2022/2023 ji ukončilo přibližně 3 200 dětí. Na střední školu z 5. nebo 7. třídy (na gymnázia) přechází každoročně téměř 400 dětí, přičemž toto číslo průběžně spíše roste. Pozitivní údaje vykazuje statistika žáků prvního ročníku s odkladem povinné školní docházky, jejich počet v posledních letech klesá.

Tabulka 33 Počet absolventů ZŠ v ORP Ostrava – všichni zřizovatelé

žáci, kteří ukončili školní docházku		2020/2021		2021/2022		2022/2023		2023/2024	
		běžné tř.	speciální	běžné	speciální	běžné	speciální	běžné	speciální
v tom	celkem	2 644	145	2 785	152	2 898	152	3 052	141
	v 7. ročníku	42	3	36	1	37	1	47	3
	v 8. ročníku	128	16	148	20	168	20	151	18
	v 9. ročníku	2 458	97	2	85	2 645	85	2 823	87
	v 10. ročníku	0	29	0	45	0	45	1	33
	nezař. do	16	0	10	0	10	0	5	0
žáci, kteří přešli do SŠ celkem		387	1	379	1	386	2	391	2
v tom	z 5. ročníku	310	0	320	0	320	0	330	2
	ze 7. ročníku	74	0	52	0	52	0	51	0
žáci 1. r. s dodateč. odkladem PŠD		53	0	40	0	40		36	2

Zdroj: Výkazy MŠMT, údaje o absolventech jsou vždy za předcházející období

Zhodnocení technického stavu a vybavenosti MŠ a ZŠ

S výjimkou obce Horní Lhota se nachází školní jídelna nebo školní výdejna v každé obci v ORP Ostrava. Školní jídelny/výdejny nabízí stravu pro celkem 36,5 tisíce dětí a žáků, přičemž přibližně 90 % z nich se stravuje v Ostravě. Třetinu stravovaných tvoří děti z MŠ, dvě třetiny žáci ZŠ. Kapacity školních jídelen jsou z pohledu celého území využívány z 60 %.

Tabulka 34 Školní jídelny v jednotlivých obcích ORP Ostrava

Název obce	počet ŠJ a výdejen	počet stravovaných osob	počet stravovaných, pro které je jídlo odváženo do výdejen
celkem	163	40 328	9 013
Ostrava	149	36 548	7 825
Čavisov	1	22	-
Dolní Lhota	1	144	118

Horní Lhota	-	-	-
Klimkovice	2	590	42
Olbramice	1	65	-
Stará Ves nad Ondřejnicí	2	356	47
Šenov	2	851	59
Václavovice	1	205	-
Velká Polom	1	459	226
Vratimov	1	850	670
Vřesina	1	179	-
Zbyslavice	1	59	26

Zdroj: Výkazy MŠMT, Seznam škol a školských zařízení, šk. rok 2023/2024

Ve školních jídelnách zřizovaných krajem, obcemi, církví i soukromým subjektem pracuje více než 900 osob (766 přepočtených úvazků). Struktura odpovídá počtu škol jednotlivých zřizovatelů. Srovnání s minulými školními roky ukazuje, že počet pracovníků školních jídelen kolísá, a to jak v absolutních číslech, tak v přepočtených. Nejvíce zaměstnanců (937) působí ve ŠJ ve šk. roce 2023/2024.

Tabulka 35 Pracovníci školních jídelen v ORP Ostrava

Školní jídelny zřizované	pracovníci celkem					
	fyzické osoby			přepočtené osoby		
	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2021/2022	2022/2023	2023/2024
krajem	160	160	165	133,2	132,8	139,2
obcemi	704	701	697	576,5	577	577,2
církví	8	8	10	4,6	4,6	6,3
soukromé	60	61	65	38,9	42,6	44,2
celkem pracovníků	932	930	937	753,2	757	766,9

Zdroj: Výkazy MŠMT, Evidenční počet pracovníků zařízení školního stravování

V ORP Ostrava je provozováno celkem téměř 100 školních družin a školních klubů, které navštěvuje přibližně 10 tisíc dětí a žáků. Za poslední 3 roky stoupl počet zapsaných účastníků o téměř 500. Naprostá většina zapsaných dětí a žáků navštěvuje obecní ŠD/ŠK. Cca 94 % zapsaných účastníků tvoří žáci z 1. stupně ZŠ.

Tabulka 36 Školní družiny a školní kluby za ORP Ostrava

Zřizovatel	Druh/typ	Počet družin/klubů	Počet oddělení / zájmových útvárů	Zapsaní účastníci – počet	z 1. stupně – počet	z 2. stupně – počet
Církev	Školní družina	2	10	109	81	26
Církev cel.		2	10	109	81	26
Kraj	Školní družina	8	40	398	285	98
	Školní klub	1	-	30	18	12
Kraj Celkem		9	40	428	303	110
Obec	Školní družina	65	327	8 566	8 412	26
	Školní klub	7	24	295	135	160
Obec Celkem		72	351	8 861	8 547	186
Soukromník	Školní družina	11	34	550	472	63
	Školní klub	2	8	56		56
Soukromník		13	42	606	472	119

2023/2024						
Celkem		97	443	10 004	9 403	441

Zdroj: Výkazy MŠMT

Ve školních družinách a klubech pracuje ve školním roce 2023/2024 celkem 442 interních vychovatelů (95 % žen), 16 externích vychovatelů a 86 ostatních pedagogických pracovníků (všichni interní).

Tabulka 37 **Pedagogičtí pracovníci ŠD a ŠK v ORP Ostrava – 2023/2024**

ŠK a ŠD zřizované	vychovatelé		ostatní pedagogičtí pracovníci	
	interní	externí	interní	externí
církví	6	13	31	0
krajem	45	0	37	0
obcemi	351	0	1	0
soukromou osobou	42	3	17	0
celkem	442	16	86	0

Zdroj: Výkazy MŠMT

Bezbariérovost škol

Zajištění bezbariérového přístupu do mateřských a základních škol je klíčovým předpokladem pro rovný přístup ke vzdělání a inkluzi všech dětí bez ohledu na jejich fyzické schopnosti. Bezbariérovost zahrnuje nejen odstranění fyzických bariér v prostorách škol (např. schody, úzké průchody, chybějící výtahy či nevhodné hygienické zázemí), ale také zajištění podmínek pro plnohodnotnou účast dětí se specifickými potřebami na výuce i školních aktivitách. Dále uvedené počty plně/částečně bezbariérových škol se týkají pouze obecních škol.

V ORP Ostrava je situace následující:

- Plně bezbariérových je 8 obecních MŠ,
- Částečně bezbariérových je 23 obecních MŠ
- Plně bezbariérové jsou 4 obecní ZŠ,
- Částečně bezbariérových je 36 obecních ZŠ.
- Všechna SVC v ORP Ostrava jsou plně nebo částečně bezbariérové.

Základní umělecké vzdělávání, jeho dostupnost a rozbor v řešeném území

V Ostravě se nachází celkem 11 ZUŠ, z toho 9 je zřízeno krajem. V širším území ORP Ostrava jsou pak provozovány další tři (Klimkovice, Šenov, Vratimov). Obcí zřizované ZUŠ se nachází jedna v Ostravě a dále po jedné v Šenově a Vratimově. Jediná soukromá ZUŠ (AVE ART Ostrava) se nachází v Ostravě.

Tabulka 38 **Počet ZUŠ za ORP Ostrava**

Název obce	ZUŠ zřizované		
	krajem	obcemi	jiným zřizovatelem
celkem	10	3	1
Ostrava	9	1	1
Klimkovice	1	0	0
Šenov	0	1	0
Vratimov	0	1	0

Zdroj: Výkazy MŠMT, šk. rok 2023/2024

V ZUŠ v ORP Ostrava pracuje přes 400 pedagogů, kteří zabezpečují 276 pedagogických úvazků. Převážnou většinu představují interní pedagogové, a to 96 %. S ohledem na to, že 10 ze 14 ZUŠ v ORP Ostrava je krajských, tak také největší podíl pedagogů spadá pod krajské ZUŠ.

Tabulka 39 **Pedagogičtí pracovníci ZUŠ v ORP Ostrava**

ZUŠ dle zřizovatele	pracovníci celkem 2022/2023		pracovníci celkem 2023/2024	
	fyzické osoby	přepočtené osoby	fyzické osoby	přepočtené osoby
celkem	406	278,2	403	276,2
Kraj – interní	331	235,8	330	234,3
Kraj – externí	12	1,9	11	1,7
Obec – interní	58	39,3	57	38,7
Obec – externí	0	0	0	0
Soukromník - interní	1	0,1	1	0,1
Soukromník – externí	4	1,1	4	1,4

Zdroj: Výkazy MŠMT

Neformální a zájmové vzdělávání, jeho dostupnost a rozbor v řešeném území

V ORP Ostrava se nachází celkem 6 středisek volného času (SVČ), z toho 5 v Ostravě. Zřízena jsou většinou obcemi. Kromě města Ostravy (celkem 4 SVČ) se nachází 1 SVČ ve Vratimově. Církví zřizované je jedno středisko (Salesiánské středisko volného času Don Bosco v Ostravě).

Tabulka 40 **Počet SVČ za ORP Ostrava**

Název obce	SVČ zřizované		
	krajem	obcemi	jiným zřizovatelem (církve)
celkem	0	5	1
Ostrava	0	4	1
Vratimov	0	1	0

Zdroj: Výkazy MŠMT, šk. rok 2023/2024

Střediska volného času zřizovaná obcemi (5 SVČ) nabízela v posledních dvou letech mezi 500 a 600 kroužků (zájmových útvarů). Ve školním roce 2022/23 je navštěvovalo 3 850 účastníků, ve školním roce 2023/24 bylo zapsáno 4 415 účastníků. Střediska volného času se postupně snaží vrátit na počty účastníků před začátkem pandemie koronaviru Covid 19, které se pohybovaly okolo 5 500 účastníků ročně. Stále tak k tomuto číslu schází přibližně 1 000 účastníků ročně. V souvislosti s moderní digitální dobou se střediskům bude na tato čísla vracet velmi složitě.

Tabulka 41 **SVČ zřizované obcemi – zájmové útvary a počet účastníků**

Název obce	počet zájmových útvarů	počet účastníků
2022/2023		
Celkem	524	3 850
Ostrava – 4 SVČ	446	3 391
Vratimov – 1 SVČ	78	459

2023/2024		
Celkem	594	4 415
Ostrava – 4 SVČ	509	3 909
Vratimov – 1 SVČ	85	506

Zdroj: Výkazy MŠMT

V obecních SVČ pracuje celkem 348 pedagogických pracovníků, z toho 310 v Ostravě a 38 ve Vratimově. Společně zabezpečují přibližně 80 pedagogických úvazků.

Tabulka 42 **SVČ zřizované obcemi – pedagogičtí pracovníci**

SVČ	Pedagogičtí pracovníci – fyzické osoby		Pedagogičtí pracovníci – přepočtení na plné úvazky	
	interní	externí	interní	externí
Ostrava	33	207	31,3	39,7
Vratimov	5	103	5	3
Celkem	38	310	36,3	42,7

Zdroj: Výkazy MŠMT, školní rok 2023/2024

Diagnostický ústav a pedagogicko-psychologická poradna

V Ostravě se nachází jeden diagnostický ústav a jedna pedagogicko-psychologická poradna (PPP). Diagnostický ústav je součástí organizace Diagnostický ústav pro mládež, dětský domov se školou, středisko výchovné péče a základní škola, Ostrava – Kunčičky, Škrobálkova 206/16, Ostrava – Kunčičky, jejímž zřizovatelem je MŠMT.

Pedagogicko-psychologická poradna, Ostrava-Zábřeh, příspěvková organizace, se nachází v ulici Kpt. Vajdy 2656/1a, Ostrava-Zábřeh a jejím zřizovatelem je Moravskoslezský kraj. Obsahuje také detašované pracoviště v Ostravě-Porubě, v ulici 17. listopadu 1123.

Financování MŠ a ZŠ

Předškolní a základní vzdělávání je financováno ze státního rozpočtu a z rozpočtů územních samosprávných celků, církví a jiných právnických osob, tzn. zřizovatelů příslušných škol. V regionálním školství jsou **rozlišovány investiční (kapitálové) výdaje a neinvestiční výdaje, které tvoří provozní výdaje a přímé náklady na vzdělávání.**

Mezi **přímé náklady** na vzdělávání patří platy a jejich náhrady, mzdy a jejich náhrady, odvody na zdravotní a sociální pojištění, ostatní náklady vyplývající z pracovněprávních vztahů, výdaje na učební pomůcky, školní potřeby, učebnice a další výdaje související se vzděláváním, jako např. výdaje na vzdělávání pedagogů a na činnosti, které souvisí s rozvojem škol a kvalitou vzdělávání. Přímé náklady na vzdělávání **jsou hrazeny ze státního rozpočtu ČR**, konkrétně z kapitoly MŠMT.

Naproti tomu investice a ostatní neinvestiční výdaje, tzn. **provozní výdaje, hradí z vlastních prostředků zřizovatel školy** (obec, svazek obcí, kraj, MŠMT, církev, soukromoprávní osoba). V případě veřejných zřizovatelů jsou tyto výdaje primárně určeny z příjmů těchto zřizovatelů plynoucích z rozpočtového určení daní, kde jedním z koeficientů, podle kterých se část sdílených daní rozděluje mezi jednotlivé obce, je počet dětí mateřských škol a počet žáků základních škol vzdělávajících se ve škole zřizované danou obcí. V případě státních, církevních a soukromých škol je na provozní výdaje částečně přispíváno z dotace ze státního rozpočtu (z rozpočtu ministerstva školství), částečně jsou hrazeny z jiných zdrojů (úplata za poskytované vzdělávání, dary apod).

Z údajů Ministerstva financí České republiky vyplývá, že objem finančních prostředků proudících do školství do roku 2019 rostl, v letech 2020 a 2021 se vrátil cca na úroveň roku 2018. V období let 2016-2019 vzrostl objem finančních prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu na přímé výdaje ve školství školám a školským zařízením zřízeným obcemi v území ORP Ostrava z 1,58 mld. Kč v roce 2016 na více než 2,3 mld. Kč v roce 2019. Jedná se tak o nárůst o cca jednu čtvrtinu. Z hlediska nákladovosti na jednotku výkonu u škol a školských zařízení byly nejvyšší náklady na předškolní vzdělávání. Nejvíce prostředků na ostatní neinvestiční náklady (ONIV) na jednotku výkonu bylo vynaložených v základních školách. Jednotkou výkonu je dítě/žák/student/strávník.

Od roku 2020 byl zaveden nový systém financování přímých nákladů na vzdělávání (normativně nákladový). Reforma financování regionálního školství byla cílená na oblast financování škol a školských zařízení zřizovaných kraji, obcemi a svazky obcí. Principy financování soukromých a církevních škol zůstaly stejné. Dle nového systému v první fázi provádí MŠMT rozpis většiny prostředků na přímé výdaje na vzdělávání již pro každou jednotlivou školu a pedagogy školních družin na kraje. Ve druhé fázi krajský úřad příslušného kraje doplní tento centrální rozpis MŠMT o rozpis finančních prostředků na školské služby prostřednictvím krajských normativů (bez pedagogické práce ve školních družinách).

Normativně nákladový systém poskytuje financování skutečného objemu výuky a reálné výše tarifních platů pedagogů (pro jednotlivé úrovně vzdělávání je právním předpisem stanoven maximální rozsah vzdělávání hrazený ze státního rozpočtu). Objem poskytnutých prostředků respektuje reálné zařazení pedagogů školy do platových tříd a stupňů. MŠMT dále rozepisuje každé jednotlivé MŠ a ZŠ (a školní družině) normativně stanovené prostředky na ostatní nárokové složky a nenárokové složky platu, a to podle počtu pedagogů.

Významnou složkou rozpisu prostředků z MŠMT je tzv. ONIV – ostatní neinvestiční výdaje (zejména na učebnice, učební pomůcky, DVPP aj. Tento je stanoven pro každou jednotlivou MŠ, ZŠ, SŠ dle počtu dětí/žáků školy. Normativní způsob financování byl zachován pro ZUŠ a VOŠ, rozdíl od roku 2020 spočívá v centrálním stanovování výše normativu MŠMT (již ne jednotlivými krajskými úřady).

Jak se stanovuje normativ ONIV pro školy zřízené krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí?

Normativ ONIV se stanovuje podle § 161 odst. 1 písm. e) pro mateřské školy, základní školy, střední školy a konzervatoře a vyšší odborné školy na 1 dítě, 1 žáka na prvním stupni základní školy, 1 žáka na druhém stupni základní školy, 1 žáka v denní formě vzdělávání v oboru vzdělání a 1 studenta v denní formě vzdělávání v akreditovaném vzdělávacím programu.

Vzhledem k tomu, že v důsledku demografického vývoje, změny financování regionálního školství od roku 2020 a postupného využívání prostoru daného PHmax dochází meziročně, a to zejména v mateřských a základních školách, ke snižování průměrného počtu dětí a žáků ve třídě a tím i průměrného počtu dětí a žáků na 1 učitele, znamená to, že i tzv. objem prostředků ONIV přepočtený na 1 učitele se meziročně snižuje (neboť prostředky ONIV jsou v souladu se školským zákonem přidělovány normativně „na žáka“).

Zároveň je třeba připomenout, že v důsledku demografického vývoje ubývá žáků na 1. stupních základních škol a přibývá žáků na 2. stupních základních škol, přičemž ale normativ ONIV je pro 1. stupeň vyšší, než pro 2. stupeň (zejména z důvodu nákupu školních potřeb či učebnic pro žáky 1. tříd, nebo z důvodu povinné výuky plavání na 1. stupni).

Zdroj: www.edu.cz

Nově je definována rezerva, která bude rozepisována na krajské úřady již z úrovně ministerstva nad rámec normativního rozpisu rozpočtu. Krajské úřady budou přidělenou rezervu využívat přednostně k řešení finančních dopadů podpůrných opatření podle § 16 školského zákona nově přiznaných dětem, žákům a studentům v průběhu daného kalendářního roku a finančních dopadů případného nárůstu výkonů v novém školním roce, ale i k zohlednění objektivních (normativně nepostižitelných) specifik jednotlivých škol/školských zařízení, a to zejména v oblasti personálního zabezpečení specifických podmínek jejich provozu.

Navržený rozpočet ONIV na rok 2024 pro RgŠ ÚSC je oproti schválenému rozpočtu na rok 2023 snížen o 323 439 181 Kč, tj. pokles o 12,3 %, přičemž je Vládou ČR slíbeno dofinancování regionálního školství.

Financování podpůrných opatření poskytovaných dětem a žákům se SVP

Finanční prostředky na realizaci podpůrných opatření (personální – asistent pedagoga, pedagogická intervence aj., věcné – speciální učebnice, učební pomůcky aj.) jsou poskytovány školám a školským zařízením všech zřizovatelů ze státního rozpočtu. Právním předpisem je u každého podpůrného opatření stanovena tzv. normovaná finanční náročnost, tedy paušální vyjádření ceny daného opatření. Podmínkou přidělení je doporučení ŠPZ a informovaný souhlas zákonného zástupce dítěte/žáka.

Financování soukromých a církevních škol

Financování soukromých škol a školských zařízení upravuje zákon o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením. Ze SR jsou financovány přímé náklady na vzdělávání, provozní výdaje a rozvojové programy. Církevní školy a školská zařízení jsou financovány přímo MŠMT podle stejných normativů jako školy soukromé. Poskytnutá dotace nezahrnuje finance na údržbu majetku, který není ve vlastnictví státu.

Školská zařízení

Zařízení školního stravování, školským poradenským zařízením, internátům a domovům mládeže apod. je stále uplatňován normativní způsob financování. MŠMT rozděluje prostřednictvím tzv. republikových normativů vyčleněný objem finančních prostředků na jednotlivé krajské úřady. Každý krajský úřad si následně stanoví a zveřejní vlastní soustavu krajských normativů neinvestičních výdajů připadajících na jednotku výkonů (tj. stravovaného, ubytovaného atd.) v jednotlivých druzích a typech školských zařízeních ve své územní působnosti (tzv. krajské normativy). Řídí se vyhláškou MŠMT o krajských normativech.

Tabulka 43 Finanční prostředky poskytnuté ze SR na přímé výdaje ve školství školám a SZ zřízeným obcemi v ORP Ostrava (v tis. Kč)

Rok		2017	2020	2023
mzdové prostředky celkem		1 254 468	1 957 156	2 256 608
z toho	platy	1 247 085	1 913 256	2 247 139
	OON	7 383	16 518	9 468
související odvody a ONIV		488 537	Data nejsou dostupná	762 719
Neinv. výdaje celkem		1 743 005	-	3 117 176*

Zdroj: Krajský úřad Moravskoslezského kraje

* v částce jsou zahrnuty i 2 % FKSP (44 942 872 Kč) a ONIV ve výši 52 905 827 Kč

Územní samosprávný celek dle zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů č. 250/2000 Sb. zřizuje příspěvkové organizace pro takové činnosti ve své působnosti, které jsou zpravidla neziskové a jejichž rozsah, struktura a složitost vyžadují samostatnou právní subjektivitu. Příspěvková organizace sestavuje rozpočet a střednědobý výhled rozpočtu, které schvaluje její zřizovatel. Rozpočet příspěvkové organizace je plán výnosů a nákladů na rozpočtový rok, jímž se řídí financování činnosti příspěvkové organizace. Příspěvková organizace hospodaří s peněžními prostředky získanými vlastní činností a s peněžními prostředky přijatými z rozpočtu svého zřizovatele. Dále hospodaří s prostředky svých fondů, s peněžitými dary od fyzických a právnických osob, včetně peněžních prostředků poskytnutých z Národního fondu a ze zahraničí. Rozpočet zřizovatele zprostředkovává vztah příspěvkové organizace ke státnímu rozpočtu, k rozpočtu Regionální rady regionu soudržnosti a k Národnímu fondu, jde-li o příspěvkovou organizaci zřízenou obcí, též k rozpočtu kraje. Město Ostrava přerozděluje prostřednictvím svého rozpočtu finanční prostředky zaslané KÚ MSK na přímé náklady na vzdělávání městským obvodům, které je dále převádí jimi zřizovaným školám.

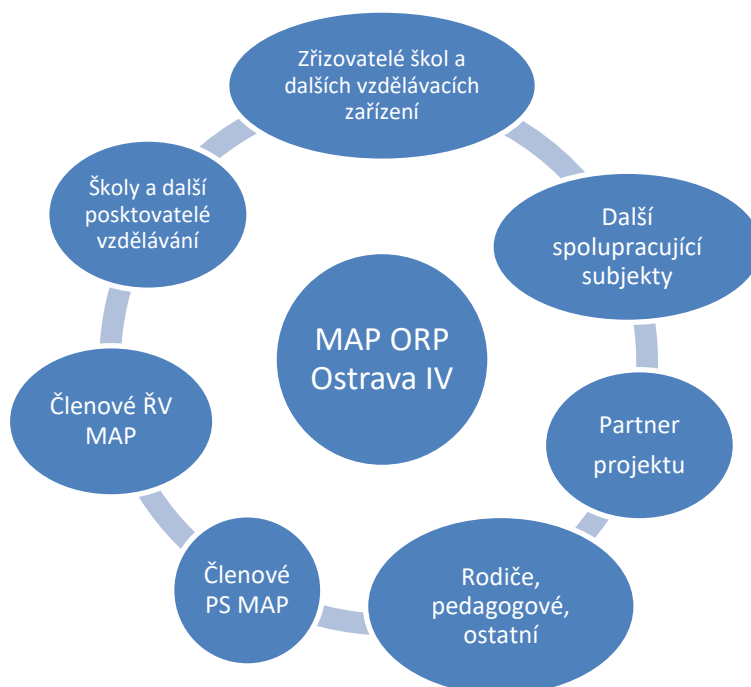
Tabulka 44 Finanční prostředky poskytnuté obcím v rámci rozpočtového určení daní na 1 žáka (v Kč)

Rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Částka	9 506 Kč	13 706 Kč	14 462 Kč	13 626 Kč	15 309 Kč	17 665 Kč	19 644 Kč

Popis aktérů v území zapojených do tvorby MAP

V území ORP Ostrava působí sedm identifikovaných skupin aktérů důležitých pro celý proces tvorby MAP.

Obrázek 4 Aktéři zapojení do tvorby MAP v ORP Ostrava

Zdroj: vlastní zpracování

Zřizovatelé škol a dalších vzdělávacích zařízení (včetně soukromých zřizovatelů)

Zřizovatelé škol a zaměstnanci veřejné správy působící v oblasti vzdělávání mají největší odpovědnost za realizaci vzdělávací politiky v dotčeném území. Zástupci zřizovatelů jsou zastoupeni jak v Řídícím

výboru, který schvaluje zásadní dokumenty místního akčního plánu a také jeho finální podobu, ale také v pracovních skupinách, které se přímo podílejí na tvorbě MAP. V rámci ORP Ostrava realizují svou činnost tyto zřizovatelé:

- Statutární město Ostrava, 21 městských obvodů statutárního města Ostravy
- Moravskoslezský kraj
- Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy ČR
- Obce: Václavovice, Dolní Lhota, Stará Ves nad Ondřejnicí, Olbramice, Zbyslavice, Čavisov, Vřesina, Velká Polom
- Města: Šenov, Vratimov, Klimkovice
- Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava
- Diakonie Českobratrské církve evangelické
- Biskupství Ostravsko – opavské
- soukromí zřizovatelé mateřských a základních škol: 1 st Baby School - Mateřská škola s.r.o., EDUCATION INSTITUTE základní škola, mateřská škola, s.r.o., Gymnázium, základní škola a mateřská škola Hello s.r.o., INškolka s.r.o., Lesní mateřská škola Mraveniště z.s., Mateřská škola AGEL s.r.o., Mateřská škola BabySamien Little school, z. ú., Mateřská škola Paprsek s.r.o., Mateřská škola ZDRAVÍ s.r.o., MRŇOUSKOVA MATEŘSKÁ ŠKOLA, Penguin's KINDERGARTEN - mateřská škola PRIGO, s.r.o., Soukromá mateřská škola Sluníčko Ostrava Poruba, Soukromá základní škola a mateřská škola, s.r.o., Soukromá základní škola speciální pro žáky s více vadami, Ostrava, s.r.o., Soukromá základní škola, spol. s r.o., Střední škola, základní škola a mateřská škola Monty School, Univerzitní mateřská škola VŠB-TUO, Základní škola a mateřská škola Montessori Ostrava, Základní škola logopedická s.r.o., Základní škola Mezi stromy s.r.o., Základní škola PRIGO, s.r.o., Základní škola, Ostrava-Výškovice, s.r.o., ScioŠkola Ostrava - základní škola s.r.o.

Školy a poskytovatelé vzdělávání

Mateřské školy, základní školy, speciální školy, organizace zájmového a neformálního vzdělávání. V území ORP Ostrava se nachází celkem 90 základních škol (včetně speciálních), 99 mateřských škol (včetně speciálních), 14 základních uměleckých škol a 6 středisek volného času/domů dětí a mládeže. Do projektu MAP ORP Ostrava IV je zapojeno celkem 182 škol dle IZO), z toho 7 základních uměleckých škol, dále 2 střediska volného času a další, níže uvedené spolupracující subjekty.

Partner projektu

Partnerem projektu je Středisko volného času Korunka, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace. Partner projektu je zapojen do řídicího výboru projektu a podílí se zejména na realizaci KA 4 – Implementace MAP.

Další spolupracující subjekty

Moravskoslezský pakt zaměstnanosti, z.s., TietoEVRY, Dolní oblast VÍTKOVICE, z.s., Knihovna města Ostravy, příspěvková organizace, Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě, Ostravská univerzita, Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, Ostrava Expat Centre, Národní pedagogický institut ČR, PLATO Ostrava, Moravskoslezské inovační centrum, PPP Ostrava, Centrum sociálních služeb Ostrava, Tutorie, z.s., obce a města v ORP Ostrava, městské obvody statutárního města Ostravy.

Členové řídicího výboru MAP

Řídicí výbor je tvořen 26 členy. Je v něm zastoupena široká skupina osob, od rodičů a pedagogů, přes ředitele škol, zástupce zřizovatelů, zástupce obcí, které nezřizují školu, zástupce MAS, krajského úřadu (IDZ), ITI Ostravské aglomerace, organizací zájmového a neformálního vzdělávání, až po zástupce

veřejných vysokých škol v ORP Ostrava (Ostravská univerzita a Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava) a. Členy ŘV jsou také vedoucí pracovních skupin MAP.

Členové pracovních skupin MAP

V rámci projektu je zřízeno 5 pracovních skupin, které jsou tvořeny 71 členy (počet aktuální k dubnu 2024). Zastoupení organizací/institucí je podobné, jako u řídicího výboru, s výjimkou zástupců MAS a měst/obcí. Členy pracovních skupin jsou také zástupci TietoEVRY, Dolní oblasti VÍTKOVICE, z.s., Mensy ČR, Centra sociálních služeb, neziskové organizace a další.

Rodiče, pedagogové, ostatní

- rodiče dětí a žáků (tzn. zákonní zástupci)
- pedagogičtí a nepedagogičtí pracovníci
- pracovníci a dobrovolní pracovníci organizací působících v oblasti vzdělávání nebo asistenčních služeb a v oblasti neformálního a zájmového vzdělávání dětí a mládeže (pracovníci 6 SVČ/DDM, Knihovny města Ostravy – 27 poboček a další aktéři, např. Svět techniky v Dolní oblasti Vítkovice)
- široká veřejnost – jedná se o odbornou i laickou veřejnost, jedná se o osoby nebo skupiny osob, které nejsou uvedeny výše, např. zaměstnance veřejné správy a zřizovatelů škol působící ve vzdělávání.

Všechny tyto cílové skupiny jsou zapojeny do přípravy a zpracování MAP, a to ať už přímo v podobě zapojení do pracovních skupin nebo řídicího výboru MAP, případně v rámci konzultačního procesu – veřejného projednávání dílčích částí i finálního souboru dokumentace MAP (podrobněji rozpracováno v dokumentu Komunikační plán).

2.2 Další východiska pro strategickou část

Stručný výčet existujících strategických záměrů a dokumentů v území majících souvislost s oblastí vzdělávání

Pro přípravu Místního akčního plánu rozvoje vzdělávání ORP Ostrava jsou zásadní tři typy strategických dokumentů, se kterými musí být v souladu. Jsou to strategické dokumenty národní, regionální (krajské) a místní (například rozvojové dokumenty obcí a měst v řešeném území). Hlavní je přitom soulad s národními strategiemi, zejména Strategií vzdělávací politiky do roku 2030+, ze které vychází také metodika pro tvorbu MAP.

Obrázek 5 **Struktura strategických dokumentů**

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 6 Struktura úrovní strategických dokumentů s jejich výčtem

Strategie národní

- Strategie vzdělávací politiky do roku 2030+
- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2023–2027
- Rámcové vzdělávací programy: pro předškolní vzdělávání, pro základní vzdělávání, pro základní umělecké vzdělávání, pro gymnázia a pro speciální vzdělávání

Strategie regionální

- Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Moravskoslezského kraje
- Strategický rámec hospodářské restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje (vytvořeno 2016)
- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Moravskoslezského kraje 2024–2028
- Regionální akční plán Moravskoslezského kraje

Strategie místní

- Strategie území správního obvodu ORP Ostrava v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství, podpory zaměstnanosti a podnikání a životního prostředí - kvality ovzduší (2015 až 2024)
- ITI ostravské aglomerace
- Strategický plán rozvoje statutárního města Ostravy na léta 2024-2030
- Strategie vzdělávání města Ostravy 2030 (a navazující akční plány)
- Komunitní plán sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava na období 2023-26
- Strategický plán rozvoje města Klimkovice 2021 – 2025
- Strategie MAS Slezská brána 2021+
- Strategie Pobeskydí 2021+
- Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Regionu Poodří, z.s. na období 2021–2027
- Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Pobeskydí
- Strategický rámec priorit rozvoje vzdělávání ORP Ostrava do r. 2025 včetně Seznamu investičních priorit ORP Ostrava na období 2021-2027

Zdroj: vlastní zpracování

Oblasti podporované uvedenými strategickými dokumenty

Rovnost ve vzdělávání a podpora inkluze

Cíl: zajistit rovný přístup ke kvalitnímu vzdělávání pro všechny děti bez ohledu na jejich sociální, zdravotní nebo kulturní zázemí.

Opatření: podpora dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem, se sociálním nebo jiným znevýhodněním, posilování role školních poradenských pracovišť a asistentů pedagoga, posílení spolupráce mezi školami, OSPOD, NNO a rodinami.

Rozvoj gramotností a kompetencí (čtenářská, matematická, digitální, jazyková, kompetence pro aktivní občanský život aj.)

Cíl: zvýšit úroveň klíčových gramotností kompetencí žáků v oblastech nezbytných pro jejich další vzdělávání a uplatnění.

Opatření: implementace inovativních metod výuky, zavádění/prohlubování kolegiální podpory mezi učiteli, práce s nadanými žáky i žáky s potřebou podpůrných opatření.

Podpora profesního rozvoje pedagogických pracovníků

Cíl: Zajistit kvalifikované a motivované pedagogy pro všechny úrovně vzdělávání.

Opatření: systémové vzdělávání pedagogů v oblasti inovací, inkluze, digitálních kompetencí, podpora tandemové výuky a mentoringu, posílení spolupráce mezi školami a dalšími vzdělávacími institucemi.

Digitalizace škol a rozvoj digitálních kompetencí

Cíl: reagovat na vývoj společnosti a trhu práce a připravit žáky na digitální svět.

Opatření: vybavení škol digitální technikou, podpora výuky informatiky a digitální gramotnosti napříč předměty, rozvoj distančních a blended forem výuky.

Spolupráce škol s rodinou, obcí a komunitou

Cíl: prohloubit vazby mezi školami a jejich sociálním a kulturním prostředím.

Opatření: podpora komunitního charakteru škol, zapojování rodičů do vzdělávání a života školy, otevřenost škol pro neformální vzdělávání a volnočasové aktivity.

Podpora uměleckého, zájmového a neformálního vzdělávání

Cíl: rozvíjet tvořivost, osobnostní a sociální dovednosti dětí mimo rámec povinného vzdělávání.

Opatření: podpora základních uměleckých škol (ZUŠ) a jejich projektové spolupráce se ZŠ a MŠ, rozvoj DDM, SVČ, školních klubů, sportovních a kulturních aktivit, zapojení neformálních vzdělavatelů do komunitního vzdělávání.

Rozvoj předškolního vzdělávání

Cíl: posílit kvalitu a dostupnost MŠ jako klíčové fáze pro celoživotní učení.

Opatření: podpora rozvoje předškolního vzdělávání, posílení individualizace v předškolním vzdělávání, zlepšení spolupráce mezi MŠ a ZŠ při přechodu dětí.

Podpora well-beingu a duševního zdraví dětí i pedagogů

Cíl: zajistit bezpečné, respektující a rozvíjející prostředí pro všechny aktéry ve vzdělávání.

Opatření: rozvoj kompetencí pedagogů v oblasti sociálně-emočního učení, podpora preventivních programů a pracovníků ŠPP, prevence syndromu vyhoření a posilování péče o učitele.

Popisy potřeb škol

Jednou z důležitých součástí analytické části strategie je popis potřeb škol, který vychází ze zpětné vazby získané během tematicky zaměřených minikonferencí se školami. Tato setkání vytvořila prostor pro **získání informací o aktuálním stavu vzdělávání v MŠ/ZŠ/ZUŠ, sdílení úspěšných aktivit škol realizovaných v minulosti, určení problematických oblastí i definování aktuálních potřeb škol.** Zjištěné informace níže slouží jako součást podkladů pro další plánování aktivit v území a pomáhají zohlednit reálné potřeby škol při stanovování priorit rozvoje a implementačních aktivit zařazených do navazujících akčních plánů rozvoje vzdělávání. Pro získání potřeb MŠ a ZŠ byla zvolena metoda World Café (4 stoly s tématy, u kterých se střídaly 4 skupiny zástupců škol), zatímco u ZUŠ byla s ohledem na počet účastníků zvolena metoda moderované (řízené) diskuse s cílem získat informace o nejčastějších/nejdůležitějších potřebách škol napříč všemi tématy.

Popis potřeb základních škol vychází z realizovaných 5 minikonferencí ke zjištění potřeb škol, které se uskutečnily na různých místech města Ostravy v listopadu a prosinci 2024. Zúčastnili se jich zástupci 50 ZŠ všech druhů zřizovatelů z ORP Ostrava z celkem 90 ZŠ, což představuje 56 % všech ZŠ v území ORP. Do projektu je zapojeno 82 ZŠ, účast zapojených ZŠ tedy činila 60 %.

Popis potřeb mateřských škol vychází ze 4 minikonferencí uskutečněných na různých místech města Ostravy v lednu 2025. Minikonferencí se účastnili zástupci 41 MŠ všech druhů zřizovatelů z ORP Ostrava z celkem 100 MŠ, což představuje 41 % všech MŠ v území ORP. Do projektu je zapojeno 93 MŠ, účast zapojených MŠ tedy činila 44 %.

Souhrn potřeb MŠ/ZŠ (= výstupů minikonferencí) je rozdělen na jednotlivá řešená témata (3 povinná + volné). U každého z nich jsou uvedeny:

- a) potřeby ovlivnitelné MAP,
- b) potřeby neovlivnitelné MAP, popř. které MAP nemůže ovlivnit přímo.

Popisy potřeb MŠ/ZŠ obsahují také kapitoly definující potřeby průřezové (opakující se u všech témat) a potřeby, které byly něčím specifické a nebylo vhodné je zařadit pod některé z povinných témat.

Popis potřeb základních uměleckých škol vychází z minikonference realizované v únoru 2025. K účasti byly osloveny všechny ZUŠ zapojené do MAP (7 ZUŠ), konference se zúčastnili zástupci pěti z nich (71 %). V území se nachází celkem 14 ZUŠ různých zřizovatelů (město, městský obvod, MSK, soukromník), zúčastnilo se tak 36 % ZUŠ z území ORP Ostrava.

Popis potřeb základních škol v ORP Ostrava

Téma podpory moderních didaktických forem vedoucích k rozvoji klíčových kompetencí

A) Potřeby ovlivnitelné MAP

- seznámení s novým RVP a pomoc se sestavením a organizací ŠVP – s tím souvisí proškolení učitelů v rámci výuky/sborovny, zasíťování škol a prostor pro jejich vzájemnou podporu
- pomoc s přechodem od standardních předmětů k tematické/badatelské/projektové výuce
- podpora utváření komunit učitelů v daných oborech (sdílení)
- šachy do škol,
- semináře z oblasti badatelské výuky a z oblasti využívání moderních didaktických metod
- vzdělávací aktivity pro děti, žáky k podpoře rozvoje gramotností, podnikavosti, kreativity, polytechniky a dalších oblastí mj. s využitím organizací z Ostravy (ORP Ostrava)
- uspořádat akci „Sborovna pro celé kolektivy“ (ideálně v přípravném týdnu)
- jak využívat AI, virtuální realitu
- práce s nadáním a s žáky s ŠVP
- podpořit aktivity do škol – planetárium, kultura, polytechnika, besedy se spisovateli, herci apod.
- vzdělávání v moderních metodách výuky PP (i ze zahraničí, příklady dobré praxe) – bylo uvedeno v souvislosti s rozvojem matematické gramotnosti, ale později vztaženo i k ostatním gramotnostem
- posílit spolupráci nebo vytvářet příležitosti ke spolupráci ZŠ a ZŠ ŠVP (např. projektové dny)
- aktivní použití cizího jazyka pro žáky – jak vytvářet pro toto příležitosti

B) Potřeby neovlivnitelné MAP, popř. které MAP nemůže ovlivnit přímo

- vylobovat bezplatné vstupy do ostravských muzeí apod. subjektů
- jak umožnit pronájem prostor v DOV na projektovou výuku
- vylobovat bezplatnou MHD
- dialog s OSU o akreditaci navazujícího Mgr. studia školní psychologie

Téma rozvoje potenciálu každého žáka, zejména žáků se sociálním a jiným znevýhodněním

A) Potřeby ovlivnitelné MAP

- vytvořit prostor pro sdílení zkušeností škol v této oblasti (při poradě ŘŠ je prostor nedostatečný), ideálně výjezdní zasedání, podpořit setkávání a sdílení i škol s §16
- ve školách zřízených dle §16 ŠZ posílit personální podporu a vzdělávání
- podporovat a organizovat stáže/výjezdy do škol s dobrou praxí (např. ZŠ Krnov) v době jarních prázdnin (různé okresy mají různě)
- podporovat a organizovat setkávání v rámci celé ČR
- připravit školy na změny chystané na MŠMT – RVP a navazující ŠVP
- diferenciaci ve výuce

- nabízet externí lektory pro pedagogy (tandemová výuka) i žáky (práce se skupinou žáků), podpořit (financemi) tandemovou výuku s externistou (odborníkem) přímo v dané třídě (nejde tedy jen o vzdělávání „jak“, ale také o praxi a společné vyhodnocení)
- podpora a vytvoření plánu strategie spolupráce všech složek, které se o dítě „starají“, multidisciplinární týmy (škola, psycholog, PPP, OSPOD a další služby sociální práce, PČR) nejen za účelem setkávání se a pružné komunikace a spolupráce, ale i za účelem možnosti získat znalost o prostředí žáka (dozvědět se o jeho zázemí, zájmech, potížích)
- komunikace/spolupráce s rodiči – jak komunikovat s náročným rodičem, jak rozvíjet potenciál žáka ve spolupráci s rodiči, krizová komunikace, inspirace pro společné aktivity škola – děti – rodiče
- podporovat zavádění a vedení třídnických hodin – nejen školit JAK, ale také vytvořit prostor pro sdílení zkušeností
- pokračovat v metodických setkání ŠPP, metodické kluby pro ŠPP
- Feuersteinova metoda instrumentálního obohacování (MIU = metoda instrumentálního uvědomování)
- vztah a spolupráce asistent pedagoga + pedagog
- práce s nadáním a s žáky s SVP
- adaptační aktivity učitelka – žák – při přechodu na 2. stupeň nebo v situaci nové žákyně ve třídě
- kurzy pro školy včetně škol zřízených dle par. 16 ŠZ – alternativní a augmentativní komunikace (AAK), výměnný obrázkový komunikační systém (VOKS), znakový jazyk, Maxík, Elkonin, FIE (pro MŠ), bazální stimulace, globální čtení, Sfumato, snoezelen
- vzdělávání pedagogů v respektujícím přístupu, v inkluzivním a senzitivním jazyce
- plošné mapování talentů a žáků se SPÚ (metodika i realizace)
- vzdělávání učitelů ve vedení žáků, kteří si evidují svůj pokrok (vzdělávání v tématu formativního hodnocení)
- poskytnutí finanční a personální podpory zájmové činnosti
- poskytnutí (finanční) podpory na setkávání s rodiči, zážitkové aktivity
- výcvik v krizové intervenci
- vzdělávání na téma práce s heterogenní třídou
- vzdělávání na téma slabé a silné stránky žáka
- pravidelná školení sborovny na téma Sociálně patologické jevy – 1x/rok nebo podle potřeby, nejen o tématu a trendech v něm, ale i o právních úskalích, pravomocích školy
- podporovat realizaci adaptačních kurzů (adaptačních dní) a rozvíjet způsoby jejich uchopení a realizace
- jak motivovat nemotivované vyučující
- pokračování seminářů Poznej se a rozvíjej se, wellbeing (MS PAKT)
- podpora kariérního poradenství
- talentárium (VŠB)

B) Potřeby neovlivnitelné MAP, popř. které MAP nemůže ovlivnit přímo

- převzetí administrativní zátěže spojené s projekty
- vyvíjení tlaku na MŠMT (legislativní ukotvení odborných pozic ve školách, vč. adekvátního finančního ohodnocení)
- podpora při realizaci investičních projektů = zajistit projektového manažera
- vymyslet způsob, jak mít k dispozici stipendijní fond (adresná/cílená podpora nadaných a talentovaných – exkurze, zahraniční pobyty atp. – „stipendijní fond“ ŘŠ na podporu nadaných a talentovaných dětí, včetně dětí ze znevýhodněného prostředí)
- lobbovat za bezplatné MHD
- podporovat systém doučování – mít časový prostor pro doučování místo vedení kroužků, mít k dispozici systémové finance, finanční a personální podpora mimoškolních „kroužků“ (např. nová informatika)

- spolupráce s místními univerzitami – v oblasti podpory nadaných žáků, přípravy budoucích pedagožek, sdílení nových poznatků, zapojení do projektů
- větší spolupráce SPC a PPP včetně navýšení jejich kapacit
- děti v hraničním pásmu – nemáme žádnou podporu

Téma podpory pedagogických a didaktických kompetencí pracovníků ve vzdělávání a podpory managementu třídních kolektivů

A) Potřeby ovlivnitelné MAP

- pomoc s přechodem na jiné způsoby hodnocení (slovní, tripartity) nebo jeho roli alespoň posílit – např. proškolení, propojení učitelů 1. stupně, metodická pomoc v oblasti slovního hodnocení
- jak vést třídnické hodiny – jak je zařadit do rozvrhu (pro některé školy), jaké cíle a náplň by měly být (pro jiné školy), jak podporovat klima třídy (potažmo školy)
- spolupráce s asistentem pedagoga – jak spolupráci nastavit, jak stanovovat společné strategie, cíle, kroky, jak spolupráci vyhodnocovat atp.
- vzdělávání v oblasti komunikace se zákonnými zástupci na úrovni sborovny
- jak komunikovat s různými odborníky a odborníky
- vzdělávání v oblasti managementu třídních kolektivů – vzdělávání třídních učitelů v tom, jak vést/manageovat třídu, vzdělávání sboroven v tom, jak vést/manageovat kolektivy, podporovat meziškolní stáže (sdílení praxe)
- téma podpory učitele v psychické pohodě = školní psycholog i pro učitele, vzdělat v tom, jak má vedení školy pracovat s podporou wellbeingu učitelů, mít k dispozici psychoterapeuta pro učitele (možná z Domu duševního zdraví), wellbeing ve školní praxi = zajistit dostupnost odborníka do škol pro celou sborovnu i ukázkové hodiny
- podpora vzdělávání pedagogů v oblasti rozvoje čtenářské, matematické gramotnosti, mimo jiné s využitím moderních vzdělávacích metod
- jak pracovat s pedagogickým sborem – směrem k rozdělení rolí
- jak pracovat s pedagogickým sborem – směrem k ucelení kolektivu
- školení „Didaktický inkubátor“ (Technická univerzita v Liberci)
- osvěta běžných ZŠ o dětech se SVP
- finančně podporovat všechny aktivní školní parlamenty a vzdělávat pedagogy v této oblasti
- opakování Prima škola, prima třída (Hubatka)
- mít na telefonu metodika „podpory třídních kolektivů“ (možná navýšení kapacit PPP)
- setkávání a vzdělávání ekonomů škol
- leadership: management – vzdělávání i sdílení dobré praxe
- mít k dispozici mediátora pro jednání škola – rodič (dítě)
- mít k dispozici peer mediátory z řad žáků pro dynamiku třídních kolektivů
- podpořit vznik, zavedení, vzdělávání peer mediátorů z řad žáků pro dynamiku třídních kolektivů
- mindfulness (PP, žáci)
- práce s hlasem, hlasová hygiena učitele
- praktické školené první pomoci
- dětská psychologie a psychiatrie
- vytvořit manuál pro začínající ředitelky, případně vytvořit pozici mentorky, zahrnout přehled toho, co je v rámci OV v nabídce (MAP, NPI, ...)
- mít k dispozici mentorky v různých oblastech
- semináře pro pedagogy s tematikou praktických příkladů využívání moderních did. forem
- školení v Hejného matematice + přechod z Hejného na klasickou matematiku
- RWCT
- právní semináře – paní Poláková
- vzdělávat zřizovatele v tématu rozdělování kompetencí zřizovatel/ředitel
- zajistit možnost dlouhodobé přítomnosti odborníků ve výuce (etoped, rodilý mluvčí)

- formativní hodnocení – edukační laboratoř
- sdílené skupiny k novému RVP – jak ho implementovat
- podpora v oblasti tvorby ŠVP přímo ve škole např. koordinátorky do škol
- aktivity, rozvoj wellbeingu u žáků i pedagogů, prevence vyhoření

B) Potřeby neovlivnitelné MAP, popř. které MAP nemůže ovlivnit přímo

- zjednodušit administraci projektů
- podpořit rozvoj spolupráce, propojení s pedagogickými fakultami
- podpořit Ostravskou univerzitu v akreditaci NMGr. studijního programu školní psycholog
- mít metodickou podporu ŠP, ŠPIRO PP
- apelovat na zřizovatele, aby zrušili ZÚ a nahradili externisty

Volitelná témata: rozvoj podnikavosti, iniciativy a kreativity dětí a žáků, rozvoj kompetencí dětí a žáků v polytechnickém vzdělávání, výchova k udržitelnému rozvoji – zahrnuje EVVO, rozvoj sociálních a občanských kompetencí dětí a žáků, rozvoj kulturního povědomí a vyjádření dětí a žáků (příjemce může zvolit jen některou z částí, které se bude věnovat), mediální gramotnost, rozvoj kompetencí dětí a žáků pro aktivní používání cizího jazyka, rozvoj českého jazyka u dětí a žáků s jeho nedostatečnou znalostí, rozvoj vztahu k místu, kde děti a žáci žijí, mezigenerační soužití, wellbeing (duševní zdraví dětí, žáků a pedagogů).

A) Potřeby ovlivnitelné MAP

- vytvářet prostor pro sdílení zkušeností vedení škol – výjezdy
- pokračovat ve školeních MAP (diferenciace např. AI pro začátečníky/pokročilé) – témata: podpora komunikačních dovedností, jak uchopit preventivní programy, občanské kompetence (spolupráce se seniory, MŠ, ...)
- vytvořit databázi dobré praxe (co škola může nabídnout ostatním, ukázkové hodiny) a udržovat ji
- podpora participativních rozpočtů
- poskytnout finance na mobilní polytechnické laboratoře
- téma podnikavosti – žáci, KP, žákovské firmy
- cvičení hlasového fondu pro sborovnu (OSU předmět?)
- školení pro celou sborovnu v ICT, ENG, matematice, kritickém myšlení
- workshopy a oživovací kurzy zaměřené na výuku ENG
- poskytnout finanční podporu teambuildingových aktivit pedagogických sborů
- zajištění exkurzí
- podpora vzdělávacích aktivit zaměřených na vlastenectví, příslušnost k regionu, vztah k místu (možná spolupráce s Ostravským muzeem nebo Centrem PANT)
- EVVO – proškolení koordinátora, sdílení dobré praxe, popř. podporovat sdílení a koordinaci v ORP
- podporovat koncept žákovských parlamentů a způsoby práce s nimi/v nich sdílením praxe, poskytnutím dotací, podporou vzájemné spolupráce školních parlamentů mezi jednotlivými školami třeba v souvislosti s povinnými tématy
- podporovat řemeslné a polytechnické aktivity (na školách nebo v místě poskytovatele)
- podporovat spolupráci s odborníky, známých osobností (jejich působení ve školách), včetně cizojazyčných
- DVPP pro sborovnu v prostorách MMO – ideálně v přípravném týdnu
- Fajna dílna – pokračovat
- podpora školních časopisů – formou zabezpečení lektorů, jak takový časopis vytvářet (redaktorská práce, reportážní, dokumentační, ...), pozice mentora školních časopisů
- podpora výuky mediální výchovy – tvorba www stránek, střihy videí
- jak podporovat komunitní aktivity, jak zapojovat aktivní seniory do výuky polytechniky a řemesel
- rozvoj podnikavosti a finanční gramotnosti formou besed a sdílením dobré praxe (GVR)
- podpora zavádění nových RVP

- kurzy – kritické myšlení, finanční gramotnost, hodnotová výuka
- jak popularizovat polytechnické a řemeslné obory a profese
- vzdělávání pedagogů vyučujících dílny (VŠB, OSU, DOV)

B) Potřeby neovlivnitelné MAP, popř. které MAP nemůže ovlivnit přímo

- odborná pomoc při tvorbě veřejných zakázek
- financování příměstských táborů
- podpořit vedení zájmové činnosti externisty
- logisticky podpořit plánování a realizaci zážitkových, kreativních akcí pro veřejnost (nejen pro jednotlivé školní akce, ale i koordinace mezi školami, ať není vše v jeden den)
- zajistit (zatím je nedostatečné), aby v místě bydliště/v obvodu byla čeština pro cizince
- mít pedagogy jen na pedagogickou práci (bez ZÚ, kroužků, velkých projektů)
- aby nemusel ředitel/ka komunikovat s úřady jako OSPOD, PČR
- mít sociálního pedagoga
- podpořit vedení škol, aby nemusela administrovat veřejné zakázky, měla projektové manažery

Potřeby, které dále vyplynuly průřezově ke všem tématům

- jak nastavit, realizovat, reflektovat spolupráci asistent pedagoga – učitel
- spolupráce s rodiči/zákonnými zástupci
- touha po sdílení (i paragrafových škol)
- nutnost platit za MHD a komplikace s tím spojené
- nutnost platit vstupy do institucí, jejichž zřizovatelem je statutární město Ostrava
- potřeba intenzivnější komunikace a spolupráce s místními univerzitami, zejm. pedagogickou fakultou

Potřeby/témata, které byly něčím specifické mimo daná témata

- založit platformu pro ŘŠ ZŠ z malých městských obvodů,
- spolupráce s IPs Kurikulum – nový RVP (NPI), ČŠI, co bude zkoumat (MAP)
- jak komunikovat témata, která nás pálí, jak vyjednávat atp. směrem ke zřizovatelům, MMO apod.
- nikdy nebylo vyřčeno nebo jen velmi jemně naznačeno, že v mnoha vzdělávacích oblastech by potřebovali učitelé vzdělávat ne v tom „jak vzdělávat žáky ...“, ale vzdělávat v daných oblastech sami sebe a pracovat se sebou a na sobě (typicky jde o témata: kritické myšlení, respektující komunikace, inkluzivní témata)
- právní semináře, semináře na téma vztah zřizovatel/ředitel školy

Popis potřeb mateřských škol v ORP Ostrava

Téma podpory moderních didaktických forem vedoucích k rozvoji klíčových kompetencí

A) Potřeby ovlivnitelné MAP

- sdílení ve všech oblastech pro ředitelky i učitelky, co může která škola ostatním nabídnout (připomenout existující možnosti ostatním školám), „burza nápadů“, mít možnost metodického setkávání napříč Ostravou, příklady dobré praxe
- sdílení dobré praxe formou vzájemných stáží, společných workshopů – MŠ->MŠ i MŠ->ZŠ
- proškolení pedagožek ze strany Malé technické univerzity – rozvoj logického a informatického myšlení bez počítačové techniky, využití pochozí sítě, MTU pro děti a učitelky,
- odborníci do škol, programy pro děti (DOV, SVC, PLATO, knihovny a další)
- praktické semináře – fyzikální pokusy, zábavná věda
- podpora výuky šachů v MŠ (proškolení pedagogů, aktivity pro děti)
- sdílení dobré praxe ve využívání digitálních pomůcek – začátečníci/pokročilí – s cílem lépe využívat již nakoupené digitální pomůcky

- výzkumně laděné koncepce vzdělávání – jak nastavit a realizovat
- sdílení dobré praxe s úhradou DPP sdílejících

B) Potřeby neovlivnitelné MAP, popř. které MAP nemůže ovlivnit přímo

- finanční podpora města směrem k využívání nabídky např. DOV, SVČ – ideálně mít nasmlouvané programy zdarma, které předplatí město (předchází tomu jednání s těmito institucemi o vytvoření programů pro věkovou kategorii MŠ),
- užší spolupráce s VOŠ, SŠ, VŠ,
- vytvořit projekt ve spolupráci se středními školami (ne praxe) – praktické ukázky daného oboru
- získat stabilní zdroj finanční odměny pro učitelky, které vedou praxi studujících
- získat finanční podporu pro využívání moderních didaktických forem
- ze strany podporovatelů (dotačních aj.) zohledňovat detašovaná pracoviště při poskytování dotací/programů
- zvýšit efektivnost informovanosti o dotačních výzvěch

Téma rozvoje potenciálu každého žáka, zejména žáků se sociálním a jiným znevýhodněním

A) Potřeby ovlivnitelné MAP

- vést dialog (zorganizovat kulatý stůl) s PPP, SPC – témata kapacity, přidělování AP
- vzdělávání v oblasti logopedie – opakování kurzu Logopedický preventista
- zajistit systematické poradenství ze strany ostatních profesí, zejména sociální práce (co dělat, když...)
- interdisciplinární soulad – kulaté stoly s odborníky (pro celou sborovnu) – pediatrie, SPC, PPP, psychologie, etopedie, sociální práce) -> témata: složité chování, kompetence a podpora organizací/institucí navzájem, specifické potřeby dětí, další témata jako: syndrom CAN, záškoláctví, vzdělávání, nemocnost, úrazy, agresivita
- dosáhnout souladu požadavků všech zainteresovaných – k tomu by pomohl kulatý stůl s neziskovkami (financování asistentů), poradnami, OSPODem, SPC, ...
- metodické setkávání na téma komunikace s rodiči – např. jak a jaké organizovat besedy pro rodiče – témata chování dětí, jak komunikovat, reagovat na situace, pravidla
- potřeba vzdělávání rodičů na různá témata, vytvoření zásobníků aktivit s rodiči skrz síť MŠ (zvlášť skupina pro speciální MŠ) -> platforma pro vzdělávání dětí z různého prostředí zahrnující příklady dobré praxe
- systematické podpora pedagožek při práci s dětmi s různými „handicapy“ – psychické (úzkosti, strachy, nejistoty, sociální nezralost, komunikační bariéry) + sociální (poruchy příjmu potravy, násilí v rodině, vč. sexualizovaného) -> důvodem je prolínání funkcí běžné a speciální MŠ -> možnost spolupráce s odborníky jako je psycholog, sociální pedagog a speciální pedagog, učitelky z praxe ze speciálních MŠ, možnost využít „terénního psychologa“
- vzdělávat se ve speciální pedagogice – pro začátečníky, obsah např. diagnostika a specifika práce s dětmi s SVP a dětmi, jejichž chování je považováno za problematické
- semináře s psychologem na téma agresivita dětí, hyperaktivita, práce s emocemi
- obecně posílit spolupráci s externími odborníky z oblasti psychologie, logopedie atp.
- podpora aktivit k přechodu dětí z MŠ do ZŠ, spolupráce MŠ/ZŠ
- identifikace a podpora nadání
- spolupráce a komunikace s rodiči – seminář práce s emocemi pro rodiče, semináře pro rodiče v praktických rodičovských dovednostech
- jakékoliv metodické semináře po učitelky i ředitelky – zaměření především na oblast výchov a práce s emocemi
- rozvíjet se v oblasti poruch učení -> attachement -> práce s traumatem -> primární reflexe
- rozvoj nadaných dětí a práce s nimi, vytváření podmínek pro ně – semináře pro učitelky, ředitelky i rodiče
- mít možnost navštěvovat statek v Hlučíně, záchranou stanici v Bartošovicích, pan Holba práce se zvířaty

- podpora zákonných zástupců dětí dosažitelností překladatelů
- jednotná diagnostika vypracovaná odborníky pro všechny MŠ
- propagovat koncepci STEM vzdělávání v modifikaci pro předškolní vzdělávání -> praktické aktivity + význam této koncepce i pro budoucnost
- semináře v oblasti diagnostiky dětí (něco jiného než ISOPHY)
- semináře v oblasti sociální prevence rizikových jevů – pro sborovnu i rodiče
- preventivní programy pro děti – celé třídy, forma hry, divadla
- krizová komunikace, komunikace obtížných témat a situací
- dále posílit spolupráci MŠ a ZŠ v oblastech zápisů, podpory předškolní pedagogiky, pokud máme nadané děti, ale i děti s SVP, aby byly návazně podporovány i v ZŠ (aby naše práce nepřišla vniveč)

B) Potřeby neovlivnitelné MAP, popř. které MAP nemůže ovlivnit přímo

- jednání s MŠMT ke koncepčním záležitostem, které jsou aktuálně nefunkční nebo málo funkční – např. odklad povinné školní docházky
- potřeba asistentky pedagožky/školní asistentky do každé MŠ

Téma podpory pedagogických a didaktických kompetencí pracovníků ve vzdělávání a podpory managementu třídních kolektivů

A) Potřeby ovlivnitelné MAP

- zvýšit kompetence v IT oblasti – školení pro pedagogický sbor v IT, semináře na novinky v IT, Canva, správa MŠ, využití AI v MŠ pro potřeby pedagožek při tvorbě vzdělávacích plánů nebo jako nápovědy při práci na PC, vzdělávání týkající se využívání IT pomůcek/hraček,
- podpora týmové supervize, zajistit možnosti týmové supervize a/nebo vzdělávání ředitelek, jak podporovat a rozvíjet podporující atmosféru v kolektivu
- stmelení pedagogických kolektivů/sborovny (psychologem)
- potřeba prostoru učitelek ke sdílení (nejen ředitelek)
- sdílení dobré praxe vedoucích pracovníků ve spojení s odborníky na téma „podpora rozvoje osobnosti pedagogů“ = profesní růst
- prostor pro sdílení rodičů, učitelek, ředitelek – každých zvlášť, ale i společně
- vzájemné setkávání ředitelek – manažerské setkávání, manažerská témata (s lektory)
- pokračovat v aktivitě Šachy do škol
- vzdělávání pedagožek v oblasti hudební výchovy, muzikoterapie, kurz snoezelen, tvoření s keramikou, rozvoj měkkých kompetencí (soft skills, např. asertivní komunikace s rodiči), vzdělávání PP s využitím OSU (např. dramatická výchova), fyzikální pokusy do MŠ, reflektivní metody, školení zaměřené na venkovní aktivity v přírodě, ať už k využití za běžného provozu nebo ve školce v přírodě, rozvoj digitálních kompetencí prakticky, AI – využití, i k překladům (DEEPL)
- školení pro pracovníky MŠ zaměřené na zlepšení/zvýšení konjunktivity
- přinášet ochutnávky metodik (př. Dobrý začátek, Skills builder)
- osobnostní rozvoj pro ředitelky MŠ, Fóra, integrální leadership
- loutka jako nástroj vzdělávání, dramadílno, spolupráce s Theater Ludem – jak pro děti, tak pro PP
- téma propojení pohybu a vzdělávání
- VANDA
- semináře podporující porozumění a zavádění prvků „alternativního“ vzdělávání – Začít spolu, Montessori pedagogika, exkurze do škol s alternativními vzdělávacími přístupy
- exkurze do škol „Skutečně zdravá škola“, Brno
- školní zralost – posílení diagnostických kompetencí
- implementace změny RVP do škol, AJ, inkluze (jak ji uchopit v běžných třídách) a osvěta o ní, inspirace, doplňkové školení pro zástupkyně ředitelek škol,
- DVPP – zaměřené na speciální pedagogiku (logopedickou prevenci)
- mít odborníky z praxe a s nimi miniporady, školení pro sborovnu

- seznámení s inovativními koncepcemi (ZaS, STEM, RMTI, REGGIO EMILIA pedagogika)
- podpora rozvoje čtenářské a matematické gramotnosti v MŠ, včetně využití prvků alternativních vzdělávacích metod.

B) Potřeby neovlivnitelné MAP, popř. které MAP nemůže ovlivnit přímo

- mít k dispozici možnost krizové intervence – management, pedagog
- sjednotit vzdělávání SŠ-VOŠ-VŠ -> začlenění základů ze speciální pedagogiky, praxi delší (např. 3 týdny v kuse)
- spolupracovat se ZŠ v oblasti: diagnostiky (průchodnost), vzájemné návštěvy, řešení školní zralosti (OŠD), přednášky pro rodiče, miniškoličky pro předškoláky, posílit status učitelky MŠ, asistent pedagožky do BT v MŠ
- motivace formou kariérního růstu -> podnět pro MŠMT (obdoba Polsko i Slovensko)
- kvalitní příprava budoucích pedagožek = kvalitní lektorský tým a kvalitní vyučující budoucích učitelů
- finance na trenéry do škol – ale nutné umět pracovat s dětmi v MŠ

Další témata jsou volitelná: rozvoj podnikavosti, iniciativy a kreativity dětí a žáků, rozvoj kompetencí dětí a žáků v polytechnickém vzdělávání, výchova k udržitelnému rozvoji – zahrnuje EVVO, rozvoj sociálních a občanských kompetencí dětí a žáků, rozvoj kulturního povědomí a vyjádření dětí a žáků (příjemce může zvolit jen některou z částí, které se bude věnovat), mediální gramotnost, rozvoj kompetencí dětí a žáků pro aktivní používání cizího jazyka, rozvoj českého jazyka u dětí a žáků s jeho nedostatečnou znalostí, rozvoj vztahu k místu, kde děti a žáci žijí, mezigenerační soužití, wellbeing (duševní zdraví dětí, žáků a pedagogů).

A) Potřeby ovlivnitelné MAP

- Polytechnické vzdělávání – podpora možnosti realizovat program Malý řemeslník, MTU – digitální kompetence, programy
- posilování dobrých pracovních podmínek – např. wellbeing -> přenos teorie do praxe -> jak to udělat v MŠ, semináře na téma psychohygieny, školení zaměřená právě na psychohygienu nebo s tématem teambuildingu, mít týmovou supervizi
- jak rozvíjet vztah k místu, kde žijeme – např. projektové dny v MŠ s odborníky, seznámení s místem formou herní výzvy (mapky, nálepky, ...), zvýhodněné vstupné v rámci celoostravského, časově omezeného projektu, setkávání k historii místa
- rozvoj mediální gramotnosti + osvěta o aktuálních trendech zábavy předškolních dětí (nejen pro učitelky, ale i pro rodiče) -> jak vybírat vhodný obsah na IT, spolupráce s ČT, Českým rozhlasem
- Rozvoj kreativity, iniciativy, podnikavosti – projektové dny, aktivity subjektů, vzdělávání pedagogů, jak v dětech podnítit podnikavost, kreativitu
- semináře v oblastech profesního rozvoje učitelek
- jak včlenit EVVO do ŠVP + vzdělávání dětí
- jak rozvíjet setkávání se seniory – např. čtení, vyprávění, jak se žilo dříve
- semináře s tématy vztahy, kooperace, spolupráce
- drama dílny pro děti, Fajna dílna – rodiče tvoří s dětmi
- koordinace nadání
- podpora zavádění experimentů a pokusů do školek (Elixír do škol – fyzika, Hravá věda) + metodika
- možnost návštěvy mobilního planetária nebo planetária v Porubě
- programy nabízené GVUO nebo Galerií PLATO
- komunikace s rodiči – kompetence rodiče a kompetence MŠ
- vzdělávání v první pomoci pro děti i dospělé
- programy pro děti v ZOO Ostrava, návštěva sokolníků v MŠ

- školení v možnostech zdrojů financování – jak financovat naše nápady
- DPO (možná DPMO) – programy pro děti – polytechnika
- Moravskoslezská vědecká knihovna – programy digitalizace
- DVPP – zaměření na AJ i na ukrajinské děti
- výuka českého jazyka u dětí s OMJ (od počátku)
- vzdělávání a sdílení k udržitelnému rozvoji – možnosti zavedení v MŠ

B) Potřeby neovlivnitelné MAP, popř. které MAP nemůže ovlivnit přímo

- mít speciální pedagožky do všech MŠ
- zvýšit průchodnost vzdělávání -> VŠ příprava pedagožek
- mít sdíleného projektového manažera, virtuálního asistenta
- komunikace s OU -> více speciální pedagogiky do studijních plánů všech pedagogických oborů
- vytvořit síť rodilých mluvčích pro potřeby komunikace s rodiči cizinci (získat informace jak a kde kontaktovat tlumočníky v případě potřeby)

Potřeby, které dále vyplynuly průřezově ke všem tématům

- spolupráce a komunikace s rodiči - např. jak by měly učitelky předávat informace rodičům (co se běžně dělá v MŠ, co se během dne děje s dětmi, specifické potřeby/situace...), jak zvýšit informovanost rodičů – kde a jak mohou získat potřebné informace ve smyslu výchovy dětí, péče o ně, jejich vzdělávání, rozvoj spolupráce školy a rodičů, pomoci rodičům v tom, aby rozvíjely své děti se soc. či jiným znevýhodněním nebo děti talentované.
- rozvíjet kompetence v oblasti DIGI technologií
- kultivace vztahů na pracovišti – jak na ní pracovat (týmové supervize, teambuilding, wellbeing, psychohygiena)
- rozvoj interdisciplinární spolupráce, zejména s terénními sociálními pracovníky (ÚMOB, NNO) ve vyloučených lokalitách
- mít možnost mluvit o věcech, které jsou často přecházeny -> benefit MAPu je, že tento prostor vytváří -> komunikace, sdílení, zvyšování informovanosti -> „potřeba sdílet se zřizovateli to, co nám vadí a hledat společně řešení“
- semináře na projekty a jejich přípravu + semináře na přehled projektů
- dialog MAP a KAP k přenosu informací
- pokračovat v pořádání kulatých stolů s různými aktéry s cílem zvyšovat kvalitu předškolního vzdělávání v ORP Ostrava
- znát aktuální možnosti financování výletů, autobusů, projektů

Potřeby/témata, které byly něčím specifické mimo daná témata

- vzdělávání budoucích pedagožek a nepružnost jeho reakcí na potřeby a vývoj společnosti
- personální podpora MŠ – speciální pedagožky do škol, asistenty dětí v běžných třídách, systémová podpory chův pro dvouleté děti
- PH Max nezohledňuje počet dětí ve třídě
- asistentka pedagoga by měla být pedagogickou pracovnící jak stran mzdy, tak vzděláním
- slabá provázanost (soulad) mezi organizacemi/institucemi, které do školství mluví
- ředitelka MŠ nemá kvalifikaci k tomu, za co zodpovídá (ekonomická oblast, legislativní, ...), dělá tuto práci na úkor práce pedagogické. Má být lídryně týmu a ne úřednice, správkyně budovy, zahradnice.
- nejednotnost v rámci města (jiné platové třídy v rámci různých obvodů)
- TALENT CITY – více zaměřit na MŠ, programy jsou spíše pro ZŠ
- „systém nás nutí dělat věci, které nechceme a neumožňuje nám dělat to, co chceme => vraťme školy dětem“
- potřeba celoživotního učení a profesního růstu učitelů

Popis potřeb základních uměleckých škol v ORP Ostrava

Obecné potřeby ZUŠ

- semináře z oblasti leadershipu, školské legislativy
- pomoc s administrativou a ekonomickou stránkou projektů
- semináře z oblasti komunikace uvnitř školy a komunikace s rodiči
- vzdělávací aktivity v oblasti bezpečnosti škol (kybernetické i fyzické)
- pomoc v oblasti rozvrhů, organizaci výuky

Téma podpory pedagogických a didaktických kompetencí pracovníků ve vzdělávání a podpory managementu třídních kolektivů

- vzdělávací aktivity v oblasti digitálních kompetencí: MS Excel pro začátečníky, MS PowerPoint pro začátečníky, Canva
- vzdělávání v oblastech: různé styly hry na hudební nástroje, hra na různé nástroje, malba
- semináře v oblasti práce s hlínou, keramiky
- vzdělávání v oblasti fotografování a práce s fotografií

Využívání moderních didaktických metod a podpory pedagogických a didaktických kompetencí pedagogů

- vzdělávání v oblasti současných trendů ve hře na kytaru a jiné nástroje
- workshopy pro pedagogy hudební nauky
- semináře V. Rokytky – hudební jazyk, jiná koncepce výuky hry na hudební nástroje, jazzové standardy, Libora Buchty – příprava na kontrolu ze strany ČŠI (předinspekční činnost)
- semináře ohledně využívání programu Sybelius nebo obdobné programy
- formativní hodnocení, neformální hodnocení, sebehodnocení, využití vzájemného hodnocení,
- využití AI v ZUŠ

Podpora rovných příležitostí ve vzdělávání, respektive rozvoje potenciálu každého žáka, zejména žáků se sociálním nebo jiným znevýhodněním, ale také žáků nadaných

- vzdělávací aktivity v oblasti rozvoje potenciálu každého žáka, práce s žáky s různými formami znevýhodnění,
- semináře na téma vzdělávání nadaných žáků s ADHD – jakým stylem pracovat s nadanými žáky s ADHD, osvěta a zapojení rodičů
- školy by dále ocenily pokračování vzdělávacích aktivit k rozvoji soft skills pedagogů (např. s panem Hubatkou, paní Komárovou, jinými lektory)
- semináře s tematikou zvládání stresu, pozitivního myšlení, semináře s tematikou duševního zdraví, prevence syndromu vyhoření, wellbeingu (pedagogů, ale i dětí, žáků), ochrana hlasu, zvládání stresu a hlasová hygiena
- jako výborný byl uváděn pan Martin Jung – RÉTOR INSTITUT – semináře na práci s hlasem a stressmanagement, doporučena byla také firma „A co dál“ – semináře z oblasti rozvoje komunikačních schopností

Vzdělávací aktivity pro žáky ZUŠ

- ZUŠ vyjádřily potřebu workshopů pro žáky v oblasti výtvarné, dále kurzy, které by mohli absolvovat společně pedagog i žák, případně workshopy pro zpěváky, saxofonisty, jazzová akademie. Uváděn byl také seminář pro žáky „Zábavné notičky“.

Výstupy a doporučení vyplývající z evaluace procesu MAP v ORP Ostrava v letech 2016-2023

V rámci stanovení doporučení oslovil evaluátor (Doc. Mgr. et Mgr. Kateřina Mikulcová, Ph.D.) přímo aktéry projektu v rámci dotazníkového šetření a řízených rozhovorů, kterého se zúčastnilo 118 respondentů. Respondenti měli v otevřené otázce možnost stanovit velmi konkrétní doporučení ve vztahu k tomu, co by se mohlo v rámci MAP do budoucna zlepšit.

Doporučení aktérů:

- **posílení informovanosti** pro vzdělávací instituce a jejich aktéry (zlepšit publicitu a informovanost aktérů) a zjednodušení, respektive zpřehlednění celého systému poskytovaných informací, lepší PR směrem k veřejnosti,
- **podpora realizace projektů**, poskytování projektového poradenství a možnost konzultací s odborníky, podpora zavádění administrativních pozic ve školách s ohledem na projektovou administrativu,
- **angažovat odborníky na ekonomiku, právo a projekty** z komerční sféry a zapojit je do komunikace se školami,
- zainteresovat více motivovaných, „osvícených“ ředitelů,
- další **posílení propojování jednotlivých aktérů ve vzdělávání**,
- **eliminovat nárůst administrativy**, snižovat administrativní zátěž,
- množství a plánování aktivit (menší počet aktivit, větší kapacita), aktivity pro ZUŠ,
- větší zapojení škol s vysokým podílem dětí a žáků z rodin řešících nepříznivé sociální situace,
- **dlouhodobé plánování investiční finanční podpory** (aby školy věděly, zda jejich projekt bude podpořen a kdy),
- v nabídce **dlouhodobějších vzdělávacích aktivit** zaměřených na konkrétní aktuální témata, **nabízet pedagogům i nácvik praktických dovedností** – zjišťovat potřeby škol v této oblasti. Pořádat tyto aktivity na různých školách. Nenavyšovat množství aktivit, spíše méně, ale dlouhodobějších, zacílených. V rámci vzdělávacích aktivit poskytovat **méně teorie, organizace exkurzí a výukových aktivit**. Pořádat společná metodická školení k „*novým věcem*“.
- **intenzivní spolupráce s MŠMT** – větší práce MŠMT s výstupy z MAP na centrální úrovni, lépe, častěji, více využívat data z MAP (data „zespodu“),
- **centralizované zapojení realizačních týmů MAP do legislativního procesu**, do procesu vzniku nových programů apod.,
- vzdělávací aktivity ve školách pro žáky a pedagogy, školení celých sboroven, více měkkých aktivit pro ZŠ s prvním stupněm a pro MŠ,
- **pravidelná obměna členů pracovních skupin**, mezinárodní spolupráce se zajištěním překladatele, osobní rozvoj realizačního týmu.

Čtenářská gramotnost: Jak na další rozvoj ve školách

- **zajištění dostatečné finanční podpory** pro rozvoj čtenářské gramotnosti,
- **nutnost deklarovat důležitost čtenářské gramotnosti na „nejvyšší úrovni“** např. vlády, ministerstev. Důležitá je také spolupráce ministerstev: „*je nezbytné, aby vznikaly společné projekty školství a kultury*“. Jako alarmující bylo členy pracovní skupiny přitom vnímáno, že z výročních zpráv škol „*zmizela kolonka o hodnocení školních knihoven*“,
- **spolupráce a společný cíl institucí, jednotu, systematičnost, provázanost, strategický plán**: „*je třeba vytvořit kostru, která by se obalovala*“. Komunikace mezi aktéry by měla být stavěna jako podpora snahy o změnu: „*tvorba platform, které nás donutí se dívat na věci jinak, perspektivou jiných aktérů, uvědomit si, kde jsme ve shodě... je spousta věcí, které nezměníme, ale určitě najdeme body, kde můžeme spolupracovat a vyvíjet např. společnou snahu nebo tlak*“.

- **menší byrokracie v přidělování financí**, kdy „člověk nedělá nic jiného než dotace“.
- **kvalitní a dobře vzdělaní učitelé**, co mají možnost se rozvíjet, nejsou přetěžováni, nerozměňují se v jiných aktivitách, ale mohou se věnovat strategickým úkolům,
- **rozvoj čtenářské gramotnosti již od mateřských škol**
- **loby směrem k národní úrovni**, „co se stane s věcmi, které se posunou výš – jaká je zpětná vazba z MPSV, zabývají se tím?“ Členové pracovní skupiny přitom poptávali „**zpětnou vazbu od MŠMT, co se systémově v praxi změnilo díky MAPům**“. Členové pracovní skupiny se dále shodovali na tom, že: „**ministerstvo má MAPy, ale z nějakého důvodu je asi neposlouchá, dostatečně je nevyužívá**“.

Pracovní skupina pro financování: Jak na další rozvoj

- **větší spolupráce pracovní skupiny s „pedagogy“** za účelem zajištění znalosti potřeb praxe. S tímto se pojila i potřeba nastavení systému připomínkování např. stanovení konkrétní osoby, která bude připomínkovat a je v rámci skupiny z daného oboru např. mateřské školy, základní školy, střediska volného času... („*zodpovědná osoba by měla přednést, co to má za praktické dopady, skupina by měla vytvořit stanovisko jako celá skupina v rámci projednání, měly by se více rozdělit kompetence*“). S tímto se pojila i potřeba větší propojenosti finančních a systémových rovin práce jednotlivých pracovních skupin v rámci MAP, např. spojení PS rovných příležitostí a PS financování v otázce podpory pracovních pozic asistentů pedagoga.
- **potřeba, aby byl názor pracovní skupiny slyšet**, tj. potřeba vidět v práci smysl. Jako důležité bylo vnímáno rovněž nastavení smysluplných cílů pracovní skupiny v MAP („*potřeba vidět smysl věci, s něčím pohnout dál je důležitější než finanční ohodnocení... když něco okomentujeme, připomínkujeme a čtyřikrát se nic nestane, tak už se na to příště můžeme také vykašlat*“).
- **posílení komunikace s MŠMT**, se středním článkem např. pozvat zástupce MŠMT, zapojení lokálních politiků (poslanci, senátoři) do MAP, posílení spolupráce s MS krajem (může dávat návrhy na změnu zákona).

Pracovní skupina pro předškolní vzdělávání a péči: Jak na další rozvoj

- (osobní) **setkání ředitelů a zaměstnanců**, které by mělo být **zaměřené na sdílení**, na identifikování potřeb.
- **existence centrálního poradenského pracoviště k projektovým výzvám a k podpoře čerpání financí v rámci projektů**,
- **ocenění práce**: „*dát lidem náboj... říct jim, že jsou důležití, že chceme slyšet jejich názor*“, „*Školství nemůže být založené jen na sociálním citění pedagogů... musí být za svou práci ocenění*“.
- **vedení resortu školství lidmi z praxe**, s ekonomickými znalostmi, s vysokým morálním kreditem.
- **znovuoživení smyslu školství a hodnoty vzdělání**.
- **změna způsobu vzdělávání budoucích pedagogů na SŠ a VŠ**: zohlednění inkluze, podpora výuky psychologie, speciální pedagogiky.

Pracovní skupina pro kariérové poradenství: Jak na další rozvoj

- **Rozvoj kariérového poradenství** by měl probíhat (stejně jako rozvoj všech aktivit v oblasti školství) **zespodu**. V rámci participativně laděných metod a technik by mělo docházet ke generaci nápadů „ze spodu“. Zároveň by se praktikům v oblasti vzdělávání mělo „*vysvětlit, co kariérní poradenství obnáší a jaké má přínosy*“, což by mohlo vést k „*získání lidí na svou stranu*“. Uvedené by mohlo posílit „*bourání předsudků a nepochopení, kdo je kariérový poradce*“. Takto nastavené aktivity by mohly podpořit vznik samostatných pozic kariérových poradců na školách, protože by došlo jednak k porozumění náročnosti agendy kariérového poradenství, a jednak k osvětlení vytíženosti výchovných poradců v kontextu „*inkluze*“.

- **Rozvoj inovativních forem práce s dětmi a žáky v oblasti školství** skrze zážitkovou výchovu, aktivity mimo školu a spolupráci s institucemi mimo školu (např. univerzity, kulturní a volnočasové instituce nebo soukromé firmy). Uvedené by mohly podpořit nejen přímo akce pro děti a žáky, ale také akce pro pedagogy, kteří by mohli vidět, co všechno může popsaná spolupráce nabídnout.
- **Systematická práce s „přesyceností, stresem a vyhořením u učitelů“**, kdy jsou u vyučujících často překračovány „hranice opotřebovanosti“ v důsledku neustálých nesystémově pojatých změn ve školství, které se pohybují „neustále tam a zpátky“. Uvedené je důsledkem toho, že opatření ve školství často nevychází z reálných zkušeností z praxe, ale jsou spíše odrazem tendenčních politických příslibů. Uvedené vede k tomu, že se často přijímají „nepraktická a v praxi neproveditelná opatření“, která nevychází z analýzy reálných potřeb praxe a nevytváří je pracovníci, kteří by měli dlouhodobou zkušenost v oboru.
- V rámci projektových či dotačních aktivit ze strany města by dopady projektu mohl zvýšit **jiný styl komunikace s (odbornou) veřejností**. Členové pracovní skupiny měli na mysli jiný typ komunikace než dlouhé závěrečné zprávy, navrhovali např. využití „úderného“ vizuálně zpracovaného manažerského shrnutí nebo podcastů. Členové pracovní skupiny také doporučovali komunikovat ve vztahu ke školám (v jasné a konkrétní podobě) své vize a cíle v oblasti vzdělávání do budoucna („v čem se chceme posunout/kam se chceme dostat“). Uvedené doporučení bylo zmiňováno zejména ve vztahu k rozsáhlosti strategií, kdy „se neví pořádně o jejich výsledcích“.
- V oblasti školství by bylo vhodné **podporovat dlouhodobé strategické záměry**, které by byly školám komunikovány uživatelsky přívětivou formou (viz bod 4). Tímto by se předcházelo tomu, že by školy s donátorem spolupracovaly na dlouhodobých tematických záměrech, a nejen na záměrech, které budou trvat pouze po dobu existence určitého projektu, který zajistí jejich financování. Členové pracovní skupiny se domnívali, že tím, že by finance na určité inovativní aktivity byly v „základu“ financování škol (v souladu s dlouhodobým strategickým záměrem), docházelo by k podpoře systémovosti financování aktivit škol a k snížení nutnosti „neustálého shánění peněz“. Členové pracovní skupiny v tomto kontextu zmiňovali i nižší flexibilitu „šablon“, které fungují tak, že: „já vím, že potřebuji finance na určitou činnost a aktivitu, ale stejně musím postupovat podle šablon, tak dělám něco jiného, nedá se tak nic plánovat...“.
- **Přenos existujících dobrých praxí na školách** (vzniklých díky MAP) a ocenění práce pracovní skupiny MAP. Členové pracovní skupiny se domnívali, že by pro kariérní poradenství mohlo být přínosné sdílení dobrých praxí ze škol, kde „kariérní poradenství funguje“ a to na platformách (jako jsou např. porady ředitelů) nebo skrze konkrétní zřizovatele.

Pracovní skupina pro matematickou gramotnost: Jak na další rozvoj

- **Podpořit flexibilitu systému MAP**, tak aby byl schopný reagovat na aktuální potřeby praxe, resp. i aktuální podněty (nápady), které vychází z pracovních skupin. Aktuální systém považovali za „poměrně těžkopádný, kdy od nápadu, přes jeho schvalování a realizaci uplyne dlouhá doba“.
- Členové pracovní skupiny vnímali jako možnou podporu v podávání žádostí o dotace také **vytvoření partnerství mezi školami a možnost získat finanční odměny pro osoby, které podávají projekty** nad rámec své pracovní činnosti. Pracovní skupina se také shodovala na tom, že by bylo vhodné mít jedno **kontaktní místo**, kde by byly přehledně uspořádány všechny aktuální dotační výzvy pro školy, a které by následně ve vztahu k jednotlivým výzvám bylo schopné poskytnout projektové poradenství,
- Členové pracovní skupiny v tomto kontextu zmiňovali také potřebu **většího sdílení a (sjednocení) informací mezi jednotlivými pracovními skupinami MAP**. Jako vhodná varianta se jeví vytvoření společného (uspořádaného) úložiště dat všech pracovních skupin,
- Pracovní skupina se také shodovala na tom, že by ocenila **podporu větší otevřenosti jednotlivých učitelů**, ale i škol tak, aby „nebyli zavření v kukani a byli schopni absorbovat nové informace“.

Jako jednou z vhodných variant sejevilo komunitní utváření výuky, vytvoření kontaktního místa pro dotační výzvy pro školy, nebo (i na mikroúrovni) podpora tvorby ukázkových hodin učitelů, mentoringu a supervizí. Členové pracovní skupiny v tomto kontextu vzpomínali i na variantu podpory vzdělávání začínajících učitelů v minulosti, kdy byl funkční institut tzv. suplujícího učitele v podobě absolventů pedagogických fakult v prvních letech jejich praxe.

Pracovní skupina pro rovné příležitosti: Jak na další rozvoj

- „**Klíč je v rodině**“: podpora zapojování rodičů do škol. Zapojování rodičů do života školy je přitom velmi aktuální otázkou ve vztahu k opatřením v rámci pandemie Covid-19, kdy rodiče do škol „nemohli“. Rodiče si v důsledku těchto opatření „odvykli chodit do škol“. Základní otázkou přitom je, jak zapojit rodiče do škol? I učitelé potřebují podporu v tom, „jak pracovat s rodiči“.
- **Posilování školních poradenských pracovišť** např. skrze podporu „opor v zákoně např. v případě pozice sociálního pedagoga“.
- **Posilování spolupráce škol a sociálních služeb zaměřených na děti a mládež** např. podpora spolupráce s nízkoprahovými denními centry. S tématem souvisela i podpora projektů zaměřených na obědy zdarma do škol.
- Členové pracovní skupiny se dále domnívali, že práci učitelů může podpořit **participativní vytváření metodických materiálů** práce se specifickými fenomény a katalogů sociálních služeb podporujících učitele v tom, kam dítě nebo rodinu dále směřovat pro získání pomoci. Metodické materiály by přitom měly být vytvářeny na základě spolupráce pracovních skupin „zkušených odborníků“, kdy by byl metodický materiál konkrétním výstupem spolupráce pracovní skupiny.
- **Sdílení dobré praxe** mezi učiteli pomocí určitých **svépomocných skupin** řešících postupně žitá témata z praxe jednotlivých členů bylo vnímáno jako vysoce podporující. Jako podporující byly vnímány i různé mentoringové programy pro „začínající učitele“ nebo učitele řešící specifickou problematiku. Rovněž učitelské skupiny zaměřené na sdílení dobrých praxí byly vnímány členy pracovní skupiny jako přínosné.
- **Posílení návaznosti dotačních titulů** a posílení propojení různých dotačních programů (např. MAP a IROP). Nenávaznost dotačních titulů vede k tomu, že škola „něco rozjede a pak s tím zase skončí, protože dosažení určitých cílů a změn chce delší čas“. Nenávaznost dotačních titulů byla pracovní skupinou rovněž spojována s nenávazností financování určitých pracovních pozic ve škole např. asistentů pedagoga.
- Učitelé jsou často přehlaceni různými školeními, proto by jim měla být nabízena **školení na míru, která jsou aktuální a zejména praktická** (tj. zaměřená na práci s určitými fenomény, s přímou aplikací určitých metod). Lektory by přitom měly být osoby přímo z praxe, které mají dlouholetou zkušenost s daným jevem. „Teoretické úvody“ byly členy pracovní skupiny vnímány jako nevhodný formát školení.

Výstupy z tematických zpráv ČŠI a šetření PISA, TALIS

Výstupy z tematické zprávy ČŠI „Vzdělávání v mateřských školách v době nouzového stavu“

V termínu od 28. dubna do 5. května 2020 realizovala ČŠI tematické šetření v podobě inspekčního elektronického zjišťování k problematice fungování MŠ v období od 11. března 2020 do 30. dubna 2020 (první nouzový stav v ČR). Z výstupu tohoto šetření, tematické zprávy „Vzdělávání v mateřských školách v době nouzového stavu“ pochází dále uvedené informace. Do šetření bylo zapojeno 5 248 mateřských škol, z toho 456 z Moravskoslezského kraje.

S ohledem na mimořádnou situaci v ČR, spojenou s vládními opatřeními, zůstalo více než 1 měsíc uzavřeno 95 % MŠ. V mateřských školách s nižším počtem dětí bylo jejich uzavření většinou důsledkem skutečnosti, že rodiče své děti přestali do MŠ posílat. U větších MŠ pak uzavření nejčastěji inicioval

zřizovatel. V době realizace šetření, tedy na přelomu dubna a května 2020, byla většina MŠ, které uzavřely provoz na období delší než měsíc, rozhodnuta znovu otevřít v druhé polovině měsíce května. Necelá čtvrtina ředitelů však v té době ještě rozhodnuta nebyla a své rozhodnutí spojovala s vývojem situace v následujícím období. Pedagogové v 9 z 10 mateřských škol, které byly uzavřeny, pravidelně vytvářeli pro děti, resp. jejich rodiče, nabídku vzdělávacích aktivit. Neposkytování pravidelné nabídky rozvojových aktivit ředitelé škol zdůvodňovali zejména nízkým zájmem ze strany rodičů, technickými obtížemi při využívání digitální techniky nebo nedostatečnými digitálními kompetencemi pedagogů. Pravidelně zasílaly nabídku rozvojových aktivit 3/4 mateřských škol, většinou s týdenní periodicitou, i když řada škol vytvářela aktivity na každý den, případně je rozesílala vícekrát týdně.

Relativně velmi početná (24 %) je skupina MŠ, jejichž ředitelé uvedli, že současné vybavení digitální technikou pro ně znamená zásadní překážku pro on-line vzdělávání. Hlavním a převládajícím důvodem je tedy nedostatečné vybavení digitální technikou, především kvalitnějšími PC nebo notebooky (více než 4/5 těchto MŠ), případně absence nebo nízká kvalita internetového připojení. Jen velmi malá skupina (7 %) z těchto MŠ pak jako příčinu uvedla také nedostatečné digitální kompetence pedagogů. Pozitivním zjištěním je, že i přes minimální podporu některé MŠ úspěšně přistoupily k pokročilejším formám využívání digitální techniky, než je pouze zasílání e-mailů nebo zveřejňování informací na webových stránkách školy.

Téměř všechny mateřské školy udržovaly dle vyjádření jejich ředitelů nějaký kontakt s rodiči, přičemž školy, které poskytovaly pravidelnou nabídku rozvojových aktivit, byly s rodiči v kontaktu častěji a intenzivněji. Pro kontakt s rodiči MŠ využívaly zejména své webové stránky, e-maily a telefon, případně sociální sítě. Zásadním zjištěním jsou rozdíly v komunikaci MŠ s nižším a vyšším počtem dětí. Přestože počet dětí v jedné třídě se lišit nemusí, ukazuje se, že MŠ s nižším celkovým počtem dětí častěji využívají osobnější komunikaci. Více než polovině MŠ se z jejich pohledu vzdělávání na dálku daří. Částečnou nespokojenost uvedl jen zlomek MŠ. Nejvyšší míru spokojenosti s tím, jak je škola dle názoru jejího ředitele ve vzdělávání úspěšná, vykazují menší MŠ s počtem do 30 dětí, kde je také nejméně časté, že by škola neměla zpětnou informaci o úspěšnosti vzdělávání z pohledu rodičů. Ředitelé některých MŠ současně vyjadřovali přesvědčení, že centrální instituce na segment předškolního vzdělávání zapoměly a že mateřským školám nebyly poskytovány ani dostatečné informace, ani elementární metodická podpora.

Výstupy tematické zprávy ČŠI „Distanční vzdělávání v základních a středních školách“ doplněné o výstupy šetření PISA 2022

V březnu 2021, rok po prvním uzavření škol pro prezenční výuku žáků z důvodu pandemie koronaviru SARS-CoV-2, vydala ČŠI Tematickou zprávu „Distanční vzdělávání v základních a středních školách“, ze které pochází následující informace.

Se začátkem školního roku 2020/2021, mimo jiné v důsledku existence řady metodických dokumentů a námětů pro řešení této problematiky a také v důsledku uzákonění povinnosti účastnit se distančního vzdělávání, se předpokládalo, že v dalším období distančního vzdělávání dojde k významnému snížení počtu žáků, s nimiž se školám na jaře 2020 nedařilo vstoupit do žádného kontaktu, a tito žáci tak ve 2. pololetí školního roku 2019/2020 zůstali zcela mimo vzdělávání. Ředitelé škol při tematickém šetření ČŠI v dubnu 2020 odhadovali, že takových žáků tehdy mohlo být zhruba 10 000. Počet žáků, kteří se neúčastnili nebo neúčastní on-line distanční výuky kvůli technickým obtížím, ale spolupracují se školou a škola jim vzdělávací podklady a úkoly zprostředkovává jinými cestami, se z odhadovaných 250 000 na jaře 2020 v důsledku řady intervencí realizovaných na konci školního roku 2019/2020 a také ve školním roce 2020/2021 skutečně snížil, a to zhruba na pětinu. Kromě žáků, kteří se on-line distanční

výuky nemohou účastnit z technických důvodů, však stále existuje i skupina žáků, kteří se on-line distanční výuky účastní nepravidelně nebo nepracují dostatečně, zejména z důvodu problémů v rodinách, zpravidla spojených s nízkou motivací ke vzdělávání či s nízkou podporou ze strany rodiny. Většinou jde o starší žáky, jejichž vzdělávání je náročné i při prezenční výuce. Ze zjištění ČŠI ovšem jednoznačně plyne, že tam, kde školy hledají cesty, jak žáky s respektem k jejich velmi různým podmínkám vzdělávat, se to v mnoha případech i přes nepříznivé socioekonomické zázemí těchto žáků nakonec podaří, byť třeba ne v plné míře. Pro zapojování žáků do on-line distanční výuky je jednou z klíčových osobností ve škole třídní učitel, zvláště pak na druhém stupni ZŠ. Z tohoto důvodu je pozitivním zjištěním zvýšení zapojení třídních učitelů do distančního vzdělávání, zejména na druhém stupni ZŠ. Efektivita výuky v tak náročném období, jako je dlouhotrvající distanční vzdělávání, je silně svázána s mírou pedagogického vedení učitelů i celého pedagogického procesu ze strany ředitele školy.

Oproti období na jaře 2020, kdy dle zjištění České školní inspekce zhruba třetina ředitelů škol rozhodně svou koordinační a řídicí roli v oblasti poskytování distančního vzdělávání neplnila úspěšně, se situace ve školním roce 2020/2021 výrazněji zlepšila a ČŠI ve svých dosavadních zjištěních identifikovala méně než desetinu ředitelů škol, kterým se nedaří přiměřeně zvládat efektivní organizaci a realizaci distanční výuky tak, aby byla pro žáky přínosná. Průběžné sledování distanční výuky v uplynulém roce potvrzuje vysokou náročnost distančního vzdělávání pro všechny žáky s tím, že v případě žáků se SVP je jejich distanční výuka ještě náročnější. Do on-line synchronní výuky nejsou dle ČŠI zapojováni všichni žáci se SVP, pozitivním zjištěním je vysoká míra využívání individuálních konzultací nebo asistentů pedagoga pro podporu těchto žáků při jejich distančním vzdělávání. Většina škol ve školním roce 2020/2021 věnovala úvodní týdny prezenčního vzdělávání v září a začátkem října přípravě žáků i učitelů na přechod do on-line distanční výuky pro případ, že by v tomto školním roce opět nastala.

Díky finanční intervenci ze strany státu se podařilo významně zlepšit technické zázemí škol a jejich vybavení digitální technikou. Prakticky po většinu školního roku 2020/2021 bylo vzdělávání realizováno v distančním režimu, což významně přispělo i k rozvoji digitálních kompetencí učitelů. Vzhledem k tomu, že téměř všechny školy realizovaly on-line distanční výuku, je výrazné zvýšení digitálních kompetencí jedním z velmi pozitivních dopadů jinak komplikované pandemické situace. Spolu s délkou trvání distanční výuky se zvyšoval i podíl škol, které přistoupily ke změnám ve vzdělávacím obsahu a učivo ukotvené ve svých školních vzdělávacích programech s ohledem na možnosti distančního vzdělávání vhodně redukovaly.

Oproti předpokladům z počátku školního roku 2020/2021 se na konci jeho prvního pololetí o více než čtvrtinu zvýšil podíl pedagogů, kteří na základě zkušeností s distanční výukou redukovali nebo budou redukovat vzdělávací obsah. Maximální redukce byly v obsahu výchovných předmětů, případně některých naukových předmětů (jako např. zeměpis, dějepis, vlastivěda, chemie apod.), méně časté již byly v stěžejních předmětech jako český jazyk, matematika a cizí jazyk. Snížil se také podíl ZŠ, které organizují on-line distanční výuku v rozsahu dle prezenčního rozvrhu (ze 14 % na méně než 10 %). Ze zjištění ČŠI vyplynulo, že rozvoj digitálních kompetencí učitelů, ale i žáků, je ve většině hodin na dostatečné úrovni pro realizaci on-line distanční výuky. Školy, které se digitálními technologiím a rozvoji učitelů v práci s nimi před nástupem pandemie v roce 2020 příliš nevěnovaly, v zásadě snížily náskok škol, které již digitální prostředí dříve využívaly. Většine škol se bohužel málo daří respektovat specifika on-line distanční výuky a vedle synchronní on-line výuky nedostatečně využívají další možnosti distančního vzdělávání, což není příliš efektivní. Pro další období tak bude potřeba řešit řadu problémů, které distanční výuka přinesla. Jedním z nich je např. zanedbávání sociálního a psychického rozvoje žáků, a to bez ohledu na jejich věk. Podobně alarmující je i nízký podíl hodin, kdy mají učitel i žáci zapnuté kamery a vidí na sebe nebo kdy je cíleně podporována spolupráce žáků (i když ji technologie

již dnes podporují). Druhou oblastí, kde dochází k určitým pozitivním trendům, je oblast hodnocení, protože mnohé metody pro hodnocení žáků využívané v prezenční výuce se v on-line distanční výuce uplatňují obtížně. V oblasti průběžného hodnocení se v průběhu 1. pololetí školního roku 2020/2021 o více než 20 % zvýšil podíl pedagogů, kteří proměňují metody hodnocení žáků. V oblasti závěrečného hodnocení ředitelé většího podílu škol přistoupili k využívání dalších způsobů závěrečného hodnocení mimo stále nejčastěji využívané klasifikace. I tak je však oblast hodnocení a poskytování průběžné zpětné vazby žákům stále velkou výzvou do budoucna.

Relativně nízký je podíl škol, které se systematicky věnují komunikaci s rodiči žáků o distančním vzdělávání a upravují jej tak, aby většině účastníků vyhovovalo. Současně byl zaznamenán vysoký podíl pedagogů (téměř jedna pětina), kterým se oproti období prezenční výuky snížil rozsah jejich komunikace s kolegy.

Dle mezinárodního šetření PISA 2022 byla průměrná délka distanční výuky v období 3 let před samotným šetřením **v ČR cca 175 dní**, v Rakousku 71 dní, v Estonsku 87 dní a v Německu 92 dní. Každý den nebo téměř každý den byla online výuka dostupná pro 54 % estonských žáků, 53 % rakouských žáků a 51 % polských žáků. V ČR, Německu a na Slovensku nedosahoval tento podíl 50 %. **Česká republika se tak zařadila mezi země s nejdelším trváním distanční výuky** (rozdíl oproti průměru OECD cca 70 dní). Data PISA 2022 v obecné rovině naznačují, že ve vzdělávacích systémech, v nichž byly školy pro žáky uzavřené po dobu kratší než tři měsíce, dosahovali žáci lepších výsledků z matematiky. Současně však ukazují, že vzdělávací systémy, jejichž žáci si udrželi nadprůměrné výsledky z matematiky z předchozího cyklu (nebo svá skóre vylepšili), poskytovaly žákům během distanční výuky více podpory, a usnadňovaly jim tak zapojení do výuky v tomto nesnadném období. Obdobně jako v zemích OECD byly i v České republice méně časté aktivity podporující žáky při samostudiu (nad rámec zaslání materiálů) či cílený zájem o jejich duševní pohodu. **Necelá třetina žáků vypověděla, že po dobu uzavření škol neobdržela ze strany školy praktické tipy k samostudiu a téměř 40 % žáků si nevybavuje, že by se jich učitel ptal, jak se jim daří. Čeští žáci, kteří od své školy obdrželi větší množství podpory, dosahovali statisticky významně vyšších výsledků ve čtení (o 8 bodů), přírodovědě (o 7 bodů) i matematice (o 6 bodů).**

Výsledky mezinárodního šetření PISA 2022

V roce 2022 proběhl již osmý cyklus šetření a Česká republika se do něj zapojila spolu s dalšími 80 zeměmi světa. Šetření se uskutečnilo přesně dva roky poté, co protipandemická opatření po celém světě na dlouhou dobu změnila charakter vyučování a učení, a nyní nám přináší velice cenný zdroj informací o dopadech pandemie na jednotlivé vzdělávací systémy, na výsledky žáků a jejich well-being. Šetření je realizováno na 15letých žácích/studentech a zahrnuje tedy žáky ZŠ a studenty gymnázií/SS/ŠOŠ. Úspěšnost žáků v řešení testových úloh je vyjádřena počtem bodů na celkové škále PISA. V prvním cyklu šetření, kdy byla daná doména hlavní sledovanou oblastí (čtenářská gramotnost v roce 2000, matematická gramotnost v roce 2003, přírodovědná gramotnost v roce 2006), byly výsledky žáků přepočítány na tuto škálu tak, aby průměr zemí OECD činil 500 se směrodatnou odchylkou 100. V každém dalším cyklu šetření jsou výsledky žáků napočítány na tuto škálu, což umožňuje mimo jiné přímo porovnávat úspěšnost žáků mezi jednotlivými cykly.

Nejdůležitější body zprávy:

- v šetření matematické gramotnosti PISA 2022 byly stejně jako v minulosti nejúspěšnější východoasijské země a regiony následované Estonskem a Švýcarskem. Výsledky České republiky byly **nadprůměrné v porovnání s průměrem zemí EU i s průměrem zemí OECD,**
- **průměrný výsledek většiny zúčastněných zemí se od roku 2003 do roku 2022 zhoršil,**

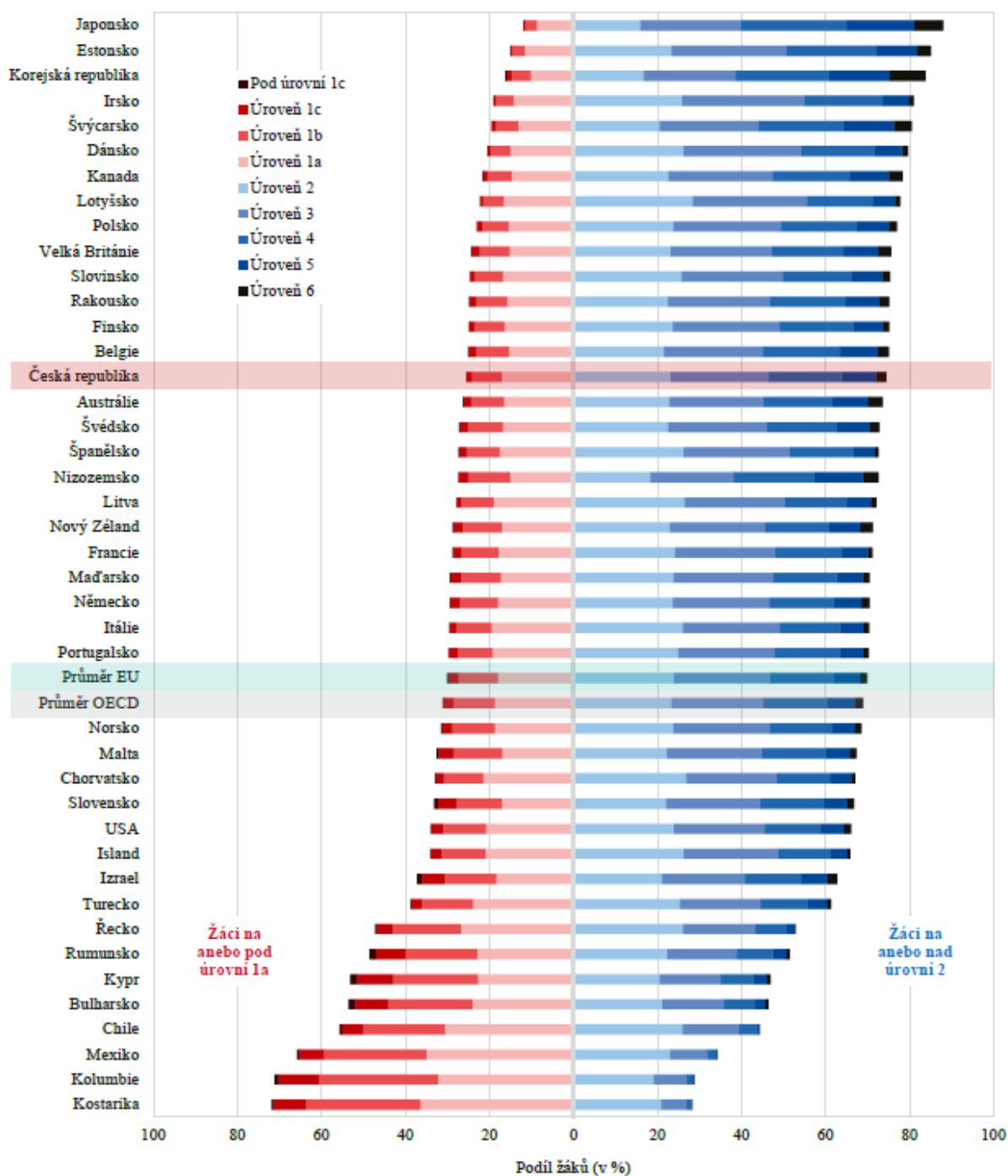
- také v krátkodobějším horizontu uplynulých deseti let můžeme pozorovat pokles v průměrných výsledcích téměř ve všech zúčastněných zemích OECD a EU, přičemž k výraznějšímu poklesu došlo především od roku 2018. Významný podíl na tomto zhoršení nesou události spojené s pandemií covidu-19, jako je omezení prezenční výuky a přechod k novým formám vyučování a učení, což vedlo mimo jiné k narušení vztahu žák-učitel. Tyto události do značné míry zkreslují skutečný posun v úrovni matematických znalostí a dovedností patnáctiletých žáků, které PISA pravidelně měří,
- pokles ve výsledcích českých žáků od roku 2003 kopíruje úbytek žáků dosahujících alespoň základní dovednostní úrovně z 83 % v roce 2003 na 79 % v roce 2012 a 74 % v roce 2022. Tyto změny jsou způsobeny úbytkem žáků dosahujících nejvyšších úrovní 4 až 6, jejichž podíl klesl z 39 % v roce 2003 na 28 % v roce 2022,
- celkové výsledky kopírují výsledky žáků ZŠ, k nadprůměru jsou výsledky taženy žáky gymnázií,
- k dobrému výsledku České republiky přispěli více chlapci s průměrným výsledkem o 7 bodů vyšším než v případě dívek,
- výsledky PISA 2022 potvrdily prohlubování již tak velkých **vzdělanostních nerovností**, které jsou pro ČR typické (výsledky socioekonomicky zvýhodněných žáků poklesly mezi lety 2018 a 2022 průměrně o 9 bodů, výsledky socioekonomicky znevýhodněných žáků poklesly průměrně o 18 bodů,
- **vzdělávací deficit** znevýhodněných žáků v roce 2022 činil 116 bodů a **odpovídal v průměru 3 letům školní docházky**,
- přibližně třetina 15letých žáků v ČR považuje matematiku za jeden ze svých oblíbených předmětů. Téměř 60 % českých žáků vyjádřilo časté obavy z toho, že pro ně budou hodiny matematiky obtížné a z toho, že z matematiky dostanou špatnou známku, obavy žáků pak souvisí s mírou podpory ze strany učitele v hodinách matematiky. ČR patří mezi 6 zemí s nejsilnějším vztahem mezi těmito proměnnými, avšak zároveň **ČR patří k zemím s druhou nejnižší deklarovanou podporou učitele**,
- 63 % českých žáků souhlasilo s tím, že si jich učitelé v jejich škole váží. Tento podíl je nejmenší ze všech zemí OECD a EU,
- V ČR dosahovali lepších průměrných výsledků žáci, kteří v době distanční výuky dostali ze školy větší množství podpory, např. v podobě online výuky na denní bázi (dosáhli v průměru o 25 bodů vyšší hodnocení),
- Ve vedlejších testovaných doménách – čtenářské a přírodovědné gramotnosti – **dosáhli čeští žáci nadprůměrných výsledků** ve srovnání s průměrem zemí EU i zemí OECD. Výsledek žáků v oblasti přírodních věd je srovnatelný s výsledkem z roku 2018 a o 15 bodů nižší než v roce 2006. V oblasti čtenářské gramotnosti lze v uplynulých 22 letech pozorovat vývojovou křivku ve tvaru U, kdy se žáci po výraznějším propadu výsledků v roce 2009 navrátili k průměrnému výsledku z roku 2000.

Matematická gramotnost – zastoupení žáků v dovednostních úrovních

Škála výsledků v matematické gramotnosti PISA byla rozdělena na šest úrovní dovedností. Počínaje cyklem PISA 2022 došlo k dalšímu rozdělení škály v jejím dolním spektru. Původní úroveň 1 byla označena jako 1a a pod ní byly následně vymezeny další dvě úrovně 1b a 1c. PISA definuje jako základní úroveň 2. Žáci, kteří nedosahují základní úrovně, mohou mít potíže při začlenění se do dalšího studia, případně při vstupu na trh práce. Alespoň druhé úrovně dosáhlo v matematické gramotnosti průměrně v členských zemích EU 70 % žáků a v zemích OECD 69 %, zatímco v České republice dosahuje tento podíl 74 %. Podíl nejúspěšnějších žáků dosahujících 5. nebo 6. dovednostní úrovně činí v zemích EU průměrně 8 % a v zemích OECD pak 9 %, v České republice činí podíl těchto žáků 11 %.

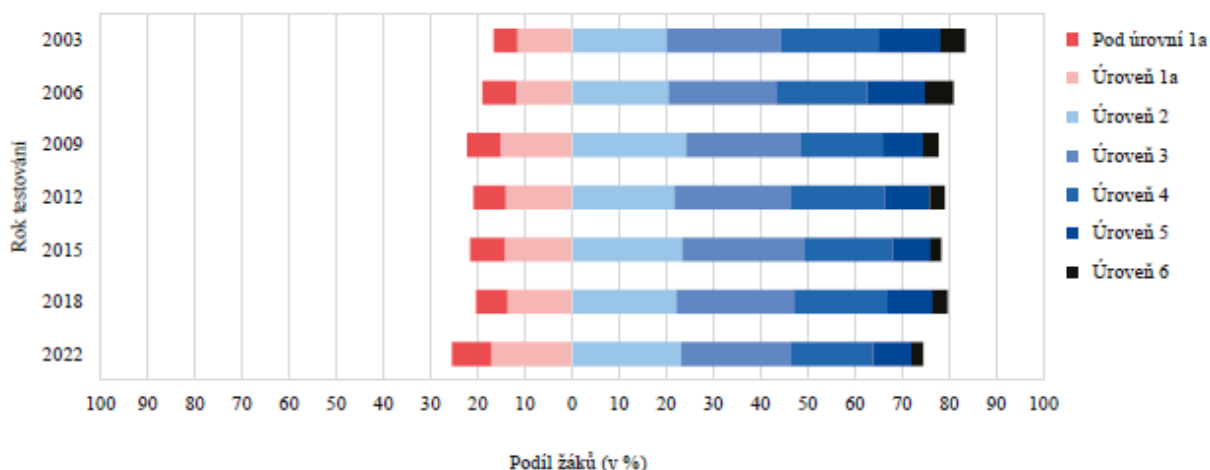

Graf 4 Zastoupení žáků zemí OECD v gramotnostních úrovních (matematická gramotnost)

V souladu s již zmíněným zhoršováním se žáků od roku 2003 je patrný nárůst jejich podílu pod úrovní 2, respektive úbytek žáků dosahujících alespoň základní úrovně z 83 % v roce 2003 na 78 % v roce 2009, pokles o další čtyři procentní body byl zjištěn v posledním cyklu. Při podrobnějším pohledu je patrné, že tyto změny jsou způsobeny úbytkem žáků dosahujících nejvyšších úrovní 4 až 6, jejich podíl klesl z 39 % v roce 2003 na 28 % v roce 2022.

Graf 5 Zastoupení českých žáků v gramotnostních úrovních od roku 2000 (MG)

Přírodovědná gramotnost a přírodovědné vzdělávání v ZŠ (ČR)

Dále uvedená zjištění v této kapitole vychází z tematické zprávy ČŠI „Přírodovědná gramotnost a přírodovědné vzdělávání na základních a středních školách, vydané v r. 2024. **Přírodovědná gramotnost** je schopnost přemýšlet a jednat ve všech věcech souvisejících s přírodními vědami a jejich principy jako aktivní občan. **Přírodovědně gramotný člověk** je schopen a ochoten zapojit se do věcné debaty o přírodních vědách a technologiích, k čemuž musí mít následující dovednosti: **vysvětlovat jevy vědecky** – rozpoznávat, nabízet a hodnotit vysvětlení různorodých přírodních jevů a technologií, **vyhodnocovat a navrhnout přírodovědný výzkum** – popisovat a hodnotit přírodovědná zkoumání a navrhnout vědeckovýzkumné otázky a **vědecky interpretovat data a důkazy** – analyzovat a vyhodnocovat různé podoby dat, tvrzení a důkazů a vyvozovat odpovídající vědecké závěry. ČŠI definuje přírodovědnou gramotnost takto: „Přírodovědná gramotnost je způsobilost využívat přírodovědné poznání, klást relevantní otázky a na základě získaných faktů vyvozovat závěry vedoucí k porozumění přírodním jevům a usnadňující odpovědné rozhodování a jednání.“

Cca 20 % patnáctiletých žáků (přechod ZŠ-SŠ) má zásadní problémy s řešením i nejjednodušších přírodovědných úloh (nedosahuje úrovně, která je považována za kritickou pro zvládnutí běžných požadavků současné společnosti). Šetření opět ukazuje mnohokrát potvrzený poznatek o horších výsledcích žáků s nižším socioekonomickým statusem a žáků přecházejících na učební obory. Také při výuce přírodovědných předmětů je zásadní role učitele. Žáci s nižším socioekonomickým statusem častěji pociťovali chybějící možnost obrátit se na někoho jim nápomocného, pokud něčemu nerozuměli, a naopak častěji ztráceli snahu a zájem o své zlepšování. Postoj SŠ učitelů přírodovědných předmětů k připravenosti žáků přicházejících ze ZŠ je různý. Významný podíl z nich však hodnotí znalosti a dovednosti přicházejících žáků nepříznivě; největší nedostatky spatřují v oblastech analýzy dat z grafů a tabulek, spojování poznatků z více vzdělávacích oborů a vyhledávání a provádění pozorování, měření a experimentů. Ačkoli je v moderních přístupech k přírodovědnému vzdělávání zdůrazňováno aktivní učení žáka (např. badatelská činnost, kreativita, experimentování, vlastní pozorování přírodních jevů a dějů, práce s chybou), je frontální výuka doprovázená poznámkami a zápisem žáků nadále nejčastěji zaznamenanou formou výuky. Častější zařazování aktivního učení do výuky přírodovědných předmětů přitom není spojeno s lepšími výsledky žáků v řešených testech, ale byl zaznamenán jejich lepší vztah k této oblasti.

V odpovědích žáků lze pozorovat jejich o něco vyšší respekt vůči fyzice a chemii než vůči přírodopisu/biologii a zeměpisu. Žáci tak častěji vnímají fyziku a chemii jako předměty, které jim prostě nejdou, v nichž méně často zažívají úspěch a které považují za méně zajímavé.

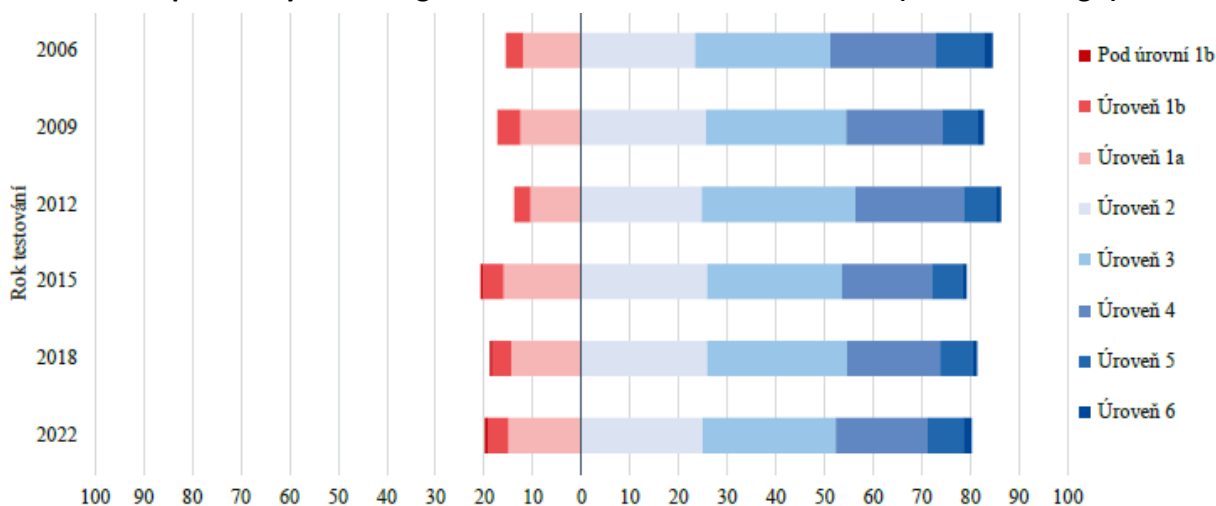
Nadále přetrvávají problémy se zajištěním aprobované výuky přírodovědných předmětů, silněji je tento problém nadále pocítován na 2. stupni ZŠ než na SŠ a na nižším stupni víceletých gymnázií. Z přírodovědných předmětů je nejnižší aprobovanost výuky charakteristická pro fyziku. Pro významný podíl škol jsou problematické také materiální a prostorové (technické) podmínky pro přírodovědné vzdělávání. Nejčastěji byly nedostatky spatřovány ve vybavení škol přístroji a pomůckami, odbornými učebnami a laboratořemi. Kvalita materiálních a prostorových podmínek přitom může být také jedním z motivačních faktorů pro přírodovědné vzdělávání žáků. Pedagogové dále vyjádřili, že vedle širšího časového prostoru výuky a zlepšení materiálních podmínek vzdělávání by uvítali prakticky orientovanou podporu pedagogické práce učitelů (např. pomůcky a metodické návody, pracovní listy, náměty experimentů) a vyšší celkovou provázanost přírodovědného vzdělávání s jinými oblastmi. S ohledem na vysokou setrvačnost vývoje je pro zavádění inovací v přírodovědném vzdělávání zásadní zajištění podmínek jejich realizace (např. profesní příprava učitelů, volba vhodného systému řízení, utváření nové vnitřní kultury školy s akceptováním změny).

Přírodovědná gramotnost – zastoupení žáků v dovednostních úrovních

Mezi nejúspěšnější patří již tradičně východoasijské země Singapur, Japonsko, Macao (Čína), Tchaj-wan, Korejská republika a Hongkong (Čína) spolu s Estonskem. Dalších 17 zemí včetně České republiky dosáhlo nadprůměrného výsledku v porovnání s průměrem OECD, který v roce 2022 činil 485 bodů. **Česká republika s průměrným výsledkem 498 bodů patří mezi země se statisticky významně lepším výsledkem, než činí průměr zemí OECD (485 bodů) a průměr zemí EU (481 bodů).** Žáci celkem 11 zemí byli v testu přírodovědné gramotnosti úspěšnější než čeští žáci. Z evropských zemí se jednalo o žáky Estonska a Finska. Dalších 11 zemí mělo srovnatelné výsledky s Českou republikou.

Na škále PISA bylo definováno celkem šest dovednostních úrovní, přičemž nejnižší, první úroveň se dále dělí na podúroveň 1a a 1b. Zatímco v roce 2006 dosáhlo základní druhé úrovně 85 % žáků, v roce 2015 to bylo 79 % žáků a tento podíl zůstává přibližně stejný také v letech 2018 (81 %) a 2022 (80 %). V průměru všech zemí OECD dosáhlo v roce 2022 alespoň druhé dovednostní úrovně 76 % žáků. V průměru E U činí tento podíl 75 %. Podíl českých žáků v nejvyšší páté a šesté dovednostní úrovni vzrostl od roku 2015 o dva procentní body na 9 %, ale stále nedosahuje úrovně z roku 2006, kdy činil 12 %. V mezinárodním kontextu se nicméně jedná o mírně nadprůměrný podíl – v zemích OECD dosahuje nejvyšších dovednostních úrovní 8 % žáků a zohledníme-li pouze země E U, činí tento podíl 6 %.

Graf 6 Zastoupení českých žáků v gramotnostních úrovních od roku 2000 (Přírodovědná gr.)

Čtenářská gramotnost – zastoupení žáků v dovednostních úrovních

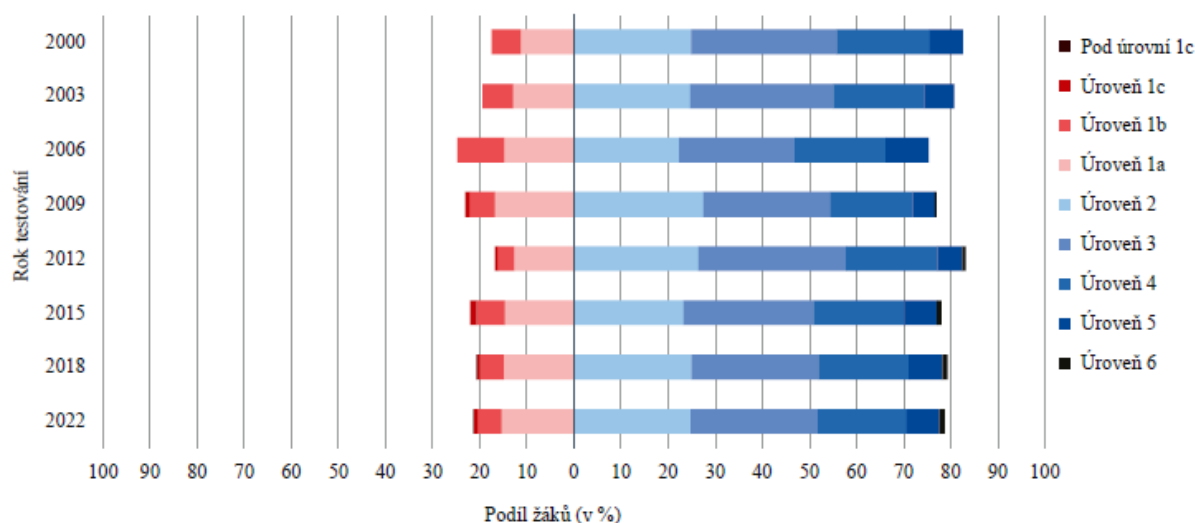
Čtenářská gramotnost je schopnost porozumět textu, přemýšlet o něm, posuzovat ho, zabývat se jím a používat ho k dosažení vlastních cílů, k rozvoji vlastních vědomostí a potenciálu a k aktivní účasti ve společnosti. V rámci šetření PISA se sledují tři hlavní okruhy dovedností, které čtenáři využívají, když chtějí porozumět textům, posuzovat je a využívat je k nejrůznějším účelům: vyhledávání informací, porozumění, posuzování a uvažování.

Nejlepších výsledků v oblasti přírodovědné gramotnosti dosáhli s výrazným odstupem žáci Singapuru (543 bodů), následováni žáky Irska, Japonska, Korejské republiky a Tchaj-wanu (515–516 bodů). Čeští žáci dosáhli stejně jako v případě matematické a přírodovědné gramotnosti nadprůměrného výsledku (489 bodů) v porovnání s průměrem členských zemí OECD (476 bodů). Lepšího výsledku, než jaký prokázali čeští žáci, dosáhli žáci celkem dvanácti zemí. Srovnatelné výsledky s našimi žáky měly země Velká Británie, Finsko, Dánsko, Polsko, Švédsko a Švýcarsko.

Rozložení žáků v jednotlivých gramotnostních úrovních zůstalo v roce 2022 přibližně srovnatelné s rokem 2018. **Je pro něj charakteristický více než dvacetiprocentní podíl žáků pod základní druhou dovednostní úrovní, který se nedařilo v uplynulých deseti letech snižovat.** Přestože je tento podíl v mezinárodním srovnání spíše podprůměrný (průměr OECD činí 26 %, průměr EU 28 %), stále se jedná o relativně velkou skupinu žáků, jejichž nedostatečné čtenářské dovednosti jim mohou bránit v efektivním řešení každodenních situací, které vyžadují čtení a porozumění textu. Schopnost porozumět textu, přemýšlet o něm a kriticky jej posuzovat nabývá přitom stále většího významu v kontextu rychlého rozvoje nástrojů umělé inteligence, s nimiž se žáci setkávají. Žáci s nedostatečnou čtenářskou gramotností mohou být znevýhodněni nejen při plnění svých studijních či pracovních povinností, ale také při svém každodenním společenském uplatnění a angažování.

Také podíl žáků s nejpokročilejšími čtenářskými dovednostmi zůstává v uplynulých čtyřech letech stabilní – v roce 2022 stejně jako v roce 2018 můžeme v České republice pozorovat v páté a šesté dovednostní úrovni 8 % žáků (průměr OECD v roce 2022 činil 7 %, průměr EU 6 %).

Graf 7 Zastoupení českých žáků v gramotnostních úrovních od roku 2000 (Čtenářská gr.)

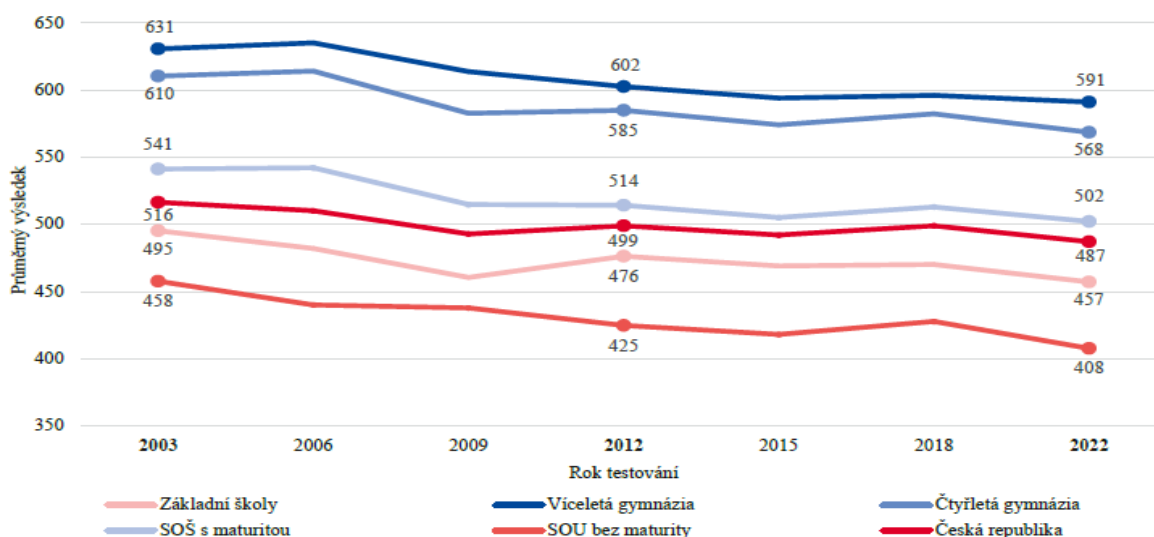

Rozdíly ve výsledcích žáků

Česká republika patří k zemím, kde byl **v oblasti matematické gramotnosti** zjištěn statisticky významný rozdíl mezi chlapci a dívkami, chlapci si vedli v matematické gramotnosti průměrně o sedm bodů lépe. Při pohledu na vývoj úspěšnosti českých žáků v čase můžeme vidět, že průměrný výsledek chlapců se v uplynulých deseti letech zhoršil o něco více (o 14 bodů) než průměrný výsledek dívek (o 10 bodů). V krátkodobějším horizontu čtyř let můžeme naopak pozorovat mírně větší pokles u dívek (o 14 bodů) než u chlapců (o 11 bodů). Na rozdíl od matematiky vynikají dívky nad chlapci v oblasti **čtenářské gramotnosti**. Jako v celé EU, také v případě českých žáků jsou rozdíly mezi dívkami a chlapci výrazné. Rozdíl 29 bodů je v mezinárodním srovnání nadprůměrný. Nejvyrovnanější výsledky českých žáků byly zjištěny **v oblasti přírodovědné gramotnosti**, v níž se významné rozdíly mezi chlapci a dívkami neprojevily.

Česká republika se také dlouhodobě řadí k zemím, kde **úspěch žáků závisí v nadprůměrné míře na jejich rodinném zázemí**, na což dlouhodobě poukazují analýzy mezinárodních a národních výsledků vzdělávání. Výsledky PISA 2022 ukazují, že **22 % rozdílů ve výsledcích českých žáků v matematické gramotnosti může být vysvětleno variabilitou v jejich socioekonomickém zázemí**. V mezinárodním srovnání se jedná o čtvrtou nejvyšší hodnotu. Může to být dáno mimo jiné tím, že **v České republice existují relativně velké rozdíly mezi školami, pokud jde o skladbu jejich žáků a jejich úspěšnost, a naopak menší rozdíly uvnitř těchto škol**. Úspěch žáka se do značné míry odvíjí od toho, **jakou školu navštěvuje**, a protože za volbu školy zodpovídají především rodiče, není překvapivé, že žáci z lépe situovaných rodin mají obecně vyšší šanci navštěvovat školu, v níž většina spolužáků bude pocházet z podobně lépe situovaného prostředí. Naopak žáci pocházející z rodin, kde je vzdělání přikládána nižší váha, budou s vyšší pravděpodobností navštěvovat školu, v níž se ve vyšší míře nachází žáci méně úspěšní či méně motivovaní. Vyspělé vzdělávací systémy usilují o to, aby všichni žáci měli srovnatelné vzdělávací příležitosti a aby školy dokázaly kompenzovat nerovnosti způsobené rozličným socioekonomickým zázemím žáků. Žáci by měli mít stejné šance rozvíjet svůj potenciál bez ohledu na to, jakou školu navštěvují, a je tedy žádoucí, aby se školy v jednotlivých vzdělávacích systémech kvalitativně méně lišily mezi sebou navzájem a zároveň aby skladba žáků uvnitř škol byla co nejširší. Další zajímavé srovnání poskytuje **pohled na úroveň matematické gramotnosti z hlediska druhu navštěvované školy**. Nejlepších průměrných výsledků dosahovali žáci víceletých gymnázií (591 bodů), následně žáci čtyřletých gymnázií (568 bodů) a SŠ s maturitou (502 bodů). Pod průměrem ČR (487 bodů) se nachází průměrný výsledek žáků ZŠ (457 bodů) a žáků SOŠ bez maturity (408 bodů).

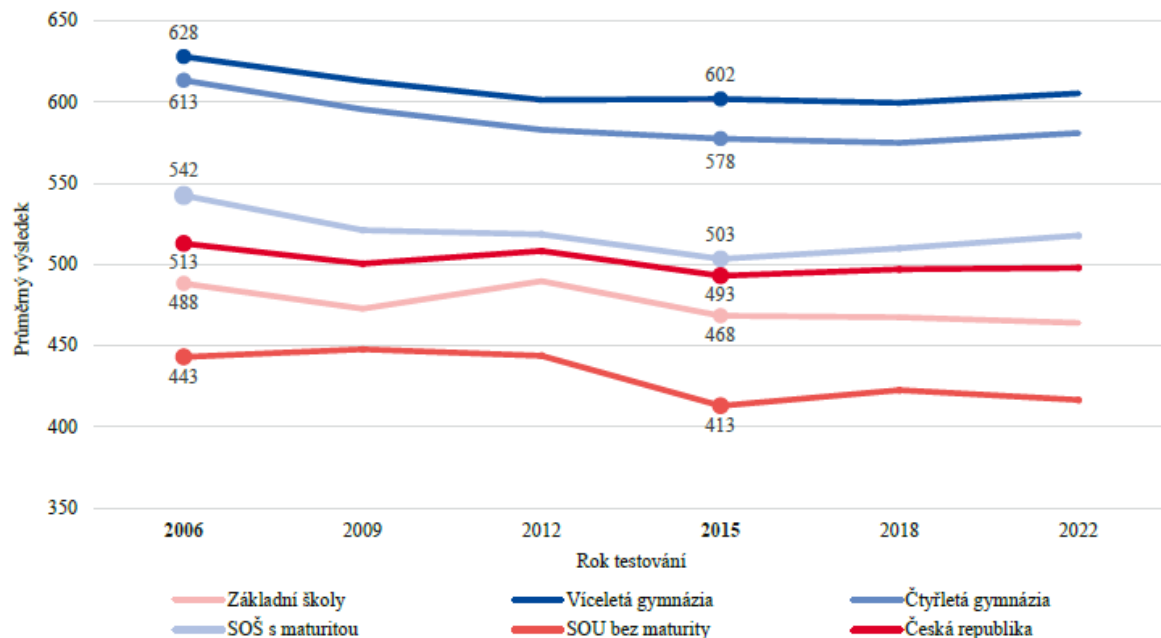
Graf 8 Vývoj průměrných výsledků žáků v druhých škol – matematická gramotnost

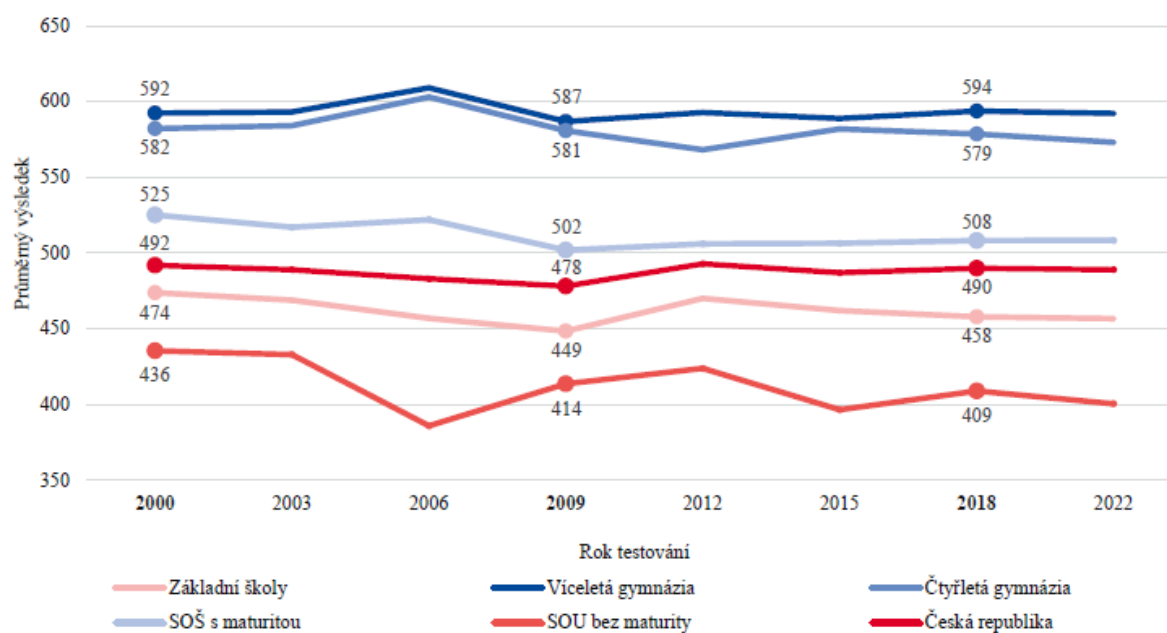
Průměrný výsledek českých žáků v **přírodovědné gramotnosti** je srovnatelný s předchozím cyklem šetření a také na úrovni jednotlivých druhů škol se nejedná o statisticky významné změny od roku 2018.

Graf 9 Vývoj průměrných výsledků žáků v druhých škol – přírodovědná gramotnost

V případě **čtenářské gramotnosti** vykazují čeští žáci jednotlivých druhů škol výsledky srovnatelné s těmi z roku 2018. Mírného poklesu si můžeme všimnout v případě žáků středních odborných škol bez maturity, jejichž výsledky se současně nejvíce vzdalují průměrné hodnotě z roku 2000 (o 35 bodů), a v případě čtyřletých gymnázií. Průměrné výsledky žáků základních škol a středních odborných škol s maturitou poklesly od roku 2000, kdy byla čtenářská gramotnost poprvé hlavní sledovanou oblastí, o 17 bodů, výsledky žáků obou typů gymnázií jsou s rokem 2000 srovnatelné.

Graf 10 Vývoj průměrných výsledků žáků v druhých škol – čtenářská gramotnost

Vybrané faktory související s výsledky českých žáků v matematice

Postoje k matematice

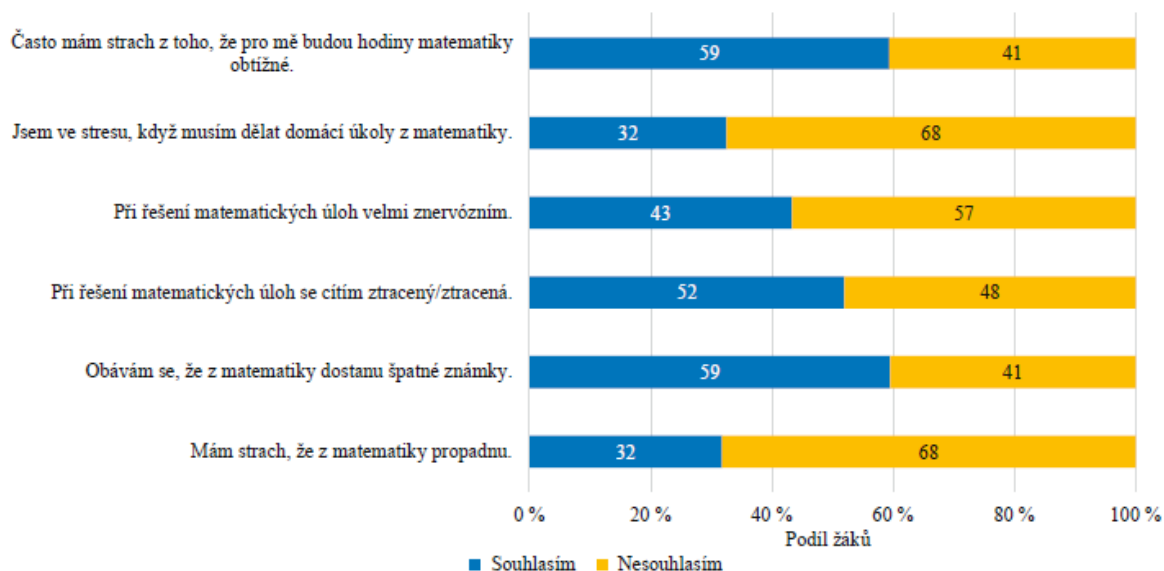
V rámci dotazníkového šetření se žáci vyjadřovali k tvrzením vztahujícím se k matematice, přírodovědným předmětům a českému jazyku. U každého předmětu uváděli, zda patří k jejich oblíbeným, zda jim jde snadno a zda v něm chtějí mít dobré výsledky (volili mezi odpověďmi *rozhodně souhlasím, souhlasím, nesouhlasím, rozhodně nesouhlasím*).

Přibližně **jedna třetina žáků souhlasila s výrokem, že matematika je jedním z jejich oblíbených předmětů**. Tito žáci v průměru **dosáhli o 54 bodů lepšího výsledku** v testu matematické gramotnosti než jejich vrstevníci, kteří s tímto výrokem nesouhlasili. Pouze **39 % českých žáků se domnívá, že jim jde matematika snadno**, nicméně **téměř 90 % žáků uvedlo, že v matematice chce mít dobré výsledky**. Z šetření dále vyplynulo, že žáci bez motivace dosahovat v matematice dobrých výsledků měla průměrné skóre 451 bodů, což je o 46 bodů méně než u skupiny motivovaných žáků.

Matematiku považuje za jeden ze svých **oblíbených předmětů** 46 % žáků víceletých gymnázií, 37 % žáků čtyřletých gymnázií, 35 % žáků v základních školách a okolo 30 % žáků středních odborných škol. Současně ale okolo **90 % žáků** ve všech druzích škol s výjimkou středních odborných škol bez maturity uvedlo, že **chce mít v matematice dobré výsledky**. Mezi žáky nematuritních oborů byl tento podíl nižší, přesto však v těchto školách s uvedeným výrokem souhlasilo 75 % žáků.

Ve všech zemích, včetně ČR, byla zjištěna negativní souvislost mezi obavami z matematiky a úspěšností v testu matematické gramotnosti. Žáci s lepšími výsledky tak vykazují menší míru obav a naopak.

Graf 11 **Obavy českých žáků z matematiky**

Pozn.: kategorie „souhlasím“ je součtem kategorií „rozhodně souhlasím“ a „souhlasím“, kategorie „nesouhlasím“ je součtem kategorií „rozhodně nesouhlasím“ a „nesouhlasím“.

Míra obav z matematiky se liší u různých skupin žáků. Jedním ze sledovaných faktorů bylo **nastavení mysli** žáků. Zatímco žáci s převažujícím růstovým nastavením mysli věří, že jejich inteligence je něco, co mohou změnit, žáci s převahou fixního myšlení považují svou inteligenci za danou a neměnnou. V průměru zemí OECD byla u žáků s růstovým nastavením mysli zjištěna výrazně nižší míra obav z matematiky než u žáků s fixním nastavením mysli, což může do určité míry souviset s tím, že lidé

s růstovým myšlením vykazují celkově pozitivnější vztah k učení, dovedou lépe pracovat s chybou a zpětnou vazbou a rovněž jsou ochotnější řešit obtížné úkoly a výzvy. V případě českých žáků se míra strachu z matematiky u žáků s fixním a růstovým myšlením liší ještě o něco výrazněji.

Výsledky PISA 2022 ukazují také logickou skutečnost – negativní souvislost mezi obavami z matematiky a mírou podpory učitele v hodinách matematiky. **Čím větší průměrnou míru podpory ze strany učitele v hodinách matematiky žáci pociťují, tím nižší obavy z matematiky deklarují, přičemž Česká republika patří mezi šest zemí s nejsilnějším vztahem mezi těmito proměnnými (spolu s Estonskem, Dánskem, Norskem, Maďarskem a Chorvatskem).** Současně se nicméně Česká republika řadí k zemím s nejnižší deklarovanou podporou ze strany učitele. Aby byli žáci schopni úspěšně aplikovat svoje znalosti a řešit problémy reálného světa, je důležité věnovat pozornost kromě obsahové stránky předmětu také postojům a pocitům žáků vůči matematice. Pěstování pozitivního vztahu k matematice a učení obecně, včetně posilování růstového myšlení žáků, může být jedním ze způsobů, jak eliminovat u žáků strach z matematiky.

Aktivity v hodinách matematiky

V dotazníku byla žákům položena otázka: „*Jak často v tomto školním roce dělal tvůj učitel v hodinách matematiky následující činnosti?*“, za kterou bylo několik baterií položek týkajících se různých aktivit. Každou z položek žáci hodnotili pomocí kategorií: *nikdy nebo téměř nikdy, méně než polovinu hodin, přibližně v polovině hodin, více než polovinu hodin a každou nebo téměř každou hodinu*. Dá se předpokládat, že žáci budou mít o matematiku větší zájem a budou k ní mít pozitivnější vztah, pokud budou řešit úlohy s přesahem do reálného života, úlohy vycházející z reálných situací, s nimiž se běžně setkávají.

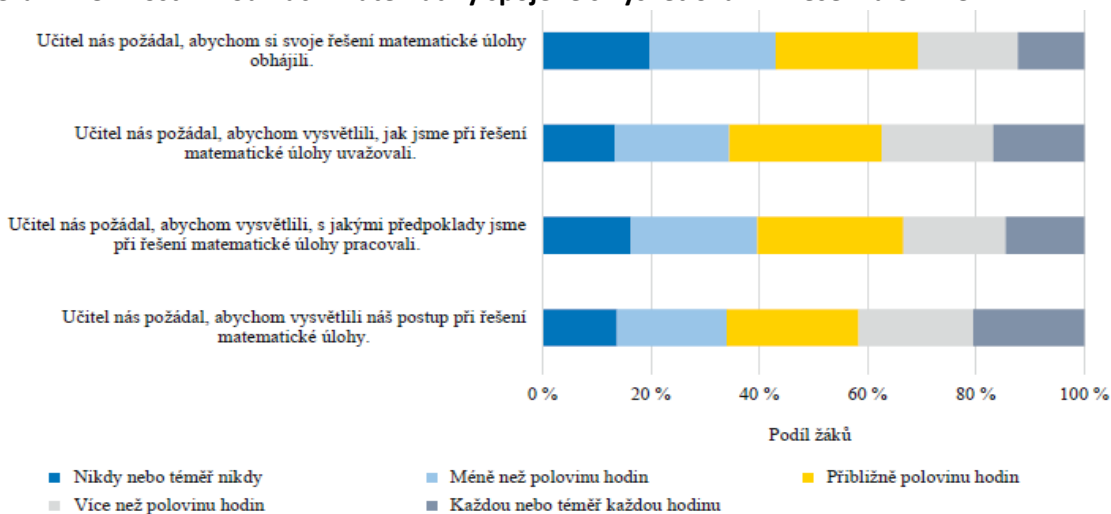
Obrázek 7 Činnosti v hodinách matematiky spojené se situacemi z každodenního života v ČR

Jak často v tomto školním roce dělal tvůj učitel v hodinách matematiky následující činnosti?	Četnosti odpovědí českých žáků (v %)				
	Nikdy nebo téměř nikdy	Méně než polovinu hodin	Přibližně polovinu hodin	Více než polovinu hodin	Každou nebo téměř každou hodinu
Učitel nás požádal, abychom se zamysleli nad situacemi z každodenního života, které bychom mohli vyřešit pomocí nově nabytých matematických znalostí.	32	26	25	11	7
Učitel nám ukázal, jak může být matematika užitečná v každodenním životě.	28	28	23	14	8
Učitel nastolil problém z každodenního života obsahující čísla a požádal nás, abychom se k dané situaci vyjádřili.	31	27	25	12	6
Učitel nás povzbuzoval, abychom se zamysleli nad tím, jak může být nějaký každodenní problém vyřešen pomocí matematiky.	30	25	24	13	7

Četnost zařazování uvedených čtyř aktivit českými učiteli do výuky matematiky je poměrně vyrovnaná a přibližně 30 % žáků se s nimi neseťkává vůbec, případně jen ojediněle. Zatímco četnost výskytu prvních dvou položek v českých školách přibližně odpovídá průměru zemí OECD, v zařazování třetí a čtvrté aktivity do hodin matematiky čeští učitelé za průměrem zemí OECD zaostávají. Podíl žáků, kteří se s nimi prakticky neseťkáávají, je v České republice o pět procentních bodů vyšší než v průměru OECD. Z průzkumu dále vyplývá, že uvedené činnosti nejvíce zařazují pedagogové ZŠ.

Čeští žáci si vedli relativně hůře v oblasti *Interpretování, aplikování a hodnocení matematických výsledků*, čímž prokázali relativně horší komunikativní dovednosti a schopnosti argumentování.

Graf 12 Činnosti v hodinách matematiky spojené s vysvětlováním řešení úloh v ČR

Nejčastěji musí žáci vysvětlovat svůj postup v řešení úloh, toto učitelé vyžadují po více než 40 % žáků ve většině hodin matematiky. Naopak nejméně často český pedagog vyžaduje žákovu obhajobu zvoleného řešení (ČR 31 %, průměr zemí OECD 44 %).

U českých žáků byla zjištěna také pozitivní souvislost mezi výsledkem v matematické gramotnosti a četností požadavku, aby žáci vysvětlili své postupy řešení, případně jak při řešení úlohy uvažovali. Žáci, kteří musí vysvětlovat své postupy nebo obhajovat své postupy řešení dosahují v průměru o 30 bodů lepších výsledků než žáci, kteří tuto činnost dělat nemusí. Činnosti *vysvětlování postupu řešení úloh, vysvětlování způsobu uvažování při řešení a obhájení si svého řešení* požadují čeští učitelé nejčastěji po žácích víceletých gymnázií, následování jsou učiteli ZŠ.

Hodnocení kvality výuky matematiky žáky

Výsledky PISA 2022 ukazují přímou souvislost mezi kvalitou výuky z pohledu klimatu třídy v hodinách matematiky (vyrušování, neklid) a dosaženými výsledky v hodnocení úrovně matematické gramotnosti. Výrazně nejlepší klima bylo zaznamenáno v Japonsku, ČR patří k průměru zemí EU. Klima bylo nejlépe hodnoceno žáky čtyřletých a víceletých gymnázií. Zjištěna byla také souvislost míry narušování hodin (vyrušování, neklid) s velikostí třídy (čím větší třída, tím horší klima a následně také výsledky v matematické gramotnosti).

Žáci hodnotili také kvalitu výuky matematiky, a to na škále 1-10 (1-nejhorší, 10-nejlepší). Nejlépe hodnotili kvalitu výuky žáci z Finska a Estonska, zatímco **ČR je s průměrným hodnocením 6,1 bodu pod průměrem zemí EU (průměr zemí EU je 6,3)**. Ve Finsku hodnotilo kvalitu výuky matematiky jako výbornou (známka 9 a 10) téměř 30 % žáků a jako velmi slabou (známka 1 až 3) pouze 6 % žáků. **V České republice považuje výuku za výbornou přibližně 19 % žáků a stejný podíl ji označil za velmi slabou.** Čeští chlapci hodnotili výuku matematiky jako kvalitnější (známka 6,4), než jak ji posoudily dívky (známka 5,7). Jako výbornou (známka 9 a 10) ji ohodnotilo 23 % chlapců oproti 15 % dívek, naopak za velmi slabou (známky 1 až 3) ji označilo 15 % chlapců v porovnání s 23 % dívek. Podle hodnocení žáků je nejkvalitnější výuka matematiky ve víceletých gymnáziích (známka 6,9) a dále ve čtyřletých gymnáziích (známka 6,3), následují základní školy (známka 6,0), maturitní obory středních odborných škol (známka 5,9) a s nejnižším hodnocením od žáků (známka 5,4) nematuritní obory. Velký rozdíl v hodnocení byl rovněž zjištěn mezi zvýhodněnými žáky (6,5) a žáky znevýhodněnými (5,6).

Čas strávený výukou a domácími úkoly

Učení vyžaduje určitý čas tvořený pravidelnou výukou ve škole a dobou věnovanou přípravě na výuku před vyučováním nebo po něm včetně doby strávené vypracováváním domácích úkolů. Vztah mezi časem stráveným učením a výsledkem žáka je složitý a ovlivňuje ho mnoho faktorů, přidaný čas na učení nevede automaticky k lepšímu výsledku.

V členských zemích OECD i zemích EU bylo zjištěno, že žáci, kteří věnovali učení o jednu hodinu déle, měli v průměru o 14 bodů vyšší výsledek v matematické gramotnosti, přičemž výuka ve škole průměrně zabere 24 hodin a žáci řeší domácí úkoly přibližně 10,5 hodiny za týden. Nejvyšší přírůstek výsledku na jednu hodinu učení byl ve Švýcarsku, USA, České republice, Finsku, na Novém Zélandu a na Slovensku, kde překročil 16 bodů. Nejdelší výuku přesahující 27 hodin týdně mají žáci v Izraeli, Německu, na Maltě, v Irsku a Itálii, v České republice byla zjištěna podprůměrná doba výuky 23 hodin. ČR patří mezi země, kde byl zjištěn pozitivní vztah mezi délkou výuky ve škole za týden a dosaženým výsledkem v matematické gramotnosti až do objemu 27 hodin (při vyšším objemu výuky už výsledky žáků poměrně razantně klesají).

Nejméně času zabírají domácí úkoly žákům ve Finsku (5,9 hodiny za týden), ve Švýcarsku a České republice (shodně 6,9 hodiny). Čeští, švýcarští a finští žáci tráví tedy nad domácími úkoly ze všech předmětů průměrně méně než 1 hodinu denně, průměr zemí OECD je 1,5 hodiny. V ČR tráví domácími úkoly zhruba stejné množství času (průměrně kolem jedné hodiny denně) všichni žáci bez ohledu na to, jaký druh školy navštěvují. Přibližně polovinu tohoto času (kolem půl hodiny denně) jim zabírají domácí úkoly z matematiky, kterým se méně než 30 minut věnují asi dvě třetiny žáků - od 64 % v základních školách po 74 % ve víceletých gymnáziích.

Vzdělanostní ambice žáků

Na vysokoškolské vzdělání pomýšlelo v průměru v zemích EU 59 % žáků. Nejvyšší ambice vyjádřili žáci Řecka, Rumunska, Belgie a Bulharska, kde by chtělo vysokoškolského vzdělání dosáhnout více než 70 % žáků. Čeští žáci mají v rámci EU podprůměrné ambice, na vysokou školu jich aspiruje přibližně 54 %.

Obdobná otázka byla položena žákům také v předešlém cyklu PISA 2018. Aspirace českých žáků na dosažení vysokoškolského vzdělání byly v roce 2022 o šest procentních bodů nižší než před čtyřmi roky, přičemž výrazně vyšší byly u dívek (61 %) než u chlapců (46 %). Velmi velký rozdíl v ambici absolvovat vysokou školu je mezi zvýhodněnými žáky (76 %) a žáky ze znevýhodněného prostředí (pouze 32 %).

Podmínky výuky v kontextu pandemie

Poznatky šetření PISA 2022 se zakládají na datech získaných s přibližně dvouletým odstupem od prvního uzavírání škol, které bylo součástí vládních protipandemických opatření (v souvislosti s Covid 19). Učení žáků napříč celým světem bylo významným způsobem negativně poznamenáno v období od jara 2020 do léta 2021, v některých zemích přetrvalo i déle. Jednotlivé země se lišily nejen rozsahem distanční výuky, ale též tím, nakolik dokázaly poskytnout žákům adekvátní podporu v době, kdy se nemohli osobně stýkat se svými učiteli a vrstevníky. Nutno poznamenat, že uzavřením škol silně utrpěl vztah žák-pedagog.

Zahraniční studie vyčíslující dopad uzavření škol na výsledky žáků hovoří o ztrátě 42 % výuky běžného školního roku, přičemž tato ztráta byla vyšší u socioekonomicky znevýhodněných žáků a významněji se promítla do oblasti matematiky ve srovnání se čtením. Současně však studie poukazují na výraznější negativní dopad prvních uzávěr spojených se sžíváním se s distanční výukou. V kontextu dalších vln pandemie a souvisejících zákazů prezenční výuky ve školách již některé studie hovoří o snižování,

či dokonce vymizení vzdělávacího deficitu s ohledem na dlouhodobější trend vývoje vzdělávacích výsledků žáků.

V českém prostředí přináší zjištění o posunu výsledků žáků 5. ročníků základních škol v oblasti matematické a čtenářské gramotnosti studie společnosti PAQ Research, která hovoří o ztrátě 3 měsíců výuky a zhoršení o 15 percentilových bodů v češtině a 18 percentilových bodů v matematice.

Výsledky šetření České školní inspekce v 5. a 9. ročnících základních škol a odpovídajících ročnících víceletých gymnázií v roce 2022 sice nezaznamenaly výraznější zhoršení průměrných výsledků žáků v matematice a českém jazyce v porovnání s rokem 2017, nicméně poukázaly na zesílení vlivu školy, respektive průměrného socioekonomického statusu školy na výsledky žáků. Pětina škol s nejnižším průměrným socioekonomickým statusem zaznamenala nižší výsledky v testu z matematiky i českého jazyka pro 9. ročník. Toto zjištění je v souladu s výsledky podrobného mapování podmínek distanční výuky, které provedla Česká školní inspekce ve dvou navazujících šetřeních, na jaře školního roku 2019/2020 a na podzim školního roku 2020/2021. Výsledky šetření poukázaly mimo jiné na obtíže spojené se zapojováním socioekonomicky znevýhodněných žáků do výuky, což souviselo jednak s nízkou podporou ze strany rodiny, ale i obecně nižší motivací takových žáků ke vzdělávání. Protipandemická opatření tak ve svém důsledku akcelerovala rozevírání vzdělanostních nůžek mezi žáky ze socioekonomicky znevýhodněného domácího prostředí na jedné straně a jejich lépe situovanými vrstevníky na straně druhé.

Podpora ze strany učitele se ukazuje být klíčová nejen ve zvláště náročných obdobích, jako je uzávěra škol a přechod k distanční výuce. V roce 2022 necelá polovina českých žáků uvedla, že učitel ve všech nebo většině hodin matematiky vysvětluje látku tak dlouho, dokud ji žáci nepochopí, přičemž 23 % žáků se domnívá, že učitel toto nedělá nikdy. 60 % žáků dále uvedlo, že učitel poskytuje ve všech hodinách nebo ve většině hodin dodatečnou pomoc žákům, kteří to potřebují. Zájem učitele o pokrok každého žáka ve všech hodinách nebo většině hodin vnímá přibližně polovina českých žáků. V porovnání se situací před deseti lety zůstal stabilní podíl žáků, kteří uvedli, že učitel ve všech nebo většině hodin pomáhá žákům s učením. Výrazně nicméně ubylo těch, podle nichž učitel poskytuje ve všech nebo většině hodin dodatečnou pomoc žákům, kteří to potřebují, či se zajímá o pokroky každého žáka (shodně o 14 procentních bodů). Významně se rovněž snížil podíl žáků, kteří uvedli, že učitel vysvětluje látku tak dlouho, dokud ji žáci nepochopí, a to o osm procentních bodů.

Vztah mezi učiteli a žáky a sounáležitost se školou

Více než tři čtvrtiny českých žáků by učitele ve své škole (a jejich chování k žákům) popsalo jako milé. V případě výroku *učitelé v mé škole si mě váží* souhlasilo či rozhodně souhlasilo 63 % českých žáků, což je nejméně ze všech zemí OECD a EU. Českých učitelů se obává méně, než 20 % žáků, zároveň si více než 60 % žáků myslí, že by si jejich učitel nedělal starosti, kdyby přišli do školy smutní. Jen necelá polovina českých žáků si myslí, že když se jich učitel zeptá, jak se mají, pak je jejich odpověď skutečně zajímavá. Jen necelých 60 % českých žáků si myslí, že se učitelé zajímají o jejich spokojenost. Výše uvedené dílčí poznatky poukazují na nepříliš optimistickou percepci vztahu k učiteli českými žáky. Potvrzuje to také hodnota **indexu kvality vztahu žáků s učiteli**, v němž je Česká republika mezi zeměmi OECD úplně nejhorší.

Přibližně 20 % českých žáků uvádí, že se ve škole cítí osaměle, stejné je to pak u pocitu, že daný žák je outsider. Obě hodnoty jsou horší, než průměr zemí OECD.

Finanční gramotnost

Z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že žáci se ve škole nejčastěji setkávají s finančními tématy v hodinách občanské výchovy, matematiky, společenských věd a hodin ekonomie nebo podnikání. Finanční gramotnost (FG) byla v roce 2022 šetřena ve 20 zemích. V ČR se průzkumu účastnilo cca 2 000 žáků z více než 4 000 škol.

Nejlepších výsledků dosáhli žáci Belgie, Dánska, Kanady a Nizozemska. Výsledek ČR byl nadprůměrný v porovnání se 14 zúčastněnými zeměmi OECD. Srovnatelného výsledku s českými žáky dosáhli žáci Rakouska, Polska a USA. Čeští 15letí žáci dosáhli přibližně stejných výsledků, jako před 10 lety při prvním šetření. Základní dovednostní úrovně (druhá úroveň) nedosáhlo 15 % českých žáků (+5 % oproti r. 2012, Ø zemí OECD je 18 %). Nejvyšších dovednostních úrovní (čtvrté, páté) dosáhla více než třetina českých žáků.

Důležitým zjištěním je, že výsledky testování finanční gramotnosti významně souvisí s výsledky testování čtenářské a matematické gramotnosti. V ČR byl zaznamenán jeden z nejvyšších rozdílů v úrovních FG mezi chlapci a dívkami, který je dán zejména vyšším podílem chlapců v páté, nejvyšší dovednostní úrovni. Obdobně jako u čtenářské a matematické gramotnosti, na úroveň dosažených výsledků jednotlivců má vliv jejich socioekonomický status. Rozdíl v dosažených výsledcích mezi žáky z nejnižší čtvrtiny ESCS (index ekonomického, sociálního a kulturního statusu) a nejvyšší čtvrtiny ESCS byl v České republice čtvrtý nejvyšší. Rozdíl mezi těmito dvěma skupinami dosahoval téměř jeden a půl dovednostní úrovně (103 bodů) ve prospěch žáků v nejvyšší čtvrtině ESCS. V roce 2012 činil tento rozdíl 92 bodů. Rozdílná skladba žáků z hlediska socioekonomického statusu se projevuje v průměrných výsledcích žáků z různých typů a druhů škol. Rozdíly lze nalézt také při srovnání velikosti obce/města, odkud žáci pochází. Žáci z obcí s méně než 3 tis. obyvateli dosahovali přibližně o jednu dovednostní úroveň nižších výsledků, než žáci ze škol ve městech nad 100 tis. obyvatel.

Obdobně jako v jiných sledovaných doménách dosáhli nejlepších výsledků ve finanční gramotnosti žáci víceletých a čtyřletých gymnázií (606, resp. 586 bodů), následováni žáky maturitních oborů středních škol (524 bodů). Výsledek těchto skupin žáků je srovnatelný s výsledkem v roce 2012. Oproti tomu došlo k významnému poklesu v průměrných výsledcích žáků základních škol ze 492 v roce 2012 na 473 bodů v roce 2022 a žáků nematuritních oborů středních škol z 450 na 428 bodů. Podíl žáků základních škol nedosahujících druhé dovednostní úrovně vzrostl v uplynulých deseti letech z 12 % na 23 %.

Téměř 70 % českých žáků uvedlo, že vlastní bankovní účet (+ 29 % oproti r. 2012), většina z nich má také vlastní platební kartu. Celkem 41 % žáků vlastních bankovní účet uvedlo, že si moc nebo vůbec nevěří v posílání peněz online, 37 % žáků si potom dle svého vyjádření nevěří v oblasti zabezpečování citlivých údajů při provádění elektronických plateb online. Pouze 70 % socioekonomicky znevýhodněných žáků uvedlo, že ví, jak hospodařit se svými penězi, což je výrazně méně než mezi žáky socioekonomicky zvýhodněnými (80 %). Vyšší sebedůvěra v provádění vybraných finančních operací byla spojena s vyššími výsledky ve finanční gramotnosti žáků. 86 % českých žáků uvedlo, že se mohou sami rozhodnout, za co utratí své peníze, a konkrétněji pak přibližně dvě třetiny (68 %), že se mohou rozhodnout, za co utratí menší obnosy peněz, ale u větších částek už musí požádat o dovolušení rodičů. Ve většině zemí včetně ČR mají v utrácení vlastních peněz větší volnost dívky (v ČR je např. o 10 % méně dívek než chlapců, které musí žádat o dovolušení při utrácení jakéhokoliv obnosu vlastních peněz) a také zvýhodnění žáci oproti žákům znevýhodněným (rozdíl 10 procentních bodů). Zároveň platí, že lepších výsledků v testech (v průměru o 41 bodů) dosahují ti žáci, kteří mají při utrácení svých peněz větší volnost.

Doporučení vyplývající z PISA 2022

1. Napříč všemi stupni vzdělávání věnovat zvýšenou pozornost negativním postojům a obavám žáků vůči matematice. U žáků s nižší úrovní matematických dovedností rozvíjet pozitivní nastavení jejich mysli, eliminovat obavy z řešení obtížnějších úkolů a motivovat žáky k úsilí např. prostřednictvím čtenějšího propojování probírané látky se situacemi každodenního života. Učit se pracovat s chybou.
2. Podporovat u všech žáků přesvědčení, že s vynaložením potřebného úsilí mohou dosahovat lepších výsledků a zvyšovat tak motivaci žáků ke vzdělávání. Rozvíjet růstové myšlení nejen u žáků, ale také u učitelů, kteří významně přispívají k sebedůvěře a motivaci žáků.
3. Modelovat žákům způsob přemýšlení nad řešením úloh, podporovat vzájemnou diskuzi žáků nad způsoby řešení. Podněcovat hlubší úvahy žáků a rozvíjet jejich kritické myšlení a analytické schopnosti.
4. V hodinách matematiky po žácích častěji vyžadovat vysvětlení postupů řešení a obhájení svých řešení. Vést žáky k tomu, aby vždy své řešení zhodnotili a posoudili jeho smysluplnost v kontextu zadání úlohy.
5. Zařazovat do výuky tzv. gradované úlohy, aby jednotliví žáci řešili úlohy odpovídající svou obtížností jejich znalostem a dovednostem. Všichni žáci tak mají možnost zažívat radost z úspěchu, což je může následně motivovat k řešení dalších úloh a umožňuje jim reálněji ohodnotit své schopnosti.
6. Na nižších i vyšších stupních školy se zajímat o rodinné zázemí žáků. Přistupovat k žákům s různým socioekonomickým statusem bez předsudků a usilovat o eliminaci negativních vlivů pramenících z méně podnětného domácího prostředí. Při spolupráci s rodiči s nižším zájmem o vzdělávání žáků posilovat citlivou komunikaci a empatický přístup, posilovat důvěru a usilovat o maximální zapojení rodičů do procesu vzdělávání dětí. Zajímat se o příklady dobré praxe identifikované např. v publikaci Hodnocení úspěšných strategií základních škol vzdělávajících znevýhodněné žáky.
7. Zvyšovat zapojení zřizovatelů škol do zkvalitňování pedagogického procesu ve školách například prostřednictvím **Místního akčního plánu rozvoje vzdělávání**. MAP podporuje mimo jiné spolupráci různých aktérů ve vzdělávání s cílem zlepšit začlenění znevýhodněných žáků a zajistit rovný přístup ke vzdělávání pro všechny žáky.
8. Posilovat úlohu školních poradenských pracovišť v systému podpory žáků pocházejících z méně podnětného rodinného prostředí. Zavádět strategie včasné pedagogické diagnostiky a analýzy školní neúspěšnosti s cílem snižovat míru předčasných odchodů ze vzdělávání.
9. Dbát na kvalitní a příznivé třídní klima a zavádět příslušná opatření především ve větších třídách, které jsou častěji postiženy disciplinárními problémy. Posilovat kompetence učitelů ke zvládnutí potenciálních disciplinárních problémů, např. prostřednictvím podpory dalšího vzdělávání učitelů v oblasti chování žáků a vedení třídy. Inspirovat se školami, kterým se daří vytvářet příznivou a přátelskou atmosféru a předcházet rizikovému chování žáků prostřednictvím vhodných preventivních opatření.
10. Věnovat dostatečnou pozornost duševní pohodě žáků, např. prostřednictvím zapojování do preventivních programů pro žáky. Vytvářet ve škole podmínky pro tzv. nespecifickou prevenci zaměřenou na vytváření pozitivních vztahů ve škole.
11. Usilovat o rozvoj potenciálu nadaných, talentovaných a mimořádně nadaných žáků. Využít procesu revize rámcových vzdělávacích programů k revizi systému podpory těchto žáků. Zlepšovat diagnostické prostředky ke včasné identifikaci takových žáků ve školách za účelem cílené implementace podpory těchto žáků.

12. Kontinuálně rozvíjet čtenářské dovednosti nejen v hodinách českého jazyka a literatury, ale ve všech ostatních předmětech včetně matematiky a přírodních věd. Kvalitní čtenářské dovednosti jsou základem pro úspěšné řešení úloh a podporují kladný vztah k předmětům.
13. Podporovat partnerství škol s finančními, soukromými a neziskovými organizacemi, podporovat vzdělávání pedagogů v oblasti finanční gramotnosti, integrovat FG do různých předmětů, usilovat o rozvoj čtenářské a matematické gramotnosti, sdílet příklady dobré praxe v oblasti výuky FG, ve výuce využívat praktické příklady z reálného života a věnovat se mj. tématu nadměrného zadlužení. Posilovat výuku FG více ve školách s vyšším podílem socioekonomicky znevýhodněných žáků, v těchto školách také více akcentovat téma dluhové pasti.

PISA 2025

Příprava cyklu PISA 2025 byla zahájena již v roce 2022. Společnost Oxford University Press vypracovala koncepční rámec pro oblast přírodovědy, která je v tomto cyklu hlavní sledovanou. V následujícím roce se Česká republika spolu s dalšími zúčastněnými zeměmi zapojila do vývoje nových testových přírodovědných úloh. V rámci pilotního šetření, realizovaného na jaře 2024 v celkem 63 českých školách, byla ověřena kvalita těchto úloh, stejně jako funkčnost nově vyvinuté online platformy pro testování. Hlavní sběr dat proběhne v roce 2025 (duben–květen) a první část výsledků šetření bude zveřejněna v září 2026. Novinkami pro aktuální cyklus PISA je **testování anglického jazyka** a inovativní doména **učení v digitálním světě**. V rámci testu z anglického jazyka na žáky čeká nejen test ověřující schopnost porozumění psanému textu, ale také test z poslechu a mluveného projevu. V testu zaměřeném na učení v digitálním světě budou mít žáci možnost prokázat svoje schopnosti učit se v prostředí digitálních technologií. Čekají je úlohy využívající např. blokové programování či práci s modely.

Mezinárodní šetření TALIS

Mezinárodní šetření TALIS přináší informace o výkonnosti české vzdělávací soustavy v mezinárodním srovnání. V České republice se do TALIS 2018 z druhého stupně základní školy a nižšího stupně víceletého gymnázia zapojilo celkem 219 škol a přes 3 400 učitelů. Pokud budou dále uváděny hodnoty vůči průměru EU, jedná se o srovnání s váženým průměrem 23 členských států, které se účastnily šetření TALIS 2018, pokud bude hovořeno o průměru TALIS, tento zahrnuje všech 48 států zapojených do šetření TALIS 2018. V TALIS jsou využity dva druhy dotazníků – pro ředitele školy a pro učitele.

Realizace šetření TALIS 2024

V současné době je realizován čtvrtý cyklus TALIS, do kterého je zapojeno téměř 50 států a ekonomik. Pilotní sběr dat cyklu TALIS 2024 v ČR proběhl v období března 2023. Hlavní sběr dat v ČR proběhl v období března a dubna 2024. Zveřejnění zjištění z TALIS 2024 je plánováno na říjen 2025.

Profesní rozvoj a sebedůvěra učitelů

Subjektivně vnímaná profesní zdatnost českých učitelů je v oblasti motivace a aktivního zapojování žáků do výuky v porovnání s EU velmi podprůměrná a patří k nejnižším v rámci celého šetření TALIS. Zkušenější učitelé s alespoň 5 lety praxe hodnotí lépe svou schopnost v oblasti kázeňského řízení třídy, naopak méně zkušení mladší učitelé naopak hodnotí lépe své schopnosti podpořit vzdělávání žáků pomocí digitálních technologií. Čeští učitelé pozitivně vnímají účast na aktivitách profesního rozvoje, kde k nejčastějším formám patří četba odborné literatury a kurzy/semináře prezenčního charakteru – obě tyto formy se v ČR vyskytují významně častěji oproti průměru EU. Naopak podprůměrný podíl učitelů se účastní vzdělávacích konferencí. Od roku 2013 výrazně stoupl podíl učitelů, kteří se účastní aktivit profesního rozvoje zaměřeného na výuku žáků se SVP (z 24 % na 53 %). Potřebu profesního

rozvoje v této oblasti deklaruje 55 % českých učitelů. Čeští učitelé se také mnohem častěji účastní zaškolovacích aktivit, než je průměr EU.

Vnímané překážky výuky

Oproti roku 2013 považuje větší počet ředitelů nedostatek učitelů s kompetencemi učit žáky se SVP za významnou překážku bránící poskytování kvalitní výuky. Toto navýšení souvisí s podporou inkluze v českých školách a z toho vycházející zvýšené poptávce po učitelích s příslušnými kompetencemi. Řediteli je vnímáno jako překážka také nedostatek podpůrného personálu a nedostatek času pro pedagogické vedení.

Proměny výuky

Výrazně podprůměrný ve srovnání s průměrem EU je podíl českých učitelů, kteří se cítili připraveni na výuku průřezových dovedností (28 %). Čeští učitelé ve velké míře využívají strategie podporující jasnost a srozumitelnost výuky, ale málo využívají strategie aktivující u žáků náročnější kognitivní procesy a jen zřídka umožňují žákům samostatnou dlouhodobou práci nebo využití ICT.

Učitelská profese

Učitelská profese byla první kariérní volbou pro 68 % českých učitelů. 90 % českých učitelů je dle svého vyjádření ve svém zaměstnání spokojeno a 58 % učitelů se domnívá, že výhody tohoto povolání převažují nad nevýhodami. V ČR stejně jako v ostatních evropských zemích smýšlejí učitelé o svém povolání méně pozitivně, než jak to vnímá obecně společnost.

Podmínky začínajících učitelů

Ceští učitelé jsou při výběru své profese motivováni ve velké míře společenskými motivy, cca 90 % uvedlo, že pro ně bylo důležité, že mohou ovlivňovat rozvoj dětí a mládeže a být tak prospěšní pro společnost. Okolo 60 % českých učitelů bralo v úvahu také osobní motivy jako jistota práce, spolehlivý příjem a stabilní kariéra (EU 65 %).

Profesní příprava učitelů a pocit připravenosti na výuku

Formální vzdělávání více než 90 % českých učitelů zahrnovalo obsahovou stránku a didaktiku vyučovaných předmětů a obecnou pedagogiku. Podíl učitelů, kteří se v prvních dvou uvedených oblastech cítili připraveni na výuku, výrazně poklesl od roku 2013 z 99 % na 78 % u obsahové stránky vyučovaných předmětů, z 91 % na 60 % u didaktiky vyučovaných předmětů. Podíl českých učitelů, kteří se v rámci svého formálního vzdělávání setkali s výukou v prostředí s různě nadanými žáky, byl ze všech zemí vůbec nejnižší (34 %, průměr EU 58 %). Podprůměrný je rovněž podíl českých učitelů, kteří uvedli, že součástí jejich formálního vzdělávání byly oblasti chování žáků a vedení třídy (54 %, průměr EU 65 %), sledování pokroku a vědomostí žáků (55 %, průměr EU 63 %) a využívání ICT (informační a komunikační technologie) ve výuce (45 %, průměr EU 53 %). V oblasti výuky průřezových dovedností (kreativita, kritické myšlení, řešení problémů) jen necelá polovina českých učitelů (47 %) měla tuto oblast zahrnutou ve svém formálním vzdělávání (EU 58 %). Pouze 28 % českých učitelů se cítilo připraveno na výuku průřezových dovedností, což představuje překážku při naplňování cílů RVP.

Podpora začínajících učitelů v zaměstnání

Zaškolovací aktivity jsou zde chápány tak, aby podporovaly začleňování nových učitelů do jejich povolání a aby podporovaly zkušené učitele, kteří jsou na škole noví. Mohou probíhat v rámci formálně strukturovaného programu (dohled zkušeného učitele, schůzky s ředitelem, mentoring), nebo mohou být uspořádány neformálně jako samostatné aktivity (spolupráce s jinými novými učiteli). Dle vyjádření

ředitelů mají noví učitelé podstatně vyšší přístup k neformálním zaškolovacím aktivitám (82 %, průměr EU 71 %) než k formálně strukturovaným (35 %, průměr EU 55 %). 31 % českých učitelů se účastnilo formálního zaškolovacího programu během svého prvního zaměstnání, 30 % učitelů se účastnilo formálního programu. 43 % učitelů se neúčastnilo žádného zaškolení, průměr EU činí 61 %, trend zaškolování začínajících učitelů je ale stoupající. Nejčastějšími formami zaškolení, které uváděli začínající učitelé, byly naplánované schůzky s ředitelem a/nebo se zkušenými učiteli, dohled ředitele a/nebo zkušených učitelů a spolupráce s jinými novými učiteli (zúčastnilo se 80 % a více učitelů, přičemž více než 90 % učitelů pracuje ve škole, kde jsou dle vyjádření ředitelů tyto aktivity dostupné). Téměř 2/3 ředitelů dále uvedlo, že učitelé nemají přístup k programu mentorování (průměr EU 35 %). Mentora má v ČR přiděleno 26 % začínajících učitelů (délka praxe do 5 let (průměr EU 19 %).

Spokojenost učitelů v zaměstnání a vnímaná prestiž učitelského povolání

Celých 90 % učitelů v ČR je dle svého názoru ve svém zaměstnání celkově spokojeno (odpovídá průměru EU), 7 % učitelů lituje volby svého povolání. Pouze 16 % učitelů se domnívá, že si společnost váží učitelů. Názor, že učitelská profese je společností ceněná zastává 24 % učitelů oproti 13 % učitelek. Všeobecně nízká úroveň prestiže učitelského povolání je důležitý faktor, který ovlivňuje nedostatek nových učitelů na trhu práce. Dle zprávy TALIS 2018 je učitelský obor výrazně podhodnocen oproti jiným segmentům trhu práce a nedokáže tak konkurovat. Nicméně je nutno také např. mediálně zlepšovat obraz a prestiž této profese.

Náplň hodin

Výsledky indikují relativně dobrou situaci v oblasti kázně v ZŠ a víceletých gymnáziích ve srovnání s EU, čeští učitelé musí méně často klidnit žáky, kteří ruší (často nebo vždy 39 % v ČR, 67 % v EU), nabádat žáky, aby poslouchali (ČR 52 %, EU 74 %). Čeští učitelé také ve velké míře využívají strategie podporující jasnost a srozumitelnost výuky 89 % dotázaných učitelů uvádí, že na začátku výuky nastavují jasné cíle (81 % v EU), 84 % učitelů shrnuje obsah předešlé látky (76 % v EU), 83 % učitelů vysvětluje, co se žáci naučí (91 % v EU), 83 % učitelů často nebo vždy vysvětluje, jak nová látka souvisí s dřívější látkou (85 % v EU), 69 % učitelů se odkazuje na problémy každodenního života nebo práce, aby ukázali, proč jsou nové znalosti užitečné (73 % v EU), a 64 % učitelů nechává žáky řešit obdobné úlohy, dokud si nejsou jistí, že každý žák porozuměl celé látce (70 % v EU).

Čeští učitelé naopak málo využívají strategie aktivující u žáků náročnější kognitivní procesy, tedy např. skupinové práce nebo skupinové řešení úkolů. Konkrétně jde o úlohy vyžadující kritické myšlení (ČR 40 %, EU 60 %), samostatné rozhodnutí o postupu řešení složitější úlohy (ČR 33 %, EU 39 %), rozdělování do menších skupin (ČR 27 %, EU 47 %), zadávání úloh s nejasným řešením (ČR 11 %, EU 34 %). Mezi všemi zeměmi zapojenými do TALIS 2018 má ČR spolu s Rakouskem nejnižší podíl učitelů, kteří zadávají úlohy s nejasným řešením (12 %) nebo dělí žáky do menších skupin, aby měli možnost nalézt společné řešení (28 %). ČR má také druhý nejnižší podíl v případě zadávání úloh vyžadujících kritické myšlení.

Podobně pak za spíše negativní zjištění lze považovat, že čeští učitelé uvádějí jen zřídka využívání takových výukových strategií, které žákům umožňují samostatnou práci po delší časové období nebo využití informačních a komunikačních technologií.

Otevřenost vůči novým nápadům

Z pohledu učitelů je hodnocení otevřenosti vůči inovacím v EU v průměru nižší, než ve všech státech zapojených do TALIS 2018. Obecným rysem nejen v ČR je větší otevřenost inovacím mladších učitelů oproti starším. Proti tomu naopak ředitelé škol uvádějí otevřenost inovacím školy jako celku a vnímají také vysokou míru autonomie škol, která jim v tomto ohledu umožňuje široké spektrum možností.

Vztahy mezi učiteli a žáky

Téměř všichni čeští učitelé hodnotí pozitivně vztahy mezi učiteli a žáky, 98 % učitelů souhlasí s tvrzením, že potřebuje-li žák pomoc, škola mu ji poskytne, 96 % s tvrzením, že většina učitelů věří, že úspěch žáků je důležitý. Podle 87 % dotázaných se učitelé v dané škole na sebe mohou spolehnout.

Bezpečné prostředí ve škole

Podle TALIS 2018 je prostředí českých škol bezpečnější než prostředí škol v EU. Se zastrašováním nebo šikanou mezi žáky se alespoň jednou týdně potýkají jen 3 % českých ředitelů škol (průměr EU 14 %). S vandalstvím, krádežemi, zastrašováním nebo verbálním útokům na učitele se setkala jednou nebo vícekrát týdně ne více, než 1,4 % českých ředitelů a není časté ani v zahraničí.

Sebedůvěra učitelů

Ve srovnání s EU je subjektivně vnímaná zdatnost českých učitelů podprůměrná, avšak oproti TALIS 2013 došlo k výraznému zlepšení. Největší rozdíly se v mezinárodním srovnání ukazují v oblasti motivace a aktivního zapojování žáků do výuky.

Vnímané překážky poskytování kvalitní výuky

Ředitelé v ČR nejvíce vnímají nedostatek podpůrného personálu (36 % ředitelů), nedostatek času pro pedagogické vedení (34 %), nedostatek učitelů s kompetencí učit žáky se SVP (30 %). Obdobně jsou tyto aspekty hodnoceny také v EU. Nejméně vnímají čeští ředitelé jako překážku nedostatek nebo nevhodnost učebních materiálů (3 %), nedostatek učitelů schopných vyučovat žáky ze sociálně znevýhodněného prostředí (5 %) a nedostatek učitelů odborné přípravy (5 %).

Výdajové priority podle učitelů

Podle učitelů je velmi důležité navýšení platů (ČR 78 %, EU 50 %), důležitost přikládána platům je větší ve větších městech oproti menším, následuje snížení administrativní zátěže (ČR 57 %, EU 48 %) a snížení velikosti tříd prostřednictvím najímání dalších pedagogů (ČR 56 %, EU 59 %).

Využití pracovního času učitelů

Průměrná celková reportovaná pracovní doba učitelů v ČR činí 38,5 hodiny (EU 37,5 hodiny). Delší pracovní dobu vykazuje např. Anglie (46,9 hod.), USA (46,2), Japonsko (56). Nejkratší pracovní dobu vykazují naopak v Rakousku (37,2 hod.), Slovensku (36,4 hod.) a Finsku (33,3 hod.).

Přímá výuka zabírá v pracovní době učitelů největší podíl, v ČR je v průměru 19,1 hod. (EU 18,8 hod.). Zajímavostí je, že čeští učitelé s praxí delší než 5 let tráví přípravou výuky delší čas než učitelé s kratší praxí. Téměř o hodinu déle se připravují učitelé gymnázií oproti učitelům srovnatelných ročníků ZŠ (8,1 hod./7,1 hod.).

Efektivní vzdělávání a vnímaný vliv na práci

V České republice se účastnilo za posledních 12 měsíců alespoň jedné vzdělávací aktivity 97 % učitelů. Tento výsledek platí pro začínající i zkušenější pedagogy, mužů i žen, pedagogů z velkých měst i vesnic. Průměr EU činí 92 %. Vzdělávací aktivity se tak staly nedílnou součástí jejich profesního života. Nejčastějšími aktivitami je četba odborné literatury nebo semináře prezenčního charakteru (více než 80 % učitelů). Nadprůměrný vůči EU je také podíl učitelů, kteří se zapojili do sebezpozorování, pozorování kolegů nebo koučingu (průměr ČR 45 %, EU 38 %), následují exkurze v komerčních prostorách, veřejných organizacích nebo nevládních organizacích (průměr ČR 24 %, EU 13 %). Pod

průměrem EU je ČR například v účasti na vzdělávacích konferencích, kde prezentují svůj výzkum (průměr ČR 28 %, EU 43 %) a ve sledování online kurzů/seminářů (ČR 24 %, EU 34 %).

Prezenční kurzy/semináře byly navštěvovány učiteli druhého stupně ZŠ stejně jako kolegy z víceletých gymnázií, rozdíl byl zaznamenán ve vyšší účasti pedagogů gymnázií na online kurzech a exkurzích. 78 % českých učitelů hodnotí, že jejich účast na vzdělávacích aktivitách měla pozitivní vliv na jejich profesní rozvoj, což odpovídá průměru EU. Činnosti profesního rozvoje, které měly nejpozitivnější vliv na výuku učitelů, byly v České republice hodnoceny především z hlediska kvality obsahu. Nejčastěji byly charakterizovány následovně: „vycházely z mých předchozích vědomostí“, „měly srozumitelnou strukturu“, „vhodně se soustředily na obsah potřebný k výuce mých předmětů“.

Z výsledků TALIS 2018 vyplývá, že čeští učitelé se nejvíce účastní vzdělávání zaměřeného na prohlubování faktických znalostí a vědomostí v předmětech, které vyučují, na pedagogické kompetence pro výuku a výuku žáků se SVP (rozdíl oproti roku 2013: v roce 2013 činil průměr ČR 24 %, v roce 2018 54 %). Velká potřeba vzdělávání byla zaznamenána také v oblasti chování žáků a vedení třídy. Učitelé také vykazují velkou potřebu se vzdělávat v IT dovednostech – 13 % učitelů cítí velkou potřebu, 38 % střední potřebu tohoto vzdělávání.

Překážky účasti na profesním rozvoji

Pro přibližně 51 % českých učitelů představuje překážku v účasti na profesním rozvoji kolize s pracovním rozvrhem, přibližně 1/3 učitelů vnímá nedostatek času kvůli rodinným povinnostem, nedostatek motivace a finanční náročnost profesního vzdělávání. Od roku 2013 se nejvíce snížil podíl učitelů, kteří jako překážku označili nedostatečnou podporu zaměstnavatele (z 21 % na 15 %), vysokou cenu školení (z 36 % na 30 %) a nedostatek motivace (z 38 % na 31 %). Vzrostl naopak počet učitelů, kteří se neúčastní aktivit profesního rozvoje z časových důvodů.

V dubnu 2021 vydala ČŠI **sekundární analýzu TALIS 2018: Klima učitelského sboru, problémové třídy a aplikace didaktických metod učitelů**. Shrnutí a doporučení obsažená v této zprávě udávají:

- Spokojenější učitelé častěji uvádí, že vnímají pozitivní dopad zpětné vazby ke své práci, věří ve své kompetence a účastní se profesních a dalších aktivit souvisejících s profesním rozvojem. Ředitelé škol a zřizovatelé by měli podporovat ČŽV a profesní rozvoj pedagogů.
- S celkovou spokojeností učitelů souvisí míra jejich participace na dění školy, možnost aktivně se zapojit do rozhodování o aktivitách a směřování školy. Vhodným opatřením je zapojit pedagogy do rozhodovacích procesů školy nebo jim umožnit rozhodování (alespoň částečně) ovlivňovat.
- Pokud ředitel deklaruje vyšší míru spolupráce všech stran (pedagogové, rodiče, žáci), jsou starší učitelé více nespokojeni s profesí než mladší pedagogové.
- Mladší učitelé vykazují vyšší stres z chování žáků, ale jsou celkově s profesí učitele více spokojeni než jejich starší kolegové.
- Hůře je profese pedagoga vnímána v krajích s vysokým podílem lidí v exekuci (mj. i MSK).
- Pro udržení stabilní spokojenosti učitelů s jejich profesí je nutné harmonicky rozvíjet jak vnímaný osobní přínos profese učitele, tak společenský přínos profese učitele a vnímání hodnotového a politického vlivu profese učitele.
- Učitelé participující na úrovni školy a zapojení do rozhodování o aktivitách a směřování školy vnímají pozitivněji společenský přínos pedagogické profese.
- Učitelé s vysokou mírou stresu mají zároveň nižší sebedůvěru.
- Začínající učitelé do 5 let praxe vnímají silněji bariéry profesního rozvoje než zkušenější pedagogové.

Výstupy tematické zprávy ČŠI „Čtenářská gramotnost na ZŠ a SŠ ve školním roce 2022/2023

V realizovaném šetření bylo do kategorie nedostačující úrovně čtenářské gramotnosti zařazeno 24 % žáků 5. ročníku základních škol a 17 % žáků 9. ročníku základních škol. Tito žáci nebyli schopni správně řešit ani nejjednodušší testové položky ověřovaných témat. Potvrzují se tak zjištění z mezinárodního šetření PIRLS realizovaného v roce 2022 (4. ročník základních škol) a PISA realizovaného v roce 2021 (žáci ve věku 15 let) o přibližně pětinovém podílu českých žáků, kteří nedosahují ani základní úrovně čtenářské gramotnosti. Vysoký podíl učitelů českého jazyka, ale i dalších předmětů přitom vnímá nízkou úroveň čtenářských dovedností svých žáků jako překážku své výuky. Zároveň je ovšem potřeba uvést, že v mezinárodním šetření PISA v roce 2022 i PIRLS v roce 2021 dosáhli čeští žáci nadprůměrného výsledku v porovnání se zeměmi OECD. Z dlouhodobějšího hlediska pak lze pozorovat víceméně stabilní vývoj ukazatele průměrné úrovně čtenářské gramotnosti českých žáků.

Čtenářské dovednosti žáků při řešení zadaných úloh a čtenářské činnosti žáků ve výuce

Větší problémy činilo žákům všech hodnocených ročníků řešení těch úloh, které vyžadovaly uplatnění vyššího počtu čtenářských dovedností a které byly uvozeny delším úvodním textem. Svou roli v diskusi uvedených poznatků může mít ta skutečnost, že do své výuky **učitelé nejčastěji cíleně zařazují čtenářské činnosti spojené s přímou prací s textem** (např. vyhledání informace v textu, shrnutí přečteného textu), **méně často čtenářské činnosti, které více vyžadují uplatnění vlastního názoru, tvořivosti, zkušeností či rozhodnutí žáka, nebo posuzují věrohodnost a pravdivost textu**. Především v případě žáků 5. a 9. ročníku základních škol se při řešení úloh ukázaly být důležitými rychlost a vytrvalost při čtení textů, což se projevilo v úspěšnosti úloh umístěných na konci testů.

Rozvíjení čtenářské gramotnosti žáků je relevantní nejen pro výuku českého jazyka, ale pro výuku napříč předměty. Významná část učitelů – především matematiky a informatiky, přírodovědných, výchovných a odborných předmětů – nicméně cíleně zařazuje čtenářské činnosti do výuky jen ojediněle či vůbec ne. Učitelé, kteří neučí český jazyk, častěji cíleně zařazují čtenářské činnosti žáků do své výuky tehdy, pokud čtenářskou gramotnost vnímají také jako cíl svého předmětu. Pro rozvíjení čtenářské gramotnosti žáků napříč předměty je tak důležitý aspekt vnitřního přesvědčení učitelů o přínosech takového přístupu. K častějšímu zařazování čtenářských činností žáků do výuky dochází také u učitelů, kteří využívají přístupu, kdy žáci čtou ve výuce podle vlastního výběru. Především se jedná o čtenářské činnosti, které vyžadují širší uplatnění vlastního názoru, tvořivosti, zkušeností či rozhodnutí žáka.

Četnost cíleného zařazování nejběžnějších čtenářských činností i méně častých čtenářských činností vyžadujících širší uplatnění vlastního názoru, tvořivosti, zkušeností či rozhodnutí žáka hodnocená na úrovni školy neukazuje významný vztah k dosaženým výsledkům žáků. Toto zjištění může souviset s průřezovým charakterem šetření a schopností kontrolovat vliv souvisejících proměnných (např. význam čtení ve volném čase žáků), s dílčími aspekty vzdělávání žáků s lepšími a horšími výsledky (např. zohlednění úrovně čtenářských dovedností žáků, vyšší nároky na motivaci žáků s horšími výsledky), se specifickými potřebami a preferencemi jednotlivých žáků (neexistence „jediného nejlepšího“ přístupu ke vzdělávání všech žáků), ale také s kvalitou realizace čtenářských činností žáků. Další hodnocení vztahů čtenářských činností ve výuce a úrovně čtenářské gramotnosti žáků si bezpochyby zaslouží vysokou pozornost.

Texty využívané ve výuce

Realizované šetření ukázalo, že významně lepších výsledků v testech čtenářské gramotnosti dosáhli (bez ohledu na pohlaví nebo obor vzdělání) žáci, kteří se ve výuce častěji setkávali s autentickými texty. **Přístup učitelů k četnosti cíleného zařazování autentických textů v jejich hodinách je různý, poměrně vysoký podíl z nich (především učitelé neučící český jazyk) však zařazuje práci s těmito texty jen ojediněle, případně ji nezařazuje vůbec.** I v tomto případě jde především o učitele, kteří nepovažují rozvíjení čtenářské gramotnosti žáků za cíl svého předmětu. **Významně lepších výsledků v testech čtenářské gramotnosti dosáhli** (bez ohledu na pohlaví nebo obor vzdělání) také **žáci, kteří považovali texty čtené ve výuce častěji za zajímavé.** Žákovské hodnocení zajímavosti textů, které ve výuce čtou, je však nepříznivé. **Většina žáků považuje tyto texty jen občas za zajímavé, desetina žáků 5. ročníku základních škol a více než pětina žáků 9. ročníku základních škol pak označila výukové texty za zcela nezajímavé.**

V případě samotných testů považovali žáci za zajímavější ty texty, které jim byly tematicky bližší, byly psány jednodušším jazykem a správně je vyřešil vyšší podíl žáků. Zároveň žáci, kteří označili úvodní text za zajímavý, dosahovali v souvisejících testových položkách zpravidla vyšší průměrné úspěšnosti než žáci, pro které text zajímavý nebyl. I tento poznatek dokládá důležitost volby vhodného textu ve strategiích rozvíjení čtenářské gramotnosti žáků.

Pohlaví, socioekonomické podmínky rodinného zázemí a obor vzdělání žáků a čtenářská gramotnost

Do kategorie nedostačující úrovně čtenářské gramotnosti byli v realizovaném šetření častěji zařazeni chlapci než dívky, největší rozdíly jsou charakteristické pro dívky a chlapce v 9. ročníku základních škol. Rozdíly ve výsledcích jsou dány rozdílnými postoji dívek a chlapců ke čtení, kdy je dívkám více vlastní jak oblíbenost čtení, tak motivace k čtenářské aktivitě. Za pozornost stojí, že v 9. ročníku základních škol 67 % chlapců uvedlo, že čtení nemá v oblibě, a dalších 14 % chlapců, že jim čtení moc dobře nejde.

Opakuje se poznatek o existenci významného vztahu mezi socioekonomickými podmínkami rodinného zázemí (dále jen „SES“) žáků a jimi dosahovanými výsledky ve vzdělávání. Žáci, kteří byli kategorizováni mezi čtvrtinou žáků s nejnižším SES, byli výrazně častěji zastoupeni v kategorii nedostačující úrovně čtenářské gramotnosti.

Pro porozumění mechanismům utváření vztahu mezi SES a čtenářskou gramotností je bezpochyby podnětné poznání rozdílů mezi žáky s vysokým a nízkým SES. Žáci s vysokým SES častěji využívali různorodé čtenářské postupy (např. opakování, optické strukturování a zjednodušování textu, utváření si paměťových vazeb a souvislostí), četli rozmanité literární žánry, povídali si o své četbě s kamarády či rodinou, využívali rozmanitější způsoby pořizování si knih a jiných zdrojů ke čtení a projevovali příznivější postoje ke čtení (obliba čtení a vnímání efektivit vlastních čtenářských schopností). Potvrzuje se tak, že žáci vysokého SES jsou vystaveni bohatšímu čtenářskému prostředí a vyšší podpoře jak ze strany rodiny, tak ze strany své sociální sítě. Zásadní rozdíly naopak nebyly zaznamenány vzhledem k četnosti zařazování různých čtenářských činností ve škole či k četnosti čtení a komunikace v online prostředí.

S ohledem na úzkou vazbu k SES jsou uvedena zjištění relevantní také pro úvahy o rozdílech daných oborem vzdělání žáků. Opakovaně jsou tak zaznamenávány lepší výsledky především žáků gymnázií a horší výsledky především žáků nematuritních oborů vzdělání.

Postoje žáků ke čtení – obliba čtení a vnímání efektivity vlastních čtenářských schopností

Významný pozitivní vztah existuje mezi postoji žáků 5. i 9. ročníku základních škol ke čtení a úrovni jejich čtenářské gramotnosti, a to i při zohlednění vlivu pohlaví, SES či oboru vzdělání žáků. Necelá pětina žáků, kteří se domnívají, že jim čtení moc dobře nejde, byla výrazně častěji zařazena v kategorii nedostačující úrovně čtenářské gramotnosti. Mezinárodní šetření PIRLS a PISA přitom ukazují na **relativně nízkou sebedůvěru českých žáků v jejich čtenářské schopnosti**. Také obliba čtení má významný pozitivní vztah k dosaženým výsledkům žáků 5. i 9. ročníku základních škol. V tomto ohledu je nepříznivé, že **jen 44 % žáků 5. ročníku a 33 % žáků 9. ročníku základních škol uvedlo, že jim čtení nedělá problémy a zároveň čtou rádi**. Na podprůměrnou oblibu čtení českými žáky 4. ročníku základních škol je poukázáno také ve zjištěních mezinárodního šetření PIRLS v roce 2021.

Žáci, kterým čtení podle jejich názoru nedělá potíže a kteří mají čtení v oblibě, se od ostatních žáků odlišují častějším využíváním různorodých čtenářských postupů (např. opakování, optické strukturování a zjednodušování textu, utváření si paměťových vazeb a souvislostí), častějším čtením rozmanitých literárních žánrů, povídáním si o své četbě s kamarády či rodinou a realizací vlastní čtenářské/pisatelské tvorby. Rozdíly naopak nebyly zaznamenány vzhledem k četnosti zařazování různých čtenářských činností ve škole či k četnosti čtení a komunikace v online prostředí.

Čtenářské chování žáků

Byl zaznamenán **významný pozitivní vztah mezi dosaženými výsledky žáků v testech čtenářské gramotnosti a uplatňováním čtenářských přístupů založených na uvědomění si souvislostí a utváření paměťových vazeb (např. myšlenkové mapy a schémata)**. Čtenářské postupy, které žáci uplatňují, jsou přitom velmi rozmanité. Poměrně běžné jsou spíše tradiční postupy (např. opakování, optické strukturování a zjednodušování textu), častý je také postup učení se celého textu či částí textu z paměti. Naopak méně často žáci využívají právě čtenářské postupy kladoucí vyšší důraz na uvědomění si souvislostí a utváření si paměťových vazeb (např. myšlenkové mapy, schémata), nelze ani pozorovat zvyšování podílů takto postupujících žáků s rostoucím věkem. Zde zjevně existují příležitosti v posilování kompetencí žáků k učení.

Významně lepší výsledek byl dále zaznamenán v případě těch žáků 9. ročníku základních škol a kteří se častěji věnují čtení pestrých literárních žánrů především v knižní podobě (např. beletrie, poezie). V případě četnosti čtení v online prostředí byl takový vztah buď slabší, či nevýznamný. **Nejčastější formou čtenářských aktivit žáků nicméně je právě čtení a komunikace v online prostředí** – čtení příspěvků na sociálních sítích a chat či aktivita v online diskusích. **Naopak knihy čtou či poslouchají žáci výrazně méně často**, téměř 30 % žáků 9. ročníku základních pak podle svého vyjádření knihy nečte či neposlouchá vůbec či téměř vůbec.

Významně **lepší výsledků** dosáhli také žáci 5. a 9. ročníku základních škol, kteří si o tom, co přečetli, povídají se svým kamarádem/spolužákem či s někým z rodiny. V tomto ohledu téměř 60 % žáků 5. ročníku základních škol uvedlo, že si o tom, co přečetli, povídá s někým z rodiny, a 45 % žáků se svými kamarády/spolužáky. Téměř čtvrtina žáků si pak o tom, co přečetli, nepovídá s nikým. V případě 9. ročníku základních škol zůstává zachován podíl žáků, kteří si o tom, co přečetli, povídají s kamarády/spolužáky (45 % žáků). Klesá naopak podíl žáků uvádějících někoho z rodiny (39 % žáků) a výrazně se zvyšuje podíl žáků, kteří si o své četbě nepovídají s nikým (42 % žáků).

Koncepční přístup škol ke čtenářské gramotnosti

Přístup škol k rozvoji čtenářské gramotnosti žáků považuje většina učitelů základních škol za koncepční, rozhodný souhlas s takovým tvrzením ovšem vyjádřilo jen cca 30 % učitelů bez ohledu na druh a typ

školy i vyučovaný předmět. Písemnou strategii rozvoje čtenářské gramotnosti má zpracovanou čtvrtina hodnocených základních škol. Koordinátor (školní metodik) rozvoje čtenářské gramotnosti působí na 72 % základních škol, značné rezervy však existují v realizaci spolupráce učitelů a koordinátora (školního metodika). Takovou spolupráci uvedlo jen 27 % učitelů 1. stupně základních škol a 25 % učitelů 2. stupně základních škol. Dosažená úroveň čtenářské gramotnosti žáků je vyhodnocována v případě 80 % základních škol, systematicky tak ale činí jen 23 % základních škol. Jen omezeně jsou využívány existující hodnotící rámce čtenářské gramotnosti (např. Čtenářská gramotnost v uzlových bodech vzdělávání, Čtenářské kontinuum). **Byl zaznamenán pozitivní vztah naplňování charakteristik koncepčního přístupu v případě škol, které byly zapojeny do programu či projektu zaměřeného na rozvoj čtenářské gramotnosti žáků. Žáci 5. a 9. ročníku základních škol, v nichž je kladen vyšší důraz na koncepční přístup k rozvoji čtenářské gramotnosti, dosáhli v testech významně lepších výsledků. Příležitosti k rozvoji čtenářské gramotnosti u žáků napříč předměty je pak jednoznačně tendence zapojovat do vzdělávání v oblasti čtenářské gramotnosti i učitele neučící český jazyk.**

Společná výuka běžných a speciálních tříd (ČŠI, 2024)

Společná výuka žáků bez speciálních vzdělávacích potřeb (dále také „SVP“) a se SVP je většinou diskutována a hodnocena především z hlediska přínosů pro znevýhodněné žáky. Ukazuje se, že inkluzivní vzdělávací prostředí, umožňující společné vzdělávání bez ohledu na zdravotní, sociální, kulturní či jiné znevýhodnění, může poskytnout krátkodobé i dlouhodobé přínosy nejenom žákům se znevýhodněním, ale i žákům intaktním. Zjištění uvedených šetření naznačují, že žáci účastníci se společného vzdělávání disponují lepšími čtenářskými a matematickými dovednostmi, mají nižší absence, menší výchovné problémy a mají větší šanci dokončit školu než žáci, kteří se společného vzdělávání neúčastní. Tematické šetření bylo zaměřeno na běžné školy se třídami zřízenými podle § 16 odst. 9 školského zákona (tzv. speciálními třídami), ve kterých dochází ke společné výuce žáků běžných (BT) a speciálních tříd (ST) alespoň v určitém rozsahu.

Společná výuka a vzdělávací aktivity BT a ST podle názoru škol usnadňují začleňování žáků speciálních tříd do společných činností a kolektivu vrstevníků a přispívají k výchově k toleranci, pomoci druhým, spolupráci, překonávání překážek a problémů. Společná výuka realizovaná v některých předmětech po celý rok se týká především výuky cizích jazyků a předmětů s výchovným zaměřením (TV, VV, pracovní činnosti, HV). K propojování výuky přitom dochází při nižším počtu žáků ve třídách, zařazovány jsou i projektové dny nebo menší projekty jednotlivých ročníků, kterých se účastní žáci BT i ST.

Více než polovina dotázaných škol realizujících společnou výuku pořádá spíše ojedinělé, příležitostné vzdělávací akce, jako jsou například společné pobytové akce, plavecký výcvik, exkurze, návštěvy divadel, kin, muzeí, knihoven, výstav, výchovně-vzdělávací programy, soutěže či preventivní programy. Jedná se přitom o vzdělávací akce týkající se jak celé školy, tak i pouze vybraných ročníků či jednotlivých tříd. Společné akce v rámci zájmového vzdělávání pořádá přibližně třetina škol, jedná se o zájmové útvary či kroužky a školní družinu.

Poznatky z navštívených vyučovacích hodin českého jazyka a matematiky naznačují, že vzdělávací cíle, obsah a organizace vyučovacích hodin jsou v BT/ST a během společné výuky do určité míry odlišné. Ve ST je kladen větší důraz na individuálnější přístup a na výraznější diferenciaci. Do výuky byly v podstatně větší míře oproti běžným třídám i celorepublikovým hodnotám zařazovány příklady využití znalostí a dovedností v reálné situaci, výrazně častěji bylo zaznamenáno také stanovení odlišné úrovně vzdělávacího cíle pro některé žáky, účelné využívání názorných učebních pomůcek, resp. střídání odlišných metod výuky. Při výuce ve speciálních třídách zažívají zřetelně častěji úspěch i slabší žáci.

Zatímco v BT a ST je nejčastěji využívaným podpůrným opatřením úprava organizace, obsahu, hodnocení, forem a metod vzdělávání, přičemž asistent pedagoga (AP) figuruje až na druhém místě v pořadí, v rámci společné výuky je toto pořadí opačné. Z hlediska zapojení AP do průběhu vyučovací hodiny je nejvíce zřetelný rozdíl mezi BT na jedné straně a ST a společnou výukou na straně druhé. Zatímco pouze pomocnou roli měl AP ve třech čtvrtinách navštívených hodin v BT, ve třídách speciálních a v rámci společné výuky byla pozorována pomocná role asistenta jen v 57 % hospitovaných hodin. V souladu s tím byl zaznamenán výrazný rozdíl ve střídání práce pedagoga a AP ve ST a v rámci společné výuky oproti situaci v BT. Celkově se činnost AP jevila jako přínosná, a to jak pro žáky se SVP, tak i pro ostatní.

Výklad nové látky zajišťuje téměř výhradně učitel jak v běžných, tak speciálních třídách. Spolupráce učitele ve spolupráci s asistentem pedagoga byla patrná především v oblasti podpory aktivizace žáka, podpory pozornosti, podpory očekávaného chování žáka a podpory vytváření sociálních dovedností.

Spolupráci se školskými poradenskými zařízeními (dále také „ŠPZ“) považují školy většinou za přínosnou. Výhrady nicméně mají například k přidělovaným stupňům podpůrných opatření nebo neochotě zařazovat žáky do speciálních tříd. Úspěšnost spolupráce se ŠPZ je ovlivněna také fungující komunikací mezi rodinou a školou.

Společná výuka běžných a speciálních tříd sice umožňuje rozvíjení sociálních kompetencí obou skupin žáků, ale výuka v rámci speciálních tříd nabízí prostor pro větší diferenciaci a individualizaci. Zástupci vedení škol i samotní učitelé se shodují v názoru na obtížnou realizaci společné výuky v předmětech naukového charakteru, kde je potřeba pro žáky ze speciální třídy používat odlišné metody výuky.

Z hlediska realizace společného vzdělávání žáků z běžných a speciálních tříd označují školy za nejvíce potřebnou personální, finanční a metodickou podporu, přičemž jde především o zajištění pedagogů a asistentů pedagoga s odpovídajícím odborným vzděláním, zajištění finančních prostředků jak pro kvalitní ohodnocení pedagogických pracovníků, tak pro potřebné materiální vybavení, a také o cílené metodické vedení pro všechny zainteresované pedagogy.

Znaky ZŠ s výrazným posunem v národních testováních (ČŠI, 2024)

Dále uvedená zjištění vychází ze sekundární analýzy ČŠI „Znaky základních škol s výrazným posunem v národních testováních“, publikované v r. 2024.

Ke školám s výrazným pozitivním i negativním posunem v testováních žáků 5. ročníku byly zařazeny jak plně organizované základní školy, tak základní školy jen s 1. stupněm. Nelze identifikovat jednoznačný vztah mezi organizovaností škol a jejich výrazným posunem v testováních na úrovni žáků 5. ročníku. Mezi školami s výrazným zlepšením v testováních žáků 9. ročníku jsou však o něco častěji zastoupeny větší školy, mezi školami s výrazným zhoršením pak menší školy. Výhody větších škol jsou především spojovány s vyšším socioekonomickým statusem žáků, s lepšími možnostmi personálního a materiálního zajištění výuky a s vyšší kvalitou koncepčního přístupu k řízení školy. Mechanismy zvýhodňující školy s tzv. úzkým nastavením organizace na 2. stupni jsou naopak založeny na působení faktoru nižšího počtu žáků ve třídě/škole. Ukazuje se také relevance faktoru rodinného zázemí žáků, význam zřejmě mají mechanismy, které zvýhodňují žáky pocházející z lepšího rodinného zázemí (např. podnětější prostředí pro učení, vnímání rodičů či jiných osob v okolí jako vzorů pro učení, motivace a sebedůvěra v učení). Svou roli hraje také ve studiích dokládáný více nepříznivý dopad pandemického onemocnění covidu-19 na výuku žáků s nižším socioekonomickým statusem.

Prokázán byl vztah mezi disciplinárním klimatem ve výuce (rušení) ve vazbě na horší výsledky žáků. Tato skutečnost je především spojována s neefektivním využitím času výuky pro učení žáků, svůj vliv

může mít také vztah k socioekonomickému statusu žáků. Hodnocení založené na indexu výskytu rušivého chování žáků v hodinách ukazuje, že školy, které zaznamenaly výrazné zlepšení výsledků v testování, jsou častěji zařazeny mezi školami s nižší hodnotou, a naopak méně často mezi školami s vyšší hodnotou indexu výskytu rušivého chování žáků ve výuce.

Tematické zprávy a sekundární analýzy ČŠI ukazují, že neexistuje univerzální didaktická metoda, která by byla vždy asociována s lepšími výsledky žáků, a že významný vztah mezi využívanými didaktickými metodami a výsledky žáků je z různých důvodů nalézán jen výjimečně. Pozitivně byl v některých analýzách vnímán vliv didaktického přístupu kognitivní aktivace, který klade důraz na aktivitu žáků a náročnější postupy myšlení. V matematice je možné zaznamenat méně časté zařazení škol s výrazným zlepšením výsledků v testování mezi školami, v nichž má ve výuce aktivita učitele širší prostor na úkor aktivity žáků. V případě českého jazyka není především na úrovni 9. ročníku takový vztah pozorován.

Celkově byly zaznamenány poznatky: větší školy byly ve větší míře zastoupeny ve skupině škol s výrazným zlepšením než ve skupině škol s výrazným zhoršením žáků v testování v 9. ročníku, opakuje se významný vliv rodinného zázemí žáků v českém vzdělávacím systému – školy, které byly v průměru charakteristické nižším socioekonomickým statusem testovaných žáků, byly častěji zařazeny do skupiny škol s výrazným zhoršením žáků v testování. Mezi znaky podmínek a průběhu výuky, které jsou častěji spojeny se školami s výrazným zlepšením žáků v testování, patří vyšší motivace a sebedůvěra žáků v učení se předmětu (růstové myšlení žáků). Dalšími znaky podmínek a průběhu výuky, které jsou častěji spojeny se školami s výrazným zlepšením žáků v testování, jsou méně častý výskyt rušivého chování žáků ve výuce a méně častý výskyt demotivujícího chování učitele. Pro školy s výrazným zhoršením žáků v testování je častěji charakteristická opačná podoba těchto znaků.

Faktory ovlivňující přechod dětí z MŠ do ZŠ (ČŠI, 2024)

Dále uvedená zjištění vychází ze sekundární analýzy ČŠI „Faktory ovlivňující přechod dětí z mateřské do základní školy“, publikované v r. 2024. Hlavní zjištění se týkají oblastí, které jsou často řešeny také v pracovních skupinách projektu MAP ORP Ostrava IV.

Prokazatelný je vliv včasného zapojení dětí do předškolního vzdělávání na odpovídající školní připravenost, prevenci předčasných odchodů ze vzdělávání i pozdější úspěšnost ve vzdělávání. Stále však existují regiony nebo místa, ve kterých relativně vysoký podíl dětí zahajuje předškolní vzdělávání až v pěti letech. Zároveň se však ukazuje, že naplněnost mateřských škol není nijak výrazně limitujícím faktorem pro včasné zahajování předškolního vzdělávání. V ORP Ostrava se podíl 3-5letých dětí zapsaných do MŠ ve šk. roce 2023/24 pohyboval mezi 85,3 a 88,6 % a ORP Ostrava tak patřilo vůči ČR k regionům podprůměrným. Ve školním roce 2023/2024 se v Moravskoslezském kraji v běžných třídách ZŠ vzdělává pouze 80 % šestiletých dětí, zatímco dalších 17 % setrvává v běžných třídách MŠ a zhruba 3 % je zapsáno v přípravných třídách.

Dle ČŠI se MŠ v nedostatečné míře věnují logopedické prevenci, ačkoli logopedické vady a poruchy řeči představují jednu z nejčastějších příčin odkladů povinné školní docházky a jako častý nedostatek z hlediska školní připravenosti je označují i učitelé 1. ročníku ZŠ (na logopedickou prevenci se zaměřuje pouze 60 % MŠ). MŠ většinou pouze vyhledávají děti s narušenou komunikační schopností a doporučují je k diagnostice a odborné péči mimo samotnou MŠ. Pouze 40 % MŠ využívá služeb interního pedagogického pracovníka, jako je logoped, logopedický asistent či logopedický preventista, a 20 % škol zajišťuje logopedickou prevenci a péči prostřednictvím služeb externího pracovníka docházejícího do MŠ. V ORP Ostrava je tento problém akcentován zejména v pracovní skupině pro předškolní vzdělávání a péči MAP. Nejčastěji zmiňované příčiny jsou jednak nedostatek finančních prostředků

na hrazení logopeda, ale zároveň také nedostatek kvalifikovaných logopedů/speciálních pedagogů. Za pozornost stojí zjištění, že větší důraz kladený na logopedickou prevenci v rámci vzdělávání v MŠ zlepšuje pohled učitelů na školní připravenost žáků těch ZŠ, do kterých děti z daných MŠ přecházejí.

Pedagogům MŠ se daří uplatňovat v praxi odborné znalosti a dovednosti, získané v rámci kurzů a seminářů zaměřených na metody a formy vzdělávání či nové a alternativní pedagogické směry, na vzdělávání dětí se SVP nebo na logopedickou prevenci. Další vzdělávání pedagogických pracovníků tak prokazatelně přispívá k větší individualizaci vzdělávání.

Nezanedbatelný vliv na průběh i výsledky vzdělávání má počet zapsaných, resp. přítomných dětí. Početnější třídy jsou spojovány s nižší mírou realizace pedagogické diagnostiky a individualizace vzdělávání. Velikost třídy se rovněž negativně projevuje v charakteru a frekvenci uskutečňované komunikace se zákonnými zástupci.

Pětina MŠ nedostává od ZŠ žádnou zpětnou vazbu týkající se školní připravenosti dětí a více než třetina MŠ nevyhodnocuje úspěšnost dětí v dalším vzdělávání na základní škole. Přitom efektivní spolupráce MŠ a ZŠ je významná jak z hlediska školní připravenosti budoucích žáků, tak i z pohledu adaptace nově nastupujících žáků na školní prostředí. Důležitou roli hrají nejenom aktivity organizované pro budoucí školáky a jejich zákonné zástupce, ale rovněž vzájemná informovanost MŠ/ZŠ a poskytování zpětné vazby týkající se požadavků kladených na budoucí školáky.

Téměř v polovině MŠ byl systém individualizace vzdělávání na základě pedagogické diagnostiky vyhodnocen spíše jako formální, což znamená, že důraz je kladen na vedení diagnostických záznamů, ovšem bez potřebných závěrů, nastavení postupů a vyhodnocování účinnosti intervencí zacílených na optimální rozvoj dítěte.

Do hodnocení školní připravenosti žáků se do značné míry promítá subjektivní vnímání učitelů základních škol, a dochází tak k určitému nesouladu v pohledu na požadovanou či očekávanou úroveň schopností a dovedností dětí, které ukončují předškolní vzdělávání. Vyplývá to ze srovnání hodnocení úrovně školní připravenosti učiteli ZŠ, výsledků zjišťování a pozorování inspekčních týmů i vyjádření pedagogů MŠ. Pohled učitelů na hodnocení školní připravenosti žáků 1. ročníku je ovlivněn lokalitou, ve které se ZŠ nachází. Ukazuje se, že ZŠ, resp. jejich učitelé zaujímají vstřícnější postoj vůči nově nastupujícím žákům, pokud se daná ZŠ nachází v okrese vykazujícím nižší míru odkladů povinné školní docházky. K lepší školní připravenosti přispívají schopnost dětí přirozeně hodnotit svou činnost, rozvoj divergentního myšlení, zařazování prožitkového učení do vzdělávání a rovněž i oceňování výkonů dětí zohledňující jejich individualitu.

Z hlediska přípravy dětí na přechod do základního vzdělávání je důležitá také dobře fungující komunikace a spolupráce pedagogů i vedení školy se zákonnými zástupci, která ovšem nebývá pravidlem. Ačkoli se jedná spíše o ojedinělé případy, přesto se ukazuje, že častěji se s takovou obtížnější komunikací setkávají mateřské školy s vyšší mírou odkladů povinné školní docházky. Ředitelé škol i pedagogové vesměs souhlasí či spíše souhlasí s tím, že příležitostí pro vzájemnou spolupráci učitelů a zákonných zástupců dětí je v průběhu roku dostatek. Ukazuje se však, že silnější je tento názor v případě mateřských škol, které jsou zřízeny jako samostatné subjekty, v porovnání se školami sloučenými. Ukazuje se, že aktivní mateřské školy se ve větší míře než školy málo aktivní věnují neformálním setkáváním se zákonnými zástupci, jejich pravidelnému zapojování do aktivit školy či informování prostřednictvím elektronického systému školy. Naopak málo aktivní školy ve větší míře využívají informování prostřednictvím nástěnek, konzultací, třídních schůzek, telefonické komunikace nebo webových stránek, což do značné míry představuje spíše pasivní informování bez přímé interakce

se zákonnými zástupci. Přitom právě aktivní komunikace se zákonnými zástupci se pozitivně promítá do efektivního fungování a chodu celé školy. Za pozornost také stojí souvislost vyššího počtu zapsaných dětí ve třídě s nižší mírou využívání písemné komunikace, a naopak s častějším využíváním třídních schůzek, častějším informováním prostřednictvím webových stránek či informačního elektronického systému, ale také s pravidelným zapojováním zákonných zástupců dětí do aktivit školy.

Digitální kompetence a informatické myšlení žáků (ČŠI, 2024)

Dále uvedená zjištění vychází ze sekundární analýzy ČŠI „Digitální kompetence a informatické myšlení žáků ZŠ a SŠ“, publikované v r. 2024.

Klíčové pojmy realizovaného šetření – informatické šetření a digitální kompetence – jsou chápány v návaznosti na revize RVP. Podle tohoto přístupu je pojem informatické myšlení definován následujícím způsobem: „*Informatické myšlení je způsob myšlení, který se zaměřuje na popis problému, jeho analýzu a hledání efektivních řešení.*“ Informatické myšlení je například spojeno se schopností posoudit různá řešení a vybrat to nejvhodnější z nich, rozdělit problém na menší a lépe řešitelné problémy, utvářet kroky postupu pro stanovený účel či pracovat s velkými a nesourodnými soubory dat. Digitální kompetence je pak definována takto: „*Digitální kompetence je schopnost orientovat se v digitálním prostředí, zacházet s technologiemi a současně mít nadhled nad tím, co všechno kolem nás ovlivňuje. Bezpečně, sebejistě, kriticky a tvořivě je využívat při práci, při učení, ve volném čase i při zapojování do společnosti a občanského života jsou v dnešní době klíčové dovednosti.*“ V nově připravované tzv. velké revizi RVP je pak sledována tato definice: „*Digitální kompetence potřebuje jedinec k tomu, aby bezpečně, sebejistě, kriticky a tvořivě využíval digitální technologie při práci, při učení, ve volném čase i při zapojování do společnosti a občanského života, aktivně se podílel na utváření digitálního světa a dokázal najít rovnováhu mezi světem digitálním a fyzickým.*“

Změny v digitálním vzdělávání považují ředitelé škol za správné, vnímají ale také existující překážky
Ředitelé ZŠ převážně vnímají přínosnost zavedení požadavků revizí rámcových vzdělávacích programů (nová informatika a digitální kompetence) pro svou školu. „Typický ředitel“ také souhlasí s přínosy digitálních technologií pro pedagogickou práci učitelů (např. řízení a plánování výuky, individualizace výuky či zavádění inovací ve výuce). Nepříznivý pohled přibližně desetiny ředitelů ZŠ je naopak spojený se slabším vnímáním pozitiv digitálních technologií pro pedagogickou práci školy a s horší kvalitou personálních podmínek školy (kompetence, zájem a chuť učitelů o realizaci a naplňování změn). I v tomto kontextu je při plnění cíle rozvíjet digitální kompetence žáků zásadní podpora pedagogů vedením školy. Při naplňování záměrů změn v digitálním vzdělávání uvedl vyšší podíl ředitelů škol některé závažnější překážky a problémy, se kterými se setkávají - horší dostupnost digitální techniky, především pak zajištění stabilního a jednoduchého financování pořízování a obnovy digitální techniky i infrastruktury, personální zajištění bezpečného a zodpovědného využívání digitálních technologií ve škole, zajištění dostatečné odborné erudice učitelů pro rozvíjení digitálních kompetencí ve výuce (např. efektivní plánování a realizace výuky rozvíjející digitální kompetence žáků). Velmi vysoký podíl ředitelů škol poukázal na problémy spojené s výchovou žáků v oblasti rozvoje digitálních kompetencí v mimoškolním prostředí (např. nezdravý přístup k četnosti a charakteru využívání digitálních technologií, etické a bezpečné chování v kybernetickém prostoru), kdy rodiče nevěnují tématu digitálních kompetencí svých dětí patřičnou pozornost a rovněž mu nedávají potřebnou důležitost. Je nutné vnímat obavy ředitelů škol jednak o kybernetickou bezpečnost žáků, jednak o zvyšování závislosti žáků na digitálních technologiích. Především v situacích, kdy digitální technologie nejsou ve výuce využívány efektivně (rozvíjení všech digitálních kompetencí) a jen „nahrazují“ původní nástroje, mohou učitelé nechtěně přispívat k nadužívání digitálních technologií žáky.

Při vzdělávání nesmí zůstat v pozadí nejen informatické myšlení, ale ani digitální spolupráce podporující sdílení a komunikaci

Žáci se s typickými aktivitami podporujícími informatické myšlení nesetkávají ve výuce v rozsahu, který by měl odpovídat zamýšlené změně digitálního vzdělávání, a to bez ohledu na to, zda škola již pracuje podle inovovaných ŠVP, či nikoli. Uvedená skutečnost se promítá i v problémech žáků s řešením náročnějších úloh, které vyžadují uplatnění dovedností charakteristických pro informatické myšlení. Právě takové myšlení se s ohledem na svůj dlouhodobý význam (např. postupy řešení problémů, digitalizace procesů) a průřezový charakter (např. uplatnění informatického myšlení v dalších vzdělávacích oborech) může stát jednou z mezioborových platforem koncepčního rozvoje školy. Při rozvíjení digitálních kompetencí mimo informatické předměty se učitelé opírají o užívání školní techniky, ovládání širší škály aplikací (včetně internetových) a využívání různých digitálních vzdělávacích zdrojů. Příležitosti existují v častějším plánování výuky tak, aby digitální vzdělávací zdroje a technologie byly ve výuce využity nejen učiteli, ale i žáky. Na základě zjištění z inspekční činnosti i podle vyjádření samotných žáků nejsou během výuky dostatečně rozvíjeny různé formy digitální spolupráce a související komunikace ve vazbě na výuku a učení – učitelé do vzdělávání jen omezeně zařazují aktivity v duchu tzv. konektivismu (např. týmová práce na sdíleném digitálním výstupu a s tím související komunikace v reálném i online prostředí). Pro rozvoj digitálních kompetencí žáků se navíc učitelům nabízí možnost důsledně uplatňovat systematický přístup již od základních dovedností (např. pravidelná práce s přihlašovacími údaji, budování návyků při vyhledávání informací a jejich ověřování, stanovení pravidel pro úpravu digitálního obsahu apod.).

Pro rozvoj digitálních kompetencí žáků si učitelé nevystačí jen s uživatelskými dovednostmi

Postoj učitelů k ideální podobě využívání digitálních technologií ve výuce je různý. Třetina učitelů upřednostňuje co nejširší propojení výuky s využíváním digitálních technologií žáky, více než třetina učitelů pak využívání digitálních technologií jen pro osvojení si běžných činností žáků či pro příležitostné zpestření výuky. Necelá třetina učitelů základních škol vyjádřila vysokou sebedůvěru ve své technické a didaktické schopnosti v práci s digitálními technologiemi ve výuce. Naopak čtvrtina učitelů vnímá své nedostatečné technické znalosti a dovednosti a pětina učitelů své nedostatečné didaktické schopnosti při práci s digitálními technologiemi ve výuce. Také ředitelé škol upozorňují u významného podílu učitelů na jejich nedostatečné digitální kompetence a nedostatečnou odbornou erudici v oblasti rozvoje digitálních kompetencí žáků. I když při inspekční činnosti učitelé prokázali rozvoj veškerých složek digitální kompetence, výrazně převládalo ovládání běžně používaných školních digitálních zařízení, aplikací a nástrojů. Postoje učitelů týkající se negativních dopadů digitálního prostředí na obecné kompetence žáků (např. horší výsledky ve čteném i písemném projevu, schopnost socializace) pak jen potvrzují zúžení vnímání digitálních kompetencí na ty uživatelské. Rezervovaný postoj k ideální podobě využívání digitálních technologií žáky je typický pro učitele, kteří hůře hodnotí své technické a didaktické schopnosti pracovat s digitálními technologiemi ve výuce. Pro tyto učitele je také charakteristická silnější tendence „chránit žáky před negativy a hrozbami digitálních technologií“. Nižší je i účast těchto učitelů na aktivitách profesního rozvoje v oblasti využívání digitálních technologií ve výuce, častěji přitom hledají podporu přímo ve (známém) prostředí školy.

Je využívání osobních zařízení žáků či umělé inteligence příležitost, či hrozba?

Přibližně 40 % učitelů uvedlo, že nemají k dispozici potřebné technické vybavení, které by umožňovalo všem žákům pracovat v hodině s digitálními technologiemi. Častěji se jednalo o učitele s nižší sebedůvěrou v jejich technické a didaktické schopnosti v práci s digitálními technologiemi ve výuce. V tomto ohledu může být přínosem vhodný přístup školy k užívání osobních zařízení žáků. Postoje učitelů k možnosti využívat osobní digitální technologie žáků jsou sice různé, vyšší podíl žáků se však setkává s tím, že většina učitelů takový přístup nepovoluje. Silně vnímány jsou také důvody pro

omezení využívání mobilních telefonů žáků v prostředí školy – narušování výuky a rozptylování koncentrace žáků na učení, ohrožení kybernetické bezpečnosti žáků i učitelů (např. pořizování a sdílení nevhodného digitálního obsahu), snížení míry sociálních kontaktů a obavy ze vzniku nebo posilování závislostního chování. Téměř všechny základní školy taková omezení i uplatňují, zároveň však umožňují (přes formulovaná omezení) využívat žákovské mobilní telefony ve spojení s výukou a učením. Přes různorodost postojů a existenci hrozeb považuje většina učitelů využívání digitálních technologií ve výuce více za příležitost než za hrozbu. „Typický učitel“ spatřuje přínosnost digitálních technologií především při zvyšování zájmu žáků o učení a při rozvíjení jejich kreativity a problémového myšlení, dále pak při plánování a organizaci hodiny (např. možnost sdílení informací apod.). Zásadní otázkou tedy je, jakým cílům využívání digitálních technologií slouží a jak smysluplně jsou takové cíle vnímány žáky. Výuka využívající silné stránky digitálních technologií nejen ukazuje možnosti efektivní práce, ale dává žákům větší smysl. Vedle toho škola, která pracuje s „integrací digitálních technologií žáků do jejich výuky“, podněcuje rozvoj digitálních kompetencí žáků prostřednictvím jejich osobních vzdělávacích prostředí, a tím i využívá propojení s domácím prostředím žáka.

Ze strany učitelů převažuje vnímání umělé inteligence spíše jako příležitosti než jako hrozby

V přímé souvislosti se vzděláváním (ve škole i mimo ni) nevyužívají žáci digitální technologie více, než by chtěli. Škola tedy není zásadním zdrojem nadměrného užívání digitálních technologií. Přesto téměř dvě pětiny učitelů škol označily své obavy ze zvyšování závislosti žáků na digitálních technologiích za překážku ideálního a zodpovědného využívání digitálních technologií ve výuce. I v tomto kontextu je žádoucí posuzovat klady a zápory plnění úkolů s využitím či bez využití digitálních technologií. Učitelé zpravidla nevyužívají příležitosti nabízené komplexním přístupem k tvorbě a rozvíjení osobního vzdělávacího prostředí a ke spolupráci (např. sdílení a komunikace informací, dokumentace průběhu učení, využívání hodnoticích nástrojů s vizualizací výsledků, poskytování zpětné vazby, digitální portfolio s odlišením soukromého a sdíleného obsahu).

Praxe škol vztahující se k utváření ekosystému digitálního vzdělávání je různá, školy se nicméně posouvají správným směrem.

Školy, které dosahují vyšší kvality dílčího elementu digitálního vzdělávání, mají tendenci dosahovat vyšší úrovně kvality také dalších elementů digitálního vzdělávání (např. digitální technologie ve vizi školy, vybavenost digitálními technologiemi, personální podmínky, využití digitálních technologií ve výuce a další). Takové školy utváří ekosystém digitálního vzdělávání v souladu s jeho definicí Radou Evropské unie a lze vidět jejich systematický přístup k problematice. Poznatky z hodnoticích vyjádření inspekčních týmů o tom, jak se základním školám daří začleňovat digitální technologie do jejich života, ukazují na existující oblasti pro směřování škol k vyšší úrovni ekosystému digitálního vzdělávání - školy se zaměřují spíše na zdokonalování existujících forem výuky s využitím digitálních technologií než na hledání nových příležitostí, v řadě oblastí vzdělávání využívají školy možnosti digitálních technologií jen omezeně, spíše omezeně je uplatňován koncepční přístup k profesnímu rozvoji učitelů, který by zohlednil potřeby učitelů a nároky spojené s implementací nových požadavků rámcových vzdělávacích programů.

Vnější faktory ovlivňující kvalitu vzdělávání v ZŠ (ČŠI, 2025)

Vnější faktory ovlivňující kvalitu vzdělávání v ZŠ lze rozdělit do několika oblastí:

- a) zřizovatel školy – zodpovědnost za finanční podporu, výběr ředitele a vymezení spádových obvodů škol,
- b) vztahy a spolupráce se zákonnými zástupci dětí a žáků
- c) vztahy mezi školami v území,
- d) spolupráce s ŠPZ a dalšími partnery.

Obce jako zdaleka nejčastější zřizovatel základních škol mohou ovlivňovat kvalitu vzdělávání různými způsoby, ke kterým také patří finanční podpora z obecního rozpočtu. Analýza zaměřená na vybraný typ škol ukázala, že ředitelé, kteří uvedli existující problémy s rozpočtem své školy, dostávají z obecního rozpočtu v průměru méně financí (běžné výdaje) na žáka než ředitelé, kteří problémy s rozpočtem své školy nevnímají. Vedle finanční podpory hraje zřizovatel základní školy zásadní roli při výběru jejího ředitele. Šetření se zabývalo především otázkami spojenými s kontinuitou řízení. Základní školy, v nichž ředitel působí ve funkci delší dobu, se vyznačují významně vyšší kvalitou materiálně-technických podmínek, lepší je také postoj aktérů školy k úspěchu (např. adekvátní nároky, vysoká očekávání, dostatečný respekt k úspěchu) a kvalita organizace hodin výuky. Lépe byla hodnocena také kvalita vztahů mezi aktéry školy (vnitřní klima školy), která souvisela s lepšími charakteristikami podmínek a průběhu vzdělávání. Důležité je rovněž věnovat pozornost školám, ve kterých dochází k častějším diskontinuitám v řízení, tj. ke změnám ředitele školy. Ukazuje se, že častější diskontinuita v řízení je nepříznivě spojena s kvalitou vztahů aktérů školy.

Čtvrtina ředitelů a přibližně třicet procent učitelů základních škol vyjádřilo svůj souhlas s tvrzením, že přístup zákonných zástupců žáků ke škole a ke vzdělávání vlastních dětí představuje významnou překážku v práci školy. Ačkoli se takové zjištění týká zákonných zástupců žáků škol z problémových i prestižních lokalit, byla nízká kvalita spolupráce se zákonnými zástupci žáků častější v případě učitelů základních škol nacházejících se v problémových lokalitách.

V doplňujícím tematickém šetření poukázalo 15 % ředitelů na existenci konkurenčních vztahů v „územní boji“ veřejných základních škol o žáky. Obdobné konkurenční vztahy k neveřejným školám byly uvedeny zcela ojediněle. Naopak některá z forem spolupráce s okolními základními školami je vlastní všem participujícím základním školám. Nejčastější způsoby spolupráce základních škol v území zahrnují společné sportovní a kulturní akce nebo setkávání a společné porady ředitelů. Výrazně méně časté jsou více komplexní formy spolupráce základních škol, jako jsou společné vzdělávací projekty žáků či spolupráce učitelů. Zřídka je uplatňována také praxe sdílení odborných pracovníků. Svou spokojenost s existující podobou spolupráce vyjádřilo 57 % ředitelů základních škol (naopak její rozšíření by přivítalo 43 % ředitelů).

Pokud základní školy potřebují spolupracovat s poradenským zařízením, pak se v 90 % z nich jedná ve většině řešených případech o nejbližší pedagogicko-psychologickou poradnu. Kvalitu spolupráce školy s nejbližší poradnou hodnotili ředitelé pozitivně. Vyšší kvalita spolupráce s nejbližší pedagogicko-psychologickou poradnou však byla pozitivně asociována s nižší mírou závažnosti personálních problémů školy. Alespoň s jedním speciálně pedagogickým centrem spolupracuje téměř 90 % základních škol, přibližně polovina škol využívá služeb více center. S kvalitou spolupráce se speciálně pedagogickými centry jsou ředitelé základních škol spokojeni. Přibližně dvě třetiny ředitelů základních škol poukázaly na nedostatky spojené s čekacími lhůtami pro vyšetření a konzultace, tj. na horší dostupnost odborné psychologické a pedagogické péče, respektive dalších poradenských služeb. Potřebné se tak ukazuje zajištění dostatečného počtu a časových kapacit odborných pracovníků školských poradenských zařízení.

Aktuální stav úrovně gramotností, klíčových kompetencí a inkluzivity v ORP Ostrava

Informace o aktuálním stavu úrovně základních gramotností, kompetencí a inkluzivity jsou důležitým zdrojem informací k následnému zacílení podpory plynoucí z externě financovaných projektů, ale i pro jednotlivé obce a města v ORP Ostrava. Obce a města mohou z následujících dat, jakož i z celé analytické části MAP, vycházet při tvorbě strategií a koncepčních dokumentů v oblasti předškolního, základního a zájmového a neformálního vzdělávání. Dále uvedené informace o stavu úrovně základních gramotností, klíčových kompetencí a stavu inkluzivity vycházejí z šetření realizovaných ve šk. roce 2022/23. Jejich aktuálnost potvrzují jednak dostupné tematické a kontrolní zprávy ČŠI, ale i informace

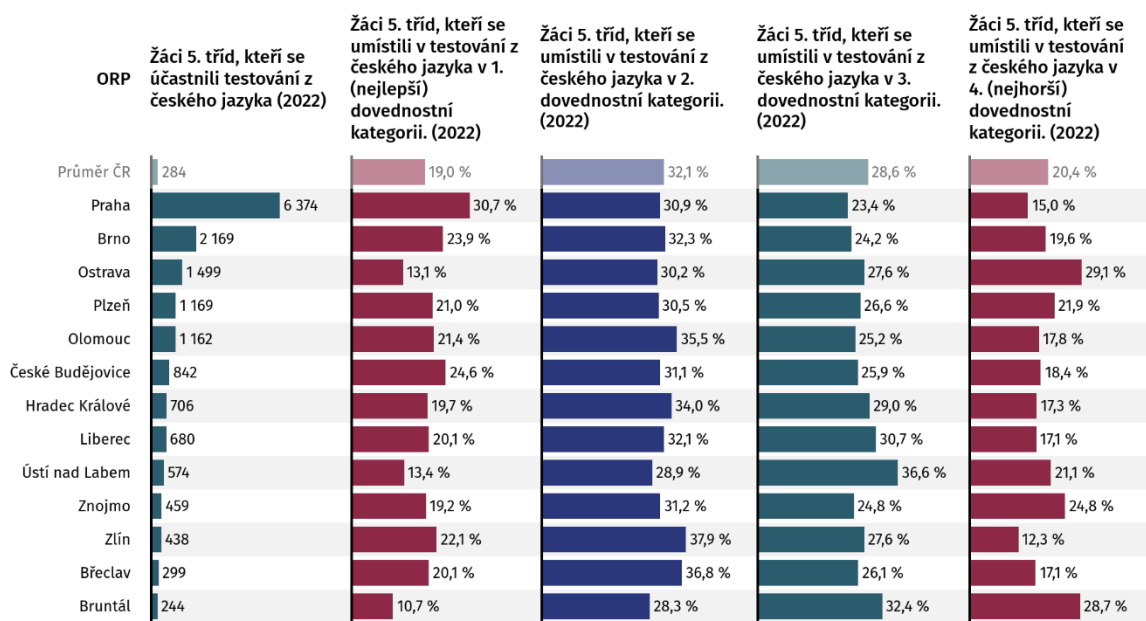

získané od členů pracovních skupin MAP v rámci jednání těchto skupin a informace od zástupců škol získané v rámci realizovaných minikonferencí ke zjištění potřeb škol.

Stav čtenářské gramotnosti

Dále uvedené informace vychází z testování žáků 5. a 9. tříd v roce 2022 v rámci pravidelného testování ČŠI. Data za ORP Ostrava včetně srovnání s vybranými městy poskytují webové stránky PAQ Research www.datapaq.cz. Testy, které byly žákům zadány, byly vytvořeny ve dvou verzích a zaměřovaly se na různé čtenářské dovednosti žáků, mimo jiné: vyhledání informace uvedené přímo v textu, odvození informace z textu, dovození informace z textu ve spojení s další znalostí či dovedností žáka, rozpoznání významu slova či úsloví ve vazbě na čtený text, rozhodnutí o důvěryhodnosti textu, identifikaci záměru či autora textu, stanovení dějové posloupnosti dílčích událostí v textu. Úroveň čtenářské gramotnosti žáků byla hodnocena s využitím čtyř kategorií, kdy žáci byli do příslušné kategorie úrovně čtenářské gramotnosti zařazeni na základě svých odpovědí na testové položky, zohledněny byly také vlastnosti samotných testových položek (obtížnost, schopnost diferenciacce žáků). Do první kategorie – nejvyšší úroveň – jsou zařazeni žáci s nejlepšími výsledky, tj. žáci, kteří jsou schopni řešit i nejkomplikovanější testové položky. Druhá kategorie – vyšší úroveň – zahrnuje žáky, kteří dosáhli dobrých výsledků, čímž prokázali zvládnutí ověřovaných témat na vyšší úrovni, a to včetně schopnosti řešit náročnější úlohy. Žáci spadající do třetí kategorie – minimální úroveň – prokázali zvládnutí ověřovaných témat na úrovni nezbytného minima. Konečně žáci čtvrté kategorie – nedostačující úroveň – neprokázali ve svých odpovědích ani minimální úroveň zvládnutí ověřovaných témat, když chybně řešili i nejjednodušší testové položky.

Graf 13 Testování žáků 5. tříd v oblasti českého jazyka (čtenářská gramotnost)

ČŠI

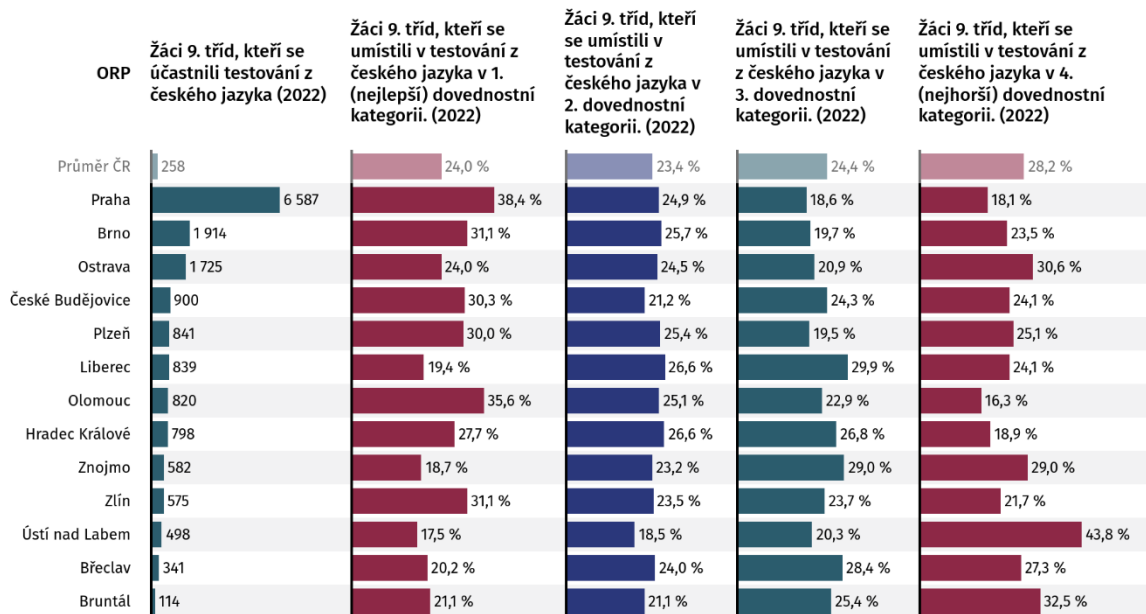
Vytvořeno v DataPAQ od PAQ Research, licence CC BY-NC 4.0

Výsledky provedeného testování ukazují, že:

- v porovnání s vytipovanými městy vykazuje ORP Ostrava výrazně menší počet žáků 5. tříd v 1. (nejlepší) dovednostní kategorii, srovnatelné počty žáků v druhé a třetí dovednostní kategorii a větší množství žáků ve 4., nejslabší dovednostní kategorii,
- žáci z ORP Ostrava vykazují nižší průměrné výsledky, než jsou výsledky za Moravskoslezský kraj, ale naopak lepší výsledky, než je průměr sociálně podobných ORP v celé ČR,
- je v ORP Ostrava nutný důraz na rozvoj čtenářské gramotnosti, a to zejména u nejslabších žáků, kteří se v testování ČŠI umístili v nejhorší (4.) dovednostní kategorii.

Graf 14 Testování žáků 9. tříd v oblasti českého jazyka (čtenářská gramotnost)

ČŠI

Vytvořeno v DataPAQ od PAQ Research, licence CC BY-NC 4.0

Výsledky provedeného testování ukazují, že:

- v ORP Ostrava dochází ke zlepšení úrovně čtenářské gramotnosti (českého jazyka) mezi 5. a 9. ročníkem (5. ročník-1. dovednostní kategorie 13 %, 9. ročník-1. dovednostní kategorie 24 %), přičemž ale tyto výsledky mohou být ovlivněny školní neúspěšností (nejslabší žáci opustí ZŠ bez ukončení všech 9. ročníků a nejsou tedy podruhé testováni),
- v porovnání s MSK vykazuje ORP Ostrava o 3 % více žáků v 1. dovednostní kategorii, v nižších dovednostních kategoriích se tento poměr překlápí (3. kategorie-ORP Ostrava 21 %, MSK 24 %),
- v porovnání se sociálně podobnými ORP vykazuje ORP Ostrava v průměru o 6 % více žáků v 1. kategorii, o 5 % méně žáků v 3. a o 3 % méně žáků ve 4. kategorii,
- ORP Ostrava v porovnání s většími městy (Praha, Brno), jakož i některými dalšími krajskými městy (České Budějovice, Plzeň, Olomouc) výrazně zaostává a je tedy nutný důraz na rozvoj čtenářské gramotnosti v ZŠ v ORP Ostrava.

Potřeby území v oblasti v oblasti rozvoje čtenářské gramotnosti, vyplývající z evaluace procesu místního akčního plánování v ORP Ostrava, tematických zpráv ČŠI, provedených šetření a popisů potřeb škol:

- důraz na rozvoj čtenářské gramotnosti již od MŠ, dostatečná finanční podpora, systematičnost, provázanost s jinými předměty, odpovídající vzdělávání pedagogů (evaluace MAP 2016-2023, Popis potřeb škol 2025),
- potřeba setkávání pedagogů, sdílení příkladů dobré praxe, participace při vytváření nových metodických materiálů (evaluace MAP 2016-2023, Popis potřeb škol),
- návaznost výzev/programů podpory dle aktuálních potřeb škol (evaluace MAP),
- důraz na schopnost porozumět textu, kriticky jej hodnotit (PISA 2022),
- personální posílení škol, využívání asistentů pedagoga, školních knihovníků, tandemová výuka (TALIS 2018, Popis potřeb škol 2025),
- důraz na wellbeing a zdravé sebevědomí pedagogů MŠ, ZŠ (TALIS 2018)
- kontinuální a koncepční rozvoj čtenářské gramotnosti napříč předměty, včetně matematiky a přírodních věd (PISA 2022, tematické zprávy ČŠI 2024),

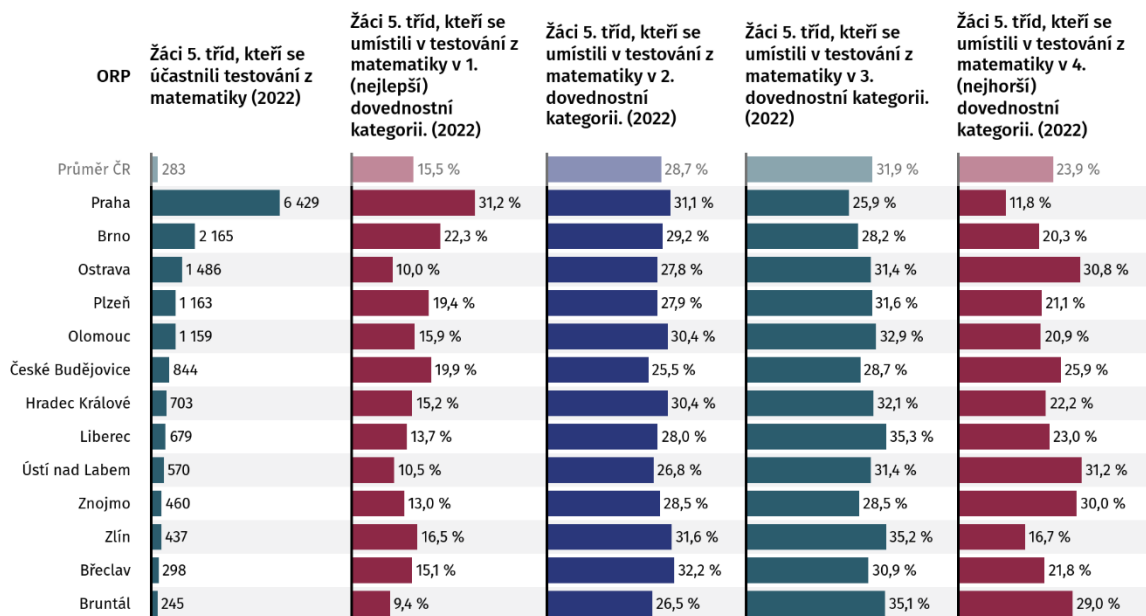

- posílení vztahu pedagog-žáci, potřeba podpory zajímavých, moderních didaktických metod zejména ve vztahu ke slabším žákům, aktivní zapojování žáků do výuky (PISA 2022, Popis potřeb škol 2025),
- posílení motivace žáků k rozvoji čtenářství, čtenářské gramotnosti, diferenciaci a individualizaci ve výuce (PISA 2022, tematické zprávy ČŠI 2024), posílení klima třídy, eliminace rušivého chování žáků a disciplinárních problémů ovlivňujících výuku (Znaky ZŠ s výrazným posunem v národních testováních, ČŠI 2024),
- zapojování digitálních technologií do výuky (Digitální kompetence a informatické myšlení žáků, ČŠI 2024),
- podpora spolupráce subjektů v území ORP Ostrava, realizace vzdělávacích aktivit těchto subjektů ve školách (tematické zprávy ČŠI 2024, Popis potřeb škol 2025), podpora spolupráce škol s jejich zřizovateli a s rodiči dětí/žáků (Vnější faktory ovlivňující kvalitu vzdělávání, ČŠI 2024).

Stav matematické gramotnosti

Dále uvedené informace vychází z testování žáků 5. a 9. tříd v roce 2022 v rámci pravidelného testování ČŠI. Data za ORP Ostrava včetně srovnání s vybranými městy poskytují webové stránky PAQ Research www.datapaq.cz. Úroveň matematické gramotnosti žáků byla hodnocena také s využitím čtyř kategorií, kdy žáci byli do příslušné kategorie úrovně matematické gramotnosti zařazeni na základě svých odpovědí na testové položky, zohledněny byly také vlastnosti samotných testových položek (obtížnost, schopnost diferenciaci žáků). Kategorie jsou rozděleny stejně jako u čtenářské gramotnosti – první kategorie zahrnuje ty nejlepší žáky, zatímco čtvrtá ty, kteří nevládají řešit ani základní matematické úlohy.

Graf 15 Testování žáků 5. tříd v oblasti matematiky (matematická gramotnost)

ČŠI

Vytvořeno v DataPAQ od PAQ Research, licence CC BY-NC 4.0

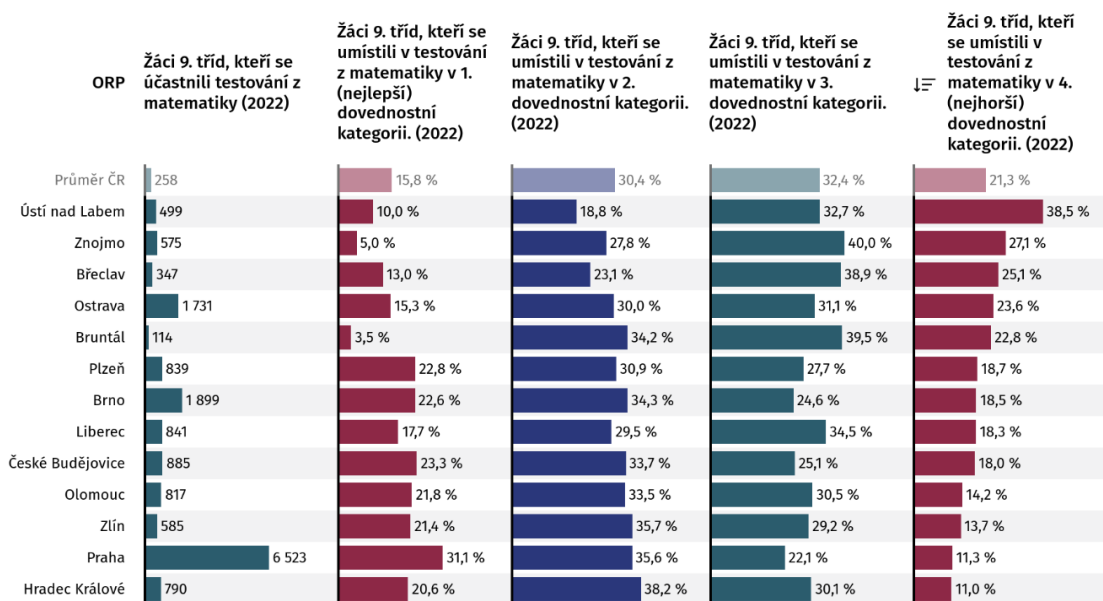
Výsledky provedeného testování ukazují, že:

- v porovnání s vytipovanými ORP dosahují žáci 5. tříd v ORP Ostrava horších výsledků, největší rozdíl je viditelný v 1. dovednostní kategorii, kde ORP Ostrava výrazně zaostává – ve srovnání například s Brnem o 12 % žáků, v rámci Moravskoslezského kraje dosahují žáci z ORP Ostrava průměrných výsledků, v rámci srovnání ORP Ostrava se sociálně podobnými ORP jsou na tom ostravští žáci lépe (1. kategorie o 2 %, 2. kategorie o 5,5 %),

- je stále potřebné výrazně rozvíjet matematickou (pre)gramotnost, a to v takové míře, aby žáci ve výsledcích začali postupně dohánět své vrstevníky z jiných částí ČR.

Graf 16 Testování žáků 9. tříd v oblasti matematiky (matematická gramotnost)

ČŠI

Vytvořeno v DataPAQ od PAQ Research, licence CC BY-NC 4.0

Výsledky provedeného testování ukazují, že:

- v ORP Ostrava nedochází ke zlepšení úrovně matematické gramotnosti mezi 5. a 9. ročníkem jako u čtenářské gramotnosti (poměr žáků v 1. dovednostní kategorii stoupl jen o 5 %) a žáci z ORP Ostrava tak vykazují podprůměrné výsledky proti vybraným ORP,
- v porovnání s MSK vykazuje ORP Ostrava o cca 3 % více žáků v 1. dovednostní kategorii, v nižších dovednostních kategoriích se tento poměr překlápí (3. kategorie-ORP Ostrava 31 %, MSK 33 %),
- v porovnání se sociálně podobnými ORP vykazuje ORP Ostrava o 5 % více žáků v 1. kategorii a o 3 % více žáků ve 2. kategorii,
- ORP Ostrava v porovnání s většími městy (Praha, Brno), jakož i některými dalšími krajskými městy (České Budějovice, Plzeň, Olomouc) výrazně zaostává a je tedy nutný důraz na rozvoj matematické gramotnosti v ZŠ v ORP Ostrava.

Potřeby území v oblasti rozvoje matematické gramotnosti, vyplývající z evaluace procesu místního akčního plánování v ORP Ostrava, tematických zpráv ČŠI, provedených šetření a popisů potřeb škol:

- personální posílení škol – tandemová výuka, mentoring, využití asistentů pedagoga, profesní rozvoj pedagogů zaměřený na aplikaci konceptuální výuky matematiky, práci s chybou a zapojení reálných úloh, wellbeing pedagogů, metodická podpora, vzájemné hospitace (TALIS 2018, PISA 2022, Popis potřeb škol 2025),
- zlepšit aplikaci matematických dovedností na reálné situace, posílit kritické myšlení a argumentaci v matematice – spolupráce a týmové řešení úloh žáky, jejich zhodnocení, objasnění postupů (PISA 2022),
- posílení motivace žáků, podpora růstového myšlení žáků (PISA 2022, Popis potřeb škol 2025),
- snížení obav žáků z matematiky – posílení vztahu pedagog-žáci, podpora žáků pedagogy, využívání zajímavých, moderních didaktických metod výuky, využívání gradovaných úloh a reálných úloh z praxe, aktivní zapojování žáků do výuky, diferenciaci a individualizaci dle potřeb žáků (PISA 2022, Popis potřeb škol 2025),

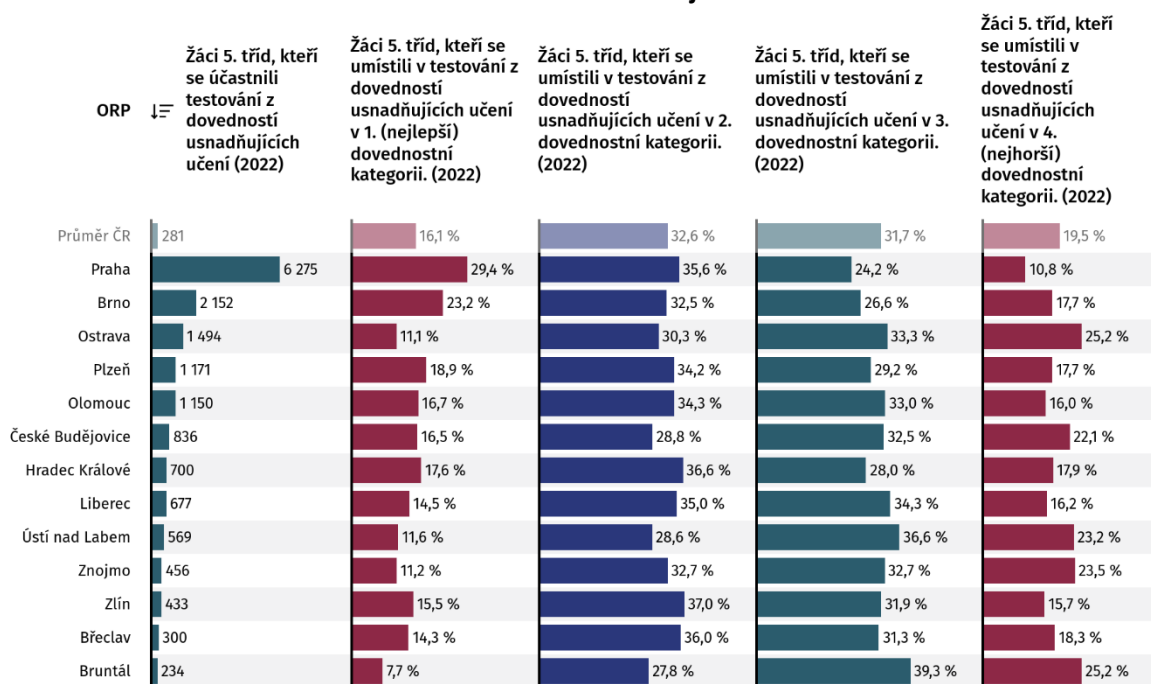
- posílení klima třídy, eliminace rušivého chování žáků a disciplinárních problémů ovlivňujících výuku (Znaky ZŠ s výrazným posunem v národních testováních, ČŠI 2024),
- podpora spolupráce subjektů v území ORP Ostrava, realizace vzdělávacích aktivit těchto subjektů ve školách (tematické zprávy ČŠI 2024, Popis potřeb škol 2025), podpora spolupráce škol s jejich zřizovateli a s rodiči dětí/žáků (Vnější faktory ovlivňující kvalitu vzdělávání, ČŠI 2024).
- zapojování digitálních technologií do výuky (Digitální kompetence a infromatické myšlení žáků, ČŠI 2024).

Výsledky testování z dovedností usnadňujících učení

Vedle testů českého jazyka a matematiky absolvovali žáci 5. ročníku také test dovedností usnadňujících učení (práce se symboly a čísly, orientace v čase a prostoru, práce se slovy a textem, rozvoj paměti, pozornosti, sluchového a zrakového vnímání).

V tomto testu dosáhli v rámci ČR žáci 5. ročníku průměrné úspěšnosti 51 %. Necelých 5 % žáků vyřešilo správně více než čtyři pětiny otázek, téměř třetina žáků pak zaznamenala slabý výsledek s úspěšností nižší než 40 % správných odpovědí. Výrazně nadprůměrné úspěšnosti (64 %) dosáhli ti žáci, kteří budou po prázdninách pokračovat na víceletém gymnáziu či konzervatoři. V průměrné úspěšnosti žáků, kteří budou pokračovat v současné základní škole či v jiné základní škole, nebyly zaznamenány významnější rozdíly, když v obou případech dosáhla 50 %. Za pozornost opětovně stojí, že vzhledem k velikosti školy dosáhli nejvyšší průměrné úspěšnosti žáci, kteří navštěvují neúplné (prvostupňové) malé školy s méně než 150 žáky (54 %).

Graf 17 Testování žáků 5. tříd v oblasti dovedností usnadňujících učení

ČŠI

Vytvořeno v DataPAQ od PAQ Research, licence CC BY-NC 4.0

Výsledky provedeného testování ukazují tyto skutečnosti:

- žáci 5. tříd z ORP Ostrava v dovednostech usnadňujících učení poměrně výrazně zaostávají za svými vrstevníky z vybraných 12 ORP v rámci ČR – v první dovednostní kategorii za průměrem ČR o 5 % a například oproti žákům z Prahy a Brna o 18, respektive o 12 %,
- v druhé dovednostní kategorii se již řadí do průměru, zatímco ve čtvrté kategorii (nejslabší) mají s ORP Bruntál největší zastoupení a v této čtvrté kategorii bohužel také překonávají celostátní průměr,
- v krajském srovnání dosahují žáci z ORP Ostrava v prvních třech kategoriích téměř na průměr MSK, ve čtvrté kategorii pak mají o cca 4 % více žáků (o cca 4 % více žáků, než je průměr MSK nezvládá řešit ani základní úlohy),
- je potřebné rozvíjet dovednosti usnadňující učení u žáků v ORP Ostrava.

Potřeby území v oblasti rozvoje dovedností usnadňujících učení, vyplývající z evaluace procesu místního akčního plánování v ORP Ostrava, tematických zpráv ČŠI, provedených šetření a popisů potřeb škol:

- rozvoj práce se symboly a čísly, orientace v čase a prostoru, práce se slovy a textem, rozvoj paměti, pozornosti, sluchového a zrakového vnímání u dětí od předškolního věku, včasné zapojení dětí do předškolního vzdělávání (Faktory ovlivňující přechod dětí z MŠ do ZŠ, ČŠI 2024),
- personální posílení škol – asistenti pedagoga, sociální pedagogové, speciální pedagogové, školní psychologové, běžní pedagogové v MŠ a na 1. stupni ZŠ, zejména ve školách v sociálně vyloučených lokalitách (Popis potřeb škol 2025, Faktory ovlivňující přechod dětí z MŠ do ZŠ, ČŠI 2024),
- vzdělávání pedagogických pracovníků – diagnostika, logopedie, individualizace a diferenciací ve výuce dle potřeb dětí a žáků, rozvoj výše uvedených dovedností (Popis potřeb škol 2025, Faktory ovlivňující přechod dětí z MŠ do ZŠ, ČŠI 2024, PISA 2022),
- podpora spolupráce MŠ-ZŠ, podpora adaptačních a přechodových programů MŠ-ZŠ (Faktory ovlivňující přechod dětí z MŠ do ZŠ, ČŠI 2024, Popis potřeb škol 2025),
- podpora spolupráce s rodinou – čtení, řečové dovednosti, prostorová orientace, práce se symboly, čísly (Popis potřeb škol 2025, Faktory ovlivňující přechod dětí z MŠ do ZŠ, ČŠI 2024),
- podpora dětí a žáků zejména z méně podnětného prostředí a dětí se SVP – doučování, individualizace (Popis potřeb škol 2025, Faktory ovlivňující přechod dětí z MŠ do ZŠ, ČŠI 2024).

Stav inkluзивity v ORP Ostrava

Stav inkluзивity v základním vzdělávání se týká míry, do jaké jsou školy schopné a ochotné poskytovat kvalitní a spravedlivé vzdělání všem žákům, bez ohledu na jejich individuální rozdíly a potřeby. To zahrnuje především zajištění rovného přístupu ke vzdělání pro děti s různými schopnostmi, sociálními zázemími, kulturními a etnickými původy, jazykovými dovednostmi, náboženstvím, zdravotním stavem (včetně dětí s postižením) a jinými charakteristikami.

Stav inkluзивity je dle PAQ Research určován prostřednictvím 3 základních ukazatelů – podílem/vývojem podílu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, podílem/vývojem podílu žáků se SVP z důvodu odlišného kulturního prostředí nebo jiných životních podmínek a podílem žáků ve speciálních třídách ze všech žáků v ZŠ.

Žáci běžných ZŠ, kteří mají vykázané speciální vzdělávací potřeby

V běžných základních školách v ORP Ostrava se vzdělává přibližně 16 % žáků, kteří mají vykázané (identifikované a potvrzené) speciální vzdělávací potřeby (stav za školní rok 2023/2024). Znepokojující je skutečnost, že tento podíl ve školním roce činil 2017/2018 činil jen 12 %, za 6 let tak tento podíl narostl o 4 % a postupně se přibližuje k 20 %, tzn. že v blízké budoucnosti bude vykazovat každý pátý

žák v běžné třídě určité speciální vzdělávací potřeby. Ve srovnání s republikovým průměrem vykazuje ORP Ostrava o cca 1,5 % větší podíl žáků se SVP a ve srovnání s průměrem MSK se pak jedná o trvalý rozdíl mezi 0,5 a 1 %. Ve srovnání se sociálně podobnými ORP pak ORP Ostrava vykazuje o cca 2 % méně žáků se SVP v běžných třídách.

Graf 18 Vývoj podílu žáků běžných ZŠ, kteří mají vykázané speciální vzdělávací potřeby

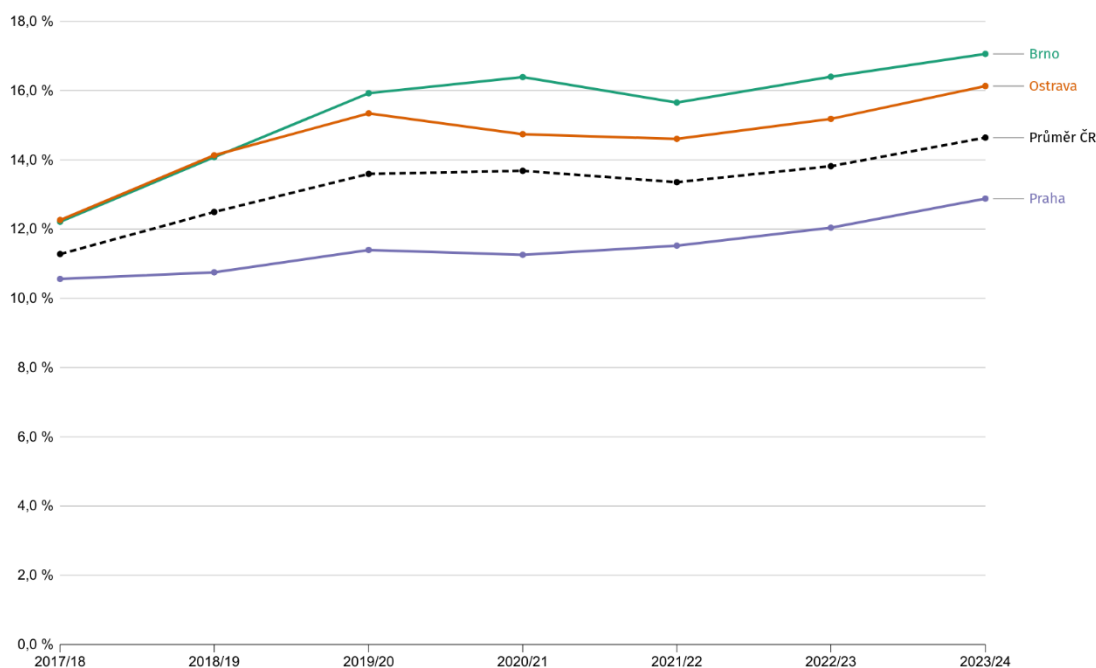

Zdroj dat: MŠMT

Vytvořeno v DataPAQ od PAQ Research, licence CC BY-NC 4.0

Graf 19 Vývoj podílu žáků běžných ZŠ, kteří mají vykázané speciální vzdělávací potřeby

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami

Zdroj dat: MŠMT

Vytvořeno v DataPAQ od PAQ Research, licence CC BY-NC 4.0

Žáci se SVP z důvodu odlišného kulturního prostředí nebo jiných životních podmínek

V České republice se v základních školách vzdělávají přibližně 2 % žáků se speciálními vzdělávacími potřebami zapříčiněnými jejich odlišným kulturním prostředím nebo jinými životními podmínkami. Data MŠMT zpracovaná PAQ Research do níže uvedených přehledných grafů ukazují, že trend je v tomto případě stabilní, podíl těchto žáků se pohybuje v rozmezí 1,5-2 %. Tento podíl je také velmi blízký hodnotě podílu za Moravskoslezský kraj i celou ČR.

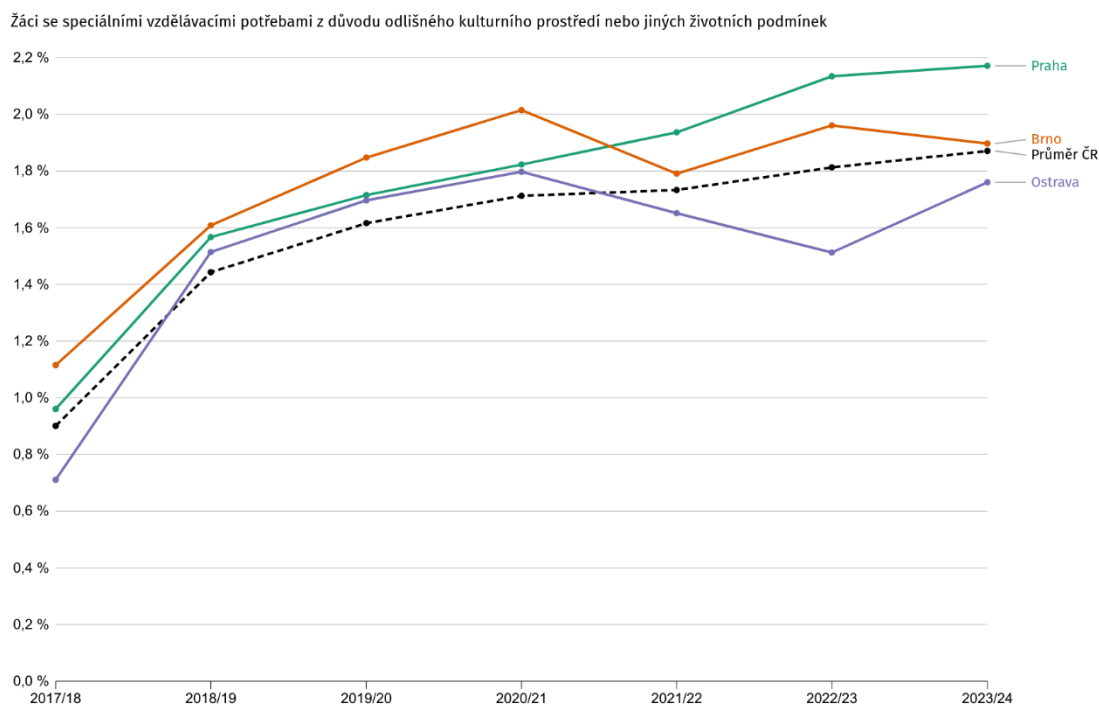
Graf 20 Vývoj podílu žáků se SVP z důvodu odlišného kulturního prostředí nebo jiných životních podmínek

Zdroj dat: MŠMT

Vytvořeno v DataPAQ od PAQ Research, licence CC BY-NC 4.0

Graf 21 Vývoj podílu žáků se SVP z důvodu odlišného kulturního prostředí nebo jiných životních podmínek

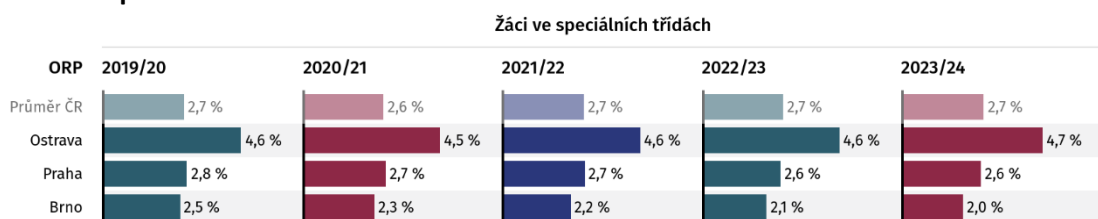
Zdroj dat: MŠMT

Vytvořeno v DataPAQ od PAQ Research, licence CC BY-NC 4.0

Žáci ve speciálních třídách

ORP Ostrava vykazuje dlouhodobě vyšší podíl žáků ve speciálních třídách, než je průměr pro ČR (cca 4,6 % oproti cca 2,7 %) i průměr pro MSK (3 %) i průměr sociálně podobných ORP (cca 3,5 %). Zajímavé zároveň je, že zatímco republikový průměr je prakticky konstantní a podíl žáků ve speciálních třídách např. v Praze a Brně vykazuje klesající tendenci, v ORP Ostrava tento počet od školního roku 2017/2018 roste.

Graf 22 Žáci ve speciálních třídách

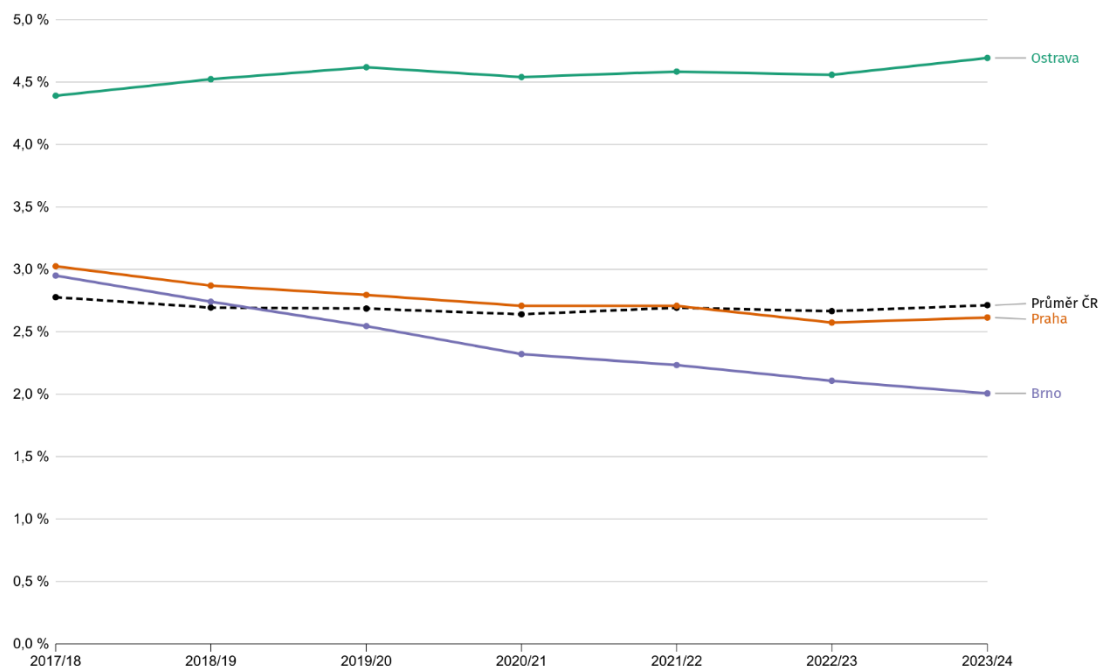
Zdroj dat: MŠMT

Vytvořeno v DataPAQ od PAQ Research, licence CC BY-NC 4.0

Graf 23 Žáci ve speciálních třídách

Žáci ve speciálních třídách

Zdroj dat: MŠMT

Vytvořeno v DataPAQ od PAQ Research, licence CC BY-NC 4.0

Doporučení ke stavu inkluзивity v ORP Ostrava dle výše uvedených popisů potřeb škol, tematických zpráv apod.:

- pravidelný monitoring stavu inkluзивity v ORP Ostrava,
- plně obsazené ŠPP dle potřeb konkrétních škol (Popis potřeb škol 2025),
- zvýšení kapacit a odbornosti pracovníků ŠPP (Popis potřeb škol 2025),
- inkluze, společná výuka/společné aktivity běžných a speciálních tříd/škol (Společná výuka běžných a speciálních tříd, ČŠI 2024, Popisy potřeb škol 2025)
- zvýšení kapacit ŠPZ (PPP, SPC), kvalitní spolupráce s těmito subjekty (Vnější faktory ovlivňující kvalitu vzdělávání v ZŠ, ČŠI 2024)
- zajištění rovného přístupu k digitálním technologiím (PISA 2022, TALIS 2018, Distanční vzdělávání v ZŠ a SŠ, ČŠI 2021, 2022),
- podpora dětí a žáků zejména z méně podnětného prostředí a dětí se SVP, doučování (Popis potřeb škol 2025, Faktory ovlivňující přechod dětí z MŠ do ZŠ, ČŠI 2024),
- zajištění individualizace a diferenciac ve výuce, podpora nadaných a talentovaných dětí a žáků (Popis potřeb škol 2025, Faktory ovlivňující přechod dětí z MŠ do ZŠ, ČŠI 2024, PISA 2022)
- posílení motivace žáků, podpora růstového myšlení žáků (PISA 2022, Popis potřeb škol 2025),
- podpora spolupráce subjektů v území ORP Ostrava, realizace vzdělávacích aktivit těchto subjektů ve školách (tematické zprávy ČŠI 2024, Popis potřeb škol 2025), podpora spolupráce škol s rodiči dětí/žáků (Vnější faktory ovlivňující kvalitu vzdělávání, ČŠI 2024).

Vzdělávací neúspěšnost

Vzdělávací neúspěšnost je index složený z nedokončování základního vzdělání, opakování ročníku, propadání a absencí. Tyto čtyři ukazatele jsou různé projevy jednoho problému – vzdělávací neúspěšnosti, proto je možné je vyjádřit v jednom indexu. ORP Ostrava vykazuje ve srovnání s vybranými městy, ale i celorepublikově, dlouhodobě velmi vysokou míru vzdělávací neúspěšnosti.

Graf 24 **Vzdělávací neúspěšnost ve vybraných ORP (2023)**

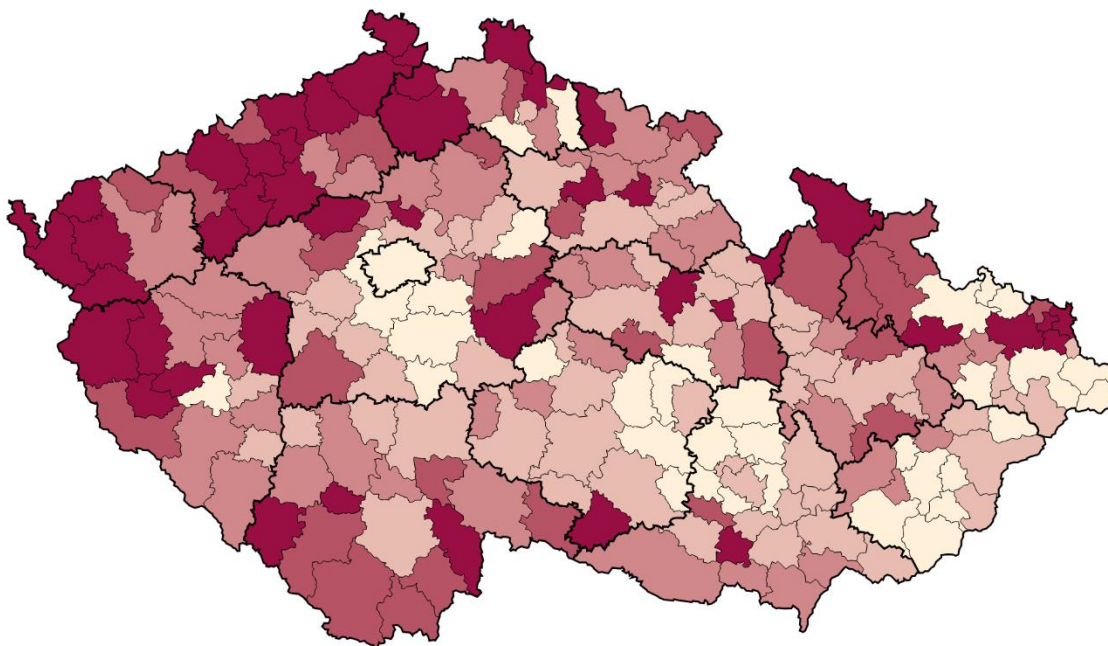

Zdroj dat: PAQ Research (výpočet), MŠMT, ČŠI

Vytvořeno v DataPAQ od PAQ Research, licence CC BY-NC 4.0

Obrázek 8 **Mapa vzdělávací neúspěšnosti ČR (2023)**

● velmi nízká ● nízká ● střední ● vysoká ● velmi vysoká

Zdroj dat: PAQ Research (výpočet), MŠMT, ČŠI

Mapové podklady od ČÚZK licencovány pod CC BY 4.0

Vytvořeno v DataPAQ od PAQ Research, licence CC BY-NC 4.0

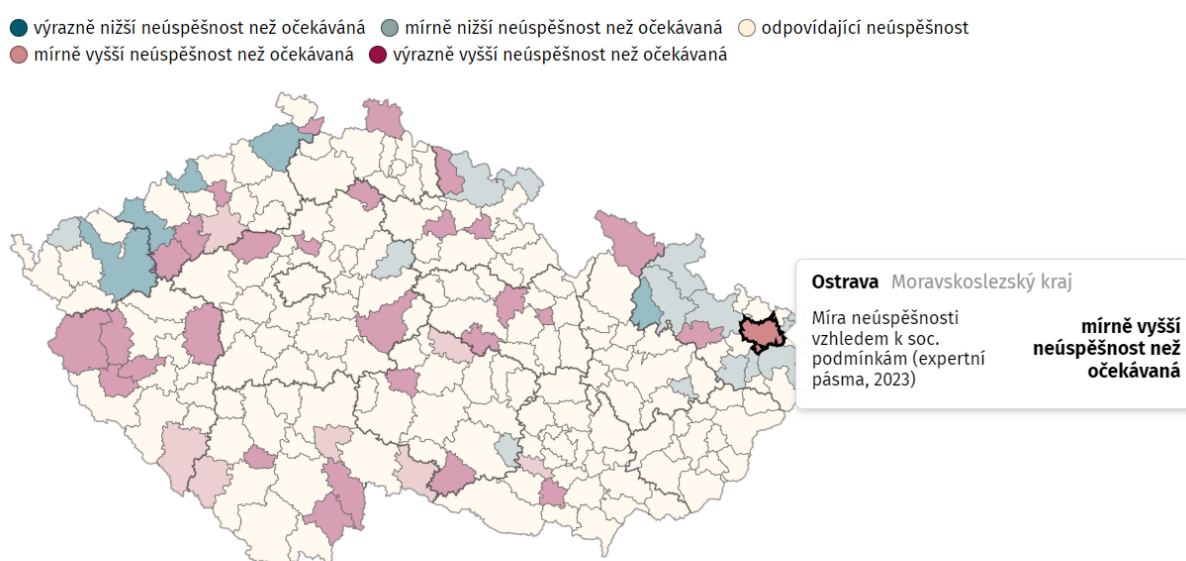
Vzdělávací neúspěšnost je dlouhodobý problém vyskytující se v mnoha regionech (ORP). Vzdělávací neúspěšností bývají postiženy zejména regiony (ORP), které sužují také další problémy ve společnosti – existence vyloučených lokalit, destabilizující chudoba, závislosti na návykových látkách, nedostatek pracovních míst nebo existence dobrovolné nezaměstnanosti, množství exekucí, kriminální delikty aj. Výzvy, možnosti zlepšení a doporučení pro vzdělávání a sociální situaci v regionu ORP Ostrava uvádí další kapitola.

Míra neúspěšnosti a výsledky testování vzhledem k sociálním podmínkám

Míra neúspěšnosti vzhledem k soc. podmínkám vyjadřuje, jestli je vzdělávací neúspěšnost vyšší, nižší anebo odpovídá sociálním podmínkám v regionu. Analýza predikuje, jak vysoká by měla být vzdělávací neúspěšnost s danou úrovní destabilizující chudoby a socioekonomického znevýhodnění. Tato predikovaná vzdělávací neúspěšnost se porovnává se skutečnou neúspěšností. Podle rozdílu predikované a skutečné hodnoty dělíme ORP do pěti skupin: mírně nebo výrazně zaostávající (vyšší skutečná než predikovaná), kde vzdělávací neúspěšnost odpovídá (přibližně stejná skutečná a predikovaná) a kde je neúspěšnost nižší, než odpovídá sociálním podmínkám (skutečná nižší než predikovaná). ORP Ostrava vykazuje mírně vyšší neúspěšnost než očekávanou vzhledem k sociálním podmínkám.

Obrázek 9 Mapa indexu míry vzděl. neúspěšnosti vzhledem k soc. podmínkám (dle ORP, 2023)

Zdroj dat: PAQ Research (výpočet), MŠMT, ČSÍ

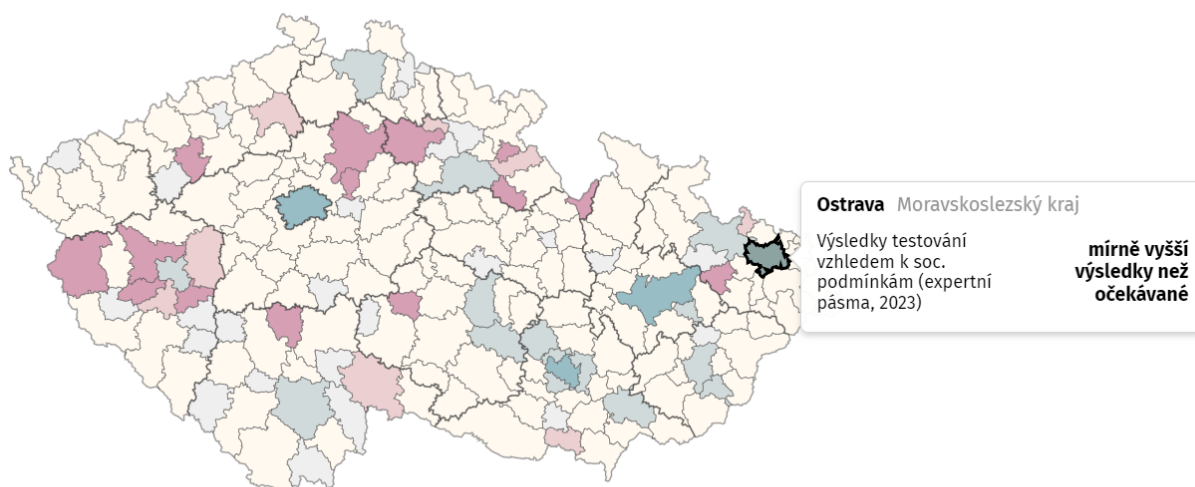
Mapové podklady od ČÚZK licencovány pod CC BY 4.0

Výsledky testování vzhledem k soc. podmínkám je míra vyjadřující, jestli jsou výsledky žáků v testování nižší, vyšší anebo odpovídají sociálním podmínkám v regionu. Analýza predikuje, jaké by měly být výsledky testování v regionu s danou úrovní destabilizující chudoby a socioekonomického znevýhodnění. Tato predikovaná hodnota se porovnává se skutečností. Podle rozdílu predikované a skutečné hodnoty dělíme ORP do pěti skupin: mírně nebo výrazně zaostávající (nižší skutečná než predikovaná), kde výsledky testování odpovídají (přibližně stejná skutečná a predikovaná) a kde jsou výsledky testování vyšší, než odpovídá sociálním podmínkám (skutečná vyšší než predikovaná). ORP Ostrava se řadí mezi ORP, které vykazuje mírně vyšší výsledky testování než očekávané vzhledem k sociálním podmínkám.

Obrázek 10 Mapa indexu výsledků testování vzhledem k sociálním podmínkám (dle ORP, 2023)

● výrazně vyšší výsledky než očekávané ● mírně vyšší výsledky než očekávané ● odpovídající výsledky ● mírně nižší výsledky než očekávané
● výrazně nižší výsledky než očekávané ● data chybí

Zdroj dat: PAQ Research (výpočet), MŠMT, ČSÍ

Mapové podklady od ČÚZK licencovány pod CC BY 4.0

Doporučení k tématu vzdělávací neúspěšnosti jsou uvedeny kap. 2.7 Výzvy, možnosti zlepšení a doporučení pro vzdělávání a sociální situaci v regionu ORP Ostrava – PAQ Research.

Výzvy, možnosti zlepšení a doporučení pro vzdělávání a sociální situaci v regionu ORP

Ostrava – PAQ Research

Výzkumná nezisková organizace PAQ Research vydala v dubnu 2024 aktualizované vydání publikace Výzvy, možnosti zlepšení a doporučení pro vzdělávání a sociální situaci v regionu ORP Ostrava. Z analýzy vyplývá, že výsledky vzdělávání silně souvisí se sociálními podmínkami v ORP. Území je zatíženo velmi vysokou mírou vzdělávací neúspěšnosti (přes mnoho realizovaných projektů a aktivit), slabými výsledky testování, velmi vysokou mírou destabilizující chudoby a velmi vysokým socioekonomickým znevýhodněním některých skupin obyvatelstva.

Klíčová doporučení (citováno z výše uvedené analytické publikace):

1) Řešení vzdělávacího neúspěchu (Spolupráce škol, zřizovatelů, poradenských, sociálních a dalších služeb)

- Zajištění pozic podpůrných pracovníků (výchovných poradců, preventistů, asistentů pedagoga, speciálních či sociálních pedagogů, psychologů a dalších) prostřednictvím projektů, podpůrných opatření poraden, zvýšených financí od zřizovatele a jejich společné pravidelné schůzky v rámci ŠPP i metodické vedení v území. (odkazy na web [Dobrá praxe](#) s detailními popisy příkladů - [ZŠ Komenského](#), [ZŠ Petrin](#), [Ostrava-Poruba](#), [Otrokovice](#))
- Identifikace neprospívajících či jinak ohrožených žáků a následná spolupráce s poradnami, nabídka doučování či mimoškolních aktivit ve škole nebo mimo ni a zajištění materiálních potřeb (pomůcky, školní akce).
- Vyjasnění pravomocí SPOD a škol a nastavení systému komunikace (schůzky) pro informovanost obou stran. Zapojení neziskových organizací, sociálně aktivizačních služeb či nízkoprahových zařízení pro řešení školního neúspěchu mimo školu. ([SPOD Nymburk](#))
- Organizace každoměsíčních setkání aktérů zapojených do vzdělávání v území (škol, soc. práce a NNO, SPOD a dalších) pro řešení vzdělávací neúspěšnosti i zajištění úspěchu každého žáka, včetně

žáků nadaných. Stanovení odpovědného subjektu (odbor školství, sociálních věcí, MAP aj.) pro koordinaci setkání a navazujících aktivit. ([Kláštepec nad Ohří](#), [Kadaň](#))

- Zamezení vzniku segregovaných škol a při jejich existenci zrušení. Desegregace podporuje vzdělávací úspěch, aspirace a sociální mobilitu (více na www.desegregace.cz).

2) Podpora výsledků vzdělávání a excelence (ze strany učitelů, ředitelů i zřizovatele)

- Motivování učitelů ke spolupráci na vzájemné reflexi vlastní práce především prostřednictvím skupinek učících se komunit. Zavádění formativního hodnocení a inovativních metod učiteli, kteří spolupracují s mentory uvnitř škol či externími lektory vzdělávacího centra/kurzu/programu. ([ZŠ Hlučín-Rovný](#), [ZŠ Ludgeřovice](#), [ZŠ Bečov](#), [ZŠ Petřín](#))
- Podpora vysoké profesionality pedagogů nejen jako odborníků ve svých předmětech, ale i v pedagogických procesech a práci s dětmi a žáky (viz [kompetenční rámec pedagogů](#)).
- Využití [Metodického doporučení pro zřizovatele k odměňování ředitelů](#) v systému výběru, hodnocení a odměňování ředitelů škol. ([Praha 7](#), [Ostrava-Poruba](#))

3) Řešení destabilizující chudoby (exekuce, bytová nouze, sociální podpora)

- Informovat exekvované o možnosti vstupu do oddlužení, případně zařídit sepsání návrhu na oddlužení.
- Rekonstrukce obecního bytového fondu (s využitím dotačních programů či dalších systémů dofinancování). Zavedení programů [Housing first](#) nebo [prostupné bydlení](#). ([Kadaň](#))
- Informování rodin o nároku na příplatek na děti. Instruktaž úřadů práce, aby pracovali aktivně v politice zaměstnanosti, ne restriktivně v oblasti dávek SSP (příspěvek na bydlení, příspěvek na děti) a jednorázových dávek. ([case management Chanov](#))

4) Dostupné a kvalitní předškolní vzdělávání

- Snaha o co největší zapojení znevýhodněných a dětí žijících v chudobě do předškolního vzdělávání, a to alespoň od 3 let. Pomoc rodičům s kontaktem a zápisem do MŠ. ([MŠ Špálova](#))
- Minimalizace bariér docházky a hladkého fungování v MŠ – obědy zdarma, doprava do mateřské školy, podpora pedagogických sborů MŠ a ZŠ pro práci se znevýhodněnými dětmi. ([MŠ Obrnice](#))

5) Financování škol

- Zajistit dostatečný příspěvek na provoz škol k zajištění výuky (vybavení) a kvalitní pedagogické práce (odměňování učitelů, podpůrného personálu) i nepedagogické správy škol.
- Uvolnit prostor ředitelům a vedení škol k zaměření se na pedagogické vedení škol tak, že bude alespoň část nepedagogické práce a správy majetku zajištěna zřizovatelem. ([Pardubice](#), [Dolní Břežany](#))

6) Personální zajištění

Zajištění podmínek a motivačních nástrojů pro získání kvalifikovaných a aprobovaných pedagogů a podpůrného personálu ve školách ze strany zřizovatele. Zajištění kvalitního uvádění začínajících učitelů do profese.

Klíčové oblasti, ve kterých je nutné zlepšení:

- Oblast sociálních problémů: exekuce u rodičů (včetně mnohočetných exekucí), děti v bytové nouzi,
- Oblast vzdělávání: nedokončování ZŠ, opakování ročníků v ZŠ, neprospívání, nedokončení 1. třídy ZŠ, absence v ZŠ, zlepšení v čtenářské, matematické, přírodovědné gramotnosti,
- Faktory zaostávání vzdělávání za sociální situací: Nejvyšší potenciál pro zlepšení je u ukazatelů Žáci na 1 asistenta, Finance od zřizovatele, Podpora sociálně znevýhodněných žáků skrze SVP (kžv), Podíl žáků s SVP a Finance od státu. ORP Ostrava by mělo: zlepšit identifikaci žáků se SVP, více a lépe podporovat žáky prostřednictvím SVP, snížit podíl žáků ve speciálních třídách, snížit podíl žáků odcházejících na víceletá gymnázia, snížit podíl nekvalifikovaných pedagogů, snížit počet žáků na 1 asistenta, snížit počet škol bez psychologa nebo speciálního pedagoga. V ORP Ostrava by dále měl být kladen důraz na zvýšení podílu úplných škol, zvýšení poskytovaných financí od státu a zvýšit financování škol ze strany zřizovatelů.

Podrobné informace jsou k dispozici v analytické zprávě PAQ research [ZDE](#).

2.3 SWOT analýza

SWOT analýza je strategický nástroj používaný pro identifikaci a analýzu čtyř klíčových aspektů organizace, projektu nebo situace. Název SWOT je akronym, který vychází z anglických slov:

- **Strengths (Silné stránky)**: Interní pozitivní faktory, které subjekt vlastní nebo vykazuje.
- **Weaknesses (Slabé stránky)**: Interní negativní faktory, které mohou brzdít rozvoj organizace nebo projektu.
- **Opportunities (Příležitosti)**: Externí pozitivní faktory, které subjekt může využít k růstu nebo zlepšení své situace.
- **Threats (Hrozby)**: Externí negativní faktory, které mohou ohrozit fungování nebo růst subjektu.

SWOT analýza pomáhá organizacím pochopit jejich silné a slabé stránky, identifikovat potenciální příležitosti a hrozby a na základě toho přijmout strategická rozhodnutí.

Níže uvedené SWOT analýzy navazují na SWOT analýzy sestavené v rámci dříve realizovaných projektů MAP ORP Ostrava II a MAP ORP Ostrava III. Na revizi dříve vytvořených SWOT analýz a zpracování SWOT analýz pro nová témata se podíleli členové realizačního týmu MAP a členové pracovních skupin MAP ORP Ostrava IV v období měsíců dubna až června 2024. Následně došlo v průběhu projektu na základě doplněných informací z různých zdrojů k jejich opětovné revizi, přičemž nebyla shledána potřeba jejich aktualizace. V průběhu tohoto období měli členové PS k dispozici analytické podklady připravené RT MAP. Členové PS tak při sestavování SWOT analýz vycházeli z aktualizovaných analytických informací o území, školách, subjektech zájmového a neformálního vzdělávání, informací ze zpráv ČŠI o aktuálním stavu gramotností a kompetencí, stavu inkluze, indexů vzdělávací neúspěšnosti, průzkumů ČŠI/PISA/TALIS i z informací o stavu investičních potřeb ORP Ostrava. Členové PS měli možnost podklady průběžně připomínkovat nebo vyžadovat jejich doplnění. Na jednáních PS byla diskutována a připravena finální podoba SWOT analýzy a byly aktualizovány hlavní problémy k řešení.

Při přípravě SWOT analýz byla reflektována povinná témata:

1. Podpora moderních didaktických forem vedoucích k rozvoji klíčových kompetencí,
2. Rozvoj potenciálu každého žáka, zejména žáků se sociálním nebo jiným znevýhodněním,
3. Podpora pedagogických a didaktických kompetencí pracovníků ve vzdělávání a podpora managementu třídních kolektivů

a zohledněna průřezová témata uvedená ve Specifických pravidel pro žadatele a příjemce pro výzvu Akční plánování v území – MAP (dále také „SPpŽP“)

V rámci revize/přípravy SWOT analýz vycházeli zapojení aktéři ze SWOT analýz připravených v rámci dřívějších projektů MAP s tím, že dle SPpŽP bylo nutné provést dílčí úpravy:

1. SWOT analýza oblasti předškolní vzdělávání a péče – zachována k revizi v plném rozsahu
2. SWOT analýzy oblasti čtenářské a matematické gramotnosti (a rozvoje potenciálu každého žáka) byly sloučeny do jedné SWOT a předloženy k revizi PS pro podporu moderních didaktických forem vedoucích k rozvoji klíčových kompetencí,
3. SWOT analýza oblasti rovného přístupu ke vzdělávání – byla revidována s vazbou na rozvoj potenciálu každého žáka a s ohledem na snižování nerovností v přístupu ke vzdělávání,
4. SWOT analýza oblasti kariérového poradenství – upravena, doplněna a předložena k revizi PS Kompetence pro život
5. SWOT analýza oblasti financování – předložena k revizi PS pro financování.

Z takto sestavených SWOT analýz následně RT MAP extrahoval relevantní poznatky do SWOT analýz rozvoje potenciálu každého žáka, zejména žáků se sociálním a jiným znevýhodněním, podpory pedagogických a didaktických kompetencí pracovníků ve vzdělávání a podpory managementu třídních kolektivů. Z níže uvedených SWOT analýz vychází dále určené hlavní problémy k řešení.

V celém textu SWOT analýzy platí: rodič= biologický rodič, zákonný zástupce nebo jiná osoba odpovědná za výchovu a vzdělání dítěte/žáka, žák = dítě, žák.

SWOT analýza oblasti podmínek a využívání moderních didaktických forem vedoucích k rozvoji klíčových kompetencí

Materiální podmínky vzdělávání

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
• široká nabídka moderních didaktických pomůcek • materiální vybavení, učebny některých škol • možnosti externího financování potřeb škol • nabídka vzdělávacích aktivit externích subjektů (SVČ, DDM, knihovny, MS!C, Ostravské muzeum, DOV, PLATO aj.) • mentorské a lidské kapacity části učitelů a ředitelů • příklady dobré praxe a sdílení zkušeností • podpora a důraz na moderní vzdělávání ze strany subjektů veřejné správy, zřizovatelů • Strategie vzdělávání města Ostravy 2030 a další strategické dokumenty obcí a měst v území ORP Ostrava	• nevyužívání moderních didaktických forem a pomůcek z důvodu finanční náročnosti • školní knihovny-finančně a personálně, prostorově náročný provoz, vč. udržitelnosti, není to vždy prioritou • chybí dostupnost nástrojů pro měření výsledků • zastaralé odborné učebny některých škol • vysoké počty žáků ve třídách, kapacita školy • speciální technické a materiální vybavení pro práci i s handicapovanými dětmi • nízké využívání nových technologií ve výuce a volnočasu
PŘÍLEŽITOSTI	OHROŽENÍ
• revize RVP PV/ZV • větší podpora ze strany zřizovatele • mezinárodní mobility učitelů a ředitelů • mimoškolní aktivity v CJ	• nedostatečné finance proudící do školství, omezené možnosti rozvoje škol • nezáměr zřizovatele, vedení školy, učitelů, žáků

• využití služeb externích organizací působících ve vzdělávání (SVČ, DOV, MSIC, PLATO, knihovny, další) • rekonstrukce stávajících školních knihoven, vybudování nových s dostatečnou prostorovou kapacitou /i studovna/, vybudování čtenářských koutků, nástěnek, jiných prostor, zlepšení technického vybavení školní knihovny • externí financování potřeb škol	• dostupnost bezpečného a vysokorychlostního připojení k internetu ve školách i rodinách • administrativní náročnost projektů zatěžuje pedagogy i vedení škol • nedostatek IT učeben vzhledem k počtu tříd ve škole pro IT gramotnost • neschopnost /nechuť/ nezkušenost/získat finance z dotačních programů OP JAK, IROP • MŠMT nereflexuje připomínky a podněty pedagogů a ředitelů škol • nutnost pravidelné obnovy ICT techniky (PC, NB, kopírky, SW)
--	--

Lidské zdroje

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
• pestrá nabídka vzdělávání pro pedagogy • využití kreativních pedagogů v centrech dobré praxe • ochota pedagogů vzdělávat se • dovednost žáků vyhledávat online informace z jakýchkoli zdrojů • existence MAP a dalších projektů v území ORP Ostrava	• zažitě stereotypy, nechuť na sobě pracovat • nedostatečně praktická příprava budoucích učitelů • nepříznivý vývoj školství směrem k pedagogům, nízká prestiž povolání pedagoga, časté legislativní změny • nedostatečné povědomí pedagogů o nových trendech a vývoji v oblasti využívání moderních vzdělávacích metod a technologií k výuce • nedostatečná sebereflexe pedagogů ve výuce • zažitě stereotypy některých pedagogů, nechuť pracovat a přizpůsobovat výuku • finančně náročné vzdělávání pedagogů, nutná prioritizace a šetření ze strany škol
PŘÍLEŽITOSTI	OHROŽENÍ
• zvyšování odbornosti pedagogů • spolupráce s odborníky, odborníci ve výuce • příprava budoucích učitelů – seznámení se se všemi formami a metodami výuky • využívání rodilých mluvčích ve výuce a jejich podpora z dotačních titulů • spolupráce s fakultami VŠ, workshopy, podpora nadaných a talentovaných dětí, oborová soustředění i v rámci zájmového vzdělávání – financování • využití dotačních programů • rozšíření počtu pedagogů, kteří se chtějí vzdělávat, předávat zkušenosti a dovednosti, využívat portfolia a mentoring • rozvoj poradenství, mentoringu, spolupráce a přenos příkladů dobré praxe (MAP)	• nadměrná zátěž pedagogů, vyhoření, pozornost pedagoga zaměřená na jiné než pedagogické činnosti (administrativa, dohledy, org. záležitosti) • nechuť ke spolupráci (pedagog – rodič nebo rodič – pedagog), neochota sdílet vlastní nápady a materiály do výuky, nezájem pedagogů o vlastní rozvoj a vzdělávání • neochota pedagogů měnit obsah a cíl výuky, využívat moderní technologie a metody výuky • neschopnost/neochota pedagoga pracovat individuálně a kvalitně se žáky se SVP (včetně žáků nadprůměrných a talentovaných) • nadměrné zadávání domácích úkolů • nerespektující přístup pedagoga k žákům • neschopnost/neochota pedagoga pracovat se studenty VŠ na odborné praxi.

• motivace a podpora tvůrčích pedagogů k tvorbě a sdílení inovativních výukových materiálů (za honorář) v tištěné a převážně elektronické podobě, včetně materiálů pro on-line výuku • motivace pedagogů k dalšímu vzdělávání s využitím DVPP a digitálních nástrojů v oblasti matematické a digitální gramotnosti • schopnost pedagogů přizpůsobit se novinkám a změnám • schopnost pedagoga individualizovat, dávat formativní zpětnou vazbu, individuální srovnávání u jednotlivého dítěte a jeho posun během vzdělávání	• neschopnost/neochota být mentorem kolegovi nebo začínajícímu pedagogovi. • stárnutí pedagogického sboru • nedostatečné ocenění pedagogické práce • slabá vnitřní motivace žáků • nezájem ze strany žáků o vzdělávání, nepodnětné prostředí v rodinách
--	---

Vzdělávací proces (průběh a výsledky vzdělávání)

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
• využití moderních didaktických metod a forem vedoucích k rozvoji kompetencí dětí a žáků • spolupráce s externími subjekty (DOV, PLATO, MSIC, SVČ, knihovny aj.) • široká dostupnost aktuálních výsledků výzkumu v oblasti pedagogiky, psychologie, didaktiky s aplikací do výuky MŠ a ZŠ • existence MAP a dalších projektů v území ORP Ostrava • spolupráce s pedagogicko-psychologickou poradnou a dalšími poradenskými zařízeními (zejména dobrá komunikace a znalost aktuální metodiky). • nastavená spolupráce a partnerství v území ORP Ostrava • pestrá nabídka různých subjektů v oblasti vzdělávání, vč. zájmového a neformálního	• nízká motivace žáků k tomu, aby využívali při vyhledávání informací více typů informačních zdrojů, než jen internet • klesající úroveň porozumění čtenému textu, neschopnost dětí se soustředit, dlouhý text je odradí – vliv na úspěšnost v ostatních oborech • slabá vnitřní motivace žáků • malé propojení mezi předměty • vysoké počty žáků ve třídách, obtížná individualizace výuky • přenášení zodpovědnosti za výchovu a vzdělávání z rodiny na školu • nedostatečná praktická příprava budoucích pedagogů • nízká podpora praxe studentů – budoucích učitelů MŠ a ZŠ ze strany státu a VŠ • malá propojenost školy s praxí (u učitelů i žáků) a se životem • opomenutí 2. cizího jazyka • klesající úroveň gramotností a kompetencí u dětí a žáků
PŘÍLEŽITOSTI	OHROŽENÍ
• přirozené využívání naučených dovedností v běžném životě • výuka v odborných učebnách, školních knihovnách • přístup žáků do školní knihovny nejen ve výuce, ale i během přestávek • výměnné pobyty pedagogických pracovníků – příklady dobré praxe	• přetechnizovaný svět dětí • malý zájem o četbu ze strany dětí • klesající úroveň vědomostí žáků • malý zájem rodičů o školní výsledky • kritéria přijímacího řízení na SŠ • vzdělání není prioritou • vzdělávání není prioritou státu, rodičů a žáků.

• zapojení žáků do chodu školní knihovny • zapojení žáků do soutěží, olympiád • změna priorit v cizojazyčné výuce, důraz na komunikaci • dělení hodin, projektová výuka • změna priorit ve výuce, důraz na logické myšlení a práci s informacemi • individuální přístup díky nutnosti využívat IT ve všech hodinách • revize RVP PV/ZV • podpora rozvoje gramotností a kompetencí u dětí a žáků s využitím moderních didaktických forem a metod, atraktivní výuka	• časté změny výukových priorit (čtenářská gramotnost, jazykové vzdělávání, ICT) • odkládání kariérního řádu • přijímání žáků na střední školy, kteří mají neodpovídající výsledky a školu nedokončí • snaha udělat ze všech žáků, bez ohledu na schopnosti, maturanty a vysokoškoláky • nedostatečně vybudována znalost základních početních úkonů • nedostatečné logické uvažování žáků • rostoucí podíl dětí v nižších gramotnostních stupních dle PISA • nárůst výchovných problémů, nedostatek prostoru na řešení problematiky • klesající úroveň vzdělávání
--	---

Spolupráce školy a rodiny

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
• spolupráce s rodiči v rámci projektů, akcí podporujících gramotnosti • otevřená škola • část rodičů je aktivních	• rodiče neznají cíle vzdělávání v jednotlivých ročnících a předmětech • přenechávání zodpovědnosti za výchovu a vzdělávání na škole • neochota mnoha rodičů podílet se na životě školy
PŘÍLEŽITOSTI	OHROŽENÍ
• zapojení rodinných příslušníků do akcí na podporu gramotnosti (společné čtení i v cizím jazyce aj.) • poradenství pro rodiče ve všech oblastech • spolupráce s rodiči v rámci projektů a akcí podporujících gramotnosti během výuky • škola otevřená rodičům, zejména ve výuce, při objasňování cílů a metod výuky (zveřejnění tematických plánů, domácích úkolů apod.) • využití výuky k rozšíření možností spolupráce rodičů, žáků a školy • podpora a motivace dětí a rodičů společně v rámci školy i zájmového vzdělávání (workshopy, soutěže, mimoškolní aktivity aj.)	• rozvodovost, stěhování žáků • malá návštěvnost veřejných institucí (vzor rodičů) • nezájem rodičů o vzdělávací výsledky dětí/žáků • malý zájem rodičů navštěvovat se svými dětmi veřejné vzdělávací instituce • nepodnětné prostředí v rodinách • kolize hodnot reprezentovaných školou s hodnotami vyznávanými rodinou včetně preferovaných výchovných a vzdělávacích stylů • rostoucí vliv dezinformací

SWOT analýza oblasti rozvoj potenciálu každého žáka, zejména žáků se sociálním a jiným znevýhodněním

Materiální podmínky

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
• zvyšující se počet škol s bezbariérovým přístupem k učebnám	• chybí vnitřní i venkovní prostory pro odpočinek a relaxaci

• vybavení škol moderními výukovými pomůckami a speciálními vzdělávacími pomůckami prostřednictvím podpůrných opatření, šablon a dalších vhodných titulů • dostatečné kapacity základních škol • existence školních koordinátorů podpory nadání a v rámci MAP financování pozice Oblastní koordinátor podpory nadání • možnost pořídit vybavení škol (pomůcky) z programů podpory statutárního města Ostravy	• chybějící zázemí a nedostatečné pracovní podmínky pro školní poradenské pracoviště v některých školách • nevyhovující další prostory v některých školách (jídelna, družina, školní kuchyně) • vysoký počet žáků ve třídách • nedostatek logopedických tříd
PŘÍLEŽITOSTI	OHROŽENÍ
• vybudování nových tříd pro dělení výuky či snížení počtu žáků ve třídách • zřízení přípravných tříd v ZŠ • pořízování moderního technického vybavení škol, včetně ICT a virtuální reality • zvyšování počtu škol s bezbariérovým přístupem k učebnám • úpravy venkovních prostor, hřišť a relaxačních zón • podpora financování zřízení a provozu nových logopedických tříd z externích zdrojů	• rychlé stárnutí technického vybavení a pomůcek a nákladné zajišťování jejich udržitelnosti • nedostatečné používání již získaných pomůcek • nedostatek kapacit v MŠ, z důvodu odpočtu dětí (při přijatých 2letých dětech, při individuálním vzdělávání a vyšších stupních podpůrných opatření) • nedostatek kapacit škol/tříd zřízených dle § 16/9 školského zákona

Lidské zdroje

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
• zkušenosti s prací odborných pozic na školách • spolufinancování pozic ŠPP ze strany SMO a městských obvodů SMO • metodická podpora školních poradenských pracovišť ze strany města Ostravy • pozice kariérních poradců v ZŠ • pozice sociálních pedagogů na ZŠ • dlouhodobá realizace projektů na podporu dětí/žáků se sociálním nebo jiným znevýhodněním • zkušenost ředitelů s problematikou rozvoje potenciálu každého žáka, zejm. dětí a žáků se sociálním nebo jiným znevýhodněním	• nesystémové financování odborných pozic ŠPP hrazených z projektů (vyjma asistentů pedagoga) • nedostatek kvalifikovaných pedagogů v oblasti speciálního školství, práce s nadanými • různá míra odborné zdatnosti pedagogů v oblasti identifikace a podpory nadání • nedostatečná připravenost nastupujících pedagogů pro inkluzivní vzdělávání • nedostatek kvalifikovaných odborníků – školní psychologové, asistenti pedagoga • přetíženost pedagogů – omezená schopnost věnovat se individuálním potřebám žáků • nízké povědomí pedagogů o specifických potřebách znevýhodněných žáků • nedostatek času na individualizovaný přístup k dětem/žákům
PŘÍLEŽITOSTI	OHROŽENÍ
• DVPP v oblasti rovných příležitostí, osobnostního rozvoje a rozvoje potenciálu každého žáka • zvýšení povědomí pedagogů o specifických potřebách znevýhodněných dětí/žáků, o specifikách různých komunit	• vysoké nároky na pedagogy při práci s dětmi a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, syndrom vyhoření • chybí absolventi některých oborů • obsazení a udržitelnost odborných pozic (školní psycholog, školní speciální pedagog,

• snaha města o zvyšování kompetencí pedagogických a nepedagogických pracovníků formou i neakreditovaného vzdělávání • možnosti zajištění externího financování odborných pozic na školách a jejich podpora • zapojení odborníků z Ostravské univerzity Pedagogické fakulty na školách • práce s nadanými žáky, spolupráce s organizacemi podporujícími rozvoj nadání • podpora ředitelů a pedagogů ze strany středního článku • vzdělávací aktivity pro pedagogy i žáky na podporu identifikace nadání a práce s nadanými dětmi/žáky • využívání moderních didaktických forem a metod vzdělávání, inovativní výukové metody, vzdělávání pedagogů v této oblasti • kariérní poradenství a mentoring pro všechny žáky, specializované KP a mentoring pro žáky se sociálním nebo jiným znevýhodněním • vzdělávání pedagogů v oblasti rozvoje potenciálu každého žáka, zejm. žáků se soc. nebo jiným znevýhodněním	sociální pedagog, sociální asistent) – nejistota, nesystémové financování • úbytek kvalitních pedagogických pracovníků kvůli neúměrně rostoucí zátěži a odchodům do důchodu • přetíženost škol vysokou administrativní zátěží • časté legislativní změny • změna způsobu přidělování a financování asistentů pedagoga • sociální změny ve společnosti • absence nebo nedostatek vzdělávacích aktivit pro pracovníky ve vzdělávání
---	---

Ostatní podmínky

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
• zkušenosti s integrací dětí a žáků ze sociálně znevýhodněného prostředí i se speciálními vzdělávacími potřebami v mateřských i základních školách • dlouhodobá spolupráce subjektů působících ve vzdělávání v rámci ORP Ostrava • koordinované sociální začleňování a řešení koncepčního přístupu ve vzdělávání • úspěšné zapojení škol do soutěží a projektů (lokální, mezinárodní) • dobrá praxe z realizovaných projektů SMO na téma rovného přístupu ke vzdělávání, prevenci předčasných odchodů ze vzdělávání aj. • aktivní přístup města ke zvýšení kvality vzdělávání zejména u dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, nadaných a dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí	• velká koncentrace dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí v některých třídách/školách a lokalitách • omezené možnosti v přístupu k žákům, kteří narušují výuku a neplní své školní povinnosti • nezáměr některých rodičů/zákonných zástupců o vzdělávání svých dětí a aktivity školy, nedostatečná vzájemná komunikace školy a rodiny • legislativou omezené možnosti sdílení informací a spolupráce školy s OSPOD • nastavení působnosti OSPOD dle místa trvalého pobytu dítěte/žáka • nedostatečná předškolní příprava dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí (vysoká absence) • nedostatečný prostor vyučujících pro individuální přístup k žákům • nedostatečná spolupráce rodiny, školy a sociálních služeb u dětí se sociálně slabých rodin • rozdíly v přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám jednotlivých městských obvodů a

	obcí (různé pohledy místních samospráv na řešení problematiky rovných příležitostí)
PŘÍLEŽITOSTI	OHROŽENÍ
- rozšíření povědomí škol o kompetencích a povinnostech odboru SPOD - upevnění pozice ŠPP, jejich etablování v životě školy a další rozvoj - rozšíření sítě školních poradenských zařízení (PPP, SPC) - podpora práce s nadanými žáky, spolupráce s organizacemi - vyšší intenzita komunikace pedagogů s rodiči a jejich zapojení do života školy - osvětové programy pro rodiče - posilování motivace žáků k učení – exkurze, besedy, výměnné pobyty žáků, soutěže, tematické soutěže apod. - podpora rozvoje vzdělávání žáků ohrožených školním neúspěchem ze strany města Ostravy, Ostravské univerzity a vybraných obvodů - sdílení aktivit a výstupů z projektů na podporu nadání (talentmanagement, billingvní výuka, kariérový poradce, knihovník) realizovaných školami v rámci příkladů dobré praxe - podpora vzniku škol se zaměřením na vzdělávání cizinců - aplikace nových metod a forem výuky, diferenciací výuky - spolupráce škol se spolky při základních a mateřských školách - využívání formy jednání učitel – žák – zákonný zástupce - úprava RVP, kterým dojde ke snížení výstupu učiva pro podporu individuálního přístupu pedagogů k žákům ze sociálně znevýhodněného prostředí i dětem nadaným - posílení mimoškolních aktivit z důvodu motivace ke vzdělávání (zřízení školních klubů na školách) - podpora zajišťování volnočasových aktivit na školách externími subjekty na podporu nadání a správného využívání volného času - zvýšení počtu zájmových útvarů (kroužků) pro nadané žáky v rámci školních klubů - intenzivnější spolupráce aktérů při řešení nadměrné absence žáků - větší zapojení škol do komunitního života v obci/lokalitě - užší spolupráce škol v území (např. stáže pedagogů na různých typech škol)	- nepřipravenost dětí na nástup do 1. ročníku ZŠ v důsledku neúčasti na povinném předškolním vzdělávání (vysoký počet žádostí o individuální vzdělávání v MŠ) - vysoký počet bezdůvodných žádostí o odklad povinné školní docházky - zvyšující se počet žáků ze sociálně znevýhodněného prostředí - rostoucí počet dětí se SVP (logopedické a jiné problémy) - ohrožení kvality vzdělávání a klimatu třídy žákem s poruchami chování, nárůst výchovných problémů - nízká motivace žáků k učení a rodičů podporovat vzdělávání svých dětí - nízká úroveň spolupráce s rodičem – nízké rodičovské kompetence, přenášení odpovědnosti na školu - nárůst počtu cizinců ve školách, kteří často neumí dobře komunikovat v češtině - ukončení dotačních titulů – nedostatek finančních prostředků na pokračování nastartovaných aktivit a projektů - distanční výuka - rostoucí záškoláctví včetně skrytého záškoláctví (omlouvání absence rodiči) - nedostatečná podpora vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami při odmítnutí jejich vyšetření ze strany rodičů - narůstající počet nespolupracujících rodin - složitě zapojení (menších) neziskových organizací do projektů z důvodu velké administrace - nedostatek finančních prostředků na realizaci volnočasových aktivit (kroužky) a mimoškolních aktivit (lyžařský výcvik, adaptační pobyty, divadla, kina, preventivní programy apod. k prevenci rizikových forem chování)

• možnost participovat na projektech třetích stran (město, VŠ, NNO, NPI apod.) • bezplatná doprava dětí a žáků v rámci MHD Ostrava v rámci školního vzdělávání (plavání, DOV, kina apod.) • možnost vzniku Klinické školy ve spolupráci s MŠMT, města, kraje a Ostravské univerzity (ověření nových přístupů k rovnému vzdělávání) • využívání bezplatných preventivních programů organizacemi finančně podpořenými SMO v oblasti prevence kriminality • zřízení přípravných tříd	
---	--

SWOT analýza oblasti podpory pedagogických a didaktických kompetencí pracovníků ve vzdělávání a podpora managementu třídních kolektivů

Podpora pedagogických a didaktických kompetencí pracovníků ve vzdělávání a podpora managementu třídních kolektivů

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
• nabídka vzdělávacích aktivit subjektů v území ORP Ostrava (NAPŘ. VŠB-TUO, MS!C, DOV, PLATO, SVČ/DDM, JUNIOR UNIVERZITA VŠB-TUO, jiné subjekty) • Kvalifikovaní pedagogové, jejich schopnost být zároveň pedagog, organizátor, manažer... (realizace projektů atd.) • podílení se nepedagogických zaměstnanců školy na činnostech (pomoc při akcích, soutěžích apod.) • umění získávat finanční prostředky z různých zdrojů • ochota se stále vzdělávat • diagnostické dovednosti pedagogů • široká nabídka preventivních edukačních programů a aktivit • široká nabídka aktivit pro třídní kolektivy ze strany externích subjektů, široká nabídka mimoškolních aktivit • individuální přístup ke každému žákovi • aktivní zapojení rodičů do života školy • ochota sdílet příklady dobré praxe • existence MAP a dalších projektů v území ORP Ostrava • projekty na podporu provázejících/uvádějících učitelů • dostatek příkladů dobré praxe • databáze výstupů OP VVV	• finanční náročnost vzdělávacích aktivit • přetíženost pedagogů • neochota některých pedagogů měnit zažité stereotypy • nedostatečné povědomí pedagogů o nových trendech a vývoji v oblasti využívání moderních vzdělávacích metod a technologií k výuce • nedostatečná sebereflexe pedagogů ve výuce • oproti zahraničí poddimenzované personální obsazení škol, zkušenost ze zahraničí – 2x více zaměstnanců škol na stejný počet dětí • neexistující pozice speciální pedagog v MŠ, sociální pedagog v MŠ (pouze ze šablon) • nákladnost preventivních, externích aktivit pro třídní kolektivy ze strany externích subjektů • nízká míra možnosti úpravy režimu pro děti vyžadující speciální vzdělání • nepochopení zákonitostí a zvyklostí některých komunit nebo menšin • nízká motivace některých dětí/žáků, návyky žáků z nepodnětného sociálního prostředí • nedostatek času na aktivity na podporu wellbeingu, rozvoje zdravého klima třídy/školy • nedostatečné znalosti/schopnosti některých pedagogů v oblasti managementu třídních kolektivů • obtížná práce s databází OP VVV

PŘÍLEŽITOSTI	OHROŽENÍ
• ředitel – lídr • zvyšování odbornosti pedagogů • spolupráce s odborníky, odborníci ve výuce • příprava budoucích učitelů – seznámení se se všemi formami a metodami výuky • využívání rodilých mluvčích ve výuce a jejich podpora z dotačních titulů • spolupráce s fakultami VŠ, workshopy, podpora nadaných a talentovaných dětí, oborová soustředění i v rámci zájmového vzdělávání – financování • využití dotačních programů • rozšíření počtu pedagogů, kteří se chtějí vzdělávat, předávat zkušenosti a dovednosti, využívat portfolia a mentoring • rozvoj poradenství, mentoringu, spolupráce a přenos příkladů dobré praxe (MAP) • motivace a podpora tvůrčích PP k tvorbě a sdílení inovativních výukových materiálů (za honorář) v tištěné a převážně elektronické podobě, včetně materiálů pro on-line výuku • navýšení počtu pedagogů ve třídách, pomocných pedagogů, asistentů pedagogů • standardně zavedení pozice speciální pedagog, psycholog, sociální pedagog do personální kapacity MŠ • zahraniční stáže v rámci předávání dobré praxe (možnost i dlouhodobých studijních a inspiračních stáží) • navýšení počtu třídnických hodin • relaxační prostory pro pedagogy i děti/žáky, vybavení pro aktivní trávení přestávek (šachy, stolní fotbal, setkávací zóny) • neobvyklé a zajímavé metody práce s třídním kolektivem • podpora vzdělávání pedagogů v oblasti managementu třídních kolektivů • společné třídní/školní aktivity, společné třídní/školní projekty • aktivity na podporu wellbeingu a vztahů v třídních kolektivech • aktivity na podporu wellbeingu u pedagogů • rozvoj ŠPP, programy na podporu slabších/nadaných žáků, individuální přístup k žákům • revize RVP • zapojení žáků do rozhodovacích procesů ve škole (participativní rozpočty aj.) • úprava databáze výstupů OP VVV vedoucí k uživatelské přívětivosti	• laxní ředitel • stále se zvyšující požadavky na práci ředitelů i učitelů (co do rozsahu i odbornosti), ale nedochází k navyšování počtu zaměstnanců škol • ohrožení syndromem vyhoření, psychická vyčerpanost, zdravotní obtíže u kvalitních pedagogů • malé pravomoci pedagogů, nepevná pozice pedagogů vůči rodičům • nerespektující přístup pedagoga k žákům • privilegování oblíbených žáků • nedostatek empatie pedagoga • technologický pokrok (kyberšikana apod.) • rostoucí vliv influencerů, sociálních sítí • snižování prestiže profese pedagoga • ukončení podpory projektů nabízejících vzdělávací aktivity pro pracovníky ve vzdělávání

SWOT analýza oblasti předškolního vzdělávání a péče

Materiální podmínky vzdělávání

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
• široká nabídka škol (vznik firemních a soukromých MŠ, různé vzdělávací programy) • školy a třídy pro děti se SVP, které vykazují velmi kvalitní práci • investice do škol ze strany zřizovatelů • vzdělávání jako priorita pro strategický rozvoj města Ostravy – dotační programy, ozdravné programy • možnost zapojení se do rozličných projektů • kvalitní prezentace škol – webové stránky....	• chybí bezbariérové vstupy do škol • nevyhovující stávající prostory (inkluzí, technické a jazykové vzdělávání, gramotnosti...) • kapacita MŠ • v MŠ chybí odborné učebny či koutky • chybí sportoviště (hřiště, tělocvičny) • nutná úprava venkovních prostor (zahrady, venkovní učebny) • nevyhovující zázemí pro pedagogy • chybí prostory a vybavení pro duševní hygienu dětí (sauna, relax. místnosti) • nedostatečné materiální podmínky pro vzdělávání dětí mladších 3 let
PŘÍLEŽITOSTI	OHROŽENÍ
• možnost čerpání finančních prostředků z evropských fondů, SMO, zřizovatelů... i pro MŠ • investice do infrastruktury MŠ bez podmínky zvyšování kapacity – vybudování odborných učeben, kabinetů, odpočinkových zón, tělocvičen, leháren, víceúčelové využívání rozšiřovaných prostor MŠ	• rozdílná úroveň materiálních podmínek jednotlivých MŠ • normativ je stále vázán na počet dětí u zaměstnanců školních jídelen • finance na provoz škol stále na počet dětí ne na třídy (snížení při vzdělávání dětí s PO) • požadavky na prodloužení pracovní doby MŠ – silný dopad na psychiku dětí, nepřekrývání učitelů = snížení úrovně vzdělávání ...

Lidské zdroje

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
• kvalifikovaní pedagogové v MŠ, zvyšující se počet vysokoškolsky vzdělaných pedagogů v MŠ • schopnost pedagogů být zároveň pedagog, organizátor, manažer... (realizace projektů atd.) • podílení se nepedagogických zaměstnanců školy na činnostech (pomoc při akcích, soutěžích apod.) • umění získávat finanční prostředky z různých zdrojů • ochota se stále vzdělávat • diagnostické dovednosti učitelů MŠ (velký počet učitelů s vysokoškolským speciálně pedagogickým vzděláním)	• chybějící pedagogická podpora v běžných třídách (zahraniční zkušenost – AP v každé třídě, včetně běžných tříd bez dětí se SVP) • oproti zahraničí poddimenzované personální obsazení MŠ, zkušenost ze zahraničí – 2x více zaměstnanců MŠ na stejný počet dětí • neexistující pozice speciální pedagog v MŠ, sociální pedagog v MŠ (pouze ze šablon) • nízká praktická připravenost nově (po studiu) nastupujících absolventů pedagogů • demotivující finanční ohodnocení učitelů MŠ a s tím souvisí nízká prestiž ve společnosti v porovnání s ostatními učiteli ZŠ, SŠ • málo příležitostí a financí ke vzdělávání učitelů (chybí finance v ONIV, nutnost zajištění provozu MŠ)

	- omezené možnosti čerpání samostudia z organizačních důvodů (MŠ otevřeny téměř po celý rok) - nedůstojné platové podmínky nepedagogických pracovníků škol – problém obsadit tyto pozice kvalifikovanými zaměstnanci (platové tabulky nepedagogických zaměstnanců MŠ z velké části pod minimální a zaručenou mzdou) - nevhodné a nesprávné legislativní zařazení pedagogů, platové tarify – uč. MŠ 8–9 p. t., na ZŠ od 12. p. t.
PŘÍLEŽITOSTI	OHROŽENÍ
„putující“ pedagog jako rezerva za pedagogy na nemocenské apod., - Rozšíření podporovaných oblastí v dotačních programech/výzvách SMO - navýšení počtu pedagogů ve třídách, pomocných pedagogů, asistentů pedagogů, - standardně zavedení pozice speciální pedagog, psycholog, sociální pedagog do personální kapacity školy - vzdělávání pedagogů (speciální pedagogika, nadané děti ...) - spolupráce se SŠ, VOŠ, VŠ s pedagogickým zaměřením, OU - zahraniční stáže v rámci předávání dobré praxe (možnost i dlouhodobých studijních a inspiračních stáží) - komunikace mezi školami – MAP, přenos dobré praxe, společné projekty spolupráce s DOV - sdílení metodik a pomůcek mezi MŠ - zkušenost ze zahraničí – AP i k dětem bez SVP - vytváření komunikačních platform mezi všemi složkami ovlivňujícími úroveň vzdělávání a chod škol - stabilní pozice administrativního pracovníka školy pro snížení administrativní zátěže ředitelky školy	- stále se zvyšující požadavky na práci ředitelů i učitelů (co do rozsahu i odbornosti), ale nedochází k navýšování počtu zaměstnanců škol - zatížení vedení MŠ administrací místo vedení MŠ - z důvodu nevyhovujícího finančního ohodnocení malý zájem o práci pedagoga, odchod mladých pedagogů po krátké praxi z povolání - ohrožení syndromem vyhoření, psychická vyčerpanost, zdravotní obtíže u kvalitních pedagogů - malé pravomoci pedagogů, nepevná pozice pedagogů vůči rodičům, odchod kvalitních ředitelů a učitelů - odliv vzdělaných lidí z regionu - stále se měnící legislativní podmínky nábírají plynulý chod škol - nesystémové financování pozic ze Šablon - vyhoření pedagogů – pozdní odchod do důchodu

Podmínky pro inkluzi a integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
různorodost a rozvoj nabídky doplňkového, zájmového a rozšiřujícího vzdělávání poskytovaného institucemi a školskými zařízeními neformální vzdělávání	nepřipravenost škol na inkluzi – nedostatečné vzdělání pedagogů ve speciální pedagogice a práci s dětmi se SVP, nedostačující prostory, vybavení spec. a kompenzačními pomůckami

již nyní jsou zařízení, která úspěšně vzdělávají děti se SVP a vykazují velmi dobré výsledky práce	- nedostatečná kapacita PPP a SPC – dlouhé čekací lhůty, formální odborné zprávy z vyšetření a podpůrná doporučení - chybějící speciální pedagogové na školách - školy nemají bezbariérové přístupy - neexistence centra odborné krizové intervence v oblasti vzdělávání (předškolní aj.) - nepropojení školního a sociálního prostředí - jednotlivá SPC dostávají pokynem kolik smí přidělit podpůrných opatření, - přidělované stupně podpory jsou řádově o jeden stupeň niž, než odpovídají potřebám dítěte, - MŠ nezískávají normovanou finanční nárokovost na AP - velký počet dětí ve třídě
PŘÍLEŽITOSTI	OHROŽENÍ
- dotační výzvy na speciální pomůcky, výměnné stáže, vytvoření bezbariérových vstupů, vzdělávání pedagogů a ředitelů - zřízení sdíleného mobiliáře kompenzačních pomůcek pro školy a školská zařízení - rozšíření spolupráce s PPP a SPC - zvýšení kompetencí pro učitelky MŠ s magisterským speciálně pedagogickým vzděláním – diagnostika, podklady pro podpůrná opatření – pozice specialista krizové intervence - učení se jeden od druhého – příklady dobré praxe, stáže pro ředitele, pedagogy	- předsudky a neinformovanost společnosti vedoucí k negativním postojům vůči inkluzi - špatné podmínky pro inkluzi – chybí odborníci přímo v pedagogickém sboru - distanční vzdělávání pro děti předškolního věku a děti se SVP - rostoucí počet dětí se SVP (logopedické a jiné problémy nebo naopak nadané děti)

Spolupráce školy a rodiny

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
- možnosti škol ovlivnit názory a hodnoty rodin a potažmo i široké veřejnosti - zájmové aktivity pro děti i pro rodiče a prarodiče - individuální přístup a konzultace s rodiči - školy a školská zařízení jsou komunitními centry pro život v obci - MŠ mají plán spolupráce s rodinou	- malá informovanost rodin s intaktními dětmi - rodiče dětí s postižením požadují zpravidla náročnější přístup – nejsou v MŠ kompetentní pracovníci - rozdílné představy o možnostech spolupráce školy s rodiči - negativní působení rodičů na pedagogy MŠ - omezené možnosti budov MŠ pro vzájemné setkávání učitelů a rodičů
PŘÍLEŽITOSTI	OHROŽENÍ
- organizování akcí, které umožní potřebnou osvětu v rámci potřeb dětí, inkluzivního vzdělávání, společenských hodnot ... - akce na základě potřeb rodičů	- nedostatek kompetencí k některým situacím, které musí MŠ řešit - nedostatek času rodičů - odkládání dětí do zájmových útvarů (hlídání za relativně nízkou finanční částkou) - nezájem rodičů o aktivity školy, komunikaci

Průběh a výsledky vzdělávání

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
• pestrá nabídka vzdělávání – každá MŠ se profiluje jinak, má vlastní ŠVP, do vzdělávací práce jsou zařazovány moderní trendy, nové metody a přístupy • zájmové vzdělávání, které následně může vést k výběru povolání nebo které umožňuje vyrovnat případnou neúspěšnost ve formálním vzdělávání • v zájmovém vzdělávání se vyskytuje šikana velmi zřídka • neobvyklé a zajímavé metody práce • možnosti realizace doplňkového neformálního vzdělávání	• možnosti úpravy režimu pro děti vyžadující speciální vzdělání • nedostatečná podpora vyhledávání a práce s nadanými dětmi • nedostatek terapeutické pomoci pro děti se SVP • chybí krizová intervence na MŠ • zájmové vzdělávání je poskytováno za poplatek – některé děti jsou z něj vyloučeny • vysoké požadavky na odbornost učitelky (zajištění širokého spektra vzdělávací nabídky, široké věkové spektrum dětí, široké spektrum dětí se SVP, které MŠ jako první identifikují) • slučování MŠ a ZŠ • MŠ sloučeny do větších subjektů – odloučená pracoviště • chybí podpora škol ze strany KÚ, zřizovatelů • klesající úroveň pregramotností u dětí předškolního věku • nárůst počtu dětí s výchovnými/vzdělávacími problémy, zhoršování třídního klimatu • časově i finančně náročné učení se novým metodám, přístupům a trendům • neochota některých pedagogů a jejich nízká motivace přizpůsobit se potřebám moderní doby/moderního vzdělávání – novým metodám, přístupům a trendům
PŘÍLEŽITOSTI	OHROŽENÍ
• individuální přístup k dětem – vyžadující větší počet pedagogických pracovníků • týmová práce ve všech oblastech vzdělávání • navýšení personální kapacity škol • standardizace pozic – speciální pedagog, logoped, psycholog, sociální pedagog zařazených do běžného provozu škol • finanční podpora projektů v rámci prevence rizikového chování pro MŠ • podpora pregramotností u dětí předškolního věku ze strany MAP ORP Ostrava i s pomocí zavádění nových metod, přístupů a trendů ve vzdělávání • atraktivní výukové aktivity pro děti • neustálá podpora pedagogických a didaktických kompetencí pedagogů • aktivní motivace a podpora pedagogů v jejich dalším vzdělávání	• bez zajištěných potřebných podmínek dochází k narušování běžného vzdělávání intaktních dětí • pozdní diagnostika a pozdní intervence – poškození či znehodnocení dítěte i vzdělávacího systému MŠ • obsáhlá administrativa • neutěšená ekonomická, hodnotová a morální situace ve společnosti • nerespektování duševní hygieny dětí (dětí po 12 měsících až 10 a více hod v zařízení, velký počet dětí ve třídách – odhlížení od alarmujícího duševního i zdravotního stavu již předškolních dětí)

SWOT analýza oblasti podpory kompetencí důležitých pro život ve 21. století

Abychom mohli v rámci projektu začít s přípravou SWOT analýzy v oblasti „kompetence pro život“, bylo nutné tuto oblast definovat. Pracovní skupina kompetence pro život definovala svůj okruh zájmu takto:

Pro úspěšný život by měl mladý člověk rozvíjet následující kompetence:

- Komunikační dovednosti:** Schopnost efektivně komunikovat, a to jak písemně, tak ústně, v různých kontextech a s různými lidmi.
- Kritické myšlení a řešení problémů:** Schopnost analyzovat situace, identifikovat problémy a navrhnout efektivní řešení.
- Digitální gramotnost:** Dovednost pracovat s moderními technologiemi, vyhledávat a kriticky hodnotit informace na internetu a využívat digitální nástroje k práci a učení.
- Emocionální inteligence:** Schopnost rozpoznat, pochopit a regulovat vlastní emoce, stejně jako empatie a interakce s emocemi druhých.
- Kreativita a inovace, podnikavost:** Schopnost přicházet s novými nápady, přizpůsobit se změnám a uplatňovat kreativní přístup k řešení problémů.
- Týmová práce a spolupráce:** Schopnost efektivně pracovat v týmu, spolupracovat s ostatními a přispívat k dosažení společných cílů.
- Finanční gramotnost:** Znalosti a dovednosti týkající se správy osobních financí, plánování rozpočtu, investic a hospodaření s penězi.
- Sebereflexe a sebeřízení, adaptabilita, flexibilita:** Schopnost sebereflexe, stanovení osobních cílů a efektivní řízení svého času a zdrojů. Schopnost přizpůsobit se změnám a novým situacím, učit se nové dovednosti a být otevřený novým příležitostem.
- Etické a sociální povědomí:** Schopnost jednat eticky, respektovat rozmanitost a přispívat k pozitivním změnám ve společnosti.
- Kompetence ke zdravému životnímu stylu, wellbeing.**

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
• nové odborné učebny v některých školách • nabídka vzdělávacích aktivit subjektů v území ORP Ostrava (NAPŘ. VŠB-TUO, MS!C, DOV, PLATO, SVČ/DDM, JUNIOR UNIVERZITA VŠB-TUO, jiné subjekty) • široká nabídka zájmového a neformálního vzdělávání • existence Parlamentu dětí a mládeže města Ostravy, zapojování aktivních žáků do školních a obvodních parlamentů • široká nabídka exkurzí MS PAKT v rámci podpory školních kariérních poradců • KARIÉRNÍ PORADCI V ZŠ V ORP OSTRAVA • finanční podpora ze strany SMO, šablony • přenos příkladů dobré praxe, síťování, spolupráce škol	• ne všechny školy disponují dostatkem moderních odborných učeben • slabá vnitřní motivace žáků pro osobní růst, pro získávání znalostí a dovedností • předčasný odchod dětí ze základních škol • finanční náročnost externích aktivit a finanční možnosti škol pro realizaci mimoškolních forem výuky • finanční náročnost výukových pomůcek • komplikovaná přeprava žáků na mimoškolní aktivity • nedostatek financí na přepravu žáků na mimoškolní aktivity • nedostatky v provázanosti reálných potřeb a požadavků na výuku s obsahem a kvalitou vzdělávání pedagogů • podfinancování provozu škol, Rozvojové aktivity (investiční i „měkké“) škol jsou téměř výhradně vázané na „externí“ zdroje financování (projekty, granty) • profesní rigidita učitelů, syndrom vyhoření

	• nesoulad úrovně a typů gramotností a kompetencí žáků s nároky současné doby
PŘÍLEŽITOSTI	OHROŽENÍ
• financování investičních aktivit škol z externích zdrojů • financování vzdělávacích aktivit z externích zdrojů (MAP, šablony, dotační výzvy SMO i jiných subjektů) • nabídka bezplatných vzdělávacích aktivit pro děti, žáky, pedagogy z projektů realizovaných SMO, NPI ČR, KVIC aj.) • školní participativní rozpočty a jiné aktivity zapojující žáky do rozhodovacích procesů školy • pozice školních koordinátorů podpory nadání, podnikavosti a oblastních koordinátorů • revize RVP a ŠVP • uspořádání tříd/učeben podporující týmovou spolupráci • využití moderních didaktických metod a forem vedoucích k rozvoji či osvojení si potřebných kompetencí dětí a žáků • podpora pedagogů v osvojování si moderních didaktických metod a forem vedoucích k rozvoji dětí a žáků • inspirace v zahraničí (Erasmus+, eTwinning) • Povinná pozice Informatika na ZŠ (správce ICT) • zřízení pozice KOORDINÁTORA ICT pro ZŠ na úrovni města • rozšíření počtu škol s kariérovým poradcem • atraktivní výukové aktivity pro děti • neustálá podpora pedagogických a didaktických kompetencí pedagogů	• klesající úroveň výsledků vzdělávání, nárůst výchovných problémů, nárůst počtu žáků ze sociálně znevýhodněného prostředí • změny systému financování škol • nízká motivace pedagogů k osobnímu rozvoji s ohledem na neplnění vládních slibů v oblasti platů a snížení objemu financí na platy ve školství na podfinancování resortu • různé vnímání důležitosti vzdělávání zřizovateli • mindset mladé generace učitelů • nedostatek pozornosti věnovaný vyhledávání a podpoře nadání, v tom důsledku např. odchod nadaných na víceletá gymnázia a pokles úrovně třídy

SWOT analýza oblasti rovné příležitosti ve vzdělávání

Materiální podmínky

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
• zvyšující se počet škol s bezbariérovým přístupem k učebnám • vybavení škol moderními výukovými pomůckami a speciálními vzdělávacími pomůckami prostřednictvím podpůrných opatření, šablon a dalších vhodných titulů • dostatečné kapacity základních škol • možnost pořídit vybavení škol (pomůcky) z programů podpory statutárního města Ostravy (talentmanagement, bilingvní a cizojazyčná výuka, školství)	• chybí vnitřní i venkovní prostory pro odpočinek a relaxaci • chybějící zázemí a nedostatečné pracovní podmínky pro školní poradenské pracoviště v některých školách • nevyhovující další prostory v některých školách (jídelsna, družina, školní kuchyně) • vysoký počet žáků ve třídách

PŘÍLEŽITOSTI	OHROŽENÍ
• vybudování nových tříd pro dělení výuky či snížení počtu žáků ve třídách • zřízení přípravných tříd v ZŠ • pořízování moderního technického vybavení škol, včetně ICT a virtuální reality • zvyšování počtu škol s bezbariérovým přístupem k učebnám • úpravy venkovních prostor, hřišť a relaxačních zón • financování rozšíření kapacit mateřských škol a rekonstrukcí škol včetně technického vybavení z projektů IROP a ITI Ostravsko, apod. • změna vyhlášky č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých od 1. 7. 2024	• rychlé stárnutí technického vybavení a pomůcek a nákladné zajišťování jejich udržitelnosti • nedostatečné používání již získaných pomůcek • nedostatek kapacit v MŠ, z důvodu odpočtu dětí (při přijatých 2letých dětech, při individuálním vzdělávání a vyšších stupních podpurných opáření)

Lidské zdroje

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
• zkušenosti s prací odborných pozic na školách • spolufinancování pozic ŠPP ze strany SMO a městských obvodů SMO • metodická podpora školních poradenských pracovišť ze strany města Ostravy • ochota řešit problematiku rovných příležitostí v rámci ORP Ostrava • pozice kariérních poradců v ZŠ • pozice sociálních pedagogů na ZŠ	• nesystémové financování odborných pozic ŠPP hrazených z projektů (vyjma asistentů pedagoga) • nedostatek kvalifikovaných pedagogů v oblasti speciálního školství • různá míra odborné zdatnosti pedagogů v oblasti identifikace a podpory nadání • nedostatek lidských zdrojů pro práci s nadanými žáky • nedostatečná připravenost nastupujících pedagogů pro inkluzivní vzdělávání
PŘÍLEŽITOSTI	OHROŽENÍ
• DVPP v oblasti rovných příležitostí, osobnostního rozvoje a rozvoje potenciálu každého žáka • snaha města o zvyšování kompetencí pedagogických a nepedagogických pracovníků formou i neakreditovaného vzdělávání • možnosti zajištění externího financování odborných pozic na školách a jejich podpora • zapojení odborníků z Ostravské univerzity Pedagogické fakulty na školách • práce s nadanými žáky, spolupráce s organizacemi podporujícími rozvoj nadání • podpora ředitelů a pedagogů ze strany středního článku • vzdělávací aktivity pro pedagogy i žáky na podporu identifikace nadání a práce s nadanými dětmi/žáky	• vysoké nároky na pedagogy při práci s dětmi a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, syndrom vyhoření • chybí absolventi některých oborů • obsazení a udržitelnost odborných pozic (školní psycholog, školní speciální pedagog, sociální pedagog, sociální asistent) – nejistota, nesystémové financování • úbytek kvalitních pedagogických pracovníků kvůli neúměrně rostoucí zátěži a odchodům do důchodu • přetíženost škol vysokou administrativní zátěží • časté legislativní změny • změna způsobu přidělování a financování asistentů pedagoga

Ostatní podmínky

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
• zkušenosti s integrací dětí a žáků ze sociálně znevýhodněného prostředí i se speciálními vzdělávacími potřebami v mateřských i základních školách • dlouhodobá příkladná spolupráce všech subjektů působících ve vzdělávání v rámci ORP Ostrava v oblasti rovného přístupu ke vzdělávání • koordinované sociální začleňování a řešení koncepčního přístupu ve vzdělávání • úspěšné zapojení škol do soutěží a projektů (lokální, mezinárodní) • dlouhodobé zkušenosti města s řešením projektů EU – v minulosti a současnosti realizované projekty na podporu dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem • podpora inkluzivního vzdělávání ze strany města Ostravy (efektivní využití vyhlášených dotačních programů) • aktivní přístup města ke zvýšení kvality vzdělávání zejména u dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, nadaných a dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí	• velká koncentrace dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí v některých třídách/školách a lokalitách • omezené možnosti v přístupu k žákům, kteří narušují výuku a neplní své školní povinnosti • nezáměr některých rodičů* o vzdělávání svých dětí a aktivit školy, nedostatečná vzájemná komunikace školy a rodiny • legislativou omezené možnosti sdílení informací a spolupráce školy s OSPOD • nastavení působnosti OSPOD dle místa trvalého pobytu dítěte/žáka • nedostatečná předškolní příprava dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí (vysoká absence) • nedostatečný prostor vyučujících pro individuální přístup k žákům • nedostatečná spolupráce rodiny, školy a sociálních služeb u dětí se sociálně slabých rodin • rozdíly v přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám jednotlivých městských obvodů a obcí (různé pohledy místních samospráv na řešení problematiky rovných příležitostí)
PŘÍLEŽITOSTI	OHROŽENÍ
• rozšíření povědomí škol o kompetencích a povinnostech odboru SPOD • upevnění pozice ŠPP, jejich etablování v životě školy a další rozvoj • rozšíření sítě školních poradenských zařízení (PPP, SPC) • podpora práce s nadanými žáky, spolupráce s organizacemi • vyšší intenzita komunikace pedagogů s rodiči a jejich zapojení do života školy • osvětové programy pro rodiče • posilování motivace žáků k učení – exkurze, besedy, výměnné pobyty žáků, soutěže, tematické soutěže apod. • podpora rozvoje vzdělávání žáků ohrožených školním neúspěchem ze strany města Ostravy, Ostravské univerzity a vybraných obvodů • sdílení aktivit a výstupů z projektů na podporu nadání (talentmanagement, billingvní výuka, kariérový poradce, knihovník) realizovaných školami v rámci příkladů dobré praxe • podpora vzniku škol se zaměřením na vzdělávání cizinců	• nepřipravenost dětí na nástup do 1. ročníku ZŠ v důsledku neúčasti na povinném předškolním vzdělávání (vysoký počet žádostí o individuální vzdělávání v MŠ) • vysoký počet bezdůvodných žádostí o odklad povinné školní docházky • zvyšující se počet žáků ze sociálně znevýhodněného prostředí • rostoucí počet dětí se SVP (logopedické a jiné problémy) • ohrožení kvality vzdělávání a klimatu třídy žákem s poruchami chování, nárůst výchovných problémů • nebezpečí poklesu celkové úrovně vzdělání – odchod talentovaných žáků na gymnázia nebo do soukromých škol • nízká motivace žáků k učení a rodičů podporovat vzdělávání svých dětí • nízká úroveň spolupráce s rodičem – nízké rodičovské kompetence, přenášení odpovědnosti na školu • vysoká míra migrace obyvatel

• aplikace nových metod a forem výuky, diferenciací výuky • spolupráce škol se spolky při základních a mateřských školách • využívání formy jednání učitel – žák – zákonný zástupce • úprava RVP, kterým dojde ke snížení výstupu učiva pro podporu individuálního přístupu pedagogů k žákům ze sociálně znevýhodněného prostředí i dětem nadaným • posílení mimoškolních aktivit z důvodu motivace ke vzdělávání (zřízení školních klubů na školách) • podpora zajišťování volnočasových aktivit na školách externími subjekty na podporu nadání a správného využívání volného času • zvýšení počtu zájmových útvarů (kroužků) pro nadané žáky v rámci školních klubů • intenzivnější spolupráce aktérů při řešení nadměrné absence žáků • větší zapojení škol do komunitního života v obci/lokalitě, užší spolupráce škol v území (např. stáže pedagogů na různých typech škol) • možnost participovat na projektech třetích stran (město, VŠ, NNO, NPI apod.) • bezplatná doprava dětí a žáků v rámci MHD Ostrava v rámci školního vzdělávání (plavání, DOV, kina apod.) • možnost vzniku Klinické školy ve spolupráci s MŠMT, města, kraje a Ostravské univerzity (ověření nových přístupů k rovnému vzdělávání) • využívání bezplatných preventivních programů organizacemi finančně podpořenými SMO v oblasti prevence kriminality • zřízení přípravných tříd	• nárůst počtu cizinců ve školách, kteří často neumí dobře komunikovat v češtině • narůstající počet žáků s neukončeným základním vzděláváním (bez vzdělání) • ukončení dotačních titulů – nedostatek finančních prostředků na pokračování nastartovaných aktivit a projektů • slabá vazba vzdělávání s uplatněním na trhu práce • distanční výuka • rostoucí záškoláctví včetně skrytého záškoláctví (omlouvání absence rodiči) • nedostatečná podpora vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami při odmítnutí jejich vyšetření ze strany rodičů • narůstající počet nespolupracujících rodin • nárůst počtu žáků, kteří po ukončení základní školy, resp. po ukončení povinné školní docházky dále nestudují • složité zapojení (menších) neziskových organizací do projektů z důvodu velké administrace • nedostatek finančních prostředků na realizaci volnočasových aktivit (kroužky) a mimoškolních aktivit (lyžařský výcvik, adaptační pobyty, divadla, kina, preventivní programy apod. k prevenci rizikových forem chování)
--	--

SWOT analýza oblasti financování potřeb škol

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
• připravenost projektových fichí • spolupráce jednotlivých skupin • rychlá reakce na možné nové projektové výzvy • spolufinancování zřizovatelem • zkušenost ředitelů s čerpáním dotací (dle zřizovatele) • dotace města • možnost poradenství odborných pracovníků MMO v oblasti využívání finančních zdrojů	• přílišná závislost na externích zdrojích • problematika participace škol na financování projektů • administrativní zátěž • nekomplexnost financování • nemožnost finančního ohodnocení práce ŘŠ (zásady zřizovatele) - zásady některých zřizovatelů nedovolují proplácet ředitelům mzdy z projektů. V malých školách nemá ředitel možnost delegovat úkoly spojené s projekty na jiné pracovníky

z operačních programů a jiných finančních zdrojů • zkušenosti zřizovatelů s čerpáním dotací • realizace a koordinace velkých projektů SMO (MAP, Rovné příležitosti...) • spolufinancování některých projektů ze strany SMO (na území města Ostravy)	• podíl zřizovatelů na spolufinancování • ve většině projektů absence možnosti čerpání osobních nákladů na zajištění odborníků a odměny pro realizátory • nedostatek odborníků pro plynulé zajištění realizace projektů • podmínky poskytovatelů dotací (např. omezení dvě žádosti na IČO)
PŘÍLEŽITOSTI	OHROŽENÍ
• využití externích zdrojů financování (např. národní zdroje, obecní a krajské dotační zdroje, nadační fondy, dotace EU, EHP Norsko, DZS, Erasmus apod...) • koordinace žádostí se SMO • realizace seminářů na téma fundraising pro ředitele škol a školských zařízení • výměny zkušeností z oblasti čerpání a získávání finančních zdrojů mezi řediteli školských organizací • vytvoření veřejné sítě odborných učeben realizovaných z dotací a projektů v rámci Ostravy (spolupráce se SVČ, DDM, DOV aj.) • možnost využití externích dotačních agentur a dotačního poradenství • zastřešení investičních projektových činností zřizovatelem • automatické financování asistentů pedagoga v každé třídě MŠ bez nutnosti doporučení PPP • systémové financování pozic nyní financovaných ze Šablon • financování právního poradenství pro ředitele škol • administrativní pracovník/ekonom pro vedení celé agendy projektů přímo ve škole • financování „projektových manažerů“ na školách • komunikace s poskytovateli dotací pro nastavení podmínek • možné návrhy na úpravu dotačních titulů SMO ze strany PS k financování	• nezajištěnost finančních prostředků po skončení projektu na jeho pokračování (osobní náklady, náklady na materiál aj.) • přetíženost pedagogických pracovníků a s tím spojená neochota realizace projektů • dodání finančně nákladných povinných příloh k projektové žádosti • podmíněnost vydání souladu jedné výzvy pro účast ve výzvě druhé (viz RESTART, ITI – MŠMT OP VVV) • nedostatečná kvalita zpracování projektových záměrů žadatelů • neochota zřizovatelů k uvolnění veř. financí • malá motivace ředitelů k čerpání • v některých dotačních titulech příliš mnoho kvalitních projektů, které nekorespondují s finanční alokací dotačního titulu • snížení alokací na dotační tituly a příspěvky z důvodu makroekonomické situace v ČR • zvyšování cen • problematika předfinancování projektů

2.4 Hlavní problémy k řešení v oblasti vzdělávání v ORP Ostrava

Aby bylo možné správně nastavit klíčové strategické oblasti k jejich podpoře a dalšímu rozvoji, je nutné nejprve identifikovat problémy v území ORP Ostrava. Hlavní problémy v oblasti školství a vzdělávání v ORP Ostrava vyplývají z jednání pracovních skupin projektů MAP ORP Ostrava III a MAP ORP Ostrava IV a byly definovány na základě analytických podkladů poskytnutých/vypracovaných pracovními skupinami projektu. Vycházejí také z aktualizovaných SWOT analýz, z výsledků evaluačních šetření

předchozích MAP, vlastních šetření a z identifikovaných potřeb škol, z průběžného vyhodnocování naplňování akčních ročních plánů a výsledků externích šetření (např. ČŠI, PAQ Research aj.).

Hlavní obecné problémy ve vzdělávání v ORP Ostrava (hlavní oblasti rozvoje)

1. **Investiční, materiální potřeby škol:** bezbariérovost, nesoulad vybavení škol s moderními vzdělávacími trendy, zastaralé vybavení učeben, laboratoří, dílen a dalších prostor škol – podpora infrastruktury a materiálního vybavení škol a dalších subjektů podílejících se na vzdělávání, zastaralé vybavení školních kuchyní, absence nebo nedostatečnost pracovních a odpočinkových prostor pro pedagogické pracovníky škol, absence relaxačních prostor pro děti a žáky, kapacity škol (zejména v okrajových městských obvodech města Ostravy a v okolních územně samosprávných celcích), zázemí školních knihoven, zázemí ŠPP, zázemí pro sportovní aktivity – hřiště, tělocvičny, odborné učebny/koutky v MŠ, školní zahrady, podmínky pro vzdělávání dětí mladších 3 let, vybavení škol pomůckami (včetně kompenzačních), prostorové a materiální podmínky školních knihoven a další investiční potřeby škol.

Příčiny problému: nedostatečné financování investičních a materiálních potřeb škol vyplývající z omezených alokovaných částek ve výzvách EU-IROP/ITI/OP ST a omezených rozpočtů měst/obcí/městských obvodů, zastaralost budov a vybavení škol, rychlý technologický pokrok zvyšující požadavky na vybavení škol, legislativní a administrativní překážky, prioritizace jiných oblastí místními samosprávami.

Návrh řešení: pokračovat v podpoře v oblasti investičních a materiálních potřeb škol, pravidelná aktualizace SR MAP, poradenství, sdílení příkladů dobré praxe, spolupráce a přenášení informací zřizovatelům, komunikace s různými subjekty ve snaze omezit administrativní a legislativní překážky, propojovat subjekty v území s cílem jejich vzájemné spolupráce, např. využívání učeben v jedné škole žáky okolních škol.

2. **Lidské zdroje:** Podpora pedagogických, didaktických a manažerských kompetencí pracovníků ve vzdělávání (vč. zřizovatelů a jejich zaměstnanců). Nesystémové pojetí některých důležitých pracovních pozic ve školách, nízké finanční ohodnocení nepedagogických pozic (kuchařky, školníci aj.), nedostatek AP v některých školách X automatické financování asistentů pedagoga v každé třídě MŠ bez nutnosti doporučení PPP nebo SPC, poddimenzované personální obsazení škol, podpora kvantity i kvality v oblasti lidských zdrojů, podpora rozvoje odbornosti pedagogických i nepedagogických zaměstnanců škol, nákladnost vzdělávacích aktivit pro pedagogy, podpora v oblasti využívání moderních didaktických forem vedoucích k rozvoji klíčových kompetencí, důraz na rozvoj digitálních kompetencí k celoživotnímu učení, kvalita přípravy budoucích pedagogických zaměstnanců (OU, VOŠ a střední školy připravující studenty pro tuto profesi), žádné nebo nízké úvazky školních knihovníků/pedagogů vykonávajících činnost školního knihovníka, financování pozic projektových manažerů, ekonomů, nedostatek financí na hrazení některých pozic, ale i nedostatek některých profesí – např. školní psychologové.

Příčiny problému: nízké finanční ohodnocení některých pracovníků ve vzdělávání (pedagogické i nepedagogické pozice) a tím nízká atraktivita těchto profesí, nesystémové pojetí některých pozic a jejich financování z projektů – navyšování administrativy, nedostatečné financování školství – omezené možnosti financování pozic jako asistenti pedagoga, projektoví manažeři, ekonomové, školní knihovníci, nedostatek některých profesí – např. školní psychologové, pedagogové přírodovědných předmětů (matematika, fyzika, chemie, biologie) – náročnost studia těchto pedagogických oborů nekorresponduje s RVP ZV + lepší finanční ohodnocení těchto profesí v SŠ

nebo mimo pedagogickou sféru, poddimenzované personální obsazení, které neodpovídá potřebám dětí/žáků, různá kvalita přípravy budoucích pedagogů v rámci studia, administrativní zátěž při financování potřebných pozic z projektů, různá míra podpory a motivace pedagogů ze strany ředitele školy.

Návrhy řešení: zvýšení finančního ohodnocení pracovníků ve vzdělávání – přenos informací o aktuálních problémech z území osobám s rozhodovacími pravomocemi, dialog o systémovém pojetí pozic, podpora odborného i osobního rozvoje pracovníků ve vzdělávání, zajištění kvalitních bezplatných vzdělávacích a motivačních aktivit, podpora moderních didaktických a digitálních kompetencí u pracovníků ve vzdělávání, spolupráce a dialog se subjekty připravujícími budoucí pedagogy na téma kvality jejich přípravy, množství praxe, motivace pro výkon profese, snížení administrativní zátěže, zjednodušení administrativních procesů, mentoring, realizace vzdělávacích aktivit – podpora kontinuálního profesního rozvoje, prevence syndromu vyhoření, motivace, wellbeing, ocenění práce apod.

3. **Podpora rovného přístupu ke vzdělávání, rozvoj potenciálu každého dítěte/žáka, zejména žáků se sociálním nebo jiným znevýhodněním,** podpora (mimoškolních) aktivit, které podporují aktivizační a společné vzdělávání dětí, žáků a rodinný i komunitní život občanů, podpora a práce s nadanými dětmi, individuální přístup k rozvoji nadání, rozvoj potenciálu každého žáka, diferenciací výuky.

Příčiny problému: socioekonomické bariéry (omezený přístup ke vzdělávání, nedostatek financí na pomůcky, dopravu a další výdaje spojené se vzděláváním, nedostatek financí na výukové aktivity mimo školu – muzea, divadla, exkurze aj., z toho pramenící sociální vyloučení z kolektivu aj.), omezené kapacity podpůrných služeb (omezená dostupnost asistentů pedagoga, školních psychologů a dalších pozic), nedostatečná diferenciací výuky (různé potřeby, různý rozvoj potenciálu každého žáka – žák průměrný/žák se SVP/žák nadaný), finanční a sociální bariéry bránící účasti některých dětí a žáků na mimoškolních aktivitách, rozsah spolupráce škola-rodina-komunita (nízká míra zapojení rodičů/komunity do vzdělávacího procesu, nízká podpora dětí v rodině, nedostatečná komunikace a spolupráce mezi školou a rodinou u dětí se sociálním nebo jiným znevýhodněním), omezená dostupnost a nižší atraktivita výuky.

Návrhy řešení: finanční podpora sociálně znevýhodněných rodin (dotace na stravu, dopravu, vstupné, pomůcky aj.), posílení podpůrných služeb a pozic (počet a dostupnost asistentů pedagoga, školních psychologů, sociálních pedagogů aj., speciální programy pro děti a žáky se SVP vč. nadaných), individualizace a diferenciací výuky, podpora, vzdělávání pedagogů v používání diferencovaných výukových metod, zvýšení dostupnosti a atraktivity výuky (využívání moderních didaktických metod a forem výuky, bezbariérovost aj. – vybavenost škol, erudovanost a ochota pedagogů k využívání moderních didaktických forem a metod a diferencovat výuku), podpora (mimoškolních) aktivit (financování a rozvoj (mimoškolních) aktivit – rozvoj gramotností, kompetencí, pohybu aj. – bezplatné kroužky, bezplatné využívání školních hřišť v odpoledních hodinách aj.), spolupráce s odborníky a NNO – doučování, rozvojové mimoškolní aktivity).

4. **Rozvoj gramotností a kompetencí,** mj. s využitím moderních didaktických forem vzdělávání (projektové vyučování, využití technologií, kooperativní vyučování, využití her a simulací, učení na základě zkušeností, výuka mimo třídu, individualizovaná výuka zaměřená na rozvoj potenciálu každého žáka aj.), rozvoj gramotností a kompetencí dětí a žáků, digitální kompetence k celoživotnímu učení, zvýšení povědomí o divergentním myšlení, práce s informacemi, mediální

výchova, kritické myšlení (pedagogové i žáci), podpora cizích jazyků, kreativity, podnikavosti, iniciativy, rodilí mluvčí, kvalifikace, diferenciací výuky a další.

Příčiny problému: pozůstatky pandemie COVID 19, nepřipravenost nebo neochota některých pedagogů měnit zažitá stereotypy ve výuce, scházějící motivace nebo nedostatek času na další vzdělávání, nákladnost vzdělávacích aktivit, konzervativní přístup některých pedagogů, nedostatečná technologická vybavenost některých škol, nízká úroveň digitálních kompetencí některých pedagogů a žáků, nedostatečný důraz na kritické myšlení, práci s informacemi, nedostatečná podpora v oblasti rozvoje kreativity, podnikavosti, nízké povědomí o divergentním myšlení, vyšší míra dětí a žáků z nepodnětného prostředí, ze sociálně vyloučených lokalit.

Návrhy řešení: zajištění kvalitní odborné přípravy pedagogů MŠ/ZŠ (vzdělávací aktivity zaměřené na rozvoj (pre)gramotností a kompetencí u dětí a žáků, na využívání moderních didaktických forem a metod výuky, technologií, digitálních kompetencí, kritického myšlení, práci s informacemi, kreativitu, podnikavost aj.), podpora profesního rozvoje, wellbeingu, zvýšení povědomí o time managementu u učitelů, podpora inovativních způsobů výuky, modernizace vybavení škol, podpora cizojazyčné výuky (rodilí mluvčí, zvýšení hodinové dotace u cizích jazyků, větší propojení vzdělávání s praxí – výuka mimo třídu, exkurze, výuka přímo u zaměstnavatelů), aktivity na podporu rozvoje gramotností a kompetencí u dětí a žáků.

5. **Proměna role učitele a proměna obsahu a způsobu vzdělávání** (podpora schopností hlubšího porozumění problémům v širších souvislostech oproti přetěžování žáků informacemi, důraz na využívání znalostí ke kreativním aktivitám a týmové spolupráci, propojování jednotlivých disciplín a jejich uplatňování pro praktické využití, rozvoj dovedností a získávání praktických zkušeností a poznatků v souvislostech, podpora badatelské a projektové výuky či metod kreativního učení).

Příčiny problému: mnoho škol stále využívá tradiční výukové metody, které jsou zaměřené na předávání velkého množství informací, místo rozvoje kritického myšlení a praktických dovedností, nedostatek podpory pedagogů k přechodu na jiný způsob vzdělávání od ředitelů škol, vysoké nároky stávajících ŠVP na výuku velkého množství informací mohou bránit zavádění moderních vzdělávacích metod a forem, neprovázanost výuky v jednotlivých předmětech, nedostatečné technické vybavení škol, nedostatek mentoringu a podpory pro učitele.

Návrhy řešení: úprava ŠVP X implementace nového RVP (redukce nadbytečných informací, integrace praktických zkušeností, podpora interdisciplinárního přístupu, snížení důrazu na memorování velkého množství informací a naopak přechod důrazu na práci s informacemi, kritické myšlení, digitální dovednosti, vzdělávací aktivity týkající se nového RVP pro ředitele, zvýšení provázanosti výuky, podpora technického vybavení škol, inovativních výukových metod, poskytnutí času na přípravu pedagogů, jejich profesní růst, podpora mentoringu, tandemové výuky (tzn. také navýšení financování regionálního školství), změna hodnocení a testování (formativní hodnocení, vytváření hodnocení, která podporují rozvoj kritického a kreativního myšlení), podpora kreativity ve výuce (vytváření kreativních učebních plánů, zajištění zdrojů pro kreativní výuku).

6. **Podpora zdravého klima školy, wellbeingu dětí, žáků i pracovníků ve vzdělávání, podpora managementu třídních kolektivů**, aktivity vedoucí k podpoře zdravého klima školy a managementu třídních kolektivů, jejichž cílem je vytvoření pozitivního, tolerantního a inkluzivního prostředí, individuální přístup k žákům, aktivní zapojení žáků, spolupráce s rodiči, komunitou, prevence

konfliktů, profesní rozvoj pedagogů, jehož cílem je vytvořit prostředí, ve kterém se každý žák může cítit bezpečně a může plně rozvíjet svůj potenciál.

Příčiny problému: nedostatečná podpora wellbeingu, slabý management třídních kolektivů, nedostatek individuálního přístupu k žákům, omezené zapojení žáků do školních aktivit, nezáměr rodičů o život školy, o dění ve škole, vliv sociálních sítí namísto rodiny, náročná prevence konfliktů a sociálně patologických jevů mezi dětmi, žáky, rychlý vývoj druhů sociálně patologických jevů ve společnosti v souvislosti s prudkým rozmachem digitálních technologií, vysoký tlak na výkon a výsledky, stres a vyhoření pedagogů.

Návrhy řešení: navýšení počtu třídnických hodin, vytvoření pozitivního, podpůrného prostředí, podpora wellbeingu (podpora, zajištění programů pro duševní a fyzické zdraví pedagogů, žáků – relaxační techniky, fyzická aktivita, mindfulness, posílení podpory školních psychologů a dalších pozic ŠPP), posílení managementu třídních kolektivů (vzdělávací aktivity pro pedagogy na podporu řízení tříd, na techniky řešení konfliktů a budování pozitivního klimatu třídy), implementace metod facilitace a mediace jako nástrojů řešení konfliktů a zlepšení komunikace, podpora pravidelných setkávání s rodiči, vytvoření rodičovských/komunitních sdružení, podpora wellbeingu učitelů (programy předcházející syndromu vyhoření, podpora profesního rozvoje, ocenění práce pedagogů, zajištění odborné pomoci, programy pro podporu duševního zdraví, rozvoj sociálních a emočních dovedností), zapojení žáků do rozhodovacích procesů, podpora žákovských iniciativ, vytváření silných kolektivů, snížení tlaku na výkon a výsledky.

7. **Administrativní zátěž ředitelů škol**, administrativní náročnost správného zaúčtování, vyúčtování a vypořádání dotací X Financování právního poradenství pro ředitele škol, financování pozic administrativního pracovníka, projektového manažera

Příčiny problému: projektové financování školství – složité předpisy (podmínky) a byrokracie pro získání a vyúčtování dotací, které zvyšují administrativní zátěž ředitelů, nedostatek finančních prostředků na projektové manažery, administrativní pracovníky, obavy některých ředitelů z náročnosti administrativních procesů v rámci dotací, časová náročnost, nedostatečné poradenství, různá erudovanost a podpora zřizovatele, běžná administrativa zabírá stále více času.

Návrhy řešení: zjednodušení podmínek čerpání dotací, snížení byrokracie, podpora automatizace v rámci administrativních procesů, automatické (spolu)financování pozic projektových manažerů/administrativních pracovníků, nabídka specializovaných vzdělávacích aktivit, sdílení příkladů dobré praxe, mentoring, implementace softwarových nástrojů pro snazší správu administrativy, financí, vzdělávací aktivity k využívání moderních technologických nástrojů, podpora v oblasti financování pozic, financování právního poradenství, podpora efektivního vykazování, vzdělávací aktivity na projektové řízení a administraci dotací, podpora inovací a modernizace v oblasti administrativy a modernizace procesů.

8. **Rozdílná podpora oblasti školství u jednotlivých zřizovatelů, rozdílná odborná zdatnost zřizovatelů**

Příčiny problému: různé finanční možnosti zřizovatelů, nedostatečná systémová koordinace a sdílení příkladů dobré praxe mezi zřizovateli, kumulované funkce zaměstnanců úřadů menších městských obvodů nebo obcí a měst v okolí Ostravy – nedostatečná kapacita na nadstandardní plnění zřizovatelské role, u některých zřizovatelů může mít oblast školství/vzdělávání menší váhu

než investice do veřejného prostoru, místních komunikací aj., nedostatek vzdělávacích aktivit pro zřizovatele/nedostatek času se jich účastnit, různorodost škol = větší nároky na zřizovatele, nedostatečná komunikace mezi školami a zřizovateli, omezené finanční možnosti zřizovatelů způsobující nedostupnost nejmodernějších technologií, softwaru, inovací.

Návrhy řešení: využití externího financování, které ale přináší dodatečnou administrativu, posílení koordinace a spolupráce mezi zřizovateli (platformy, koordinační centra), podpora profesního rozvoje zřizovatelů a jejich zaměstnanců (organizace pravidelných vzdělávacích aktivit/platform pro zřizovatele a jejich zaměstnance, podpora mentoringu, koučingu), poskytování odborného poradenství/vytvoření poradenských týmů, poradenství/vzdělávání poskytované lokální autoritou (statutární město Ostrava, MAP, odbor školství Krajského úřadu MSK aj.), podpora participativního řízení – zapojení škol do rozhodovacích procesů a plánování na úrovni zřizovatele.

9. **Velká míra závislosti realizace rozvojových priorit škol na nesystémových, resp. grantových zdrojích,** závislost na financování projektů z dotací EU a ostatních externích zdrojů, vyhlášené dotační tituly v mnoha případech nekorespondují s aktuálními potřebami a prioritami škol a ty jsou motivovány neřešit své priority a problémy, ale to, na co je vysána dotace, nesystémové, nenavazující financování projektů, které se osvědčily jako pilotní.

Příčiny problému: nedostatečné systémové financování všech potřeb škol, zejména rozvojových aktivit, nestabilita externího financování, nedostatečné alokace vypisovaných výzev, složitost administrativních procesů, zacílení výzev nekorespondující s potřebami škol, chybějící podpora pro udržitelnost, příliš úzké zacílení některých výzev (škola např. částečně z externích zdrojů nakoupí ICT, ale již nemá finance na vzdělávání pedagogů, na dodatečný software nebo na obnovu těchto zařízení).

Návrhy řešení: zvýšení systémového financování školství (není v moci MAP), podpora rozvoje kapacit pro získávání externího financování (semináře, workshopy, vytvoření specializovaných týmů), podpora vyhledávání alternativních zdrojů financování, podpora inovativních modelů financování potřeb škol (např. kombinace veřejných a soukromých zdrojů), plánování udržitelnosti, podpora spolupráce, partnerství mezi školami, zastřešení fundraisingu škol zřizovatelem, zapojení komunity a stakeholderů, podpora dlouhodobých investic a jejich efektivnějšího využívání.

10. **Existence vyloučených lokalit v Ostravě,** respektive částí města, ve kterých se nachází ubytovny nebo sociálně vyloučené lokality.

Příčiny problému: nezaměstnanost/neochota pracovat, nízká úroveň vzdělání obyvatel vyloučených lokalit, omezený přístup/neochota využívat veřejné služby, nízká finanční gramotnost některých občanů, závislosti, chudoba, kriminalita, nedostatečné legislativní propojení institucí, které si např. nesmějí předávat některé informace, neochota některých zástupců menšin vystoupit z komunity, z menšiny, začít žít jinak, než je zvykem v komunitě/menšině.

Návrhy řešení: podpora zaměstnanosti, vzdělávání (rekvalifikace, podpora podnikání, vzdělávání rodičů žijících ve vyloučených lokalitách), snaha o boření bariér, osvěta rodičů v oblasti důležitosti vzdělání, v oblasti finanční gramotnosti, prevence sociálně patologických jevů, podpora ze strany specializovaných pozic ve škole (sociální pedagog, asistent pedagoga), rozvoj veřejných služeb a zajištění informovanosti o možnostech veřejných služeb, podpora komunitního života, posílení spolupráce s policií, OSPOD, asistenty prevence kriminality, podpora dobrovolných a komunitních

aktivit, posílení sociální podpory a služeb, pomoc s řešením finančních problémů + osvěta v oblasti finanční gramotnosti.

11. Spolupráce a síťování škol, vytváření komunikačních platforem s různým zaměřením

Příčiny problému: problémem není samotná absence spolupráce, síťování škol nebo komunikačních platforem, ale jejich podpora a udržitelnost v případě, kdy budou bez náhrady ukončeny projekty MAP a další, které tuto oblast podporují.

Návrhy řešení: pokračování v podpoře, rozvoji a vzniku nových tematicky zaměřených platforem, podpora síťování škol, přenášení informací, příkladů dobré praxe.

12. Podpora spolupráce s rodinou a dalšími subjekty podílejícími se na výchově a vzdělávání, rozdílný přístup rodičů ke vzdělávání jejich dětí, zejména v sociálně vyloučených lokalitách, nesoučinnost rodičů při doporučení školy k vyšetření dítěte na SPC či PPP, vzhledem k neúčasti dítěte při zápisech se vyšetření řeší v září, vysoký podíl neúčasti dětí na předškolním vzdělávání, které má značné negativní důsledky při dalším vzdělávání. Vysoká absence žáků ve školách jak neomluvená (záškoláctví) tak omluvená (skryté záškoláctví) vede k negramotnosti žáků na základních školách.

Příčiny problému: socioekonomické bariéry, vliv komunity, nízké povědomí některých rodičů o důležitosti vzdělání, sociální, ekonomické, jazykové a kulturní bariéry, nedostatečná komunikace mezi rodiči a školou, nezájem rodičů o život školy, o vzdělávání vlastních dětí, přenášení odpovědnosti za výchovu a vzdělávání ze stran rodičů na školu, neochota rodičů spolupracovat, nízká účast na předškolním vzdělávání, nedostatečná míra dlouhodobého pohledu, plánování u romského etnika, nedůvěra některých rodin k institucím, různé zdroje a přístup škol k rodinám, omlouvání bezdůvodné absence rodičů (skryté záškoláctví), nedostatečná kapacita školských poradenských center (PPP, SPC), nedostatek nebo nákladnost mimoškolních a podpůrných aktivit.

Návrhy řešení: zvýšení povědomí rodičů o významu vzdělání (workshopy, semináře, informační kampaně), odstranění bariér (sociálních, ekonomických – bezplatné nebo dotované mimoškolní aktivity, bezplatná nebo dotovaná školní strava), podpora jazykové a kulturní integrace, zlepšení přístupu k informacím – určení vhodné formy a místa pro komunikaci, např. komunitní centra, budování důvěry mezi školou a rodinou, zvýšení motivace a zapojení dětí, podpora školských poradenských center (PPP, SPC), zlepšení školního klimatu, programy prevence záškoláctví, rozvoj mimoškolních aktivit a podpora komunitních aktivit, společné projekty rodiny a školy.

13. Odpočty dětí v MŠ a držení míst pro děti s individuálním vzděláváním (tímto se snižují kapacity MŠ a děti se nezapočítávají do stavu, při stanovení PH Max, což může mít vliv na úvazky nepedagogických pracovníků škol, taktéž odpočty žáků při vyšším stupni podpůrných opatřeních (3. a 4.))

Příčiny problému: legislativní rámec vzdělávání v ČR, nedostatečná podpora rodičů vracejících se po rodičovské dovolené do zaměstnání, zákony a prováděcí předpisy týkající se předškolního a základního vzdělávání, MŠ musí držet místa pro děti, jejichž rodiče žádají o individuální vzdělávání.

Návrhy řešení: legislativní úprava – zrušit odpočty, přijetí 2 letých dětí je na rozhodnutí ředitelky MŠ, v případě podpůrných opatření 3. a 4. stupně dítěte/žáka je přidělen osobní asistent, není nutný odpočet dětí/žáků, úprava legislativy ve smyslu, aby MŠ nemusely „držet místo“ pro děti

s individuálním vzděláváním, vzdělávají se v jiném zařízení (navštěvují dětské skupiny, lesní školky, soukromé MŠ, které nejsou zapsány v rejstříku škol a školských zařízení) v případě zrušení individuálního vzdělávání je zřizovatel povinen dítěti (5 let a více)/žákovi zajistit umístění v MŠ/ZŠ.

14. Přípravenost absolventů pedagogických oborů na výkon profese pedagoga

Příčiny problému: nedostatečná praktická příprava (důraz některých VŠ/VOŠ/SŠ pedagogů na teoretické znalosti namísto delší praxe), neaktuálnost obsahu vzdělávacích programů, nedostatečné zaměření na tzv. soft skills, menší důraz na rozvoj dovedností jako komunikace, empatie, schopnost řešit konflikty, nedostatečné pochopení různorodosti národnostních/etnických menšin, nedostatek znalostí o aktuálních potřebách školství „z terénu“, nesoulad výuky budoucích pedagogů s potřebami škol, nedostatečné inovace v metodách výuky, diferenciaci výuky, nedostatečné propojení teorie a praxe, povinnost VŠ postupovat v intencích dříve poskytnuté akreditace oboru, malý zájem o práci na akademické půdě, nízké platy akademických pracovníků ve srovnání se soukromým sektorem, nutnost VŠ realizovat vědeckou/výzkumnou činnost, nutnost zaměstnanců VŠ podílet se na projektech pro zachování důstojného financování jejich práce.

Návrhy řešení: lepší zaměření na aktuální potřeby školství, zlepšení praktické přípravy budoucích pedagogů – více praxe, využívání praktických simulací a scénářů v rámci výuky, integrace moderních vzdělávacích metod a technologií do výuky/do přípravy budoucích pedagogů, větší rozvoj osobních a osobnostních dovedností – soft skills, management třídních kolektivů, mentoring, zkvalitnění praxí, inovace výukových metod, diferencované přístupy, úprava přijímacích řízení a množství praxí, aby ze škol nevycházeli pedagogové, kteří nemají zájem o výkon této profese, úprava pracovních podmínek VŠ/VOŠ/SŠ pedagogů, zajištění toku informací z praxe na akademickou půdu, zajištění podmínek pro rovnostný dialog mezi zástupci škol a zástupci akademické sféry.

2.5 Průběžné naplňování Akčního plánu rozvoje vzdělávání ORP Ostrava na období od 01.07.2023 do 31.12.2024

V rámci aktualizace analytické části dokumentu Místní akční plán rozvoje vzdělávání ORP Ostrava do roku 2028 bylo ve spolupráci pracovních skupin a realizačního týmu MAP projednáno a vyhodnoceno naplnění Akčního plánu rozvoje vzdělávání ORP Ostrava na období od 01.07.2023 do 31.12.2024. O průběžném naplňování akčních plánů je informován také Řídicí výbor MAP, kterému jsou pravidelně poskytovány informace o průběhu realizace projektu i realizovaných a připravovaných aktivitách.

Dále:

- v období od 01.07.2023 do 31.12.2024 byly realizovány všechny aktivity plánované na toto období,
- od roku 2024 začala v rámci projektu MAP IV realizovat svou činnost Oblastní síť MŠ v ORP Ostrava, rozdělena do 7 dílčích skupin (vedoucí dílčích skupin MŠ jsou zároveň členkami pracovní skupiny pro předškolní vzdělávání a péči,
- od roku 2024 poskytuje metodickou podporu školám oblastní koordinátorka podpory nadání (setkávání se zástupci škol, organizace aktivit pro školní koordinátory podpory nadání a setkávání rodičů nadaných dětí a žáků), činnost vyvíjí koordinátorka inkluze (metodická podpora školám, metodická setkání pro zástupce ŠPP, spolupráce s RT MAP, zapojení do PS pro rovné příležitosti), metodickou podporu školním knihovnám také v rámci MAP IV poskytuje Metodik školních knihovníků,
- realizovány jsou aktivity partnera projektu, SVČ Korunka, Ostrava – Mariánské Hory – výuka šachu v MŠ a ZŠ v ORP Ostrava, koordinace žákovských parlamentů a jejich metodická podpora,

- jsou pravidelně aktualizovány webové stránky projektu, stránka na sociální síti Facebook, pokračuje rozesílání informačního newsletteru (v novém formátu), byly připraveny a jsou rozesílány/zveřejňovány nabídkové katalogy vzdělávacích a implementačních aktivit,
- jsou realizovány aktualizace SR MAP – Seznamu investičních priorit ORP Ostrava (10/2024, připravována je aktualizace v 06/2025, plánovaná je aktualizace v 12/2025),
- je nadále poskytován informační servis a metodická podpora subjektům, které o toto požádají,
- jsou nadále propojovány subjekty v území, RT MAP spolupracuje na prohlubování spolupráce subjektů v území ORP Ostrava,

V rámci implementace aktivit daného roku/období pracuje RT MAP také s informacemi o jiných aktivitách škol/jiných subjektů, které jsou podporovány zejména z následujících zdrojů: projekty zjednodušeného vykazování – Šablony OP JAK I, Šablony OP JAK II, Národní plán obnovy - komponenty 3.1 Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace a 3.2 Adaptace školních programů, Erasmus+ (zahraniční mobility), výzvy a programy podpory statutárního města Ostravy (Program/Výzva na podporu vzdělávání a talentmanagementu, Program/Výzva na poskytování peněžních prostředků z rozpočtu statutárního města Ostravy v oblasti školství, Program/výzva na podporu cizojazyčného vzdělávání na území statutárního města Ostravy, Výzva na podporu kariérového poradenství z rozpočtu statutárního města Ostravy).

Financování aktivit škol

Výzva č. 02_22_002 Šablony pro MŠ a ZŠ I

Cílem výzvy je přispět k zajištění rovného přístupu ke kvalitnímu a inkluzivnímu vzdělávání pro všechny děti, žáky a účastníky zájmového vzdělávání prostřednictvím podpůrných personálních pozic, vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení pro zájmové vzdělávání, vzájemného sdílení zkušeností, spolupráce a podpory zavádění inovativních metod výuky. Ve výzvě dojde k ověření modelu institucionalizace podpůrných pedagogických pozic školního psychologa a školního speciálního pedagoga v základních školách, a to buď přímo ve školách nebo prostřednictvím školských poradenských zařízení tak, aby byla dlouhodobě zajištěna stabilita těchto pozic. Po vyhodnocení tohoto modelu otestovaného ve výzvě a odpovídající úpravě právních předpisů se předpokládá jeho převzetí do národního financování.

Mateřské školy

Dle našich informací převážná většina škol čerpá finanční prostředky ze Šablon I na hrazení pozice školní asistenta. Dalšími často využívanými šablonami jsou vzdělávání pracovníků ve vzdělávání MŠ (osobnostně sociální a profesní rozvoj pracovníků ve vzdělávání), inovativní vzdělávání v MŠ (mj. projektové dny), odborně zaměřená tematická a komunitní setkávání v MŠ, spolupráce pracovníků ve vzdělávání MŠ, sociální pedagog MŠ a inovativní vzdělávání dětí v MŠ. Naopak nejméně využívanou šablonou je Podpora dětí s OMJ v MŠ.

Základní školy

Nejčastěji čerpané šablony sloužící k financování (odborných) pozic ve školách jsou: školní asistent, speciální pedagog, školní psycholog, sociální pedagog a kariérový poradce. Mimo personální pozice školy nejčastěji čerpají finanční prostředky na vzdělávání pedagogických pracovníků, inovativní vzdělávání a vzdělávací programy pro žáky.

Výzva č. 02_24_034 Šablony pro MŠ a ZŠ II

Cílem výzvy je přispět k zajištění rovného přístupu ke kvalitnímu a inkluzivnímu vzdělávání pro všechny děti, žáky a účastníky zájmového vzdělávání prostřednictvím podpůrných personálních pozic, vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení pro zájmové vzdělávání, podpory zavádění inovativních

metod vzdělávání za účelem přípravy výuky v souladu s připravovanou revizí rámcových vzdělávacích programů a podpory dětí, žáků a účastníků zájmového vzdělávání ohrožených školním neúspěchem a z marginalizovaných skupin. Čerpání finančních prostředků je možné v období 01.01.2025 -31.12.2028. Mateřské i základní školy mohou čerpat finanční prostředky na pozice školní asistent MŠ/ZŠ, školní speciální pedagog MŠ, sociální pedagog MŠ, dvojjazyčný asistent MŠ/ZŠ, kariérový poradce ZŠ, vzdělávání pracovníků ve vzdělávání MŠ/ZŠ, inovativní vzdělávání dětí v MŠ/ZŠ, příprava dětí/podpora žáků ohrožených školním neúspěchem v MŠ/ZŠ, je-li součástí MŠ/ZŠ také ŠD/ŠK, je možné čerpat také na vzdělávání pracovníků ve vzdělávání ŠD/ŠK, inovativní vzdělávání účastníků zájmového vzdělávání v ŠD/ŠK a doučování účastníků zájmového vzdělávání ohrožených školním neúspěchem v ŠD/ŠK. Dle zjištěných informací se do výzvy plánuje zapojit převážná většina škol jako u výzvy Šablony OP JAK I, některé školy již mají žádosti podané, mnoho škol však žádosti nyní aktuálně připravuje.

Národní plán obnovy

Národní plán obnovy (NPO) je klíčovým nástrojem, jehož cílem je podpořit hospodářskou a společenskou obnovu po pandemii COVID-19 a zároveň urychlit digitální a ekologickou transformaci České republiky. Finanční prostředky z NPO jsou čerpány z evropského nástroje Next Generation EU a směřují do prioritních oblastí včetně vzdělávání. Mateřské a základní školy mohou v rámci NPO financovat široké spektrum aktivit, které přispívají k modernizaci výuky, podpoře inkluzivního vzdělávání, rozvoji digitálních kompetencí nebo zlepšení infrastruktury škol. Z prostředků NPO je tak možné hradit například nákup digitálních technologií, školení pedagogů, doučování žáků, adaptaci školního prostředí nebo zavádění inovativních vzdělávacích metod. Školy využívají finanční prostředky nejčastěji na úhradu pozic ŠPP a prevenci digitální propasti (nákup digitálních zařízení pro děti/žáky, připojení k internetu, vzdělávání pedagogů zaměřená na podporu žáků s nízkou digitální gramotností, na práci s žáky znevýhodněnými v oblasti ICT, aktivity směřující k rozvoji digitálních kompetencí žáků, zejména těch, kteří zaostávají, činnost školního koordinátora nebo asistenta, který pomáhá s technickým zajištěním, komunikací s rodinami a zapojením dětí do digitální výuky.

RT MAP má informace o zapojení **47 základních a mateřských škol do projektových výzev NPO** (35 ostravských obecních ZŠ, 2 krajské ZŠ, 8 MŠ, 1 mimoostravská ZŠ a MŠ, 2 mimoostravské ZŠ, 2 ostravské krajské ZŠ a MŠ, 2 ostravské soukromé ZŠ a MŠ). **Nejčastěji hrazené pozice ve školách jsou:** asistent pedagoga pro žáky se sociálním znevýhodněním – 16 škol, speciální pedagog – 8 škol, sociální pedagog – 5 škol, školní psycholog – 4 školy, kariérový poradce – 3 školy, tandemový učitel – 2 školy.

Školy, které neuváděly čerpání finančních prostředků z NPO na hrazení pozic ve školách, uváděly nejčastěji, že finanční prostředky byly využity na **prevenci digitální propasti – pořízení mobilních digitálních technologií pro znevýhodněné žáky a podporu znevýhodněných žáků – doučování, zavedení nových vzdělávacích programů v oblasti IT.**

Erasmus+

Erasmus+ je program Evropské unie zaměřený na podporu vzdělávání, odborné přípravy, mládeže a sportu v Evropě. Jeho cílem je posilovat kompetence jednotlivců, podporovat inovace ve vzdělávání a rozvíjet spolupráci mezi školami, vzdělávacími institucemi a dalšími organizacemi napříč Evropou i mimo ni. MŠ/ZŠ se mohou v rámci programu Erasmus+ zapojit především do dvou klíčových typů projektů: mobilit vzdělávacích pracovníků a mezinárodní spolupráce škol. Obě formy přispívají k rozvoji kvality výuky, profesnímu růstu učitelů a zlepšení podmínek pro vzdělávání žáků. V ORP Ostrava disponují akreditací Erasmus+ mateřské (7 škol) i základní školy (24 škol, včetně škol s podanou žádostí).

Program/Výzva na poskytování peněžních prostředků z rozpočtu statutárního města Ostravy v oblasti školství (týká se pouze škol v území statutárního města Ostravy)

Program / Výzva na poskytování peněžních prostředků z rozpočtu SMO v oblasti školství jsou zaměřeny na finanční podporu vzdělanosti dětí a žáků na území SMO. Podporovány jsou vzdělávací aktivity v oblasti čtenářské a mediální gramotnosti, matematické a finanční gramotnosti, podnikavosti a kreativity, environmentálního vzdělávání, polytechnického vzdělávání a řemesel. Pro rok 2025 bylo podpořeno 28 MŠ, 23 ZŠ, 19 ZŠ a MŠ (sloučená organizace) a 17 ostatních subjektů podílejících se na školství a vzdělávání v území SMO. Celková poskytnutá částka z rozpočtu SMO činila 9,3 mil. Kč.

Program/Výzva na podporu vzdělávání a talentmanagementu na území statutárního města Ostravy na rok 2025 (týká se pouze škol v území statutárního města Ostravy)

Program/Výzva na podporu vzdělávání a talentmanagementu jsou zaměřeny na podporu projektů za účelem rozvoje zejména technických a přírodovědných oblastí, čtenářské a matematické gramotnosti, systematickou podporu nadání, řízení rozvoje nadání a vytváření podmínek pro mimořádné talenty na území SMO. Program a výzva podporují práci koordinátorů nadání ve školách, práci s talenty, vzdělávání pedagogů, vzdělávací programy, exkurze a stáže pro žáky, zapojení odborníků a mentorů z praxe do výuky, vznik a podporu talentcenter, rozvoj technického vzdělávání, interaktivní výukové programy, badatelskou výuku, robotiku, aplikaci experimentů a pokusů, popularizaci vědy a techniky, výzkum, vybavení škol moderními pomůckami, rozvoj studijních oborů a programů, jejichž absolventi chybí na trhu práce, konference, pořádání krajských a celostátních soutěží a další aktivity související s podporou nadání a zejména technického vzdělávání. Pro rok 2025 bylo podpořeno 17 MŠ, 13 ZŠ, 23 ZŠ a MŠ (sloučená organizace) a 13 ostatních subjektů podílejících se na školství a vzdělávání v území SMO. Celková poskytnutá částka z rozpočtu SMO činila 28,5 mil. Kč.

Program/Výzva na podporu cizojazyčné výuky na území statutárního města Ostravy pro školní rok 2024/25 (týká se pouze škol v území statutárního města Ostravy)

Program/Výzva na podporu cizojazyčné výuky na území SMO podporuje jazykové vzdělávání žáků v odborných předmětech (matematika, fyzika, chemie, biologie, zeměpis, informační technologie a další), přípravu žáků na mezinárodní jazykové zkoušky a mezinárodní maturitní zkoušky, základy cizího jazyka dětí předškolního věku, jazykové vzdělávání pedagogických pracovníků, vybavenost škol pomůckami pro jazykové vzdělávání. Pro šk. rok 2024/25 bylo podpořeno 12 MŠ, 11 ZŠ, 9 ZŠ a MŠ (sloučená organizace) a 10 ostatních subjektů podílejících se na školství a vzdělávání v území SMO. Celková poskytnutá částka z rozpočtu SMO činila 9 mil. Kč.

Kariérové poradenství Ostrava 2025 (týká se pouze škol v území statutárního města Ostravy)

Cílem projektu je zavedení pozice kariérového poradce (KP) na základních školách, ideálně odděleně od pozice výchovného poradce, a to včetně jeho metodické podpory a odborného zázemí. V současné době je do projektu zapojeno 41 základních škol různých typů zřizovatelů v rámci ORP Ostrava (z toho 38 ZŠ zřizovaných ze strany městských obvodů). **Pro rok 2025 bylo podpořeno 31 základních škol (pouze školy zřizované městskými obvody SMO), celková poskytnutá částka činila 1 364 000 Kč. S výjimkou dvou projektů byly všechny projekty podpořeny částkou 45 000 Kč, kterou lze využít na úhradu osobních nákladů na pozici KP, akreditované vzdělávání na Ostravské univerzitě a kancelářský a spotřební materiál.**

Další (projektové) aktivity škol

Realizační tým MAP provedl v dubnu 2025 šetření o dalších (projektových) aktivitách škol. Cílem bylo získat přehled o dalších externě financovaných aktivitách škol. Nejčastěji využívané externí finanční prostředky se týkaly bezplatného stravování – potravinová pomoc (OP Z+, MSK), kterou využilo 46 škol, druhou nejčastější externě financovanou aktivitou škol byla přeshraniční spolupráce CZ-PL v rámci programu Interreg – Euroregion Silesia, do které byly zapojeny min. 4 školy.

Dle dostupných informací jsou do Šablon a dalších výzev/programů podpory zapojeny téměř všechny školy z území ORP Ostrava, viz informace uvedené výše. Při plánování implementaci aktivit spolupráce jsou tak vybírány ty aktivity, které budou k projektům šablon, NPO a dalším doplňkové a nedochází tak k dvojímu financování totožných aktivit. Jelikož školy primárně volí jako aktivity projektů škol personální podpory (speciální pedagog, školní psycholog, školní asistent, kariérový poradce, sociální pedagog, asistent pedagoga...), které jsou specifickými pravidly pro žadatele a příjemce MAP vyloučeny, a materiálně technické zabezpečení jejich potřeb (výzvy a programy podpory SMO), je pravděpodobnost rizika dvojího financování téměř vyloučena. Pozornost realizačního týmu se tak zaměřuje především na aktivity vzdělávání pedagogických a nepedagogických pracovníků, síťování, metodická setkání a platformy, aby byla v území nabízena ta témata, která nejsou v šablonách podporována.

Naplňování aktivit spolupráce

1 Aktivita: Budování zázemí škol a školských zařízení, rekonstrukce, opravy, bezbariérovost, konektivita, bezpečné připojení k internetu, vysokorychlostní internet, odborné učebny, školní knihovny, modernizace zařízení školního stravování, vybavení MŠ, ZŠ a zařízení podílejících se na vzdělávání technikou a pomůckami zajišťujícími rovný přístup ke vzdělávání a moderní vzdělávání 21. století, budování zázemí pro specializované pozice v MŠ, ZŠ (ŠPP), rozvoj školních knihoven, jejich prostorové zázemí a vybavení, vybavení škol a školských zařízení ICT, licencování, včetně obnovy zastaralého ICT vybavení, zřízení a vybavení prostor pro relaxaci a psychohygienu

Vyhodnocení: průběžně poskytovaná metodická podpora, aktualizace Seznamu investičních priorit ORP Ostrava proběhla 08.10.2024.

2 Aktivita: Personální podpora pedagogických sborů a nepedagog. zaměstnanců MŠ, ZŠ, podpora podpůrných pozic ŠPP

Vyhodnocení: RT MAP v rámci pracovních skupin průběžně na jednáních pracovních skupin projektu projednává personální potřeby škol. Sdílení volných pracovních míst/nabídek práce realizuje odbor kultury a školství Magistrátu města Ostravy. Naplňování této aktivity probíhá zejména v rámci Šablon OP JAK.

3 Aktivita: Podpora kompetencí zřizovatelů a jejich zaměstnanců

Realizovány vzdělávací aktivity pro pracovníky ve vzdělávání: Aktuální stav školské legislativy (1x v r. 2024).

4 Aktivita: Podpora kompetencí ředitele

Realizovány vzdělávací aktivity pro ředitele škol: Spolupráce školy, školské rady a klubu rodičů (1x v r. 2024), Aktuální stav školské legislativy (1x v r. 2024), Strategické řízení a plánování, externí financování aktivit škol (1x v r. 2024), Dlouhodobá kvalitní spolupráce a dialog s Ostravskou univerzitou a dalšími subjekty připravujícími pedagogické zaměstnance MŠ (1x kulatý stůl v r. 2024), Návaznost ŠVP na změny v RVP (2 semináře v r. 2024), Manažersko-právní seminář pro ředitele škol (Integrální leadership, 1x v roce 2024), Konflikty a obtížné rozhovory ve škole (1x v r. 2024), Oblastní síť MŠ v ORP Ostrava (3 setkání každé ze 7 dílčích skupin v MŠ v roce 2024), Platforma zdravého životního stylu pro MŠ v ORP Ostrava (2 setkání platformy v r. 2024). Aktivita je podporována také v rámci Šablon OP JAK.

5 Aktivita: Vzdělávání pedagogů například: zvyšování kompetencí pedagogů MŠ, ZŠ, SVČ, metodická podpora, nové trendy v učebních materiálech pro výuku klíčových kompetencí, gramotností, cizích jazyků a práce s nimi, právní povědomí o spolupráci a pravomocích, vztah učitel x asistent pedagoga, principy kritického myšlení pro pedagogy a RW CT kurz pro pedagogy, model hodiny E-U-R, virtuální, rozšířená a mixovaná realita, podpora a motivace pracovníků škol a ŠZ k dalšímu vzdělávání, jejich profesní rozvoj, rozšiřující studium Technická výchova a pracovní činnosti

Realizovány vzdělávací aktivity: Rizika internetu a komunikačních technologií (1x v r. 2024), Návaznost ŠVP na změny v RVP (2x v r. 2024), Jolly Phonics (1x v r. 2024), Workshopy k rozvoji čtenářské gramotnosti (1x v r. 2024), Náslechové hodiny s následným rozбором využitých metod/aktivit (1x v r. 2024), Dílčí metody RWCT na 1. stupni ZŠ (1x v r. 2024), RWCT v přírodovědných předmětech (1x v r. 2024), Rozvoj čtenářské gramotnosti s využitím iPadu na 1. stupni ZŠ (1x v r. 2024), Práce s textem u dětí a žáků s dyslexií (1x v r. 2024), Využití únikových her ve výuce (1x v r. 2024), Matematika s Geogebrou (1x v r. 2024), Využití umělé inteligence ve výuce (2x v r. 2024), Představení bezplatných (online) nástrojů vhodných pro propagaci školy a základní práce s nimi (1x v r. 2024), Práce s digitální fotografií a videem (1x v r. 2024), Rozvoj matematické (pre)gramotnosti s využitím prvků Hejného matematiky (2x v r. 2024), Využití VR ve výuce žáků ZŠ (2x v r. 2024), Atraktivní způsoby a diferenciací úloh ve výuce matematiky (1x v r. 2024), Logopedie pro MŠ (1x v r. 2024), Konflikty a obtížné rozhovory ve škole (1x v r. 2024), Rizika internetu a komunikačních technologií (1x v r. 2024), Vztah učitel/asistent pedagoga (1x v r. 2024), Propojení pohybu a vzdělávání (2x v r. 2024), Seminář na aktuální téma z oblasti rovných příležitostí s uznávaným odborníkem (1x v r. 2024), Oblastní síť MŠ v ORP Ostrava (3 setkání každé ze 7 dílčích skupin v MŠ v roce 2024), Jak připravit dítě na zahájení školní docházky (1x v r. 2024), Kompetence pro aktivní občanský, profesní i osobní život (1x v r. 2024), Podpora rozvoje výuky finanční gramotnosti v ZŠ v ORP Ostrava (1x v r. 2024), Práce s robotickými pomůckami v podmínkách MŠ a 1. stupně ZŠ (1x v r. 2024), Fyzikální pokusy v MŠ aneb co to asi udělá? (3x v r. 2024), Polytechnika na akademické půdě (1x v r. 2024), Žákovské parlamenty jako prostředek k rozvoji iniciativy, podnikavosti, kreativity, občanských a sociálních kompetencí (1x v r. 2024). Aktivita je podporována také v rámci Šablon OP JAK.

6 Aktivita: Podpora mentoringu ředitelů a pedagogů i nepedagogických pracovníků škol včetně rozvoje vzájemné spolupráce, vytváření prostoru pro vzájemný dialog, síťování a sdílení, metodická podpora pedagogických a nepedagogických zaměstnanců škol

Vyhodnocení: financování pozice koordinátor inkluze (pořádání metodických setkání pro pracovníky ŠPP), financování pozice metodika školních knihoven (metodická podpora školních knihovníků, aktualizace webové sekce pro školní knihovníky na webu www.map.ostrava.cz), financování pozice oblastní koordinátor podpory nadání (metodická podpora škol, metodická setkání koordinátorů nadání MŠ, ZŠ), Oblastní síť MŠ v ORP Ostrava, Platforma zdravého životního stylu v ORP Ostrava.

7 Aktivita: Rozvoj čtenářské gramotnosti v nejazykových předmětech např. ve výuce technických a přírodovědných předmětů

Vyhodnocení: realizovány vzdělávací aktivity pro pedagogy: RWCT v přírodovědných předmětech (1x v r. 2024) a Využití únikových her ve výuce (1x v r. 2024). Aktivita je podporována také v rámci Šablon OP JAK.

8 Aktivita: Využití alternativních metod výuky matematiky

Vyhodnocení: realizace vzdělávacích aktivit pro pedagogy: Matematika s GeoGebrou (1x v r. 2024), Rozvoj matematické (pre)gramotnosti s využitím prvků Hejného matematiky (2x v r. 2024). Aktivita je podporována také v rámci Šablon OP JAK.

9 Aktivita: Podpora zvyšování kompetencí zaměstnanců školních jídelen, setkávání s odborníky

Vyhodnocení: realizace setkávání Platformy zdravého životního stylu (pedagogičtí i nepedagogičtí pracovníci MŠ, 2x v r. 2024).

10 Aktivita: Zajišťování duševního zdraví a duševní hygieny pracovníků MŠ, ZŠ, motivace pedagogů k dalšímu vzdělávání, profesnímu rozvoji, wellbeing

Vyhodnocení: realizovány vzdělávací aktivity Muzikoterapie pro pedagogické pracovníky (1x v r. 2024), Podpora psychického zdraví a wellbeingu pro pedagogy (nejen) v sociálně vyloučených lokalitách (3 vzdělávací aktivity v r. 2024), Konflikty a obtížné rozhovory ve škole (1x v r. 2024). Aktivita je podporována také v rámci Šablon OP JAK.

11 Aktivita: Školní knihovníci: udržitelnost pozice, vzdělávání školních knihovníků mj. i v problematice žáků se SVP

Vyhodnocení: financování pozice metodika školních knihoven (metodická podpora školních knihovníků, aktualizace webové sekce pro školní knihovníky na webu www.map ostrava.cz), sdílení inspirativních příkladů dobré praxe. Aktivita je podporována také v rámci výzvy/programu SMO „školství“.

12 Aktivita: Metodik školních knihoven pro ORP Ostrava

Vyhodnocení: financována pozice metodika školních knihovníků, probíhá metodická podpora.

13 Aktivita: Odborníci z praxe do škol, vyhledání a zapojení odborníka v oblasti práce s technickými texty formou praktických dovedností

Vyhodnocení: na r. 2024 nebyly plánované relevantní vzdělávací aktivity. Aktivita je podporována také v rámci Šablon OP JAK.

14 Aktivita: Koordinátor inkluze na úrovni ORP Ostrava

Vyhodnocení: z rozpočtu MAP je po celou dobu projektu financována pozice koordinátor inkluze. Náplní této pozice je metodická podpora škol a organizace metodických setkání pracovníků ŠPP.

15 Aktivita: Rodilí mluvčí do škol, kvalitní jazykové vzdělání v ZŠ v ORP Ostrava

Vyhodnocení: členové RT MAP sdílí zástupcům škol příklady dobré praxe, propojují vzdělávací subjekty např. s Ostrava Expat Centre, sdílejí informace o možnostech financování rodilých mluvčích nebo financování jazykového vzdělávání. Aktivita je podporována také v rámci Šablon OP JAK.

16 Aktivita: Podpora fungování, udržování sítě propojující celý region ORP zabývající se problematikou předškolního vzdělávání a péče

Vyhodnocení: od r. 2024 je v rámci projektu MAP ORP Ostrava IV organizována a zajišťována fungující Oblastní síť MŠ v ORP Ostrava, rozdělená do 7 dílčích skupin MŠ, vedoucí dílčích skupin jsou členkami PS pro předškolní vzdělávání a péči. Uskutečňována jsou setkávání Platformy zdravého životního stylu v MŠ – 2x v r. 2024. Byl zorganizován kulatý stůl s OSU a dalšími subjekty připravujícími budoucí pedagogy předškolního vzdělávání (s tématem praxe studentů pedagogických oborů).

17 Aktivita: Platformy pro sdílení dobré praxe, setkávání a výměnu zkušeností

Vyhodnocení: pravidelně jsou aktualizovány webové stránky MAP a stránka na sociální síti Facebook, některé příspěvky jsou sdíleny také v rámci komunikačních kanálů TalentOVA (oficiální web a Instagram města Ostravy pro oblast školství a vzdělávání). Realizována jsou setkávání školních knihovníků, setkávání zástupců MŠ k tématu zdravého životního stylu v MŠ, Oblastní síť MŠ v ORP Ostrava, metodická setkání pracovníků ŠPP a koordinátorů nadání MŠ/ZŠ.

18 Aktivita: Sdílení příkladů dobré praxe na úrovni ORP, kraje, ČR, Evropy

Vyhodnocení: mimo aktivitu č. 17 realizace náslechoových hodin s využitím virtuální reality, náslechoových hodin čtenářských dílen a rozborů využívaných metod, průběžně probíhá sdílení užitečného obsahu na komunikačních kanálech MAP a v rámci realizovaných platforem, včetně setkávání pracovních skupin MAP.

19 Aktivita: Příklady nových trendů v oblasti rozvoje ČG, etapy čtenářství – jak s dětmi číst, jejich posilování pro další studium žáků, čtenářské strategie a práce s nimi

Vyhodnocení: realizováno zejména v rámci aktivity č. 5 (náslechové hodiny, Dílčí metody RWCT na 1. stupni ZŠ, RWCT v přírodovědných předmětech, Workshopy k rozvoji čtenářské gramotnosti, Rozvoj čtenářské gramotnosti s využitím iPadu apod.).

20 Aktivita: Přenos potřeb a návrhů z praxe do zákonodárné oblasti

Vyhodnocení: pracovní skupiny jsou při vhodných příležitostech vyzvány k připomínkování legislativních návrhů, např. novelizace školského zákona, vyhlášky o školním stravování apod.)

21 Aktivita: Propojení MŠ, ZŠ, SVČ s rodičovskou veřejností, jejich informování o riziku sociálně patologických jevů, zapojení rodičů do rozvoje gramotností, informatické a logické myšlení, informovanost rodičů v oblasti důležitosti vzdělávání, podpora rodičů nadaných dětí, poskytnutí prostoru pro diskusi, realizace odborně zaměřených setkávání rodičů za účasti odborníků na daná témata

Vyhodnocení: realizace vzdělávacích aktivit pro pedagogické pracovníky, ředitele, rodiče: Spolupráce školy, školské rady a klubu rodičů (1x v r. 2024), Rizika internetu a komunikačních technologií (1x v r. 2024), Setkávání rodičů nadaných dětí/žáků (2x v roce 2024).

22 Aktivita: Dlouhodobá kvalitní spolupráce a dialog s Ostravskou univerzitou a dalšími subjekty připravujícími pedagogické zaměstnance MŠ

Vyhodnocení: aktivita navazuje na v minulosti uspořádané kulaté stoly s Ostravskou univerzitou, od projektu MAP ORP Ostrava IV byl změněn formát kulatých stolů – byli přizváni také zástupci jiných VŠ, VOŠ a SŠ, které připravují budoucí pedagogy předškolního věku. V roce 2024 proběhlo první setkání zástupců těchto škol se zástupkyněmi MŠ. Zástupci OSU jsou také členy všech pěti pracovních skupin projektu.

23 Aktivita: Propojení vzdělávací práce škol a externích subjektů (DOV, OSU, VŠB-TUO, SVČ, ZOO, PLATO a další)

Vyhodnocení: k propojení vzdělávací práce škol a externích subjektů podílejících se na vzdělávání dětí a žáků dochází skrz realizované platformy, kulaté stoly, ale i v pracovních skupinách. Subjekty zájmového a neformálního vzdělávání, jakož i neziskové organizace jsou zapojeny do mnoha aktivit MAP, jsou členy pracovních skupin, kde dochází k protnutí potřeb škol a utváření nabídek těchto subjektů. Zástupci těchto subjektů jsou hosty platformy a podílí se na přípravě strategie i akčních plánů na budoucí období.

24 Aktivita: Rozvoj spolupráce s Ostrava Expat Centre

Vyhodnocení: v roce 2024 došlo k omezení realizace této aktivity, dochází pouze k nahodilému doporučení spolupráce s Ostrava Expat Centre, a to v případě cíleného dotazu škol po aktivitách nebo spolupráci spadající do obsahu činnosti OEC.

25 Aktivita: Rozvoj spolupráce KMO se školami

Vyhodnocení: zástupce KMO (vedoucí dětského oddělení jedné z poboček KMO) je členem pracovní skupiny pro podporu moderních didaktických forem vedoucích k rozvoji klíčových kompetencí, RT MAP propojuje KMO a školy/NNO v oblasti předávání knihovnou vyřazených knih do školních knihoven/pro potřeby NNO např. v oblasti doučování žáků nebo práce s dětmi/žáky. Spolupráce škol s KMO je dlouhodobě realizována v podobě knihovnických lekcí a besed, soutěží a dalších aktivit.

26 Aktivita: Podpora spolupráce školních knihoven s mateřskými školami

Vyhodnocení: aktivita dosud nebyla realizována.

27 Aktivita: Podpora vzájemné spolupráce škol, školských zařízení včetně organizací zájmového a neformálního vzdělávání (na národní i mezinárodní úrovni) na různých úrovních vzdělávání, volnočasové a zájmové aktivity směřující k profesnímu rozvoji

Vyhodnocení: naplňování této aktivity probíhá zejména setkáváním zástupců různých subjektů v rámci pracovních skupin nebo jiných aktivit projektu MAP ORP Ostrava IV. Propojování na mezinárodní úrovni realizuje v rámci své činnosti Odbor kultury a školství Magistrátu města Ostravy a školy/subjekty zájmového a neformálního vzdělávání v rámci výjezdních aktivit v rámci programu Erasmus+.

28 Aktivita: Spolupráce mezi školami, motivace k dalšímu vzdělávání žáků, podpora přirozeného přechodu dětí z MŠ do ZŠ a spolupráce MŠ/ZŠ v této oblasti

Vyhodnocení: naplňování prostřednictvím setkávání zástupců různých organizací/subjektů v pracovních skupinách MAP. Spolupráce MŠ-ZŠ je v ORP Ostrava kvalitně realizována bez potřeby zásadních intervencí ze strany MAP. Aktivita je podporována také v rámci Šablon OP JAK.

29 Aktivita: Podpora nadání

Vyhodnocení: z rozpočtu projektu je financována pozice Oblastní koordinátor podpory nadání, jsou realizována metodická setkání koordinátorů nadání ZŠ/MŠ, je realizována metodická podpora škol v této oblasti, jsou organizována setkávání rodičů nadaných dětí/žáků. RT MAP je v komunikaci s organizací Proxima (vykonává individuální podporu nadaných dětí/žáků), dle potřeby RT MAP poskytuje informace vhodné k tvorbě obsahu konference TalentCITY pořádané každoročně statutárním městem Ostrava (sdílení informací získaných v pracovních skupinách projektu). Aktivita je podporována také v rámci Šablon OP JAK.

30 Aktivita: Podpora maximálního rozvoje potenciálu dětí a žáků

Vyhodnocení: realizace probíhá po celou dobu realizace projektu (2024-2025), v roce 2024 byly realizovány vzdělávací aktivity zahrnující diferenciaci ve výuce, aktivity vedoucí k sociální inkluzi a aktivizaci dětí/žáků, více viz jiné aktivity.

31 Aktivita: Podpora a motivace dětí/žáků k rozvoji logiky, matematické a digitální gramotnosti a informatického myšlení včetně práce s nadanými a talentovanými dětmi/žáky v rámci školy a zájmového vzdělávání (odborná soustředění, workshopy, soutěže aj.), včetně kroužků a volnočasových aktivit, popularizace vzdělávání dětí, žáků a pedagogů

Vyhodnocení: realizace vzdělávacích aktivit pro pedagogy a vedení škol: Práce s robotickými pomůckami v podmínkách MŠ a 1. stupně ZŠ (1x v r. 2024), Návaznost ŠVP na změny v RVP (2x v r. 2024), Rozvoj čtenářské gramotnosti s využitím iPadu na 1. stupni ZŠ (2024), Využití únikových her ve výuce (1x v r. 2024), Matematika s GeoGebrou (2024), Využití umělé inteligence ve výuce (2x v r. 2024), Rozvoj matematické (pre)gramotnosti s využitím prvků Hejného matematiky (2x v r. 2024), Diferenciaci ve výuce matematiky – gradované úlohy (1x v r. 2024), pro děti – Šachy do škol (více než 15 skupin ve šk. roce 2024/2025), Polytechnika na akademické půdě (Robotika a kybernetika, 1x v r. 2024), Geometrie je kamarád (2024), Využití beebotů ve výuce (2024). Aktivita je podporována také v rámci Šablon OP JAK.

32 Aktivita: Podpora technického a řemeslného vzdělávání, zapojení odborníků z praxe ve školách

Vyhodnocení: realizace vzdělávacích aktivit pro pedagogické pracovníky Práce s robotickými pomůckami v podmínkách MŠ a 1. stupně ZŠ (1x v r. 2024), Fyzikální pokusy v MŠ anebo co to asi udělá? (3x v r. 2024), Polytechnika na akademické půdě (Robotika a kybernetika, 1x v r. 2024), Polytechnické vzdělávání a řemesla v MŠ v ORP Ostrava (2024), Polytechnické vzdělávání v ZŠ v ORP Ostrava (2024). Aktivita je podporována také v rámci Šablon OP JAK.

33 Aktivita: Aktivity pro žáky (oblast ČG a cizích jazyků)

Vyhodnocení: realizace čtenářských dílen Kapuce od mikiny (29 tříd v r. 2024), realizace aktivity Dramadílky jako prostředek k rozvoji čtenářské gramotnosti a kritického myšlení (25 tříd v r. 2024), Čtení není nuda (MŠ, 2024). Aktivita je podporována také v rámci Šablon OP JAK.

34 Aktivita: Aktivita pro žáky (oblast matematické a digitální gramotnosti)

Vyhodnocení: realizována aktivita Šachy do škol (více než 15 skupin ve šk. r. 2024/25, metodická podpora ZŠ), Geometrie je kamarád (2024), Využití beebotů ve výuce (2024). Aktivita je podporována také v rámci Šablon OP JAK.

35 Aktivita: Podpora a rozvoj finanční gramotnosti dětí, žáků, pedagogů

Vyhodnocení: realizace aktivity Podnikatelské safari – 1 škola v r. 2024). Aktivita je podporována také v rámci Šablon OP JAK.

36 Aktivita: Energetická gramotnost

Vyhodnocení: dosud nerealizováno.

37 Aktivita: JUNIOR UNIVERZITA

Vyhodnocení: vzdělávací aktivita VŠB-TUO, realizace probíhá v režii VŠB-TUO bez přispění MAP.

38 Aktivita: Podpora aktivit vedoucích ke zlepšení klimatu školy, motivaci žáků k učení a prevenci rizikového chování

Vyhodnocení: realizace vzdělávacích aktivit pro pedagogy: Podpora psychického zdraví a wellbeingu pro pedagogy (nejen) v sociálně vyloučených lokalitách (3x v r. 2024), Konflikty a obtížné rozhovory ve škole (1x v r. 2024), Rizika internetu a komunikačních technologií (1x v r. 2024), Vztah učitel/asistent pedagoga (1x v r. 2024), Metodická setkání pracovníků ŠPP (sociální pedagogové 2x v r. 2024, asistenti pedagoga 3x v roce 2024, speciální pedagogové 3x v r. 2024, pedagogové přípravných tříd 2x v r. 2024), Metodická setkání koordinátorů nadání (MŠ 2x v r. 2024, ZŠ 2x v r. 2024). Aktivita je podporována také v rámci Šablon OP JAK.

39 Aktivita: Doučování žáků ohrožených školním neúspěchem a žáků s odlišným mateřským jazykem

Vyhodnocení: aktivita probíhá nezávisle na projektu MAP ORP Ostrava IV, školy realizují doučování žáků jako svou běžnou činnost. Aktivita je podporována také v rámci výzev v rámci NPO.

40 Aktivita: Podpora spolupráce škol a školských zařízení s firmami jako potencionálními zaměstnavateli, odbornými institucemi a dalšími zainteresovanými organizacemi v rámci pořádání společných aktivit jako stáže, exkurze, tematicky zaměřené výstavy a veletrhy, prezentace regionálních vzdělávacích institucí, zaměstnavatelů, podnikatelských aktivit a partnerů trhu práce aj.

Vyhodnocení: aktivita není v rámci projektu MAP ORP Ostrava IV realizována, probíhá nezávisle za přispění Moravskoslezského paktu zaměstnanosti, z. s., jehož spoluzakladatelem je statutární město Ostrava, nositel MAP.

41 Aktivita: Podpora tvorby vlastních nových modulů/programů na podporu rozvoje matematické a digitální gramotnosti, informatického a logického myšlení (hry, aplikace, didaktické a učební pomůcky atd.), včetně úprav/přizpůsobení stávajících modulů, programů, aplikací

Vyhodnocení: v r. 2024 realizována vzdělávací aktivita pro pedagogy Využití únikových her ve výuce. Aktivitu je možné hradit také z výzev/programů SMO.

42 Aktivita: Aktivita na podporu rozvoje podnikavosti, iniciativy a kreativity dětí a žáků

Vyhodnocení: realizace aktivity Podnikatelské safari – 1 škola v r. 2024. Aktivitu je možné hradit také z výzev/programů SMO a Šablon OP JAK.

43 Aktivita: Aktivita na podporu rozvoje sociálních a občanských kompetencí dětí a žáků

Vyhodnocení: realizace zejména prostřednictvím partnera projektu – SVČ Korunka, Ostrava – Mariánské Hory, různorodá podpora žákovských parlamentů. Aktivitu je možné hradit také z výzev/programů SMO a Šablon OP JAK.

44 Aktivita: Systémová podpora pozice KP, vzdělávání KP

Vyhodnocení: aktivita není v rámci projektu MAP ORP Ostrava IV realizována, její realizace je v gesci statutárního města Ostravy a Moravskoslezského paktu zaměstnanosti, z. s.

45 Aktivita: Podpora zavádění diagnostických a auto-evaluačních nástrojů do edukačního procesu na 2. stupni ZŠ

Vyhodnocení: aktivita není v rámci projektu MAP ORP Ostrava IV realizována.

46 Aktivita: Systémové propojování vzdělávacích institucí a zaměstnavatelů

Vyhodnocení: aktivita není v rámci projektu MAP ORP Ostrava IV realizována.

47 Aktivita: Podpora aktivit ve vztahu k žákům se SVP a jejich ZZ

Vyhodnocení: aktivita není v rámci projektu MAP ORP Ostrava IV realizována.

48 Aktivita: Prohloubení spolupráce se sociálními partnery (ÚP aj.)

Vyhodnocení: aktivita není v rámci projektu MAP ORP Ostrava IV realizována.

49 Aktivita: Podpora mezinárodní spolupráce mezi školami v oblasti kariérového poradenství

Vyhodnocení: aktivita není v rámci projektu MAP ORP Ostrava IV realizována. Aktivitu je možno realizovat v rámci programu Erasmus+.

50 Aktivita: Zřízení funkce koordinátora exkurzí a aktivit pro žáky se SVP

Vyhodnocení: aktivita není v rámci projektu MAP ORP Ostrava IV realizována.

Stanovené indikátory projektu byly průběžně monitorovány a realizací vzdělávacích a jiných projektových aktivit také řádně naplněny.

2.6 Předpoklad a složení investičních potřeb ORP Ostrava

Představa ideálního vybavení školy z pohledu klíčových aktérů předškolního a základního vzdělávání

Tato původní příloha Strategického plánu rozvoje vzdělávání ORP Ostrava do roku 2023, která byla v roce 2021 poměrně zásadně upravena s ohledem na narůstající potřeby škol ohledně prostoru pro školní poradenská pracoviště, pro odborné učebny, relaxační zóny, školní knihovny a další aktivity, které dnes již školy vnímají jako běžnou součást své činnosti, byla opět aktualizována v roce 2024. O aktualizaci byly požádány pracovní skupiny projektu Místní akční plán rozvoje vzdělávání ORP Ostrava IV, jehož realizace probíhá v letech 2024 a 2025. Provedené změny jsou pro lepší srovnání dřívějšího (2021) a současného (2024) vnímání optimálního vybavení škol vyznačeny *kurzívou*.

Mateřské školy

Předškolní věk je zásadním obdobím pro rozvoj všech psychických funkcí člověka, pro rozvoj jeho osobnosti i základních dovedností. Proto je důležité nepromarnit toto stěžejní životní období a podpořit maximálně možný rozvoj každého z dětí. K tomu je nezbytné zajistit předškolním pedagogům prostorové zázemí umožňující naplnit všechny tyto záměry.

Tabulka 45 **Optimální a nadstandardní požadavky na prostorové vybavení budov mateřských škol**

Optimální požadavky	Nadstandardní požadavky
1 třída = 1 kmenová učebna - s koutkem vybaveným multimediální tabulí (výuka matematické, čtenářské, jazykové pregramotnosti) - vybavení a prostor pro distanční vzdělávání - čtenářský koutek	- prostory pro dělené vzdělávání v menších skupinách - čítárna
Přírodní vědy - laboratoř (koutek) - prostor s mobiliářem pro tematické aktivity - venkovní prostory uzpůsobené pro environmentální vzdělávání (pařeniště, skleník, - zvýšené záhony pro výsadbu, - akvária, terária... pro chov drobného zvířectva	Přírodní vědy - laboratoř (samostatná místnost) - pozorovací centrum – vyvýšený záhon s odklopnými stranami k pozorování růstu kořenů, života v půdě, rozkladu různých materiálů apod. - zimní zahrada - sad s nízkými jabloněmi a jinými ovocnými stromy - zázemí pro chov drobného zvířectva, například slepice – vlastní vejce
Pracovní činnosti - venkovní prostory pro technické vzdělávání - technická dílna – koutek - cvičná kuchyňka – koutek	Pracovní činnosti - technická dílna (samostatná místnost) - cvičná kuchyňka (samostatná místnost)
Člověk a umění - ateliér – koutek - hudební koutek - divadelní koutek	Člověk a umění - keramická dílna, atelier (samostatná místnost) - hudebna - sál s podiem pro divadelní, hudební a jiná vystoupení (včetně nácviku)
Tělesná výchova - prostory pro tělesný rozvoj dětí - tělocvična - venkovní sportovní prvky	Tělesná výchova - velká tělocvična - venkovní sportoviště - hřiště s brankami a koši (fotbal, basketbal, florbal...) - gymnastický, taneční sál se zrcadly - doskočiště pro skok do dálky a výšky - ovál pro jízdu na kolečkových bruslích - pumptracková dráha - venkovní ping-pongové stoly - venkovní lezecké stěny s bezpečným dopadištěm - sauna, brouzdaliště, mlhoviště, solné jeskyně
Společné vzdělávání prostor pro odpočinek v průběhu dne (nejen 2leté děti) či stabilní ložnice	Společné vzdělávání relaxační prostor – snoezelen

- relaxační prostor - místnost pro speciálně pedagogickou intervenci - jednací místnost - hygienická místnost se sprchou pro děti - šatny pro děti - zdravotní místnost – izolace	- prostor pro společné aktivity rodičů s dětmi – dětský klub - rehabilitační místnost (pro děti se SVP)
Venkovní prostory - zahrada – vzrostlé stromy, dostatek zeleně, odizolování zahrady od okolního ruchu a dopravního provozu - dětské hřiště s průlezkami – volnočasové prvky - pískoviště	Venkovní prostory - dopravní hřiště - venkovní ložnice pro odpočinek mimo budovu v teplých měsících - prostory pro relaxaci - bazén-brouzdaliště, mlhoviště
Vybavení pro pedagogy - kanceláře pro vedení školy - odborné kabinety (skladovací prostory pro pomůcky) - hygienické zázemí pro pedagogy – šatna, sprcha, WC - učitelská knihovna - prostor pro jednání s dětmi a rodiči, s odborníky, sdílení v rámci síťování škol (jednací místnost) - zázemí pro pedagogy (sborovna) – nepřímá pedagogická práce	Vybavení pro pedagogy - multifunkční prostor – s projektořem – odborné vzdělávání učitelů, přednášky pro rodiče, akce školy - relaxační prostor pro pedagogy
Ostatní zaměstnanci - prostor pro THP pracovníky, šatny pro nepedagogický personál (uklízečky, kuchařky, sekretářka, ekonom aj.) - skladovací prostory (učebnice, písemnosti, archiv, server atp.) - úklidové místnosti	Ostatní zaměstnanci - kanceláře pro THP pracovníky - technická místnost pro školníka/dílna pro údržbáře
	Vrátnice s recepcí
Školní jídelna + výdejna <i>kuchyň a školní jídelna</i> <i>zázemí k vydávání obědů domů – první den nepřítomnosti dítěte</i>	Kuchyň a školní jídelna <i>se samoobslužným systémem výdeje</i> <i>zázemí k vydávání obědů domů – první den nepřítomnosti dítěte</i>
Ochrana měkkých cílů (útočník ve škole, agresivní rodič, žák aj.) <i>Systém k hromadnému ohlášení nebezpečí</i>	Ochrana měkkých cílů (útočník ve škole, agresivní rodič, žák aj.) <i>Systém k hromadnému ohlášení nebezpečí</i>
Kybernetická a digitální bezpečnost	Kybernetická a digitální bezpečnost
Hygienická bezpečnost (zdravotně-epidemická)	Hygienická bezpečnost (zdravotně-epidemická)
Všechny bezpečnostní oblasti obsahují: osvětu a vzdělávání zaměstnanců, materiálně-technické zabezpečení, softwarové zabezpečení.	

Základní školy

Současná moderní základní škola by měla být bezbariérová, tedy přístupná všem dětem. Všechny prostory (viz níže) by měly být vybaveny vhodným nábytkem, pomůckami včetně literatury a potřebnou technikou.

Tabulka 46 **Minimální a optimální požadavky na prostorové vybavení budov základních škol**

Minimální požadavky	Optimální požadavky
1 třída = 1 kmenová učebna	1 třída = 1 kmenová učebna s koutkem vybaveným PC (společné vzdělávání), interaktivní dataprojektor nebo tabule
	Třída s tablety („tabletárna“) využitelná pro výuku všech předmětů (včetně internetového připojení a nabíjecích boxů)
Matematika - Odborná učebna (laboratoř) matematiky s pomůckami - učebny pro dělenou výuku v menších skupinách - sklad na pomůcky a učebnice - kabinet pro učitele	Matematika - Odborná učebna (laboratoř) matematiky s pomůckami - učebny pro dělenou výuku v menších skupinách - sklad na pomůcky a učebnice - kabinet pro učitele
Jazyky - jazykové učebny pro první CJ (alespoň dvě) 1 jazyková učebna pro druhý CJ	Jazyky - jazyková učebna pro první CJ (poskytující možnost dělení tříd) 1 jazyková učebna pro druhý CJ - jazyková učebna pro I. stupeň
Přírodní vědy - učebna přírodních věd (Fy, Ch, Př, Ze) + kabinet (II. stupeň) - laboratoř pro přírodní vědy - víceúčelová učebna pro bádání pro I. stupeň	Přírodní vědy - učebna Fy+Ch+kabinet, skladovací prostor - laboratoř Fy – Ch s vybavením (pomůcky, modely, chemické sklo, chemikálie) - speciální vybavení pro laboratoř Ch (odsávání, likvidace chemických odpadů apod.) - učebna Př – Ze + kabinet, skladovací prostor - víceúčelová učebna pro bádání pro I. stupeň - zařízení pro virtuální realitu - videooperátor nebo jiná obdobná technologie pro lepší distanční výuku
ICT učebny ICT (dvě – poloviny tříd → 1 žák = 1 PC)	ICT - učebny ICT (dvě – poloviny tříd → 1 žák = 1 PC, dle počtu žáků a potřeb školy) + sklad IT techniky - vybavení, pomůcky pro virtuální realitu, robotiku a naplnění změny RVP ZV v oblasti ICT 3D tiskárna - variabilita prostoru (možnost rychlého rozmístění třídy apod.) - plná konektivita školy (všechny třídy)

Pracovní činnosti - dílny včetně skladu - přípravná místnost - cvičná kuchyňka - školní pozemek pro pěstitelské práce	Pracovní činnosti - dílny (s vybavením – stroje, nářadí, dílenský nábytek, materiál atd.): stolařská, zámečnická, elektro, skladové prostory - přípravná místnost - cvičná kuchyňka - školní pozemek pro pěstitelské práce - skleník
Člověk a umění - učebna HV - učebna VV (kreslárna) + kabinet	Člověk a umění - učebna HV + kabinet, - prostory pro školní kapelu, pěvecký sbor - učebna VV (kreslárna) + kabinet a skladové prostory - keramická dílna + přípravná - divadelní sál (aula)-sál pro vystoupení žáků <i>kinosál pro 1 třídu/sál s podiem a možností projekce</i> - výtvarný ateliér (prostor pro výtvarné činnosti) s možností i jiného využití
Tělesná výchova - velká tělocvična + nářadovna - malá tělocvična (gymnastický, taneční sál) - víceúčelové venkovní hřiště (míčové hry) - atletický ovál - fotbalové hřiště - hygienické zázemí – šatny, sprchy - nářadovna	Tělesná výchova - velká tělocvična - malá tělocvična (gymnastický, taneční sál) - víceúčelové venkovní hřiště - lezecká stěna - workoutové hřiště jako součást sportovního vybavení - specifické sportovní zázemí pro sportovní školy - hygienické zázemí – šatny, sprchy - dětské hřiště s průlezkami – volnočasové prvky (i pro ŠD) - pískoviště (i pro ŠD) - atletický ovál - fotbalové hřiště - prvky pro využití žáky školní družiny
Čtenářská gramotnost - knihovna se studovnou - sklad knižního fondu - učebna českého jazyka - kabinet pro učitele	Čtenářská gramotnost - knihovna s čítárnou - sklad knižního fondu - učebna českého jazyka - učebna literatury - učebna dramatické výchovy - kabinet pro učitele - knihovna cizích jazyků - prostor pro čtenářské dílny - třídní knihovničky - multifunkční koutky ve společných prostorech pro rozvoj čtenářské gramotnosti a společné setkávání
Společné vzdělávání kabinety dle PK nebo dle ročníků	Společné vzdělávání kabinety dle PK nebo dle ročníků

- místnosti pro relaxaci - místnost pro poskytování podpůrných opatření - samostatné kanceláře pro poradenský tým (VP, metodik prevence, koordinátor inkluze...) - kabinety pro AP, speciální pedagogy, školního psychologa.... - speciálně vybavená místnost pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (poruchy chování ...) - hygienická místnost se sprchou - sociální zázemí včetně zázemí pro hendikepované	- místnosti pro relaxaci vč. vybavení, <i>společenská místnost pro žáky</i> - relaxační koutky na chodbách (stůl, židle, křesla, knihovnička, lavička, skříňka, koberec, deskové hry, stolní fotbal) - místnosti pro poskytování podpůrných opatření (podle počtu žáků) - samostatné kanceláře pro poradenský tým (VP, metodik prevence, koordinátor inkluze...) - kabinety pro AP, speciální pedagogy, školního psychologa.... - prostor pro jednání se žáky a rodiči (jednací místnost) - speciálně vybavená místnost pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (poruchy chování ...) - zařízení pro online sdílení dobré praxe a realizaci praxí studentů s možností využití i pro realizaci hybridní výuky - hygienická místnost se sprchou - zdravotní místnost – izolace - sociální zázemí včetně zázemí pro hendikepované
Venkovní prostory zelená (venkovní) učebna	Venkovní prostory - zelená (venkovní) učebna - prostory pro relaxaci
Školní družina a školní klub samostatné prostory pro ŠD	Školní družina a školní klub - samostatné prostory pro ŠD - prostory pro školní klub pro žáky II. stupně - prostory pro zájmové vzdělávání
Vybavení pro pedagogy - kanceláře pro vedení školy - kabinety pro učitele - sborovna	Vybavení pro pedagogy - kanceláře pro vedení školy - kabinety pro učitele <i>sborovna, společenská místnost pro zaměstnance (jako součást sborovny nebo místo sborovny)</i>
Ostatní zaměstnanci - kanceláře pro THP pracovníky - zázemí pro správní zaměstnance - šatny pro nepedagogický personál (uklízečky, kuchařky, sekretářka, ekonom aj.) - technická místnost pro školníka - skladovací prostory (učebnice, písemnosti, archiv, server atp.) - úklidové místnosti - šatny pro žáky	Ostatní zaměstnanci - kanceláře pro THP pracovníky – zvláště sekretářka a zvláště ekonomický úsek - kabinet pro správní zaměstnance - šatny pro nepedagogický personál (uklízečky, kuchařky, sekretářka, ekonom aj.) - technická místnost pro školníka - dílna pro údržbáře - skladovací prostory (učebnice, písemnosti, archiv, server atp.) - úklidové místnosti - šatny pro žáky

Vrátnice	Vrátnice s recepcí • <i>docházkový systém napojený na elektronické třídní knihy</i>
Školní jídelna + výdejna	Kuchyň a školní jídelna
• Ochrana měkkých cílů (útočník ve škole, agresivní rodič, žák aj.)	• Ochrana měkkých cílů (útočník ve škole, agresivní rodič, žák aj.)
• Kybernetická a digitální bezpečnost	• Kybernetická a digitální bezpečnost
• Hygienická bezpečnost (zdravotně-epidemická)	• Hygienická bezpečnost (zdravotně-epidemická)
Všechny bezpečnostní oblasti obsahují: osvětu a vzdělávání zaměstnanců, materiálně-technické zabezpečení, softwarové zabezpečení.	

Předpoklad a složení investičních potřeb ORP Ostrava

Zařazení investičních záměrů škol, školských zařízení, organizací zájmového a neformálního vzdělávání a dalších subjektů ve vzdělávání do Strategického rámce priorit rozvoje vzdělávání MAP ORP Ostrava do roku 2028, konkrétně do přílohy „Seznam investičních priorit ORP Ostrava“ je nutnou podmínkou pro možnost jejich externího financování z IROP, ITI aj. Seznam investičních priorit je zároveň důležitým dokumentem v oblasti plánování investic, poskytuje totiž ucelený obraz o investičních potřebách škol a školských zařízení v území ORP Ostrava.

Pravidelný monitorig investičních potřeb a stavu jejich připravenosti začal již v r. 2016, a to formou dotazování s využitím tabulkového formuláře. Jednotlivé školy uváděly, jakou infrastrukturu školy (budovy, učebny, místnosti, dvory apod.) plánují postavit, rekonstruovat nebo modernizovat z evropských projektů a jaké vnitřní vybavení plánují modernizovat či pořídit, včetně identifikace nositele, popisu předmětu, cílů a výsledků projektu, zdůvodnění potřebnosti projektu, stav připravenosti, odhad rozpočtových nákladů, časový harmonogram realizace a vazby na klíčové kompetence. Následně byl Seznam investičních priorit aktualizován v průběhu MAP II ještě 6x (realizace MAP II probíhala v letech 2018-2022) a v průběhu MAP III (2022-2023) ještě 3x. Zároveň ze strany realizátorů probíhá monitoring předložených projektových záměrů do výzev a sledování jejich úspěšnosti v procesu hodnocení.

Seznam investičních priorit ORP Ostrava obsahuje k 12.12.2025 celkem **587 platných projektových záměrů** (148 MŠ, 407 ZŠ, 12 ZUŠ, 7 SVČ, 8 NNO, 3 s.r.o., 2 veřejné VŠ) **v celkové výši: MŠ 934 mil. Kč, ZŠ 4,94 mld. Kč, SVČ, ZUŠ, NNO a další projekty na zájmové a neformální vzdělávání 390,2 mil. Kč.** Za platný projekt je považován ten, u kterého jeho nositel neuvedl, že projekt je již zrealizován nebo realizován nebude).

Tabulka 47 Druh subjektů se zařazenými investičními záměry

	město Ostrava	obce mimo město Ostrava
mateřská škola	50	9
z toho soukromé MŠ	8	0
z toho ZŠ a MŠ	11	3
z toho soukromá ZŠ a MŠ (projekty pro MŠ)	3	0
základní škola (projekty týkající se ZŠ)	75	9
z toho soukromé ZŠ	8	0
SVČ, DDM, ZUŠ, NNO, VŠ	11	2
základní umělecká škola	3	1
z toho soukromé ZUŠ	1	0

Neziskové organizace (spolek)	1	0
Ostatní	3	0

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 48 **Struktura subjektů se zařazenými investičními záměry a výše očekávaných nákladů**

	město Ostrava		obce mimo město Ostrava	
	počet projektů	očekávané investice	počet projektů	očekávané investice
Obecní MŠ	100 (+9*)	487 mil. Kč (+6,3 mil. Kč)	24 (+1)	241 mil. Kč (+21 mil. Kč)
soukromá MŠ	24 (+3)	102 mil. Kč (+23 mil. Kč)	-	-
MŠ ředitelstvím pod ZŠ	36 (-1)	156 mil. Kč (-15 mil. Kč)	3	151 mil. Kč (+20 mil. Kč)
Obecní ZŠ	297 (+31)	2,94 mld. Kč (+320 mil. Kč)	41 (-10)	412 mil. Kč (-339 mil. Kč)
Soukromá/církevní ZŠ	41	527 mil. Kč	-	-
Krajské ZŠ	8	44 mil. Kč	-	-
SVČ/DDM	5 (+1)	43 mil. Kč (+6 mil. Kč)	2	133 mil. Kč
Obecní + krajské ZUŠ	7 (+2)	21,6 mil. Kč	1	2,7 mil. Kč
soukromá ZUŠ	5	51 mil. Kč	-	-
ostatní	17 (+2)	111 mil. Kč (+26 mil. Kč)	-	-

Zdroj: vlastní zpracování

*čísla v závorce znamenají rozdíl oproti poslední aktualizaci investičních potřeb

Struktura investičních záměrů dle podporované oblasti:

- novostavba MŠ/navýšení kapacity MŠ – 12 projektů, 357 mil. Kč (Moravská Ostrava, Slezská Ostrava, Hošťálkovice, Bartovice, Radvanice, Stará Ves n. Ondřejnicí, Šenov, Ostrava-Jih, Klimkovice)
- MŠ, hygienické nedostatky identifikované KHS, – 22 projektů, 95 mil. Kč
- ZŠ – cizí jazyky – 180 projektů, 2,4 mld. Kč*
- ZŠ – přírodní vědy, 224 projektů, 2,4 mld. Kč*
- ZŠ – polytechnika, 225 projektů, 2,6 mld. Kč*
- ZŠ – práce s digitálními technologiemi, 224 projektů, 2,7 mld. Kč*
- ZŠ – zázemí pro ŠPP, 56 projektů, 1,0 mld. Kč*
- ZŠ – vnitřní/venkovní zázemí pro komunit. aktivity k sociální inkluzi, 148 projektů, 2,2 mld. Kč*
- ZŠ – budování zázemí ŠD/ŠK, 132 projektů, 1,7 mld. Kč*
- ZŠ – konektivita, 114 projektů, 1,9 mld. Kč*,
- Zájmové a neformální vzdělávání – cizí jazyky, 18 projektů, 242 mil. Kč,
- Zájmové a neformální vzdělávání – přírodní vědy, 26 projektů, 310 mil. Kč,
- Zájmové a neformální vzdělávání – polytechnické vzdělávání, 29 projektů, 339 mil. Kč,
- Zájmové a neformální vzdělávání – práce s digitálními technologiemi, 29 projektů, 317 mil. Kč.

* Projekty ZŠ jsou obvykle kombinací několika podporovaných oblastí, např. konektivita + cizí jazyky + práce s digitálními technologiemi, a protože SR MAP neposkytuje informace o rozpadu finančních požadavků na jednotlivé oblasti, hvězdičkou označené počty projektů a částky (u ZŠ) neodpovídají skutečnosti.

Stav připravenosti investičních záměrů

Jak dokládá níže uvedená tabulka 47, většina projektových záměrů zařazených do Seznamu investičních priorit ORP Ostrava je ve stadiu „projektový záměr, studie proveditelnosti“ nebo nemá stav uveden. Mateřské i základní školy zároveň mají připravenou projektovou dokumentaci ke 106

investičním aktivitám. Lze předpokládat, že by školy uvítaly kombinovanou výzvu s uznatelnými náklady na zpracování projektové dokumentace a na realizaci zároveň.

Tabulka 49 Stav připravenosti investičních aktivit subjektů ve vzdělávání v ORP Ostrava

ORP Ostrava					
	Investiční akce realizované/zrušené	Aktivní PZ s vydaným stavebním povolením	Projektová dokumentace	Projektový záměr/studie	Neuvedeno
MŠ	33	2	17	70	43
ZŠ	99	19	89	158	86
SVČ + DDM	2	0	0	3	0
ZUŠ	1	0	0	12	0
NNO, ostatní	0	0	0	12	0

Zdroj: vlastní zpracování

Realizační tým MAP průběžně monitoruje také investiční potřeby škol v oblastech, které nejsou aktuálně podporovány v investičních výzvách IROP, ITI Ostravské metropolitní oblasti, OP ST nebo jiných relevantních výzvách. Mezi tyto investiční potřeby škol patří:

1. Rekonstrukce a vybavení školních kuchyní a školních jídelen
2. Rekonstrukce tělocvičen a venkovního zázemí pro realizaci pohybových a sportovních aktivit, tělesné výchovy, přičemž tato sportoviště následně nemusí sloužit pouze žákům školy
3. MŠ – vybudování zázemí pro vedoucí pedagogické pracovníky a řadové pedagogy, pro specializovanou práci s dětmi (speciálně pedagogická činnost), edukativní školní zahrady, odpočinkové a relaxační místnosti
4. Náročnější opravy a udržování, například zateplení, střechy, obnova rozvodů vody, energií
5. Navýšení kapacit škol v okrajových městských obvodech statutárního města Ostravy a okolních obcích a městech, které zažívají populační nárůst v souvislosti se stěhováním obyvatelstva, mj. z Ostravy do okolních obcí a měst.

3 Strategická část

Místní akční plánování má v území ORP Ostrava již dlouhodobou tradici. Aktuální dokument Místní akční plán rozvoje vzdělávání ORP Ostrava do r. 2028 je již čtvrtým obdobným dokumentem vzniklým v rámci projektů MAP. První obdobný dokument vznikl již v letech 2016–2018, načež následovaly aktualizace dokumentu v letech 2019–2022 a 2022–2023. Posledním platným strategickým dokumentem před začátkem projektu MAP ORP Ostrava IV byl Strategický rámec priorit rozvoje vzdělávání ORP Ostrava do r. 2025. Na ten navázalo v rámci projektu MAP ORP Ostrava IV nejprve schválení Návrh priorit a strategických cílů rozvoje vzdělávání ORP Ostrava do roku 2028 pro aktualizaci Strategického rámce priorit rozvoje vzdělávání ORP Ostrava do roku 2028 (září 2024) a následně aktualizace Strategického rámce priorit rozvoje vzdělávání MAP ORP Ostrava do roku 2028 (červen a prosinec 2025).

Aktualizace SR MAP do r. 2028 i celého dokumentu byla naplánována a realizována dle SPpŽP pro výzvu Akční plánování v území – MAP, financovanou z OP JAK 2021–2027. Podkladem pro vypracování strategické části byly analytické informace o území, populaci a vzdělávání v MŠ a ZŠ v ORP Ostrava, výsledky evaluačních šetření, popisy potřeb škol z roku 2021 a 2025, metaanalýza strategií na vyšších úrovních a jejich průnik s MAP, průběžné vyhodnocení naplňování Akčního plánu rozvoje vzdělávání ORP Ostrava na období od 01.07.2023 do 31.12.2024, zprávy České školní inspekce, mezinárodní srovnávací studie, pracovními skupinami revidované SWOT analýzy, určené hlavní problémy k řešení a osobní profesní zkušenosti členů pracovních skupin projektu MAP ORP Ostrava IV.

V roce 2024 pracovní skupiny projektu aktualizovaly SWOT analýzu různých aspektů vzdělávání v ORP Ostrava a v souladu se SPpŽP projednaly a předaly ŘV MAP k projednání a odsouhlasení vizi a Návrh priorit a strategických cílů rozvoje vzdělávání ORP Ostrava do roku 2028 pro aktualizaci Strategického rámce priorit rozvoje vzdělávání ORP Ostrava do roku 2028. ŘV MAP projednal a schválil vizi a navrhované priority a cíle per rollam ke dni 12.09.2024. Po schválení byl návrh priorit a strategických cílů realizačním týmem a pracovními skupinami rozpracován do podoby návrhu aktualizace SR MAP do r. 2028, která byla schválena ŘV MAP 09.06.2025. Specifickou úlohu měly pracovní skupiny pro rovné příležitosti – označit slovem „příležitost“ všechny zařazené aktivity, které zakládají nebo podporují rovné příležitosti ve vzdělávání a pracovní skupina pro financování, jejíž úlohou bylo navrhnout financování všech aktivit zařazených do akčních plánů. Při všech postupných krocích, kde je to vyžadováno Pravidly pro žadatele a příjemce, Specifická část pro výzvu Akční plánování v území – MAP, bylo realizováno veřejné projednání – konzultační proces, ve kterém se všechny subjekty mohly postupně vyjádřit nebo vznášet připomínky k vizi, Návrhu priorit, samotným aktualizacím Strategického rámce priorit rozvoje vzdělávání MAP ORP Ostrava do r. 2028 i k návrhům na zařazení investičních záměrů, aktivit škol a aktivit spolupráce, pomocí kterých má být strategie naplněna. Bližší informace k realizaci konzultačního procesu poskytuje příloha č. 2 Komunikační plán.

Vize, priority a strategické cíle uvedené v SR MAP do r. 2028 jsou široce dimenzovány, aby pokryly aktuální potřeby všech aktérů v oblasti vzdělávání, působících v řešeném území. Podporované oblasti se vztahují k předškolnímu vzdělávání a péči, základnímu vzdělávání, rozvoji potenciálu každého žáka a klíčových kompetencí, rovným příležitostem ve vzdělávání, proměně obsahu a způsobu vzdělávání, podpoře pracovníků ve vzdělávání, managementu třídních kolektivů, podpoře pedagogických a didaktických kompetencí pedagogů, wellbeingu, moderním didaktických formám a metodám vedoucím k rozvoji klíčových kompetencí dětí a žáků, všestrannému rozvoji spolupráce, ale i k dalším oblastem, které určily na základě analytických podkladů pracovní skupiny MAP. U každého strategického cíle je pak uveden jeho popis, bližší určení, monitorovací indikátory a také rámec aktivit

škol (aktivity realizované uvnitř škol) a aktivit spolupráce (aktivit realizovaných více školami nebo jiným subjektem pro více škol), které mají napomáhat naplnění definované vize a cílů.

3.1 Vize

Vzdělávání v ORP Ostrava je synonymem pro kvalitu, inovace a rovný přístup ke vzdělávání. Nejen moderní školy s moderními technologiemi a pomůckami, odborně zdatnými a motivovanými pedagogy, ale také moderní školská zařízení a jiní aktéři v oblasti vzdělávání, připravují děti a žáky na život v dynamickém 21. století. Školy jsou vedeny uznávanými lídry, pro které je vzdělávání dětí/žáků tím nejdůležitějším posláním. Vytvářejí podmínky pedagogům a zajišťují podporu při jejich profesním a osobnostním rozvoji. Důraz je kladen také na podporu nepedagogických zaměstnanců škol a školních poradenských pracovišť, zdravý životní styl a kvalitní, dostupné školní stravování. Se správou majetku, zajištěním provozních nákladů a získáváním finančních prostředků z externích zdrojů jim poskytuje součinnost zodpovědný a kompetentní zřizovatel. Školy neřeší nadbytečnou administrativu, jsou podnětným prostředím, které motivuje žáky k celoživotnímu sebevzdělávání a osobnostnímu rozvoji, zodpovědnému pracovnímu a profesnímu životu. Disponují dostatkem odborných učeben vnitřně uspořádaných tak, aby podporovaly spolupráci a aktivní zapojení dětí/žáků do výuky napříč třídami i ročníky. Výuka je flexibilní, její obsah pružně reaguje na individuální potřeby žáků, změny ve společnosti a na trhu práce. Děti/žáci se kromě základních gramotností učí mj. kriticky myslet, pracovat s informacemi, efektivně řešit problémy, spolupracovat, zvyšovat motivaci k uskutečňování změn, být kreativní, empatický, odpovědný za své jednání, ekologicky a občansky aktivní. Vzdělávání je dostupné všem bez rozdílu. Školy dbají na individuální potřeby všech dětí/žáků a nabízejí jim podpůrné programy, které zaručují rozvoj potenciálu a úspěch pro každé dítě/žáka. Využívány jsou moderní didaktické formy a metody zvyšující zájem dětí/žáků o vzdělávání a další rozvoj. Spolupráce a partnerství jsou klíčové. Školy úzce spolupracují mezi sebou, se středními, vyššími odbornými a vysokými školami, s rodiči, zřizovateli, neziskovými organizacemi, uměleckými subjekty a dalšími partnery.

3.2 Priority a cíle rozvoje vzdělávání ORP Ostrava do roku 2028

V dále uvedených prioritách rozvoje vzdělávání ORP Ostrava do roku 2028 (a dílčích strategických cílech) jsou zahrnuta **povinně volitelná témata:** *podpora moderních didaktických forem vedoucích k rozvoji klíčových kompetencí, rozvoj potenciálu každého žáka, zejména žáků se sociálním znevýhodněním a podpora pedagogických a didaktických kompetencí pracovníků ve vzdělávání a podpora managementu třídních kolektivů.*

a také **průřezová a doplňující témata:** *proměna obsahu a způsobu vzdělávání v souladu se Strategií 2030+, podpora učitelů, ředitelů a dalších pracovníků ve vzdělávání, digitální kompetence k celoživotnímu učení, snižování nerovností v přístupu ke vzdělávání, spolupráce MŠ-ZŠ, ZŠ-SŠ, spolupráce škol s rodiči, zapojení rodičů do života školy, rozvoj podnikavosti, iniciativy a kreativity dětí a žáků, rozvoj kompetencí dětí a žáků v polytechnickém vzdělávání, výchova k udržitelnému rozvoji, mediální gramotnost a kritické myšlení, rozvoj kompetencí dětí a žáků k aktivnímu používání cizího jazyka, rozvoj českého jazyka u dětí a žáků s jeho nedostatečnou znalostí, rozvoj vztahu k místu, kde děti a žáci žijí, mezigenerační soužití a wellbeing.*

Seznam priorit a cílů

Priorita A. Zázemí pro vzdělávání – podpora infrastruktury a materiálního vybavení škol a organizací zájmového a neformálního vzdělávání; podpora znalostních kapacit zřizovatelů

- SC A.1 Podpora infrastruktury a materiálního vybavení mateřských škol a zařízení podílejících se na předškolním vzdělávání
- SC A.2 Podpora infrastruktury a materiálního vybavení základních škol a subjektů zájmového a neformálního vzdělávání
- SC A.3 Odborně zdatný a spolupracující zřizovatel

Priorita B. Rozvoj předškolního vzdělávání a péče (dostupnost – kvalita – inkluze)

- SC B.1 Podpora učitelů, ředitelů a dalších pracovníků ve vzdělávání (proměna role učitele, proměna obsahu a způsobu vzdělávání, podpora kvality i kvantity lidských zdrojů, podpora pedagogických a didaktických kompetencí)
- SC B.2 Wellbeing, duševní hygiena, klima školy, management třídních kolektivů, snižování nerovností v přístupu ke vzdělávání
- SC B.3 Dítě připravené na život – vzdělávací aktivity pro děti předškolního věku k rozvoji gramotností a kompetencí, aktivity vedoucí k rozvoji potenciálu každého dítěte a identifikaci a rozvoji nadání (aktivity mj. s podporou a využitím moderních didaktických forem vedoucích k rozvoji klíčových kompetencí)

Priorita C. Rozvoj základního, zájmového a neformálního vzdělávání

- SC C.1 Podpora učitelů, ředitelů a dalších pracovníků ve vzdělávání (podpora profesního rozvoje, proměna role učitele, proměna obsahu a způsobu vzdělávání, podpora kvality i kvantity lidských zdrojů, podpora pedagogických, didaktických a manažerských kompetencí)
- SC C.2 Wellbeing, duševní hygiena, klima školy, management třídních kolektivů, snižování nerovností v přístupu ke vzdělávání
- SC C.3 Rozvoj základních gramotností a kompetencí pro život, aktivity vedoucí k rozvoji potenciálu každého žáka, k identifikaci a podpoře nadání, mj. i aktivity s podporou moderních didaktických forem vedoucích k rozvoji klíčových kompetencí

Priorita D. Rozvoj spolupráce

- SC D.1 Spolupráce škol na všech stupních vzdělávání
- SC D.2 Podpora spolupráce s rodinou
- SC D.3 Podpora spolupráce s dalšími subjekty podílejícími se na výchově a vzdělávání

Priorita A. Zázemí pro vzdělávání – podpora infrastruktury a materiálního vybavení škol a organizací zájmového a neformálního vzdělávání; podpora znalostních kapacit zřizovatelů

SC A.1 Podpora infrastruktury a materiálního vybavení mateřských škol a zařízení podílejících se na předškolním vzdělávání

Popis cíle:

- podpora rekonstrukcí, přestaveb, výstaveb a jiných úprav MŠ a zařízení podílejících se na předškolním vzdělávání, dle jejich individuálně definovaných potřeb bez podmínky navyšování kapacit ze strany poskytovatelů dotací, aby tato zařízení disponovala vybavením a technologiemi, které jsou nezbytné pro poskytování kvalitního, moderního předškolního vzdělávání,
- podpora zřízení nových a rozšíření stávajících prostor pro subjekty podílejících se na předškolním vzdělávání,
- vybavení MŠ a dalších zařízení podílejících se na předškolním vzdělávání technikou a pomůckami potřebnými pro realizaci vzdělávacích cílů specifikovaných školním vzdělávacím programem a zajišťujících rovný přístup ke vzdělávání,
- vybudování zázemí pro zaměstnance, individuální práci s dětmi, aktivity s rodiči, odpočinkové a relaxační místnosti v prostorách MŠ a zařízeních podílejících se na předškolním vzdělávání,
- podpora dalších investičních aktivit a pořízení dalšího vybavení a pomůcek v návaznosti na aktuální potřeby škol v souvislosti s aktuálními požadavky na vzdělávací proces.

Bližší určení:

- zajištění bezbariérovosti škol, školských zařízení a zařízení podílejících se na předškolním vzdělávání včetně přehodnocení jejich kapacit ve vztahu k rozvoji odborného zázemí
- úprava prostor pro potřeby vzdělávání a péči o děti mladší 3let,
- vybudování prostor nezbytných pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami (prostory pro speciálně pedagogickou intervenci, relaxační, terapeutické prostory)
- vybudování prostor pro vzdělávání dětí nadaných (odborné koutky a učebny)
- vybudování prostor nezbytných pro rozvoj gramotností a pregramotností (odborné koutky, učebny, tělocvičny, knihovny, prostory školních jídelen, školní zahrady a hřiště)
- zajištění objektů bezpečnostní systémy, vnitřní i vnější konektivitou, vybavení škol ICT vybavení pro realizaci nejen distančního vzdělávání
- vybavení škol pomůckami: pro vzdělávání a péči o děti mladší 3let, pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, pro rozvoj nadání, pro realizaci nových metod práce, speciálních programů a postupů, pro rozvoj gramotností a pregramotností (např. matematické, čtenářské, polytechnické, přírodovědné, environmentální, sociální, finanční, zdravotní, ICT)
- vybudování prostor pro odbornou práci speciálních pedagogů (logopedické kabinety...), psychologů, sociálních pedagogů, asistentů pedagoga, školních asistentů, koordinátorů nadání, externích odborníků, prostory pro komunikaci a práci se zákonnými zástupci, zázemí pro přípravu na práci a oddych pedagogických i nepedagogických pracovníků,
- podpora zřízení nových a rozšíření kapacit stávajících center krizové intervence, SPC, PPP, OSPOD, zřízení mobiliáře kompenzačních pomůcek,
- navýšení kapacit ŠPP pro adekvátní metodické vedení škol, zvyšování kompetencí (odborných dovedností) předškolních pedagogů a speciálních pedagogů (pedagog zajišťující odbornou praxi studentů na mateřských školách, navýšení kompetencí diagnostických a pro navrhování podpůrných opatření...).

- investiční aktivity k zajištění kvalitního školního stravování bez rozdílu stravovacích potřeb dětí a zaměstnanců a k usnadnění práce zaměstnanců školních kuchyní, materiální podpora stávajících školních jídelen v oblasti zajištění dietního stravování,
- zřízení samostatných subjektů za účelem vaření a rozvozu jídel primárně se zaměřením na dietní stravování.

Indikátory

1. počet podpořených škol
2. počet přestavěných či zrekonstruovaných škol a tříd
3. počet nově vybudovaných škol a tříd
4. počet vytvořených odborných koutků a učeben
5. počet zrekonstruovaných či vybudovaných školních jídelen, zahrad a hřišť
6. počet MŠ s odpovídajícím ICT vybavením pro realizaci nejen distančního vzdělávání
7. počet škol s kvalitní konektivitou pro distanční vzdělávání
8. počet dětí, jejichž úroveň vzdělávání je touto změnou ovlivněna
9. počet dětí mladších 3 let, jejichž úroveň vzdělávání je touto změnou ovlivněna
10. počet dětí se SVP, jejichž úroveň vzdělávání je touto změnou ovlivněna
11. počet podpořených dětí se stravovacím omezením
12. počet mateřských škol poskytujících dietní stravování z vlastní školní jídelny
13. počet mateřských škol poskytujících dietní stravování formou dovozu jídla
14. počet dětí, jejichž úroveň vzdělávání v rámci rozvoje gramotností a pregramotností je touto změnou ovlivněna
15. počet nově zavedených metod práce, speciálních postupů a programů, které začala škola aplikovat ve vzdělávacím procesu
16. počet vybudovaných prostor
17. počet podpořených pedagogických i nepedagogických pracovníků
18. počet vytvořených center krizové intervence,
19. procenta navýšení kapacity SPC, PPP.

Rozvoje v tomto strategickém cíli bude dosaženo realizací investičních i neinvestičních aktivit a soustavnou prací naplňující účel tohoto strategického cíle. Seznam investičních priorit ORP Ostrava pro MŠ, ZŠ a zájmové a neformální vzdělávání je přílohou tohoto dokumentu jako součást Strategického rámce priorit rozvoje vzdělávání MAP ORP Ostrava do roku 2028.

Aktivity škol

1. úprava prostor pro potřeby vzdělávání a péči o děti mladší 3let **PŘÍLEŽITOST**
2. vybavení škol ICT vybavením pro realizaci nejen distančního vzdělávání, **PŘÍLEŽITOST**
3. vybavení škol pomůckami: pro vzdělávání a péči o děti mladší 3let, pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, pro rozvoj nadání, pro realizaci nových metod práce, speciálních programů a postupů, pro rozvoj gramotností a pregramotností aj. **PŘÍLEŽITOST**

Aktivity spolupráce

1. Rozvoj spolupráce škol, školských zařízení a dalších subjektů v oblasti materiálních potřeb škol, např. sdílení příkladů dobré praxe, informací, využívání pomůcek, ICT vybavení více školami **PŘÍLEŽITOST**
2. Podpora škol v oblasti využívání externího financování, vzdělávání a odborné konzultace v oblasti veřejných zakázek **PŘÍLEŽITOST**

SC A.2 Podpora infrastruktury a materiálního vybavení základních škol a subjektů zájmového a neformálního vzdělávání

Popis cíle:

- podpora rekonstrukcí, přestaveb, nadstaveb, výstavby či jiných úprav a zajištění materiálního vybavení škol a školských zařízení (školních knihoven, kuchyní, subjektů zájmového a neformálního vzdělávání) mj. také v návaznosti na bezbariérovost, polytechnické vzdělávání, digitální, čtenářské, matematické a jazykové kompetence aj.,
- zajištění bezpečnosti škol a školských zařízení, včetně bezpečnosti v oblasti práce s technologiemi (kybernetická bezpečnost),
- zajištění technických, materiálních a kompenzačních pomůcek pro pedagogy a žáky potřebných pro výuku a rozvoj vzdělávání,
- podpora investičních aktivit pro vytvoření rovných příležitostí ve vzdělávání a vybudování zázemí pro zaměstnance ŠPP (sociální zázemí, relaxační a odpočinkové prostory) i pro práci s rodiči,
- modernizace inženýrských sítí, optimalizace kapacit škol ve vztahu k rozvoji odborného zázemí,
- podpora vzniku a využívání metodik a výukových materiálů,
- podpora dalších investičních aktivit a pořízení dalšího vybavení a pomůcek v návaznosti na aktuální potřeby škol v souvislosti s aktuálními požadavky na vzdělávací proces.

Bližší určení:

- rekonstrukce či nové vybudování učeben vč. laboratoří, cvičných kuchyní, dílen a rozšíření jejich kapacit, vybavení školních kuchyní
- zajištění bezbariérovosti budov a vybudování zázemí pro zaměstnance škol a školských zařízení (mj. kabinety, prostory pro práci s rodiči),
- rekonstrukce inženýrských sítí, sociálního zázemí, vybavení škol nábytkem, vybudování odborných učeben – školních knihoven, studoven, místností pro volnočasové aktivity, ŠD, multifunkčních sálů (vystoupení žáků, prezentace jejich práce před spolužáky a rodičovskou veřejností, dramatická činnost žáků),
- zajištění konektivity škol a školských zařízení a subjektů zájmového a neformálního vzdělávání, včetně licencování a bezpečného připojení k internetu,
- vybavení škol a školských zařízení moderními pomůckami, kompenzačními pomůckami, učebnicemi, stavebnicemi, hrami, aplikacemi, robotickými a jinými technickými stavebnicemi, ICT technikou, pomůckami pro programování, virtuální realitu, rozšířenou a mixovanou realitu, 3D tisk,
- vybavení školních knihoven, vybudování a modernizace polytechnických a vědeckých center, odborných a digitálních pracovišť a učeben, odborných „hnízd“ v učebnách potřebným vybavením aj.,
- podpora infrastruktury pro vzdělávání a výuku, bezpečnosti škol a školských zařízení v oblasti práce s technologiemi, zabezpečení vnitřních sítí a využívání nástrojů a pomůcek (zajištění bezpečnost žáků a pedagogů, ochranných pomůcek aj.)
- zajištění optimálních podmínek pro žáky vytvořením rehabilitačních, relaxačních a speciálních místností, venkovních učeben pro výuku žáků, včetně žáků se SVP, relaxačních hřišť zřízených při školách a školních družinách aj.
- vybudování a úpravy školních zahrad a sportovišť
- vybavení ŠPP metodickými materiály a dalšími pomůckami potřebnými pro zajištění kvalitních podmínek vzdělávání, podpora vzniku a využívání metodik a výukových materiálů pro pedagogy i rodiče,
- přehodnocení kapacity škol, školských a vzdělávacích zařízení ve vztahu k rozvoji odborného zázemí včetně vybudování, přístavby a rekonstrukce prostor vzdělávacích institucí, vedoucích ke zvýšení jejich kapacit, a to i prostor pro volnočasové aktivity včetně sociálního zázemí,

- zavedení severského modelu v oblasti sportovišť – sportoviště, haly jsou v majetku škol, starost o tyto sportoviště přejímá škola, ale zároveň na tuto činnost získává dodatečné finanční prostředky/dotace namísto sportovních klubů.

Indikátory

1. počet podpořených škol a školských zařízení
2. počet nově vybudovaných/zrekonstruovaných učeben (vč. laboratoří, dílen, cvičných kuchyní aj.)
3. počet zrekonstruovaných učeben (vč. laboratoří, dílen, cvičných kuchyní aj.)
4. počet místností jako zázemí pro zaměstnance
5. počet vybudovaných bezbariérových přístupů
6. počet nových budov, přístaveb
7. počet žáků využívajících tyto stavby
8. počet pedagogů využívajících tyto stavby
9. počet žáků se SVP využívajících tyto stavby
10. počet žáků, pedagogů zdravotně handicapovaných
11. počet žáků využívajících pomůcky, ICT techniku ve výuce
12. počet žáků se SVP využívajících pomůcky, ICT techniku ve výuce
13. počet pedagogů využívajících pomůcky, ICT techniku ve výuce, zabezpečení
14. počet zřízených/lépe vybavených školních knihoven
15. počet žáků využívajících zabezpečení
16. počet pedagogů/rodičů využívajících nové metodické a výukové materiály
17. počet žáků se SVP využívajících zabezpečení
18. pracovníci dohledu-nové pracovní pozice, bezpečnostní pracovníci, recepční

Rozvoje v tomto strategickém cíli bude dosaženo realizací investičních i neinvestičních aktivit a soustavnou prací naplňující účel tohoto strategického cíle. Seznam investičních priorit ORP Ostrava pro MŠ, ZŠ a zájmové a neformální vzdělávání je přílohou tohoto dokumentu jako součást Strategického rámce priorit rozvoje vzdělávání MAP ORP Ostrava do roku 2028.

Aktivity škol

1. vybavení škol a školských zařízení moderními pomůckami, kompenzačními pomůckami, učebnicemi, stavebnicemi, hrami, aplikacemi, robotickými a jinými technickými stavebnicemi, ICT technikou, pomůckami pro programování, virtuální realitu, rozšířenou a mixovanou realitu, 3D tisk, aj. **PŘÍLEŽITOST**
2. vybavení školních knihoven, vybudování a modernizace polytechnických a vědeckých center, odborných a digitálních pracovišť a učeben, odborných „hnízd“ v učebnách potřebným vybavením aj. **PŘÍLEŽITOST**
3. vybavení ŠPP metodickými materiály a dalšími pomůckami potřebnými pro zajištění kvalitních podmínek vzdělávání, podpora vzniku a využívání metodik a výukových materiálů pro pedagogy i rodiče **PŘÍLEŽITOST**

Aktivity spolupráce

1. Rozvoj spolupráce škol, školských zařízení a dalších subjektů v oblasti neinvestičních a materiálních potřeb škol, např. sdílení příkladů dobré praxe, sdílení informací, využívání některých pomůcek více školami aj. **PŘÍLEŽITOST**
2. Podpora škol v oblasti využívání externího financování, vzdělávání a odborné konzultace v oblasti veřejných zakázek **PŘÍLEŽITOST**

SC A.3 Odborně zdatný a spolupracující zřizovatel

Popis cíle:

- podpora odborných znalostí a kompetencí zřizovatelů a jejich zaměstnanců,

- podpora spolupráce zřizovatele a jím zřizovaných škol.

Bližší určení:

- podpora/vytvoření systému spolupráce mezi zřizovatelem a jím zřizovanými školami,
- vytvoření pracovní skupiny/platformy pro vytvoření koncepce spolupráce mezi pedagogy, rodiči, volenými zástupci měst a obcí,
- realizace vzdělávacích aktivit pro zřizovatele a zaměstnance úřadu (legislativa, manažerské schopnosti, projektový management, financování a další dle aktuálních potřeb), sdílení příkladů dobré praxe, síťování.

Indikátory

1. počet vytvořených pracovních skupin/platform
2. počet řešených problémových témat
3. počet vzdělávacích aktivit pro zřizovatele a jejich zaměstnance

Rozvoje v tomto strategickém cíli bude dosaženo realizací neinvestičních aktivit a soustavnou prací naplňující účel tohoto strategického cíle.

Aktivity škol

1. zapojování zřizovatelů/jejich zaměstnanců do aktivit škol (projektové dny, pasování/vyřazování dětí/žáků, zahradní slavnosti aj.), aj.

Aktivity spolupráce

1. podpora/vytvoření systému spolupráce mezi zřizovatelem a jím zřizovanými školami
2. podpora/vytvoření pracovní skupiny/platformy pro vytvoření koncepce spolupráce mezi pedagogy, rodiči, volenými zástupci měst a obcí, realizace vzdělávacích aktivit pro zřizovatele a jejich zaměstnance (např. legislativa, manažerské schopnosti, projektový management, financování a další dle aktuálních potřeb), sdílení příkladů dobré praxe, síťování

Tabulka 50 Vazba klíčových povinných a volitelných témat/opatření na str. cíle a opatření MAP

Priorita A Zázemí pro vzdělávání – podpora infrastruktury a materiálního vybavení škol a organizací zájmového a neformálního vzdělávání; podpora znalostních kapacit zřizovatelů		Priorita A, SC A.1 Podpora infrastruktury a materiálního vybavení MŠ a zařízení podílejících se na předškolním vzdělávání	Priorita A, SC A.2 Podpora infrastruktury a materiálního vybavení ZŠ a subjektů zájmového a neformálního vzdělávání	Priorita A, SC A.3 Odborně zdatný a spolupracující zřizovatel
Podpora moderních didaktických forem vedoucích k rozvoji klíčových kompetencí	POT	xxx	xxx	xx
Rozvoj potenciálu každého žáka, zejména žáků se sociálním a jiným znevýhodněním	POT	xxx	xxx	xx
Podpory pedagogických a didaktických kompetencí pracovníků ve vzdělávání a podpora managementu třídních kolektivů	POT	xx	xx	x
Proměna obsahu a způsobu vzdělávání	PRT	xx	xx	x
Podpora učitelů, ředitelů a dalších pracovníků ve vzdělávání	PRT	xx	xx	x
Digitální kompetence k celoživotnímu učení	PRT	xx	xx	x
Snižování nerovností v přístupu ke vzdělávání	PRT	xxx	xxx	x
Spolupráce MŠ–ZŠ/ZŠ–SŠ	PRT	x	x	x
Rozvoj podnikavosti, iniciativy a kreativity dětí a žáků	VOT	xx	xx	x
Rozvoj kompetencí dětí a žáků v polytechnickém vzdělávání	VOT	xx	xx	x
Výchova k udržitelnému rozvoji	VOT	xx	xx	x
Mediální gramotnost	VOT	x	xx	x
Rozvoj kompetencí dětí a žáků pro aktivní používání cizího jazyka	VOT	xx	xx	x
Rozvoj českého jazyka u dětí a žáků s jeho nedostatečnou znalostí	VOT	x	x	x
Rozvoj vztahu k místu, kde děti a žáci žijí, mezigenerační soužití	VOT	x	x	x
Wellbeing	VOT	xxx	xxx	x

POT – povinná témata, PRT – průřezová témata, VOT – volitelná témata, síla vazeb: xxx silné propojení, xx střední propojení, x slabé propojení

Priorita B. Rozvoj předškolního vzdělávání a péče (dostupnost – kvalita – inkluze)

SC B.1 Podpora učitelů, ředitelů a dalších pracovníků ve vzdělávání (proměna role učitele, proměna obsahu a způsobu vzdělávání, podpora kvality i kvantity lidských zdrojů, podpora pedagogických a didaktických kompetencí)

Popis cíle:

- podpora vzájemného profesního sdílení, přenosu osvědčených a funkčních inovativních metod, včetně metod kolegiální spolupráce;
- podpora pedagogických pracovníků při společné přípravě výuky a jejím reflektování; důraz na to, aby pedagogické týmy škol dokázaly zaměřit vzdělávání dětí více na získávání kompetencí, potřebných pro aktivní občanský, profesní i osobní život;
- podpora genderově nestereotypních přístupů k výuce;
- personální navýšení pedagogických sborů nezbytné pro zajištění aktuálních požadavků na úroveň předškolního vzdělávání, naplnění požadavků na společné vzdělávání s cílem zajištění kvality předškolního vzdělávání.
- podpora personálního posílení škol zejména o stabilní pozici administrativního pracovníka školy, asistentku pedagoga (školní asistent) do každé třídy bez nutnosti přiznání podpůrného opatření, stabilní pozice chůvy pro péči o děti mladší 3 let, personální posílení školních kuchyní,
- zvýšení odbornosti pedagogických i nepedagogických pracovníků v souladu s proměnou role učitele a proměnou obsahu a způsobu vzdělávání.

Bližší určení:

- personální podpora: speciální pedagog, asistent pedagoga (školní asistent), psycholog, chůva, sociální pedagog, koordinátor nadání, osobní asistent, krizový a intervenční pracovník, administrativní pracovník, ale i navýšení stavu zaměstnanců MŠ s ohledem na rostoucí nároky na vzdělávání a počet dětí se SVP,
- DVPP mj.: speciálně pedagogická problematika, práce s dětmi mladšími 3 let, práce s dětmi nadanými, podpora rozvoje občanských kompetencí, podnikavosti, iniciativy, kreativity a tvořivosti, psychologie, moderní vzdělávací formy, metody a programy, práce ředitele, zvýšení odbornosti v oblasti rozvoje gramotností a pregramotností, polytechnického vzdělávání a přírodních věd, podpora rodiny (s dětmi se SVP i dětmi intaktními), podpora zvyšování odbornosti pedagogů v oblasti nových trendů ve výuce tělesné výchovy/pohybových aktivit, mezigeneračního soužití a spolupráce, rozvoje vztahu k místu, kde děti žijí/navštěvují MŠ
- kurzy zdravého, dietního stravování pro personál školních jídelen,
- podpora tematicky zaměřených workshopů i z úrovně zřizovatelů, podpora motivace učitelů, ředitelů, podpora metodických kabinetů, propojování a spolupráce s nimi, semináře, interaktivní vzdělávací kurzy, koučink, mentoring, podpora odpovídajícího vzdělání a zajištění dostatečného počtu odborných pozic, atestace (speciálních pedagogů navyšující jejich kompetence), dlouhodobé vzdělávací kurzy, ICT vzdělávání, podpora vzájemného profesního sdílení, přenosu osvědčených a funkčních inovativních metod, podpora společné přípravy pedagogů a další podpora pedagogů, ředitelů a pracovníků ve vzdělávání dle aktuálně definovaných potřeb.

Indikátory

1. počet specializovaných pozic navyšujících kapacitu pedagogického sboru
2. počet dětí mladších 3 let, jejichž úroveň vzdělávání je touto změnou ovlivněna
3. počet dětí se SVP, nadaných, jejichž úroveň vzdělávání je touto změnou ovlivněna
4. počet škol se stálou pozicí administrativního pracovníka nebo hrazenou externí službou
5. počet podpořených pedagogických/nepedagogických pracovníků
6. počet dětí mladších 3 let, jejichž úroveň vzdělávání je touto změnou ovlivněna
7. počet dětí, jejichž úroveň vzdělávání je touto změnou ovlivněna

Rozvoje v tomto strategickém cíli bude dosaženo realizací neinvestičních aktivit škol, aktivit spolupráce a soustavnou prací naplňující účel tohoto strategického cíle.

Aktivity škol

1. personální podpora: speciální pedagog, asistent pedagoga (školní asistent), psycholog, sociální pedagog, koordinátor nadání, osobní asistent, krizový a intervenční pracovník, administrativní pracovník, ale i navýšení stavu zaměstnanců MŠ s ohledem na rostoucí nároky na vzdělávání a počet dětí se SVP a další dle aktuálních potřeb škol **PŘÍLEŽITOST**
2. osobnostně sociální a profesní rozvoj pracovníků ve vzdělávání MŠ – vzdělávání pracovníků ve vzdělávání MŠ v tématech, která jsou podporována aktuálními výzvami, spolupráce pracovníků ve vzdělávání MŠ **PŘÍLEŽITOST**
3. zahraniční mobility pracovníků ve vzdělávání **PŘÍLEŽITOST**
4. supervize, mentoring, tandemová výuka **PŘÍLEŽITOST**

Aktivity spolupráce

1. personální podpora – zřízení/pokračování pozice oblastního koordinátora/metodika podpory nadání na úrovni ORP Ostrava, zřízení pozice sdíleného logopeda pro školy v ORP Ostrava a další pozice dle potřeb území **PŘÍLEŽITOST**
2. realizace vzdělávacích aktivit vedoucích ke zvýšení odbornosti a motivace pracovníků ve vzdělávání a zaměstnanců dalších subjektů podílejících se na předškolním vzdělávání v souladu s proměnou role učitele a proměnou obsahu a způsobu vzdělávání (speciálně pedagogická problematika (např. logopedie), práce s dětmi mladšími 3 let, práce s dětmi nadanými, aktivity k rozvoji potenciálu každého žáka, podpora rozvoje soft skills, občanských kompetencí, podnikavosti, iniciativy, kreativity a tvořivosti, psychologie, moderní vzdělávací formy, metody a programy, práce ředitele, zvýšení odbornosti v oblasti rozvoje gramotností a pregramotností, polytechnického vzdělávání a přírodních věd, ICT vzdělávání, podpora rodiny (s dětmi se SVP i dětmi intaktními), podpora zvyšování odbornosti pedagogů v oblasti nových trendů ve výuce tělesné výchovy/pohybových aktivit, mezigeneračního soužití a spolupráce, rozvoje vztahu k místu, kde děti žijí/navštěvují MŠ, kurzy zdravého, dietního stravování pro personál školních jídelen (např. v podobě pokračování činnosti Platformy zdravého životního stylu v MŠ v ORP Ostrava, Fajneho školního bistra), šachy do škol – vzdělávací aktivity pro pracovníky ve vzdělávání vedoucí k rozšíření výuky šachu v MŠ aj.) a další vzdělávací aktivity dle aktuálních potřeb **PŘÍLEŽITOST**
3. vzájemné profesní sdílení, přenos osvědčených a funkčních inovativních metod, včetně metod kolegiální spolupráce, společná příprava výuky a její reflektování s důrazem na získávání kompetencí potřebných pro aktivní občanský, profesní i osobní život (metodická setkávání, workshopy aj.) **PŘÍLEŽITOST**

SC B.2 Wellbeing, duševní hygiena, klima školy, management třídních kolektivů, snižování nerovností v přístupu ke vzdělávání

Popis cíle:

- podpora wellbeingu pracovníků ve vzdělávání i dětí včetně implementačních, vzdělávacích a podpůrných aktivit,
- podpora kariérního a odborného rozvoje pracovníků ve vzdělávání, jejich osobnostního růstu a duševní hygieny,
- podpora zdravého klimatu školy i tříd, management třídních kolektivů, snižování nerovností v přístupu ke vzdělávání.

Bližší určení:

- dlouhodobé i krátkodobé aktivity zaměřené na profesní i osobnostní rozvoj pracovníků ve vzdělávání (PvV), psychologickou podporu pedagogických i jiných pracovníků, programy revitalizující fyzické i psychické síly PvV a zabraňující syndromu vyhoření,
- supervize, vytvoření komunitního centra – platformy pro setkávání se, komunikaci a sdílení na všech úrovních (škola – škola, škola – zřizovatel, škola – SPC...) za účelem vzhledu všech zapojených do problematiky a problémů, se kterými se školy potýkají,
- podpora motivace PvV, podpora DVPP v oblasti zdravého klimatu školy i třídy, podpora kvalitního managementu třídních kolektivů a snižování nerovností, aktivity na podporu wellbeingu, klimatu třídy/školy, psychohygienu pedagogů, aktivity směřující k prevenci sociálně patologických jevů a snižování nerovností v přístupu ke vzdělávání; sdílení příkladů dobré praxe a vzájemné obohacování se v této problematice.

Indikátory

1. počet podpořených pracovníků ve vzdělávání
2. počet realizovaných aktivit

Rozvoje v tomto strategickém cíli bude dosaženo realizací neinvestičních aktivit škol, aktivit spolupráce a soustavnou prací naplňující účel tohoto strategického cíle.

Aktivity škol

1. osobnostně sociální a profesní rozvoj pracovníků ve vzdělávání MŠ – vzdělávání pracovníků ve vzdělávání MŠ v tématech, která jsou podporována aktuálními výzvami, spolupráce pracovníků ve vzdělávání MŠ **PŘÍLEŽITOST**
2. zahraniční mobility pracovníků ve vzdělávání **PŘÍLEŽITOST**
3. bezplatné stravování – potravinová pomoc dětem v sociální nouzi **PŘÍLEŽITOST**

Aktivity spolupráce

1. dlouhodobé i krátkodobé aktivity zaměřené na profesní i osobnostní rozvoj pracovníků ve vzdělávání (PvV), wellbeingu, psychologickou podporu pedagogických i jiných pracovníků, programy revitalizující fyzické i psychické síly PvV a zabraňující syndromu vyhoření **PŘÍLEŽITOST**
2. supervize, sdílení příkladů dobré praxe, vytvoření komunitního centra – platformy pro setkávání se, komunikaci a sdílení na všech úrovních (škola – škola, škola – zřizovatel, škola – SPC...) za účelem vzhledu všech zapojených do problematiky a problémů, se kterými se školy potýkají **PŘÍLEŽITOST**
3. podpora motivace PvV, podpora DVPP v oblasti zdravého klimatu školy i třídy, podpora kvalitního managementu třídních kolektivů a snižování nerovností **PŘÍLEŽITOST**
4. aktivity směřující k prevenci sociálně patologických jevů a snižování nerovností v přístupu ke vzdělávání **PŘÍLEŽITOST**

SC B.3 Dítě připravené na život – vzdělávací aktivity pro děti předškolního věku k rozvoji gramotností a kompetencí, aktivity vedoucí k rozvoji potenciálu každého dítěte a identifikaci a rozvoji nadání (aktivity mj. s podporou a využitím moderních didaktických forem vedoucích k rozvoji klíčových kompetencí)

Popis cíle:

- vzdělávací aktivity pro děti předškolního věku podporující rozvoj gramotností a kompetencí,
- aktivity k identifikaci a podpoře nadání a k rozvoji potenciálu každého dítěte – mj. aktivity na podporu čtenářské a matematické pregramotnosti, jazykových, ICT a polytechnických kompetencí, na podporu digitální gramotnosti k celoživotnímu učení, environmentální výchovy a vzdělávání dětí, aktivity na podporu rozvoje sociálních a občanských kompetencí, podnikavosti, kreativity a iniciativy dětí, podpora aktivit a programů zájmového a neformálního vzdělávání, aktivity napomáhající bezproblémovému přechodu dětí z MŠ do ZŠ.

Bližší určení:

- podpora čtenářských dílen, koutků, projektová výuka, aktivity na podporu čtenářství se zapojením knižních autorů, ilustrátorů, pracovníků knihoven, rodičů, příbuzných, žáků vyšších ročníků aj.,
- aktivity na podporu rozvoje matematické pregramotnosti, např. prvky Hejného matematiky, kroužky logiky, šachy, aj.,
- aktivity na podporu rozvoje jazykových kompetencí (rodilí mluvčí, CLIL, jazykové kroužky v MŠ),
- aktivity na podporu rozvoje digitálních kompetencí, digitální gramotnosti pro celoživotní učení, využití robotických pomůcek, aktivity na podporu informatického myšlení,
- polytechnické a řemeslné aktivity na podporu zručnosti a jemné motoriky,
- výchova k udržitelnému rozvoji, aktivity k podpoře rozvoje sociálních a občanských kompetencí, podnikavosti, kreativity a iniciativy, setkávání s odborníky z praxe, ale i s laickou veřejností, aktivity na podporu rozvoje vztahu k místu, kde děti žijí/navštěvují MŠ, podpora sportovních/pohybových aktivit a aktivit vedoucích k rozvoji mezigenerační spolupráce a soužití.
- aktivity vedoucí k podpoře wellbeingu, dobrého klima třídy a kvalitnímu managementu třídních kolektivů, aktivity usnadňující přechod dětí z MŠ do ZŠ.

Indikátory

1. Počet uspořádaných aktivit
2. Počet zapojených škol

Rozvoje v tomto strategickém cíli bude dosaženo realizací neinvestičních aktivit škol, aktivit spolupráce a soustavnou prací naplňující účel tohoto strategického cíle.

Aktivity škol

1. podpora (inovativního) vzdělávání dětí v MŠ – inovativní vzdělávání dětí v MŠ, podpora dětí s OMJ v MŠ, příprava dětí ohrožených školním neúspěchem v MŠ **PŘÍLEŽITOST**
2. další vzdělávací aktivity pro děti předškolního věku **PŘÍLEŽITOST**

Aktivity spolupráce

1. vzdělávací aktivity pro děti předškolního věku podporující rozvoj gramotností a kompetencí (čtenářské, matematické, jazykové, ICT, polytechnické a řemeslné, k rozvoji podnikavosti, iniciativy, kreativity, environmentální výchovy a vzdělávání, pohybových dovedností, mezigenerační spolupráce, aktivity na podporu rozvoje sociálních a občanských kompetencí, aj.) **PŘÍLEŽITOST**

2. vzdělávací aktivity pro děti k identifikaci a podpoře nadání a k rozvoji potenciálu každého dítěte **PŘÍLEŽITOST**
3. aktivity na podporu rozvoje vztahu k místu, kde děti žijí/navštěvují MŠ **PŘÍLEŽITOST**
4. aktivity vedoucí k podpoře vybudování zdravých životních návyků, zdravého životního stylu (sportovní, pohybové aktivity, zdravé stravování aj.) **PŘÍLEŽITOST**
5. aktivit vedoucích k rozvoji mezigenerační spolupráce a soužití **PŘÍLEŽITOST**
6. aktivity usnadňující přechod dětí z MŠ do ZŠ **PŘÍLEŽITOST**

Tabulka 51 **Vazba klíčových povinných a volitelných témat/opatření na str. cíle a opatření MAP**

Priorita B Rozvoj předškolního vzdělávání a péče (dostupnost – kvalita – inkluze)		Priorita B, SC B.1 Podpora učitelů, ředitelů a dalších pracovníků ve vzdělávání	Priorita B, SC B.2 Wellbeing, duševní hygiena, klima školy, management třídních kolektivů, snižování nerovností v přístupu ke vzdělávání	Priorita B, SC B.3 Dítě připravené na život – vzdělávací aktivity pro děti předškolního věku
Podpora moderních didaktických forem vedoucích k rozvoji klíčových kompetencí	POT	xxx	xxx	xxx
Rozvoj potenciálu každého žáka, zejména žáků se sociálním a jiným znevýhodněním	POT	xxx	xxx	xxx
Podpora pedagogických a didaktických kompetencí pracovníků ve vzdělávání a podpora managementu třídních kolektivů	POT	xxx	xxx	xx
Proměna obsahu a způsobu vzdělávání	PRT	xxx	xxx	xxx
Podpora učitelů, ředitelů a dalších pracovníků ve vzdělávání	PRT	xxx	xxx	x
Digitální kompetence k celoživotnímu učení	PRT	xxx	xxx	xxx
Snižování nerovností v přístupu ke vzdělávání	PRT	xxx	xxx	x
Spolupráce MŠ–ZŠ/ZŠ–SŠ	PRT	x	x	x
Rozvoj podnikavosti, iniciativy a kreativity dětí a žáků	VOT	xxx	xx	xxx
Rozvoj kompetencí dětí a žáků v polytechnickém vzdělávání	VOT	xxx	x	xxx
Výchova k udržitelnému rozvoji	VOT	xxx	x	xxx
Mediální gramotnost	VOT	xx	x	xxx
Rozvoj kompetencí dětí a žáků pro aktivní používání cizího jazyka	VOT	xx	x	xxx
Rozvoj českého jazyka u dětí a žáků s jeho nedostatečnou znalostí	VOT	xx	x	xx

Rozvoj vztahu k místu, kde děti a žáci žijí, mezigenerační soužití	VOT	xxx	x	xxx
Wellbeing	VOT	xxx	xxx	xxx

POT – povinná témata, PRT – průřezová témata, VOT – volitelná témata, síla vazeb: xxx silné propojení xx střední propojení x slabé propojení

Priorita C. Rozvoj základního, zájmového a neformálního vzdělávání

SC C.1 Podpora učitelů, ředitelů a dalších pracovníků ve vzdělávání (podpora profesního rozvoje, proměna role učitele, proměna obsahu a způsobu vzdělávání, podpora kvality i kvantity lidských zdrojů, podpora pedagogických, didaktických a manažerských kompetencí)

Popis cíle:

- podpora vzájemného profesního sdílení, přenosu osvědčených a funkčních inovativních metod, včetně metod kolegiální spolupráce,
- podpora pedagogických pracovníků při společné přípravě výuky a jejím reflektování s důrazem na to, aby se pedagogické týmy škol dokázaly zaměřit u vzdělávání svých žáků více na získávání kompetencí, potřebných pro aktivní občanský, profesní i osobní život,
- podpora genderově nestereotypních přístupů k výuce,
- podpora personálního zajištění škol, školských zařízení, školních knihoven,
- podpora vzniku a udržení specializovaných pozic ve školách a školských zařízeních
- podpora profesního a osobnostního rozvoje ředitelů a pedagogů (podpora pedagogických, didaktických a manažerských kompetencí pedagogů), mentoring, další vzdělávání pedagogických i nepedagogických pracovníků s ohledem na rozvoj jejich kompetencí, podpora podpůrných pedagogických i nepedagogických pozic,
- podpora schopností k rozvoji gramotností a kompetencí u dětí a žáků, podpora moderních didaktických metod a forem výuky, podpora jazykového vzdělávání, začlenění kariérové profilace do běžné výuky, zvýšení významu a větší zapracování problematiky kariérového poradenství a souvisejících témat v rámci pravidelné výuky na základních školách, včetně podpory kariérového poradenství pro žáky se SVP,
- komplexní podpora pracovníků v základním uměleckém, zájmovém a neformálním vzdělávání, které je komplementární k základnímu vzdělávání.

Bližší určení:

- podpora profesního rozvoje ředitelů a pedagogů (podpora pedagogických, didaktických a manažerských kompetencí pedagogů), mentoring, sdílení zkušeností (např. workshopy, tandemová výuka, kulaté stoly, otevřené hodiny s následky apod.),
- podpora vzniku, udržení, navýšení počtu specializovaných, podpůrných pedagogických i nepedagogických pozic – koordinátorů nadání, školních psychologů, speciálních pedagogů, sociálních pedagogů, logopedů, asistentů pedagogů, školních knihovníků, školních a sociálních asistentů, koordinátorů inkluze, kariérních poradců, rodilých mluvčích ve školách a školských zařízeních s ohledem na zajištění vyrovnání šancí na maximální rozvoj potenciálu každého žáka školy nebo školského zařízení,
- podpora zlepšení jazykových kompetencí pedagogů a žáků, podpora navýšení počtu rodilých mluvčích a mezinárodních mobilit a stáží pedagogů a žáků na základních školách, školských zařízeních,
- podpora inovativních metod a forem výuky, digitální gramotnost pro celoživotní vzdělávání a podpora kulturního povědomí žáků a pedagogů

- podpora pedagogického a odborného vzdělávání knihovníků ve veřejných i školních knihovnách, vzdělávání pedagogů v oblasti vedení školní knihovny, využívání čtenářských strategií, rozvoje čtenářství již od útlého věku,
- podpora rozvoje RWCT, kritického myšlení, kreativity, podnikavosti, polytechnických, občanských a sociálních kompetencí, výchova k udržitelnému rozvoji, mediální gramotnost, rozvoj vztahu k místu, kde žáci žijí, mezigenerační soužití, atraktivní, moderní formy výuky tělesné výchovy, rozvoj sportovních/pohybových aktivit, mj. i v družinách, školních klubech aj.
- sdílení příkladů dobré praxe, tvorba a sdílení výukových materiálů, dlouhodobé a průběžné vzdělávání na odborných seminářích, workshopech, mezinárodních výměnných stážích, zahraničních pobytech, akcích v rámci mezinárodní spolupráce a dalších aktivitách,
- všestranná odborná podpora výuky v ZUŠ a podpora znalostních kapacit pracovníků ZUŠ a SVČ/DDM.

Indikátory

1. počet podpořených škol a školských zařízení
2. počet podpořených pedagogů a nepedagogických pracovníků škol a školských zařízení
3. počet podpůrných pedagogických a nepedagogických pozic
4. počet škol s úplným ŠPP
5. počet realizovaných vzdělávacích aktivit
6. počet podpořených žáků
7. počet podpořených žáků se SVP (vč. nadaných)
8. počet podpůrných personálních opatření pro výše uvedené pozice
9. počet aktivit spolupráce, zahraničních stáží, realizovaných exkurzí
10. Počet realizovaných aktivit na podporu kariérového poradenství pro žáky se SVP
11. Počet podpořených pedagogů (nikoliv kariérových poradců) v rámci vzdělávání v oblasti kariérového poradenství v běžných vyučovacích hodinách

Rozvoje v tomto strategickém cíli bude dosaženo realizací neinvestičních aktivit škol, aktivit spolupráce a soustavnou prací naplňující účel tohoto strategického cíle.

Aktivity škol

1. personální podpora – školní asistent ZŠ, školní speciální pedagog ZŠ, školní psycholog ZŠ, sociální pedagog ZŠ, kariérový poradce ZŠ, dvojjazyčný asistent ZŠ, a další dle aktuálních potřeb škol PŘÍLEŽITOST
2. osobnostně sociální a profesní rozvoj pracovníků ve vzdělávání ZŠ/ZUŠ/SVČ/ŠD/ŠK – vzdělávání pracovníků ve vzdělávání ZŠ/ZUŠ/SVČ/ŠD/ŠK v tématech, která jsou podporována aktuálními výzvami, spolupráce pracovníků ve vzdělávání ZŠ/ZUŠ/SVČ/ŠD/ŠK PŘÍLEŽITOST
3. zahraniční mobility pracovníků ve vzdělávání PŘÍLEŽITOST
4. supervize, mentoring, tandemová výuka PŘÍLEŽITOST

Aktivity spolupráce

1. personální podpora – zřízení/pokračování pozice oblastního koordinátora/metodika podpory nadání na úrovni ORP Ostrava, zřízení pozice sdíleného logopeda pro školy v ORP Ostrava, zřízení/udržení pozic např. oblastní metodik/koordinátor rozvoje občanských a sociálních kompetencí (např. žákovské parlamenty), metodik/koordinátor školních knihoven a další PŘÍLEŽITOST
2. vzdělávací aktivity pro pracovníky ve vzdělávání (osobnostní a profesní rozvoj pedagogů vedoucí k rozvoji jejich kompetencí (čtenářských, matematických, jazykových, ICT, polytechnických a řemeslných, k rozvoji podnikavosti, iniciativy, kreativity, environmentální výchovy a vzdělávání, pohybových dovedností, mezigenerační spolupráce, aktivity na podporu rozvoje sociálních a občanských kompetencí aj.) PŘÍLEŽITOST
3. vzdělávací aktivity pro pracovníky ve vzdělávání k rozvoji gramotností a kompetencí u dětí a žáků, k využívání moderních didaktických metod a forem výuky (v oblasti čtenářské

gramotnosti, matematické gramotnosti, jazykových kompetencí, ICT, polytechnických a řemeslných kompetencí, k rozvoji podnikavosti, iniciativy, kreativity, environmentální výchovy a vzdělávání, pohybových dovedností, mezigenerační spolupráce, aktivity na podporu rozvoje sociálních a občanských kompetencí aj.) **PŘÍLEŽITOST**

4. vzájemné profesní sdílení, přenos osvědčených a funkčních inovativních metod, včetně metod kolegiální spolupráce, společnou přípravu výuky a její reflektování s důrazem na získávání kompetencí, potřebných pro aktivní občanský, profesní i osobní život **PŘÍLEŽITOST**
5. odborná podpora podpůrných pedagogických pozic, personálního zajištění škol, školských zařízení, školních knihoven, metodická setkání aj. **PŘÍLEŽITOST**
6. vzdělávací aktivita/y k podpoře genderově nestereotypních přístupů k výuce **PŘÍLEŽITOST**
7. aktivity k podpoře kariérového poradenství v ZŠ **PŘÍLEŽITOST**
8. zahraniční mobility pracovníků ve vzdělávání **PŘÍLEŽITOST**
9. zapojení škol do projektů realizovaných SMO, jinými subjekty **PŘÍLEŽITOST**

SC C.2 Wellbeing, duševní hygiena, klima školy, management třídních kolektivů, snižování nerovností v přístupu ke vzdělávání

Popis cíle:

- podpora kvalitního a dostatečného profesního rozvoje pedagogických pracovníků, jejich motivace, vzájemná spolupráce a sdílení zkušeností a dobré praxe mezi školami a jinými subjekty podílejícími se na vzdělávání nebo integraci menšin a sociálně znevýhodněných dětí a žáků,
- podpora genderově nestereotypních přístupů k výuce,
- podpora psychického zdraví a prevence syndromu vyhoření pracovníků ve školách a školských zařízeních,
- zvýšení a podpora motivace všech žáků k učení, proměna obsahu a způsobu vzdělávání vedoucí mj. k zatraktivnění výuky,
- podpora rozvoje zdravého klimatu ve školách, zkvalitňování vztahů dětí, žáků a pedagogů mateřských a základních škol a podpora dětí/žáků ohrožených školním neúspěchem formou podpory mimoškolních aktivit, doučování žáků v rámci letních kempů, adaptační pobyty mj. s ohledem na snižování rozdílů způsobených nenadálými situacemi ve společnosti,
- podpora aktivit v přípravných třídách, na podporu bezproblémového přechodu žáků z MŠ do ZŠ, mezi 1. a 2. stupněm ZŠ a následně ze ZŠ do SŠ, aktivity k integraci žáků s OMJ nebo jinými kulturními nebo sociálními odlišnostmi a znevýhodněními,
- rozvoj českého jazyka u dětí a žáků s jeho nedostatečnou znalostí, aktivity pro děti se SVP, děti nadané, aktivity pro podporu vzdělávání žáků ohrožených školním neúspěchem, podpora integrace Romské menšiny a osvěta v oblasti důležitosti vzdělávání v Romské komunitě.

Bližší určení:

- podpora a motivace pedagogických pracovníků škol a školských zařízení k dalšímu vzdělávání vedoucímu k jejich kvalitnímu profesnímu rozvoji a prevenci syndromu vyhoření,
- podpora psychického zdraví a prevence syndromu vyhoření pracovníků ve školách a školských zařízeních s využitím mentoringu, sdílením dobré praxe, workshopů, kurzů apod.,
- podpora spolupráce všech subjektů realizujících aktivity vedoucí k integraci a vzdělávání žáků s OMJ, jinými kulturními nebo sociálními odlišnostmi a znevýhodněními a žáků ohrožených školním neúspěchem
- aktivity vedoucí ke zkvalitňování vztahů dětí, žáků a pedagogů škol, školských zařízení a organizací zájmového a neformálního vzdělávání, proměna obsahu a způsobu vzdělávání vedoucí mj. ke zatraktivnění výuky a rozvoji potenciálu každého žáka

- aktivity zvyšující motivaci dětí a žáků k učení a rozvoji jejich schopností a dovedností (např. podpora zážitkového a badatelského učení, mimoškolní aktivity, zájmové a neformální vzdělávání, smysluplné trávení volného času – odpoledne, víkendy, prázdniny),
- aktivity rozvíjející zdravé klima třídy/školy, podporující zkvalitňování vztahů dětí, žáků, pedagogů, podpora mimoškolních aktivit,
- podpora preventivních programů a projektů pro děti a žáky v oblasti osobnostně sociální a občanské výchovy vedoucím k dobrým vztahům a k vytvoření zdravého klimatu tříd i školy, prevence kyberšikany a jiného rizikového chování,
- podpora doučování školami, NNO, organizacemi neformálního a zájmového vzdělávání, podpora a realizace edukativních táborů včetně příměstských a podpora aktivit k posílení sociálních kompetencí, vztahů a zlepšení psychického stavu a žáků (projektové dny, workshopy, zážitkové vzdělávání, socializační a integrační aktivity, adaptační pobyty) pro co nejširší okruh škol
- vzájemné návštěvy žáků různých škol v rámci školních i mimoškolních aktivit,
- aktivity k podpoře usnadnění přechodů (MŠ-ZŠ, 1. stupeň ZŠ-2. stupeň ZŠ, ZŠ-SŠ).

Indikátory

1. počet podpořených škol, školských zařízení a neziskových organizací (MAP)
2. počet podpořených pedagogických i nepedagogických pracovníků
3. počet realizovaných aktivit (MAP)
4. počet podpořených žáků (doučování, žáci s OMJ)

Rozvoje v tomto strategickém cíli bude dosaženo realizací neinvestičních aktivit škol, aktivit spolupráce a soustavnou prací naplňující účel tohoto strategického cíle.

Aktivity škol

1. osobnostně sociální a profesní rozvoj pracovníků ve vzdělávání ZŠ/ZUŠ/SVČ/ŠD/ŠK – vzdělávání pracovníků ve vzdělávání ZŠ/ZUŠ/SVČ/ŠD/ŠK v tématech, která jsou podporována aktuálními výzvami, spolupráce pracovníků ve vzdělávání ZŠ/ZUŠ/SVČ/ŠD/ŠK PŘÍLEŽITOST
2. podpora vzdělávání žáků v ZŠ/ZUŠ/SVČ/ŠD/ŠK – inovativní vzdělávání žáků v ZŠ/ZUŠ/SVČ/ŠD/ŠK, podpora žáků s OMJ v ZŠ, PŘÍLEŽITOST
3. podpora žáků ohrožených školním neúspěchem, doučování žáků PŘÍLEŽITOST
4. bezplatné stravování – potravinová pomoc dětem v sociální nouzi PŘÍLEŽITOST

Aktivity spolupráce

1. vzdělávací aktivity pro pracovníky ve vzdělávání vedoucí k jejich osobnostnímu a profesnímu rozvoji, prevenci syndromu vyhoření, zvýšení motivace, psychohygiena PŘÍLEŽITOST
2. podpora spolupráce všech subjektů realizujících aktivity vedoucí k integraci a vzdělávání žáků s OMJ, jinými kulturními nebo sociálními odlišnostmi a znevýhodněními a žáků ohrožených školním neúspěchem PŘÍLEŽITOST
3. aktivity vedoucí ke zkvalitňování vztahů dětí, žáků a pedagogů škol, školských zařízení a organizací zájmového a neformálního vzdělávání, proměna obsahu a způsobu vzdělávání vedoucí mj. ke zatraktivnění výuky a rozvoji potenciálu každého žáka PŘÍLEŽITOST
4. aktivity vedoucí ke snižování nerovností v přístupu ke vzdělávání, aktivity zvyšující motivaci dětí a žáků k učení a rozvoji jejich schopností a dovedností PŘÍLEŽITOST
5. aktivity rozvíjející zdravé klima třídy/školy, podporující zkvalitňování vztahů dětí, žáků, pedagogů, vzdělávání pedagogů v oblasti realizace těchto aktivit PŘÍLEŽITOST
6. mimoškolní aktivity vedoucí k rozvoji motivace žáků ke vzdělávání, sociálních kompetencí, aktivity ke smysluplnému trávení volného času, podpora a realizace edukativních táborů včetně příměstských a podpora aktivit k posílení sociálních kompetencí, vztahů a zlepšení psychického stavu žáků PŘÍLEŽITOST

7. preventivní programy a projekty pro děti a žáky v oblasti osobnostně sociální a občanské výchovy vedoucím k dobrým vztahům a k vytvoření zdravého klimatu tříd i školy, prevence kyberšikany a jiného rizikového chování PŘÍLEŽITOST
8. aktivity k podpoře usnadnění přechodů (MŠ-ZŠ, 1. stupeň ZŠ-2. stupeň ZŠ, ZŠ-SŠ) PŘÍLEŽITOST

SC C.3 Rozvoj základních gramotností a kompetencí pro život, aktivity vedoucí k rozvoji potenciálu každého žáka, k identifikaci a podpoře nadání, mj. i aktivity s podporou moderních didaktických forem vedoucích k rozvoji klíčových kompetencí

Popis cíle:

- podpora kompetencí v oblastech čtenářské, matematické a dalších gramotností a kompetencí pro život, vzdělávací aktivity pro žáky mj. s využitím moderních didaktických metod a forem výuky,
- aktivity vedoucí k podpoře rozvoje sociálních a občanských kompetencí, aktivizační aktivity, socializační aktivity, setkávání s odborníky z praxe, ale i s laickou veřejností, rodiči, sportovci, umělci a odborníky pro určitou oblast, další aktivity na podporu rozvoje „soft skills“, komplexní podpora aktivit v základním uměleckém vzdělávání.

Bližší určení:

- podpora rozvoje gramotností a kompetencí žáků mj. s využitím inovativních, moderních metod a forem výuky, spojením poznatků ve výuce s praxí a v běžném životě včetně podpory kulturního povědomí žáků a posílení jejich vztahu k regionu; mj. s využíváním školních i veřejných knihoven, aktivity na podporu rozvoje podnikavosti, iniciativy a kreativity, digitálních a polytechnických kompetencí, podpora environmentální výchovy a vzdělávání dětí a žáků,
- podpora aktivit a programů zájmového a neformálního vzdělávání,
- podpora motivace a dovedností v oblasti vědy, technologií, inženýringu, kritického myšlení, mediální gramotnosti, sociálních a občanských kompetencí a komplexního rozvoje dětí a žáků,
- podpora rozvoje potenciálu každého žáka, zejm. žáků se sociálním a jiným znevýhodněním, podpora cizích jazyků – rodilí mluvčí, CLIL, cizojazyčné aktivity aj.,
- aktivity pro žáky na podporu informatického myšlení a digitální gramotnosti,
- rozvoj digitálních kompetencí pro celoživotní učení, podpora v oblasti proměny obsahu a způsobu vzdělávání ve všech oblastech (implementace prvků Hejného matematiky a jiných alternativních forem výuky, kroužky logiky, šachy) a další aktivity realizované mj. s využitím moderních didaktických forem a metody výuky,
- aktivity na podporu kulturních a uměleckých dovedností žáků, rozvoje vztahu k regionu/místu, kde žáci žijí/navštěvují ZŠ,
- aktivity podporující zdravý životní styl, moderní trendy ve výuce tělesné výchovy, zavádění pohybových aktivit do výuky, podpora sportovních/pohybových aktivit ve školních družinách a klubech,
- aktivity na podporu mezigeneračního soužití, mezigenerační spolupráce.

Indikátory

1. počet zapojených škol
2. počet uskutečněných vzdělávacích aktivit
3. počet podpořených pedagogů, dětí a žáků

Rozvoje v tomto strategickém cíli bude dosaženo realizací neinvestičních aktivit škol, aktivit spolupráce a soustavnou prací naplňující účel tohoto strategického cíle.

Aktivity škol

1. podpora vzdělávání žáků v ZŠ/ZUŠ/SVČ/ŠD/ŠK – inovativní vzdělávání žáků v ZŠ/ZUŠ/SVČ/ŠD/ŠK, podpora žáků s OMJ v ZŠ PŘÍLEŽITOST

2. vzdělávací aktivity pro žáky zvyšující jejich gramotnosti a kompetence PŘÍLEŽITOST
3. doučování žáků ohrožených školním neúspěchem (v ZŠ, ŠD/ŠK) PŘÍLEŽITOST
4. zahraniční mobility žáků

Aktivity spolupráce

1. vzdělávací aktivity pro žáky ZŠ/ZUŠ k rozvoji gramotností a kompetencí, mj. s využitím inovativních nebo jiných moderních didaktických forem a metod vzdělávání PŘÍLEŽITOST
2. podpora aktivit a programů zájmového a neformálního vzdělávání (včetně aktivit a programů v době prázdnin, svátků apod.) PŘÍLEŽITOST
3. podpora cizích jazyků – rodilí mluvčí, CLIL, cizojazyčné aktivity aj. PŘÍLEŽITOST
4. aktivity pro žáky na podporu informatického myšlení PŘÍLEŽITOST
5. aktivity na podporu kulturních a uměleckých dovedností žáků, rozvoje vztahu k regionu/místu, kde žáci žijí/navštěvují ZŠ PŘÍLEŽITOST
6. aktivity podporující zdravý životní styl, moderní trendy ve výuce tělesné výchovy, zavádění pohybových aktivit do výuky, podpora sportovních/pohybových aktivit ve školních družinách a klubech PŘÍLEŽITOST
7. aktivity na podporu mezigeneračního soužití, mezigenerační spolupráce PŘÍLEŽITOST

Tabulka 52 Vazba klíčových povinných a volitelných témat/opatření na str. cíle a opatření MAP

Priorita C Rozvoj základního, zájmového a neformálního vzdělávání		Priorita C, SC C.1 Podpora učitelů, ředitelů a dalších pracovníků ve vzdělávání	Priorita C, SC C.2 Wellbeing, duševní hygiena, klima školy, management třídních kolektivů, snižování nerovností v přístupu ke vzdělávání	Priorita C, SC C.3 Rozvoj základních gram. a kompetencí pro život, aktivity vedoucí k rozvoji pot. každého žáka, k ident. a podpoře nadání, mj. s podporou mod. did. forem vedoucích k rozvoji KK
Podpora moderních didaktických forem vedoucích k rozvoji klíčových kompetencí	POT	xxx	xx	xxx
Rozvoj potenciálu každého žáka, zejména žáků se sociálním a jiným znevýhodněním	POT	xxx	xxx	xxx
Podpory pedagogických a didaktických kompetencí pracovníků ve vzdělávání a podpora managementu třídních kolektivů	POT	xxx	xxx	xxx
Proměna obsahu a způsobu vzdělávání	PRT	xxx	xx	xx
Podpora učitelů, ředitelů a dalších pracovníků ve vzdělávání	PRT	xxx	xxx	x
Digitální kompetence k celoživotnímu učení	PRT	xxx	x	x
Snižování nerovností v přístupu ke vzdělávání	PRT	xxx	xxx	xx
Spolupráce MŠ–ZŠ/ZŠ–SŠ	PRT	xx	xxx	x
Rozvoj podnikavosti, iniciativy a kreativity dětí a žáků	VOT	xx	x	xxx

Rozvoj kompetencí dětí a žáků v polytechnickém vzdělávání	VOT	xxx	x	xxx
Výchova k udržitelnému rozvoji	VOT	xx	x	xxx
Mediální gramotnost	VOT	xx	x	xx
Rozvoj kompetencí dětí a žáků pro aktivní používání cizího jazyka	VOT	xx	x	xx
Rozvoj českého jazyka u dětí a žáků s jeho nedostatečnou znalostí	VOT	xx	x	xx
Rozvoj vztahu k místu, kde děti a žáci žijí, mezigenerační soužití	VOT	xx	x	xxx
Wellbeing	VOT	xx	xxx	x

POT – povinná témata, PRT – průřezová témata, VOT – volitelná témata, síla vazeb: xxx silné propojení xx střední propojení x slabé propojení

Priorita D. Rozvoj spolupráce

SC D.1 Spolupráce škol na všech stupních vzdělávání

Popis cíle: vzájemná spolupráce všech škol a její podpora (MŠ-ZŠ-SŠ/SOŠ-VOŠ-VŠ)

Bližší určení:

- podpora vzájemné spolupráce škol, podpora spolupráce MŠ se ZŠ (společné aktivity, aktivity usnadňující přechod dětí z MŠ do ZŠ),
- spolupráce ředitelů a pedagogů MŠ a ZŠ, SŠ, VOŠ, VŠ, spolupráce ZŠ se SŠ a VŠ (propojení teorie a praxe, mentoring, koučink, odborné stáže, praxe),
- podpora sdílení informací, výstupů a příkladů dobré praxe z realizovaných projektů a aktivit škol, akce zaměřené na výměnu zkušeností a dobré praxe (workshopy, kulaté stoly aj.), výměnné stáže zaměstnanců škol, vzájemné návštěvy škol skupinami žáků (vše na úrovni domácí i zahraniční).

Indikátory

1. Počet zapojených škol
2. počet uskutečněných vzdělávacích aktivit
3. počet podpořených pedagogů, dětí a žáků
4. Počet realizovaných akcí, aktivit, stáží, návštěv a počet jejich účastníků

Rozvoje v tomto strategickém cíli bude dosaženo realizací neinvestičních aktivit škol, aktivit spolupráce a soustavnou prací naplňující účel tohoto strategického cíle.

Aktivity škol

1. osobnostně sociální a profesní rozvoj pracovníků ve vzdělávání MŠ/ZŠ/ZUŠ/ŠD/ŠK – spolupráce pracovníků ve vzdělávání MŠ/ZŠ/ZUŠ/ŠD/ŠK PŘÍLEŽITOST
2. zahraniční mobility žáků/pedagogů PŘÍLEŽITOST

Aktivity spolupráce

1. aktivity vzájemné spolupráce/vedoucí ke vzájemné spolupráci škol/pracovníků ve vzdělávání na stejném stupni vzdělávání (platformy, kulaté stoly, workshopy, metodická setkání aj.) PŘÍLEŽITOST

2. aktivity vzájemné spolupráce/vedoucí ke vzájemné spolupráci škol/pracovníků ve vzdělávání na různých stupních vzdělávání (platformy, kulaté stoly, workshopy, metodická setkání aj.)
PŘÍLEŽITOST
3. spolupráce škol při přechodu dětí/žáků mezi jednotlivými stupni vzdělávání
PŘÍLEŽITOST

SC D.2 Podpora spolupráce s rodinou

Popis cíle:

- podpora spolupráce škol a školských zařízení s rodinou, zapojení rodičů do života školy, školských rad, participace rodičů, vytvoření podmínek pro zlepšení postoje rodiny ke vzdělávání a vnímání vzdělávání jako priority rodiny, podpora zapojení rodin do volnočasových a mimoškolních aktivit

Bližší určení:

- podpora spolupráce rodiny a školy, podpora rodiny, odborná pomoc rodinám s dětmi se SVP,
- osvěta pro rodiny s intaktními dětmi – působnost nezávislého subjektu, realizace aktivit rozvíjejících rodičovské kompetence, podpora zapojení rodičů a aktivizace rodičů k zapojení se do života školy, podpora sdílení příkladů dobré praxe v této oblasti,
- poskytovat rodičům informace spojené s konkrétními tématy modernizace škol a vzdělávacího systému, informovat je o významu posilování gramotností a kompetencí u žáků s ohledem na jejich budoucí studium a uplatnění, poskytnout rodičům dostatečný prostor k diskusi včetně využití mediálního prostoru a sociálních sítí,
- podpora/realizace odborně zaměřených setkávání rodičů za účasti externího odborníka na konkrétní témata, podpora zapojování zejména rodičů neprospívajících žáků (společné aktivity, organizované náslechy ve výuce, dobrovolnictví, sponzoring, organizované skupiny).

Indikátory

1. počet aktivit směřujících k podpoře rodiny
2. počet aktivit směřujících k zapojení rodičů do života školy
3. počet podpořených rodin s dětmi se SVP, s dětmi intaktními
4. počet podpořených rodičů nebo jiných osob odpovědných za výchovu dítěte
5. počet podpořených žáků, žáků se SVP

Rozvoje v tomto strategickém cíli bude dosaženo realizací neinvestičních aktivit škol, aktivit spolupráce a soustavnou prací naplňující účel tohoto strategického cíle.

Aktivity škol

1. spolupráce s rodiči dětí MŠ/žáků ZŠ/ZUŠ/SVČ a veřejností – odborně zaměřená tematická a komunitní setkávání, tripartity, rodičovské spolky, projektové dny, besídky, jarmarky aj.
PŘÍLEŽITOST

Aktivity spolupráce

1. aktivity vedoucí k podpoře spolupráce škol a školských zařízení s rodinou
PŘÍLEŽITOST
2. odborná pomoc rodinám s dětmi se SVP (např. setkání rodičů nadaných dětí/žáků, setkání rodičů dětí se zdravotním nebo jiným znevýhodněním), osvětové aktivity pro rodiny s intaktními dětmi
PŘÍLEŽITOST
3. realizace odborně zaměřených setkávání rodičů za účasti externího odborníka na konkrétní témata, zapojování zejména rodičů neprospívajících žáků (společné aktivity, organizované náslechy ve výuce, dobrovolnictví, sponzoring, organizované skupiny), vzdělávací aktivity pro rodiče s aktuálními tématy
PŘÍLEŽITOST

SC D.3 Podpora spolupráce s dalšími subjekty podílejícími se na výchově a vzdělávání

Popis cíle:

- spolupráce škol s návaznou sociální sítí (školské a sociální organizace a zařízení), externími odborníky, neziskovým sektorem, OSPOD, PPP/SPC a dalšími aktéry ve vzdělávání na všech úrovních (mj. školní a veřejné knihovny, kulturní a vzdělávací subjekty, SVČ/DDM, ZUŠ aj.), spolupráce se subjekty na centrální i krajské úrovni řízení školství, středním článkem, spolupráce s metodickými kabinetem v rámci projektů realizovaných NPI ČR, ale i spolupráce v rámci jiných odborných platforem, spolupráce s domovy pro seniory, denními stacionáři a obdobnými subjekty

Bližší určení:

- kvalitní spolupráce subjektů regionálního školství a zájmového vzdělávání se subjekty na centrální úrovni řízení – připomínkování legislativních návrhů, přenos potřeb škol na centrální úroveň řízení školství, cílení dotačních programů dle aktuálních potřeb škol, zapojení subjektů regionálního školství do rozhodovacích procesů na centrální úrovni a další formy spolupráce,
- kvalitní spolupráce s metodickými kabinetem, zapojování ředitelů a pedagogů do těchto kabinetů, zapojování subjektů regionálního školství a zájmového vzdělávání do projektů realizovaných MŠMT, NPI ČR aj.
- Podpora spolupráce škol a školských zařízení s organizacemi zájmového vzdělávání, firmami, odbornými institucemi, PPP/SPC a dalšími zainteresovanými organizacemi v rámci pořádání společných aktivit jako jsou například stáže, exkurze, vzdělávací aktivity, tematicky zaměřené výstavy a veletrhy, prezentace regionálních vzdělávacích institucí, zaměstnavatelů, podnikatelských aktivit a partnerů trhu práce, poradenství, diagnostika apod.,
- zkvalitňování vztahů dětí, žáků a pedagogů ZŠ a MŠ (uvnitř škol a školských zařízení i s výše uvedenými subjekty),
- podpora spolupráce školy s návaznou sociální sítí (např. v oblasti zajištění programů primární prevence, předcházení neúspěchu žáka, posilování významu dalšího vzdělávání) formou vzájemné komunikace, pořádáním společných aktivit, besed, přednášek a osvětových programů, podporou zapojení rodiny do života školy (projektové dny, informovanost rodičů o aktivitách školy a zapojení ŠPP do těchto aktivit),
- spolupráce s organizacemi zájmového a neformálního vzdělávání (kluby pro předškolní děti a rodiny, odborně zaměřené kurzy a nabídka zájmových útvarů, akcí, pobytů apod. pro děti/žáky), s rodinnými a mateřskými centry, MENSA ČR, neziskovými organizacemi, sociálními službami, organizacemi v oblasti služeb rané péče, knihovnami a dalšími subjekty podílejícími se na výchově a vzdělávání dětí a žáků

Indikátory

1. počet ředitelů/pedagogických pracovníků škol, školských zařízení a organizací neformálního vzdělávání z ORP Ostrava zapojených do spolupráce s centrální úrovní řízení školství
2. počet ředitelů/pedagogických pracovníků škol, školských zařízení a organizací neformálního vzdělávání z ORP Ostrava zapojených do metodických kabinetů
3. počet škol zapojených do projektů realizovaných NPI ČR/obdobnými subjekty
4. počet podpořených škol a školských zařízení
5. počet realizovaných aktivit

Rozvoje v tomto strategickém cíli bude dosaženo realizací neinvestičních aktivit škol, aktivit spolupráce a soustavnou prací naplňující účel tohoto strategického cíle.

Aktivita škol

1. spolupráce škol se subjekty na centrální úrovni řízení PŘÍLEŽITOST
2. spolupráce na projektech realizovaných NPI ČR, MŠMT, SMO, aj., v rámci odborných platforem, zapojení subjektů RgŠ do rozhodovacích procesů na centrální úrovni a další formy spolupráce PŘÍLEŽITOST
3. spolupráce škol s organizacemi zájmového a neformálního vzdělávání, firmami, odbornými institucemi, PPP/SPC a dalšími zainteresovanými organizacemi v rámci pořádání společných aktivit jako jsou například stáže, exkurze, vzdělávací aktivity, tematicky zaměřené výstavy a veletrhy, prezentace regionálních vzdělávacích institucí, zaměstnavatelů, podnikatelských aktivit a partnerů trhu práce, poradenství, diagnostika apod. PŘÍLEŽITOST
4. spolupráce školy s návaznou sociální sítí (např. v oblasti zajištění programů primární prevence, předcházení neúspěchu žáka, posilování významu dalšího vzdělávání) formou vzájemné komunikace, pořádáním společných aktivit, besed, přednášek a osvětových programů, podporou zapojení rodiny do života školy (projektové dny, informovanost rodičů o aktivitách školy a zapojení ŠPP do těchto aktivit) PŘÍLEŽITOST

Aktivita spolupráce

1. Propojování subjektů regionálního školství (RgŠ) a zájmového/neformálního vzdělávání s návaznou sociální sítí (školské a sociální organizace/zařízení), externími odborníky, neziskovým sektorem, OSPOD, PPP/SPC, IPs Střední člunek podpory a dalšími subjekty PŘÍLEŽITOST
2. Podpora spolupráce se subjekty na centrální, krajské i místní úrovni řízení školství (např. připomínkování legislativních návrhů, přenos potřeb škol, cílení dotačních programů) PŘÍLEŽITOST
3. podpora spolupráce s domovy pro seniory, denními stacionáři a obdobnými subjekty PŘÍLEŽITOST
4. podpora spolupráce škol a SZ s organizacemi zájmového a neformálního vzdělávání, firmami, odbornými institucemi, PPP/SPC a dalšími organizacemi v rámci pořádání společných aktivit (např. stáže, exkurze, vzdělávací aktivity, výstavy a veletrhy, prezentace regionálních vzdělávacích institucí, zaměstnavatelů, podnikatelských aktivit a partnerů trhu práce, poradenství, diagnostika apod.) PŘÍLEŽITOST

Tabulka 53 Vazba klíčových povinných a volitelných témat/opatření na str. cíle a opatření MAP

Priorita D Rozvoj spolupráce		Priorita D, SC D.1 Spolupráce škol na všech stupních vzdělávání	Priorita D, SC D.2 Podpora spolupráce s rodinou	Priorita D, SC D.3 Podpora spolupráce s dalšími subjekty podílejícími se na výchově a vzdělávání
Podpora moderních didaktických forem vedoucích k rozvoji klíčových kompetencí	POT	xx	xx	xx
Rozvoj potenciálu každého žáka, zejména žáků se sociálním a jiným znevýhodněním	POT	xx	xx	xx
Podpory pedagogických a didaktických kompetencí pracovníků ve vzdělávání a podpora managementu třídních kolektivů	POT	xx	x	x
Proměna obsahu a způsobu vzdělávání	PRT	xx	xx	xx
Podpora učitelů, ředitelů a dalších pracovníků ve vzdělávání	PRT	xx	x	x
Digitální kompetence k celoživotnímu učení	PRT	xx	x	x
Snižování nerovností v přístupu ke vzdělávání	PRT	xxx	xxx	xxx
Spolupráce MŠ–ZŠ/ZŠ–SŠ	PRT	xxx	x	x
Rozvoj podnikavosti, iniciativy a kreativity dětí a žáků	VOT	xx	xx	x
Rozvoj kompetencí dětí a žáků v polytechnickém vzdělávání	VOT	xx	xx	x
Výchova k udržitelnému rozvoji	VOT	xx	xx	xx
Mediální gramotnost	VOT	x	xx	x
Rozvoj kompetencí dětí a žáků pro aktivní používání cizího jazyka	VOT	xx	xx	x
Rozvoj českého jazyka u dětí a žáků s jeho nedostatečnou znalostí	VOT	xx	xx	x
Rozvoj vztahu k místu, kde děti a žáci žijí, mezigenerační soužití	VOT	xx	xx	xxx
Wellbeing	VOT	xx	xxx	x

POT – povinná témata, PRT – průřezová témata, VOT – volitelná témata, síla vazeb: xxx silné propojení xx střední propojení x slabé propojení

3.3 Soulad Seznamu investičních priorit s textovou částí SR MAP

Přílohou č. 5 tohoto dokumentu jako součást Strategického rámce priorit rozvoje vzdělávání MAP ORP Ostrava do roku 2028 je Seznam investičních priorit ORP Ostrava. V tomto dokumentu jsou uvedeny projektové investiční záměry škol, školských zařízení a dalších vzdělávacích subjektů, jejichž projekty územně i věcně spadají od ORP Ostrava. Seznam investičních priorit se dělí do tří částí, a to na investiční záměry týkající se předškolního vzdělávání, investiční záměry týkající se základního vzdělávání a investiční záměry týkající se zájmového a neformálního vzdělávání. Všechny investiční záměry uvedené v Seznamu investičních priorit ORP Ostrava (list MŠ, list ZŠ, list zájmové a neformální vzdělávání) navazují na Prioritu A – Zázemí pro vzdělávání – podpora infrastruktury a materiálního vybavení škol a organizací zájmového a neformálního vzdělávání; podpora znalostních kapacit zřizovatelů, strategické cíle A.1 (MŠ), A.2 (ZŠ, organizace zájmového a neformálního vzdělávání).

Seznam investičních priorit ORP Ostrava obsahuje k 12.12.2025 celkem **587 platných projektů** (148 MŠ, 407 ZŠ, 12 ZUŠ, 7 SVČ, 8 NNO, 3 s.r.o., 2 veřejné VŠ) **v celkové výši: MŠ 934 mil. Kč, ZŠ 4,94 mld. Kč, SVČ, ZUŠ, NNO a další projekty na zájmové a neformální vzdělávání 390,2 mil. Kč.** Za platný projekt je považován ten, u kterého jeho nositel neuvedl, že projekt je již zrealizován nebo realizován nebude).

Stav připravenosti investičních záměrů

Jak dokládá níže uvedená tabulka 54, většina projektových záměrů zařazených do Seznamu investičních priorit ORP Ostrava je ve stadiu „projektový záměr, studie proveditelnosti“ nebo nemá stav uveden. Mateřské i základní školy zároveň mají připravenou projektovou dokumentaci ke 106 investičním aktivitám. Lze předpokládat, že by školy uvítaly kombinovanou výzvu s uznatelnými náklady na zpracování projektové dokumentace a na realizaci zároveň.

Tabulka 54 **Stav připravenosti investičních aktivit subjektů ve vzdělávání v ORP Ostrava**

ORP Ostrava					
	Investiční akce realizované/zrušené	Aktivní PZ s vydaným stavebním povolením	Projektová dokumentace	Projektový záměr/studie	Neuvedeno
MŠ	33	2	17	70	43
ZŠ	99	19	89	158	86
SVČ + DDM	2	0	0	3	0
ZUŠ	1	0	0	12	0
NNO, ostatní	0	0	0	12	0

Zdroj: vlastní zpracování

3.4 Rámec opatření, aktivit vedoucích k naplnění výše uvedených cílů

Rozvoje ve výše uvedených prioritních oblastech bude dosaženo realizací investičních aktivit, neinvestičních aktivit a soustavnou prací naplňující účel těchto priorit.

Investiční aktivity, materiální zabezpečení

Podpora infrastruktury – materiální zabezpečení a vybavení škol, investiční aktivity (rekonstrukce, opravy, stavební úpravy, prostorové úpravy, bezbariérovost, konektivita, modernizace zařízení školního stravování, aj.). Rekonstrukce/nové vybudování učeben a rozšíření jejich kapacit, vybudování zázemí pro zaměstnance škol a školských zařízení, pro specializované pozice, vybudování

specializovaných učeben – školních knihoven, studoven, místností pro volnočasové aktivity, školních družin, multifunkčních sálů, vybavení škol a školských zařízení pomůckami, vč. pomůcek zajišťujících rovný přístup ke vzdělávání, licencování, zajištění konektivity škol, vybavení školních knihoven nábytkem, pomůckami, bezpečnost. Vybudování a modernizace polytechnických a vědeckých center, odborných a digitálních pracovišť a učeben, včetně odborných „hnízd“ v učebnách, vybavení škol a školských zařízení ICT, licencemi, odbornými pomůckami, učebnicemi, stavebnicemi, hrami apod. podporujícími rozvoj matematické a digitální gramotnosti a informatického a logického myšlení, včetně elektronických materiálů a aplikací. Další investiční aktivity napomáhající dosažení stanovených cílů.

Seznam investičních priorit pro infrastrukturu MŠ, ZŠ, zájmové a neformální vzdělávání v území ORP Ostrava uvádí příloha č. 1 Strategického rámce priorit rozvoje vzdělávání MAP ORP Ostrava do roku 2028 – Seznam investičních priorit ORP Ostrava. Realizaci těchto investičních aktivit je možné hradit z IROP, ITI, OP ST, případně dalších dotačních výzev nebo z prostředků škol/jejich zřizovatelů.

Neinvestiční aktivity

Aktivity škol

V rámci implementace aktivit pracuje realizační tým MAP mj. i s informacemi o realizaci aktivit škol:

- tzv. projektů zjednodušeného vykazování šablon OP JAK, do kterých jsou dle našich zjištění zapojeny téměř všechny školy a školská zařízení (nezapojeny jsou nízké jednotky škol a ŠZ),
- projektů podpořených v rámci výzev z Národního plánu obnovy, Ministerstev, Moravskoslezského kraje, ale i měst, obcí a městských obvodů statutárního města Ostravy,
- projektů podpořených z různých nadací, fondů nebo jiných externích zdrojů financování,
- aktivit škol realizovaných v rámci běžné činnosti.

Na základě získaných informací jsou finanční prostředky z projektů šablon OP JAK využívány především na financování personálních podpor ve školách (školní asistenti, školní psychologové, školní speciální pedagogové, sociální pedagogové, kariéroví poradci), dále pak na aktivity inovativního vzdělávání pro děti, žáky a účastníky zájmového vzdělávání a v neposlední řadě na vzdělávání pracovníků ve školách a školních družinách.

V rámci projektů podporovaných z výzev v rámci Národního plánu obnovy jsou rovněž nejčastěji financovány personální pozice, druhou nejčastěji podporovanou aktivitou je prevence digitální propasti (pořízení digitální techniky) a doučování znevýhodněných žáků.

V území ORP Ostrava dále školy využívají finanční prostředky z programu Erasmus+ (zahraniční mobility), programů/výzev na poskytování finančních prostředků z rozpočtu statutárního města Ostravy (oblast školství, talentmanagement, cizojazyčné vzdělávání, kariérové poradenství) – finanční prostředky jsou nejčastěji využívány na úhradu aktivit pro žáky, nákup materiálu/pomůcek, osobní náklady kariérových poradců a jejich vzdělávání a finanční prostředky z OP Zaměstnanost+ na bezplatné stravování – potravinová pomoc dětem v sociální nouzi.

Aktivity škol, které podporují naplňování stanovených priorit a strategických cílů v území ORP Ostrava jsou popsány u jednotlivých strategických cílů a budou dále uvedeny v samostatných přílohách akční roční plán pro školní rok 2025/26, akční roční plán pro školní rok 2026/27 a akční roční plán pro školní rok 2027/28.

Při plánování aktivit spolupráce tak byly pečlivě voleny ty aktivity, které budou k těmto projektům doplňkové a nebude docházet ke dvojímu financování totožných aktivit.

Aktivity spolupráce

Návrhy aktivit spolupráce vychází z podrobných diskusí v rámci jednání pracovních skupin MAP, ale i v rámci jiných projektových aktivit se zástupci škol, SVČ/DDM, ale i dalších subjektů, a to ve všech fázích příprav aktualizace SR MAP a akčních ročních plánů na školní roky 2025/26, 2026/27 a 2027/28. Cílem je od počátku zajistit vyloučení návrhů aktivit, které je možné a vhodné realizovat v rámci Šablon OP JAK. Realizační tým MAP si tak je dobře vědom aktivit, které jsou vyloučeny s ohledem na financování z šablon. Každá navrhovaná implementační aktivita bude realizována jako aktivita spolupráce (zapojí se do ní více škol/školských zařízení/subjektů podílejících se na vzdělávání). Tematicky se implementační část dokumentace MAP bude držet aktivit, které projekty šablon nenabízí. Při sestavování implementační části MAP bylo/bude docházet k propojování formálního a neformálního vzdělávání, bylo/bude maximální snaha o využívání odborných kapacit regionu.

Vhodné aktivity spolupráce, které podporují naplňování stanovených priorit a strategických cílů v území ORP Ostrava jsou uvedeny u jednotlivých strategických cílů a budou dále rozpracovány v samostatných přílohách akční roční plán pro školní rok 2025/26, akční roční plán pro školní rok 2026/27 a akční roční plán pro školní rok 2027/28. Tematicky budou aktivity spolupráce zaměřeny dle výše uvedeného.

Strategický rámec priorit rozvoje vzdělávání MAP ORP Ostrava do roku 2028 je přílohou č. 5 tohoto dokumentu.

4 Implementační část

Cílem implementační části dokumentu je rozpracování výše uvedených okruhů aktivit naplňujících definované priority a strategické cíle do podoby konkrétních aktivit, pomocí nichž bude těchto cílů dosaženo. Tyto aktivity se dělí na aktivity škol (aktivity realizované uvnitř škol a SŽ) a aktivity spolupráce (aktivity, do nichž je zapojeno více škol, zpravidla financované z externích zdrojů) a jsou zpracovány do podoby akčních plánů pro školní roky 2025/26, 2026/27 a 2027/28.

Příprava akčních plánů byla zahájena jako logický následující krok po schválení Návrhu priorit a strategických cílů rozvoje vzdělávání ORP Ostrava do roku 2028 pro aktualizaci Strategického rámce priorit rozvoje vzdělávání ORP Ostrava do roku 2028 a jeho rozpracování do podoby SR MAP do r. 2028. Na přípravě návrhů aktivit participoval realizační tým MAP i všechny pracovní skupiny. Realizační tým projektu získal relevantní informace o aktivitách škol, tzn. aktivitách realizovaných uvnitř škol, (spolu)financovaných z externích zdrojů – z OP JAK (Šablony a Šablony II), dotací SMO, MSK, OP ST aj. a tyto dále s pracovními skupinami přiřadil k jednotlivým strategickým cílům MAP a rozřadil dle jejich časového určení do jednotlivých akčních plánů pokrývajících školní roky 2025/26, 2026/27 a 2027/28.

Současně od října 2025 probíhalo v pracovních skupinách vyhledávání, konzultování, projednávání a příprava aktivit spolupráce k zařazení do uvedených akčních plánů. Členové PS aktivně vyhledávali a předávali RT MAP své náměty na aktivity, vhodné lektory aj. Po sběru a zpracování navrhovaných aktivit proběhla v pracovních skupinách také jejich prioritizace, tzn. vyhodnocení potřebnosti jednotlivých aktivit ve vztahu k omezeným možnostem jejich financování. Takto zpracované a prioritizované aktivity spolupráce byly následně opětovně projednány pracovními skupinami pro financování a pro rovné příležitosti. Pracovní skupina pro financování provedla návrhy financování jednotlivých aktivit spolupráce dle určené priority každé konkrétní navrhované aktivity a následně před projednáním finálních akčních plánů v ŘV MAP navrhla také financování investičních projektových záměrů škol zařazených do SR MAP – Seznamu investičních priorit. Pracovní skupina pro rovné příležitosti v rámci své činnosti projednala a určila označení příležitost u všech aktivit spolupráce,

kteří zakládají/napomáhají rovnému přístupu ke vzdělávání v ORP Ostrava. Finální podoba akčních plánů pro školní roky 2025/26, 2026/27 a 2027/28 byla projednána a odsouhlasena ŘV MAP dne 29.08.2025.

V rámci implementační části MAP ORP Ostrava bude podpořena implementace opatření uvedených v akčních plánech na školní roky 2025/26, 2026/27 a 2027/28, které byly pro území ORP Ostrava vytvořeny a které jsou plně v souladu s aktuálním MAP, resp. Strategickým rámcem priorit rozvoje vzdělávání MAP ORP Ostrava do roku 2028. Implementační aktivity budou směřovat k podpoře moderních didaktických forem vedoucích k rozvoji klíčových kompetencí, k rozvoji potenciálu každého žáka, zejména žáků se sociálním a jiným znevýhodněním, k podpoře pedagogických a didaktických kompetencí pracovníků ve vzdělávání a managementu třídních kolektivů.

4.1 Informace o aktuálních neinvestičních aktivitách škol

Popis aktivit škol, školských zařízení a SVČ/DDM ukazuje, jaké aktivity směřující k podpoře vzdělávání dětí, žáků a pracovníků ve vzdělávání (pedagogičtí a nepedagogičtí pracovníci škol/ŠZ, pedagogičtí a nepedagogičtí pracovníci subjektů zájmového a neformálního vzdělávání) jsou realizovány nebo plánovány na jejich úrovni. Informace o těchto aktivitách vyplývají ze sběru informací provedeného zástupci statutárního města Ostravy a RT MAP v dubnu 2025. Školy/jiné subjekty jsou ve svých aktivitách podporovány jednotlivě, zejména z následujících zdrojů:

- Projekty zjednodušeného vykazování – Šablony OP JAK I, Šablony OP JAK II
- Národní plán obnovy, komponenty 3.1 Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace a 3.2 Adaptace školních programů,
- Erasmus+ (zahraniční mobility),
- Výzvy a programy podpory statutárního města Ostravy (Program/Výzva na podporu vzdělávání a talentmanagementu, Program/Výzva na poskytování peněžních prostředků z rozpočtu statutárního města Ostravy v oblasti školství, Program/výzva na podporu cizojazyčného vzdělávání na území statutárního města Ostravy, Výzva na podporu kariérového poradenství z rozpočtu statutárního města Ostravy.

Výzva č. 02_22_002 Šablony pro MŠ a ZŠ I

Cílem výzvy je přispět k zajištění rovného přístupu ke kvalitnímu a inkluzivnímu vzdělávání pro všechny děti, žáky a účastníky zájmového vzdělávání prostřednictvím podpůrných personálních pozic, vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení pro zájmové vzdělávání, vzájemného sdílení zkušeností, spolupráce a podpory zavádění inovativních metod výuky. Ve výzvě dojde k ověření modelu institucionalizace podpůrných pedagogických pozic školního psychologa a školního speciálního pedagoga v základních školách, a to buď přímo ve školách nebo prostřednictvím školských poradenských zařízení tak, aby byla dlouhodobě zajištěna stabilita těchto pozic. Po vyhodnocení tohoto modelu otestovaného ve výzvě a odpovídající úpravě právních předpisů se předpokládá jeho převzetí do národního financování.

Mateřské školy

Základní atributy: výše podpory dle počtu dětí/účastníků (min. 100 000 Kč), délka projektu 2-3 roky (čerpání možné v období 01.09.2022-31.12.2025, možnost čerpat finanční prostředky na: školní asistent MŠ, sociální pedagog MŠ, dvojjazyčný asistent MŠ, vzdělávání pracovníků ve vzdělávání MŠ, spolupráce pracovníků ve vzdělávání MŠ, inovativní vzdělávání dětí v MŠ, podpora dětí s OMJ v MŠ, odborně zaměřená tematická a komunitní setkávání v MŠ. Dle našich informací jsou do Šablon pro MŠ I zapojeny téměř všechny MŠ (nezapojeny jsou nízké jednotky MŠ).

Nejčastěji čerpané šablony (uvedeno v pořadí dle informací získaných ze škol)

Převážná většina škol čerpá finanční prostředky ze Šablon I na hrazení pozice školní asistenta. Dalšími často využívanými šablonami jsou vzdělávání pracovníků ve vzdělávání MŠ (osobnostně sociální a profesní rozvoj pracovníků ve vzdělávání), inovativní vzdělávání v MŠ (mj. projektové dny), odborně zaměřená tematická a komunitní setkávání v MŠ, spolupráce pracovníků ve vzdělávání MŠ, sociální pedagog MŠ a inovativní vzdělávání dětí v MŠ. Některé MŠ hradí ze šablon také pozici chůvy pro děti mladší tří let. Naopak nejméně využívanou šablonou je Podpora dětí s OMJ v MŠ.

Základní školy

Základní atributy: výše podpory dle počtu dětí/účastníků (min. 100 000 Kč), délka projektu 2-3 roky, možnost čerpat finanční prostředky na: školní asistent ZŠ, školní speciální pedagog ZŠ, školní psycholog ZŠ, sociální pedagog ZŠ, kariérový poradce ZŠ, dvojjazyčný asistent ZŠ, vzdělávání pracovníků ve vzdělávání ZŠ, spolupráce pracovníků ve vzdělávání ZŠ, inovativní vzdělávání dětí v ZŠ, podpora dětí s OMJ v ZŠ, odborně zaměřená tematická a komunitní setkávání v ZŠ. Je-li součástí ZŠ také ŠD/ŠK, je možno využít šablony i pro tyto subjekty. Dle našich informací jsou do Šablon pro ZŠ I zapojeny téměř všechny ZŠ (nezapojeny jsou nízké jednotky ZŠ).

Nejčastěji čerpané šablony – financování pozic v ZŠ

Nejčastěji čerpané šablony sloužící k financování (odborných) pozic ve školách jsou: školní asistent (27x), speciální pedagog (26x), školní psycholog (22x), sociální pedagog a kariérový poradce (každý 9x). Celkem 4 školy uvedly, že ze šablon nefinancují žádné školní pozice. Mimo personální pozice školy nejčastěji čerpají finanční prostředky na vzdělávání pedagogických pracovníků, inovativní vzdělávání a vzdělávací programy pro žáky.

Výzva č. 02_24_034 Šablony pro MŠ a ZŠ II

Cílem výzvy je přispět k zajištění rovného přístupu ke kvalitnímu a inkluzivnímu vzdělávání pro všechny děti, žáky a účastníky zájmového vzdělávání prostřednictvím podpůrných personálních pozic, vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení pro zájmové vzdělávání, podpory zavádění inovativních metod vzdělávání za účelem přípravy výuky v souladu s připravovanou revizí rámcových vzdělávacích programů a podpory dětí, žáků a účastníků zájmového vzdělávání ohrožených školním neúspěchem a z marginalizovaných skupin.

Mateřské školy

Základní atributy: výše podpory dle počtu dětí/účastníků (min. 100 000 Kč), délka projektu 2-3 roky (čerpaní možné v období 01.01.2025-31.12.2028, možnost čerpat finanční prostředky na: školní asistent MŠ, školní speciální pedagog MŠ, sociální pedagog MŠ, dvojjazyčný asistent MŠ, vzdělávání pracovníků ve vzdělávání MŠ, inovativní vzdělávání dětí v MŠ, příprava dětí ohrožených školním neúspěchem v MŠ, je-li součástí MŠ také ŠD/ŠK, je možné čerpat také na vzdělávání pracovníků ve vzdělávání ŠD/ŠK, inovativní vzdělávání účastníků zájmového vzdělávání v ŠD/ŠK a doučování účastníků zájmového vzdělávání ohrožených školním neúspěchem v ŠD/ŠK. Dle informací dostupných v době přípravy implementační části MAP se do výzvy plánuje zapojit převážná většina MŠ jako u výzvy Šablony OP JAK I, při přípravě implementační části MAP tak byl kladen důraz na zamezení duplicitního financování stejných aktivit.

Základní školy

Základní atributy: výše podpory dle počtu dětí/účastníků (min. 100 000 Kč), délka projektu 2-3 roky (čerpaní možné v období 01.01.2025-31.12.2028, možnost čerpat finanční prostředky na: školní asistent ZŠ, dvojjazyčný asistent ZŠ, kariérový poradce ZŠ, vzdělávání pracovníků ve vzdělávání ZŠ,

inovatívni vzdělávání dětí v ZŠ, podpora žáků ohrožených školním neúspěchem v ZŠ, je-li součástí ZŠ také ŠD/ŠK, je možné čerpat také na vzdělávání pracovníků ve vzdělávání ŠD/ŠK, inovativní vzdělávání účastníků zájmového vzdělávání v ŠD/ŠK a doučování účastníků zájmového vzdělávání ohrožených školním neúspěchem v ŠD/ŠK. Dle informací dostupných v době přípravy implementační části MAP se do výzvy plánuje zapojit převážná většina ZŠ jako u výzvy Šablony OP JAK I, při přípravě implementační části MAP tak byl kladen důraz na zamezení duplicitního financování stejných aktivit.

Národní plán obnovy

Národní plán obnovy (NPO) je klíčovým nástrojem, jehož cílem je podpořit hospodářskou a společenskou obnovu po pandemii COVID-19 a zároveň urychlit digitální a ekologickou transformaci České republiky. Finanční prostředky z NPO jsou čerpány z evropského nástroje Next Generation EU a směřují do prioritních oblastí včetně vzdělávání. Mateřské a základní školy mohou v rámci NPO financovat široké spektrum aktivit, které přispívají k modernizaci výuky, podpoře inkluzivního vzdělávání, rozvoji digitálních kompetencí nebo zlepšení infrastruktury škol. Z prostředků NPO je tak možné hradit například nákup digitálních technologií, školení pedagogů, doučování žáků, adaptaci školního prostředí nebo zavádění inovativních vzdělávacích metod. Čerpání prostředků je časově omezeno a váže se na konkrétní výzvy a projektové výzvy zveřejňované Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Každá výzva stanovuje podmínky pro zapojení škol, způsobilé výdaje a hodnotící kritéria. Pro úspěšné využití podpory je nezbytné sledovat aktuální informace, dodržovat stanovené termíny a zajistit řádné administrativní zpracování projektů. Školy využívají finanční prostředky nejčastěji na úhradu pozic ŠPP a prevenci digitální propasti (nákup digitálních zařízení pro děti/žáky, připojení k internetu, vzdělávání pedagogů zaměřená na podporu žáků s nízkou digitální gramotností, na práci s žáky znevýhodněnými v oblasti ICT, aktivity směřující k rozvoji digitálních kompetencí žáků, zejména těch, kteří zaostávají, činnost školního koordinátora nebo asistenta, který pomáhá s technickým zajištěním, komunikací s rodinami a zapojením dětí do digitální výuky. Projekty musí mít přímou vazbu na rovné příležitosti ve vzdělávání, podporu inkluze a cílit na žáky ohrožené digitálním vyloučením.

RT MAP má informace o zapojení **47 základních a mateřských škol do projektových výzev NPO** (35 ostravských obecních ZŠ, 2 krajské ZŠ, 8 MŠ, 1 mimoostravská ZŠ a MŠ, 2 mimoostravské ZŠ, 2 ostravské krajské ZŠ a MŠ, 2 ostravské soukromé ZŠ a MŠ).

Nejčastěji hrazené pozice ve školách jsou: asistent pedagoga pro žáky se sociálním znevýhodněním – 16 škol, speciální pedagog – 8 škol, sociální pedagog – 5 škol, školní psycholog – 4 školy, kariérový poradce – 3 školy, tandemový učitel – 2 školy.

Školy, které neuváděly čerpání finančních prostředků z NPO na hrazení pozic ve školách, uváděly nejčastěji, že finanční prostředky byly využity na **prevenci digitální propasti – pořízení mobilních digitálních technologií pro znevýhodněné žáky a podporu znevýhodněných žáků – doučování, zavedení nových vzdělávacích programů v oblasti IT.**

Erasmus+

Erasmus+ je program Evropské unie zaměřený na podporu vzdělávání, odborné přípravy, mládeže a sportu v Evropě. Jeho cílem je posilovat kompetence jednotlivců, podporovat inovace ve vzdělávání a rozvíjet spolupráci mezi školami, vzdělávacími institucemi a dalšími organizacemi napříč Evropou i mimo ni. Program nabízí široké spektrum možností pro školy všech stupňů – od mateřských po střední – a umožňuje zapojení pedagogických pracovníků, žáků i celých týmů do mezinárodních vzdělávacích

aktivit. Erasmus+ podporuje jak individuální mobilitu (např. stínování učitelů, výjezdy žáků), tak spolupráci na mezinárodních projektech, které přispívají k rozvoji školního prostředí, výměně dobré praxe a inovaci výuky. MŠ/ZŠ se mohou v rámci programu Erasmus+ zapojit především do dvou klíčových typů projektů: mobilit vzdělávacích pracovníků a mezinárodní spolupráce škol. Obě formy přispívají k rozvoji kvality výuky, profesnímu růstu učitelů a zlepšení podmínek pro vzdělávání žáků. Finanční prostředky z programu lze využít na pokrytí cestovních nákladů, ubytování, organizačního zajištění, přípravy účastníků i realizace projektových aktivit. V ORP Ostrava disponují akreditací Erasmus+ mateřské i základní školy.

Tabulka 55 **Školy s akreditací Erasmus+**

Druh školy	Počet škol s akreditací	Druhy akreditací/aktivit
MŠ – Ostrava	7	Vzdělávací mobility pracovníků ve vzdělávání
MŠ – mimo Ostravu	-	-
ZŠ – Ostrava	17*	Vzdělávací mobility pracovníků ve vzdělávání, podpora jazykových kompetencí žáků, wellbeing, management školy, AI, zlepšení jazykové vybavenosti pedagogů, získání inspirace, CLIL, stínování – využití formativního hodnocení, výjezd žáků – EVVO aktivity,
ZŠ – mimo Ostravu	-	
ZŠ a MŠ – Ostrava	5	Zavedení formativního přístupu k výuce, rozvoj cizích jazyků, rozvoj digitálních kompetencí, inspirace v zahraničí (sport, žáci se SVP, wellbeing), diverzita a zavedení nových předmětů
ZŠ a MŠ – mimo Ostravu	2	zvyšování kvality a efektivity vzdělávání a odborné přípravy, zajištění rovnosti, sociální solidarity a aktivního občanství

*včetně škol s podanou žádostí

Program/Výzva na poskytování peněžních prostředků z rozpočtu statutárního města Ostravy v oblasti školství (týká se pouze škol v území statutárního města Ostravy)

Program / Výzva na poskytování peněžních prostředků z rozpočtu SMO v oblasti školství jsou zaměřeny na finanční podporu vzdělanosti dětí a žáků na území SMO. Podporovány jsou vzdělávací aktivity v oblasti čtenářské a mediální gramotnosti, matematické a finanční gramotnosti, podnikavosti a kreativity, environmentálního vzdělávání, polytechnického vzdělávání a řemesel.

Tabulka 56 **Poskytnuté dotace/příspěvky z programu/výzvy SMO „školství“ pro rok 2025**

Druh školy	Počet podpořených projektů	Poskytnutá částka
MŠ – obecní	26	1 830 000 Kč (ø 70 000 Kč)
MŠ - ostatní	2	145 000 Kč (ø 72 000 Kč)

ZŠ – obecní	21	2 486 000 Kč (ø 118 000 Kč)
ZŠ – ostatní	2	180 000 Kč (ø 90 000 Kč)
ZŠ a MŠ – obecní	18	2 380 000 Kč (ø 132 000 Kč)
ZŠ a MŠ – ostatní	1	45 000 Kč
Ostatní subjekty*	17	2 234 000 Kč (ø 131 000 Kč)
Poskytnuto celkem	87	9 300 000 Kč (ø 107 000 Kč)

*SŠ/SOŠ, NNO, gymnázia, jazykové školy, konzervatoř

Program/Výzva na podporu vzdělávání a talentmanagementu na území statutárního města Ostravy na rok 2025 (týká se pouze škol v území statutárního města Ostravy)

Program/Výzva na podporu vzdělávání a talentmanagementu jsou zaměřeny na podporu projektů za účelem rozvoje zejména technických a přírodovědných oblastí, čtenářské a matematické gramotnosti, systematickou podporu nadání, řízení rozvoje nadání a vytváření podmínek pro mimořádné talenty na území SMO. Program a výzva podporují práci koordinátorů nadání ve školách, práci s talenty, vzdělávání pedagogů, vzdělávací programy, exkurze a stáže pro žáky, zapojení odborníků a mentorů z praxe do výuky, vznik a podporu talentcenter, rozvoj technického vzdělávání, interaktivní výukové programy, badatelskou výuku, robotiku, aplikaci experimentů a pokusů, popularizaci vědy a techniky, výzkum, vybavení škol moderními pomůckami, rozvoj studijních oborů a programů, jejichž absolventi chybí na trhu práce, konference, pořádání krajských a celostátních soutěží a další aktivity související s podporou nadání a zejména technického vzdělávání.

Tabulka 57 Poskytnuté dotace/příspěvky z programu/výzvy SMO „školství“ pro rok 2025

Druh školy	Počet podpořených projektů	Poskytnutá částka
MŠ – obecní	16	2 380 000 Kč (ø 149 000 Kč)
MŠ - ostatní	1	200 000 Kč
ZŠ – obecní	13	2 840 000 Kč (ø 218 000 Kč)
ZŠ – ostatní	-	-
ZŠ a MŠ – obecní	22	5 030 000 Kč (ø 229 000 Kč)
ZŠ a MŠ – ostatní	1	200 000 Kč
Ostatní subjekty*	13	17 850 000 Kč (ø 1 373 000 Kč**)
Poskytnuto celkem		28 500 000 Kč

*SŠ/SOŠ, NNO, gymnázia, jazykové školy, konzervatoř

** mezi 13 podpořenými projekty jsou tři s mimořádně velkou poskytnutou částkou, Dolní oblast Vítkovice, z.s. – 2,5 mil. Kč, Ostravská univerzita – 4 mil. Kč, VŠB-TUO 7 mil. Kč

Program/Výzva na podporu cizojazyčné výuky na území statutárního města Ostravy pro školní rok 2024/25 (týká se pouze škol v území statutárního města Ostravy)

Program/Výzva na podporu cizojazyčné výuky na území SMO podporuje jazykové vzdělávání žáků v odborných předmětech (matematika, fyzika, chemie, biologie, zeměpis, informační technologie a další), přípravu žáků na mezinárodní jazykové zkoušky a mezinárodní maturitní zkoušky, základy cizího jazyka dětí předškolního věku, jazykové vzdělávání pedagogických pracovníků, vybavenost škol pomůckami pro jazykové vzdělávání.

Tabulka 58 Poskytnuté dotace/příspěvky z programu/výzvy SMO „bilingva“ pro šk. rok 2024/25

Druh školy	Počet podpořených projektů	Poskytnutá částka
MŠ – obecní	9	1 333 000 Kč (ø 148 000 Kč)
MŠ - ostatní	3	456 000 Kč (ø 152 000 Kč)
ZŠ – obecní	11	2 443 000 Kč (ø 222 000 Kč)
ZŠ – ostatní	-	-
ZŠ a MŠ – obecní	8	1 961 000 Kč (ø 245 000 Kč)
ZŠ a MŠ – ostatní	1	218 000 Kč
Ostatní subjekty*	10	2 589 000 Kč (ø 259 000 Kč)
Poskytnuto celkem	42	9 000 000 Kč (ø 214 000 Kč)

*SŠ/SOŠ, gymnázia, jazykové školy

Kariérové poradenství Ostrava 2025 (týká se pouze škol v území statutárního města Ostravy)

Cílem projektu je zavedení pozice kariérového poradce (KP) na základních školách, ideálně odděleně od pozice výchovného poradce, a to včetně jeho metodické podpory a odborného zázemí. V současné době je do projektu zapojeno 41 základních škol různých typů zřizovatelů v rámci ORP Ostrava (z toho 38 ZŠ zřizovaných ze strany městských obvodů). **Pro rok 2025 bylo podpořeno 31 základních škol (pouze školy zřizované městskými obvody SMO), celková poskytnutá částka činila 1 364 000 Kč. S výjimkou dvou projektů byly všechny projekty podpořeny částkou 45 000 Kč, kterou lze využít na úhradu osobních nákladů na pozici KP, akreditované vzdělávání na Ostravské univerzitě a kancelářský a spotřební materiál.**

Další (projektové) aktivity škol

Realizační tým MAP provedl v dubnu 2025 šetření o dalších (projektových) aktivitách škol. Cílem bylo získat přehled o dalších externě financovaných aktivitách škol. Mimo výše uvedené výzvy využívají školy nejčastěji tyto možnosti externího financování:

Tabulka 59 Další projektové aktivity škol

Ostrava			
Druh výzvy/poskytovatel	ZŠ	ZŠ a MŠ	MŠ
Bezplatné stravování – Potravinová pomoc (OP Z+, MSK)	22	10	14
Interreg (Euroregion Silesia, CZ-PL spolupráce)	4	-	-

Obědy pro děti (Women for Women, o. p. s.)	2	-	-
Prevence rizikového chování (MSK)	-	1	-
TPA Inovační centrum pro transformaci – Tranformace školy na učící se organizaci	1	-	-
Pomáháme školám k úspěchu (Kellner Family Foundation)	1	-	-
O2 Chytrá škola (kybernetická bezpečnost)	1	2	-
Prevence předčasných odchodů ze vzdělávání (SMO, OP Z+)	5	-	-
Projekty financované MOB Moravská Ostrava a Přívoz	-	-	2
Prevence předčasných odchodů ze vzdělávání u předškolních dětí v Ostravě	-	-	4
Svačiny hravě a zdravě (Diakonie ČCE)	-	1	-
Obce a města v ORP Ostrava mimo území města Ostrava			
Druh výzvy/poskytovatel	ZŠ	ZŠ a MŠ	MŠ
Bezplatné stravování – Potravinová pomoc (OP Z+, MSK)	1	-	-

Podrobné rozpracování aktivit škol a aktivit spolupráce vedoucí k naplnění definované strategie obsahují Akční roční plány pro školní roky 2025/26, 2026/27 a 2027/28, které jsou z důvodu jejich obsáhlosti přílohami č. 6-8 tohoto dokumentu.

5 Přílohy

Příloha č. 1 Organizační struktura projektu MAP ORP Ostrava IV

Příloha č. 2 Komunikační plán, Identifikace dotčené veřejnosti

Příloha č. 3 Statut Řídícího výboru projektu MAP ORP Ostrava IV

Příloha č. 4 Jednací řád ŘV MAP

Příloha č. 5 Strategický rámec priorit rozvoje vzdělávání MAP ORP Ostrava do roku 2028

Příloha č. 6 Akční roční plán pro školní rok 2025/2026

Příloha č. 7 Akční roční plán pro školní rok 2026/2027

Příloha č. 8 Akční roční plán pro školní rok 2027/2028

6 Seznam zkratek

BT	běžná třída
CJ	cizí jazyk
CŽV	celoživotní vzdělávání
ČCE	Česká církev evangelická
ČG	čtenářská gramotnost
ČŠI	Česká školní inspekce
DDM	dům dětí a mládeže
DOV	Dolní oblast VÍTKOVICE
DPČ	dohoda o pracovní činnosti
DPP	dohoda o provedení práce
DVPP	další vzdělávání pedagogických pracovníků
DZS	Dům zahraniční spolupráce
ESF	Evropský sociální fond
ICT	informační a komunikační technologie
IP	investiční priorita
IROP	integrovaný regionální operační program
ITI	integrovaná teritoriální investice
KMO	Knihovna města Ostravy
KHS	krajská hygienická stanice
KP	kariérový poradce
MAP	místní akční plán (místní akční plánování)
MAP ORP Ostrava	projekt Místní akční plán rozvoje vzdělávání ORP Ostrava (II, III)
MF	Ministerstvo financí ČR
MG	matematická gramotnost
MSIC	Moravskoslezské inovační centrum
MMO	Magistrát města Ostravy
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
MSK	Moravskoslezský kraj
MS PZ	Moravskoslezský pakt zaměstnanosti
MSVK	Moravskoslezská vědecká knihovna
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
MV	Ministerstvo vnitra ČR
NB	notebook, přenosný počítač
NNO	nestátní nezisková organizace
NPI ČR	Národní pedagogický institut ČR
NÚKIB	Národní úřad pro kybernetickou bezpečnost
OKAP	projekt Odborné, kariérové a polytechnické vzdělávání
ONIV	ostatní neinvestiční výdaje
OP	Operační program
OP JAK	Operační program Jan Amos Komenský
OP ST	Operační program spravedlivá transformace
OP VVV	Operační program výzkum, vývoj, vzdělávání
OSPOD	orgán sociálně právní ochrany dětí
OŠ	odborná škola
ORP	obec s rozšířenou působností

OU	Ostravská univerzita v Ostravě
PC	osobní počítač (nepřenosný)
PdF OU	Pedagogická fakulta Ostravské univerzity
PPP	pedagogicko-psychologická poradna
PS	pracovní skupina
PŠD	povinná školní docházka
PvV	pracovník/pracovníci ve vzdělávání
RgŠ	regionální školství
RT MAP	realizační tým místního akčního plánu
RVP	rámcový vzdělávací program
RVP PV (ZV, ZUV)	rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (základní vzdělávání, základní umělecké vzdělávání)
ŘŠ	ředitel školy
ŘV MAP	Řídící výbor MAP
SFŽP	Státní fond životního prostředí
SMO	statutární město Ostrava
SO	správní obvod
SPC	speciálně pedagogické centrum
SR MAP	Strategický rámec priorit rozvoje vzdělávání MAP ORP Ostrava
ST	speciální třída
Střední článek	IPs Střední článek podpory
SŠ	střední škola
SŠSS	Střední škola společného stravování
SVČ	středisko volného času
SVL	sociálně vyloučená lokalita
SVP	speciální vzdělávací potřeby
SW	software
ŠD	školní družina
ŠJ	školní jídelna
ŠPZ	školské poradenské zařízení
ŠVP	školní vzdělávací program
ÚP	Úřad práce
VO	volitelný okruh
VŠ	vysoká škola
VŠB – TUO	Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava
ZŠ	základní škola
ZZ	zákonný zástupce